

**BİÇİMSEL AÇIDAN
TÜRK MÛSİKÎSİNDE
KÂR FORMU**

Yasin BOL

**Yüksek Lisans Tezi
Müzik Bilimleri Anasanat Dalı
Yrd. Doç. Dr. Hasan Tahsin SÜMBÜLLÜ
2016
Her Hakkı Saklıdır**

II

T.C.

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK BİLİMLERİ ANASANAT DALI

Yasin BOL

BİÇİMSEL AÇIDAN
TÜRK MÛSİKÎSİNDE KÂR FORMU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ

Yrd. Doç. Dr. Hasan Tahsin SÜMBÜLLÜ

ERZURUM - 2016

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TEZ BEYAN FORMU

01 / 06 / 2016

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

BİLDİRİM

Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum "Biçimsel Açıdan Türk Mûsikîsinde Kâr Formu" adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

☒ Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

☐ Tezim/Raporum sadece Atatürk Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

☐ Tezimin/Raporumun yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

01 / 06 / 2016

Yasin BOL

**T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Yrd. Doç. Dr. Hasan Tahsin SÜMBÜLLÜ danışmanlığında Yasin BOL tarafından hazırlanan “Biçimsel Açıdan Türk Mûsikîsinde Kâr Formu” isimli bu çalışma 16.06.2016 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Bilimleri Anasanat Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Ö. Sadık KARATAŞ

İmza:

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Barış KARAELEMA

İmza:

Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Hasan Tahsin SÜMBÜLLÜ

İmza:

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir. 16 / 05 / 2016

Prof. Dr. Mustafa YILDIRIM

Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	VII
ABSTRACT	VIII
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	IX
TABLOLAR DİZİNİ	X
ŞEKİLLER DİZİNİ	XII
ÖNSÖZ.....	XV
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM PROBLEM DURUMU

1.1. MÜZİKTE FORM VE BİÇİM	2
1.2. TÜRK MÛSİKÎSİNDE FORMLAR	4
1.2.1. Din Dışı Formlar	6
1.2.2. Terennüm	7
1.2.3. Kâr Formu	9
1.2.3.1. Kantemiroğlu'na Göre Kâr Formu	12
1.2.3.2. Karadeniz'e Göre Kâr Formu	15
1.2.4. Kâr Formu ile Benzerlik Gösteren Formlar	17
1.2.4.1. Beste Formu	17
1.2.4.1.1. Murabbâ Beste.....	18
1.2.4.1.2. Nakış Beste.....	19
1.2.4.2. Semâî'ler	21
1.2.4.3. Kâr-ı Nâtık	21
1.2.4.4. Kârçe	22
1.2.4.5. Şarkı Formu	23
1.3. PROBLEM DURUMU	24
1.4. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	25
1.5. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	25
1.6. VARSAYIMLAR	26
1.7. SINIRLILIKLAR.....	26
1.8. TANIMLAR	26

1.9. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	26
---------------------------------------	-----------

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	28
2.2. EVREN ÖRNEKLEM	30
2.3. VERİLERİN TOPLANMASI	30
2.4. VERİLERİN ANALİZİ	35

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

3.1. BULGULAR VE YORUMLAR	38
3.1.1. I. Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar	43
3.1.2. II. Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar	44
3.1.3. III. Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar	51
3.1.4. IV. Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar	61
3.1.5. V. Alt Probleme Yönelik Bulgular ve Yorumlar	107

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

4.1. SONUÇLAR	111
4.1.1. I. Alt Probleme Yönelik Sonuçlar	112
4.1.2. II. Alt Probleme Yönelik Sonuçlar	112
4.1.3. III. Alt Probleme Yönelik Sonuçlar	113
4.1.4. IV. Alt Probleme Yönelik Sonuçlar	114
4.1.5. V. Alt Probleme Yönelik Sonuçlar	116
4.2.ÖNERİLER	117

KAYNAKÇA	119
-----------------------	------------

EKLER.....	121
-------------------	------------

ÖZGEÇMİŞ.....	358
----------------------	------------

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BİÇİMSEL AÇIDAN
TÜRK MÛSİKÎSİNDE KÂR FORMU
Yasin BOL

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Hasan Tahsin SÜMBÜLLÜ

2016, 375 sayfa

Jüri: Doç. Dr. Özgür Sadık KARATAŞ
Doç. Dr. Barış KARAELEMA
Yrd. Doç. Dr. Hasan Tahsin SÜMBÜLLÜ

Türk mûsikîsi Din dışı sözlü eser formları içerisinde unutulmaya yüz tutmuş bir form olan Kâr Formu, hacim bakımından uzun soluklu olup içerik bakımından da kapsamlı makâmsal bilgiye sâhip en büyük formdur. Türk mûsikîsi dağarı içerisinde onlarca eser örneği mevcut olan kâr formu, günümüze kadar gelmeyi başarmış olmasına rağmen geçmiş dönemlerde gördüğü ilgiyi günümüzde pek görmemekte ve uygulamada ender icrâ edilen türler arasında bulunmaktadır.

Araştırmada Kâr formuna yönelik yazılmış kuramsal veriler ile biçimsel açıdan form özelliklerinin tespit edildiği eserlerden elde edilen veriler karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma sonucunda kuramsal ve icrâ açısından benzerlikler, farklılıklar ortaya konmuş ve kâr formuna yönelik durum değerlendirmesi yapmak amaçlanmıştır. Bu doğrultuda kâr formundaki eserlerin tahlîli yapılmış, ilk evreden son evreye kadarki örneklerinin form açısından incelenerek taşıdığı özellikleri gösteren form şemaları belirlenmiş ve eserler form, usûl, güfte bakımından ele alınarak forma yönelik biçimsel açıdan kapsamlı bir kaynak oluşturulmuştur.

Araştırmada tarama modelinden yararlanılmış, belirlenen konunun temellendirilmesi ve yönlendirilmesi için literatür taraması yapılarak konuyla ilgili bilgiler toplanmıştır. İhtiyaç duyulan veriler; ilgili tezler, kütüphaneler, TRT Türk Sanat Müziği Sözlü Eserler Repertuarı (TRT), Dârü'l-Elhân Külliyyâtı (DEK), Kültür Bakanlığı Devlet Korosu Arşivi (KBA) ve TRT Târihî Türk Müziği Arşivleri (TTMA) taranarak elde edilmiştir.

Örneklem doğrultusunda incelenen 57 kâr içerisinde makâmsal olarak en fazla Rast makâmının kullanıldığı, kâr bestelemeye büyük usûllerin tercih edildiği ve Hafif usûlünün en fazla kullanılan usûl olduğu tespit edilmiştir. Kârların en fazla Hezeç ve Remel bahrinde yazılmış güfteler ile bestelendiği ve en fazla Hâfız Şirâzî'nin güftelerinin kâr bestelemeye kullanıldığı belirlenmiştir. Bestelendiği döneme yönelik yapılan incelemede en fazla kârın 18-19.yy' da bestelendiği ve kâr repertuarı içerisinde en fazla bestesi bulunan bestekârın Abdülkâdir Merâgî olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ayrıca biçimsel açıdan toplam 57 kâr içerisinde 31 kârın düzenli bir form şeması oluşturduğu belirlenmiştir. Bu açıdan kuramsal bilgilerde ifade edilen "kâr formunun belirli bir biçimi yoktur" ifâdesinin yanlış olduğu ve bu form şemaları içerisinde en çok tercih edilenlerin ise A+B+C+B ve A+B+A+C+A biçimlerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kâr, Biçim, Form, Türk Mûsikîsi

ABSTRACT
MASTER'S THESIS
IN TERMS OF FORMAL KÂR FORM IN TURKISH MUSIC

Yasin BOL

Advisor: Assist. Prof. Dr. Hasan Tahsin SÜMBÜLLÜ

2016, Page: 375

Jury: Assoc. Prof. Dr. Özgür Sadık KARATAŞ
Assoc. Prof. Dr. Barış KARAELEMA
Assist. Prof. Dr. Hasan Tahsin SÜMBÜLLÜ

Kâr form, a sank into oblivion in the forms of secular vocal works Turkish music is the most precious form which is long-running in the point of volume and has the extensive knowledge of maqam. Kâr form has plenty works samples in the repertoire of Turkish music and achieved to reach these days. Notwithstanding it has not been given attract attention in the past and used rarely performed in varieties.

Compared with works searched about the formal characteristic and written notional datas about Kâr form in thesis. At the end of this comparison, similarities and differences are showed up in respect to hypothetical and performal. The aim is opinion of what is going on about Kâr form. At this point, the works of Kâr form is analyzed, The form diagrams get the characteristic sample of the forms from the first phase till the last phase. By interpreting the works on account of form, rhythm, lyric gets formal comprehensive sources intended for form.

Taken advantage of scanning model in thesis, the datas are picked up about the subject by using literature search. The datas needed, get by examining relevant thesis, libraries, TRT Türk Sanat Müziği Sözlü Eserler Repertuarı (TRT), Dârü'l-Elhân Külliyyâtı (DEK), Kültür Bakanlığı Devlet Korusu Arşivi (KBA) and TRT Târihî Türk Müziği Arşivi (TTMA).

Examined samples show that the most used maqam Rast in 57 kâr samples, the big rhythm is preferred to compose Kâr and it is established that the most favored rhythm is Hafif. Written with lyrics Hezeç and Remel, kâr are composed and utmost it is remarked that Hâfız Şirâzî's lyrics used to compose Kâr. The examination which is about the period of composition, the most Kâr is composed between 18 and 19 century. It is made out that Abdülkâdir Merâgî has the big portion and composer in Kâr repertoire.

Besides, it is reported that 31 Kâr create a regular form diagram in respect to stylistic in total 57 Kâr. At this point, Kâr form has not a definite shape expression which is stated in notional knowledge is wrong and it is come through that the most favored schemas in these styles are A+B+C+B and A+B+A+C+A.

Key words: Kâr, Style, Form, Turkish Music

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

DEK	: Dârü'l-Elhân Külliyyâtı
KBA	: Kùltür Bakanlığı Devlet Korosu Arşivi
TDK	: Türk Dil Kurumu
TTMA	: TRT Târihî Türk Müziği Arşivi
TRT	: Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu
Rep. No.	: Repertuar Numarası
m	: Mısrâ
T	: Terennüm
f	: Frekans
%	: Yüzde

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 2.3.1. TRT TSM Sözlü Eserler Repertuarı Listesinde Yer Alan Kârlar	31
Tablo 2.3.2. TRT TSM Sözlü Eserler Repertuarında Bulunan ve Notası Tespit Edilen Kârlar	32
Tablo 2.3.3. TRT TSM Sözlü Eserler Repertuarında Yer Almayan Kârlar	34
Tablo 2.3.4. Notasına Ulaşılamayan Kârlar	35
Tablo 3.1. Örneklem Doğrultusunda İncelenen Kârlar	38
Tablo 3.2. Kâr Formunda Eser Bestelemiş Bestekârlar	40
Tablo 3.3. Kârların Bestelendiği Yüzyıllar ve Grafiği	41
Tablo 3.4. Kârların Güfte Şâirleri	42
Tablo 3.1.1. Tespit Edilen Kârların Makâm Dizini	43
Tablo 3.2.1. Kârlarda Kullanılan Usûller	44
Tablo 3.2.2. Kârlarda Kullanılan Usûllerin Mertebeleri	45
Tablo 3.2.3. Sengin Semâî Usûlü Kullanımları	46
Tablo 3.2.4. Devr-i Hindî Usûlü Kullanımları	47
Tablo 3.2.5. Düyek Usûlü Kullanımları	47
Tablo 3.2.6. Devr-i Revân Usûlü Kullanımları	48
Tablo 3.2.7. Nim Hafif Usûlü Kullanımları	48
Tablo 3.2.8. Fer‘ Usûlü Kullanımları	48
Tablo 3.2.9. Nim Sakîl Usûlü Kullanımları	49
Tablo 3.2.10. Hafif Usûlü Kullanımları	49
Tablo 3.2.11. Muhammes Usûlü Kullanımları	50
Tablo 3.2.12. Sakîl Usûlü kullanımları	51
Tablo 3.3.1. Güftelere Göre Kârlar	52
Tablo 3.3.2. Kâr Güftelerinin Mısrâ Sayıları	53

Tablo 3.3.3. Kâr Güftelerinde Kullanılan Lisan.....	54
Tablo 3.3.4. Kârlarda Eser Girişleri ve Terennüm Türleri	54
Tablo 3.3.5. Kârlarda Kullanılan Terennüm Türleri	56
Tablo 3.3.6. Kârların Mısra ve Terennüm Başlangıçları.....	56
Tablo 3.3.7. Kâr Güftelerinin Vezinleri ve Bahirleri	57
Tablo 3.3.8. Kâr Güftelerinin Vezinleri ve Bestelendikleri Usûller.....	58
Tablo 3.3.9. Kâr Güftelerinin Bahirleri	60
Tablo 3.5.1. Kârların Biçimsel Genel Değerlendirmesi	107
Tablo 3.5.2. Kârların Gruplandırılmış Biçimleri.....	109

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1.2.1. Yavaşça'ya Göre Form Sınıflandırması	4
Şekil 1.2.2. Kaçar'a Göre Form Sınıflandırması	5
Şekil 1.2.3. Akdoğu'ya Göre Form Sınıflandırması	5
Şekil 1.2.4.5.1. Ezgi'ye Göre Şarkı Formu Şemaları.....	24
Şekil 2.4.1. Örnek Form Analizi.....	37
Şekil 3.4.1.1. Evc-i Şevk Kâr Analizi ve Form Şeması (Akın Özkan)	61
Şekil 3.4.1.2. Pençgâh Kâr Analizi ve Form Şeması (Abdülkâdir Merâgî)	61
Şekil 3.4.2.1. Dilnişîn Kâr Analizi ve Form Şeması (İsmâil Hakkı Bey)	63
Şekil 3.4.2.2. Yegâh Kâr Analizi ve Form Şeması (İsmâil Hakkı Bey)	64
Şekil 3.4.2.3. Zâvil Kâr Analizi ve Form Şeması (Hacı Fâik Bey), (‘İyd irüşşün bâis-i şevk-i...- Ey şehinşâh-ı serîr ârâ-yı...)	64
Şekil 3.4.3.1. Mâhur Kâr Analizi ve Form Şeması (Cinûçen Tanrıkorur)	66
Şekil 3.4.3.2. Rast Kâr Analizi ve Form Şeması (Abdülkâdir Merâgî), (Ehinnü şevkan...)	67
Şekil 3.4.3.3. Rast Kâr Analizi ve Form Şeması (Abdülkâdir Merâgî), (Nümûneist begûş-i sipîhr halka-i hor)	68
Şekil 3.4.3.4. Rast Kâr Analizi ve Form Şeması (İsmâil Dede Efendi)	69
Şekil 3.4.4.1. Nevrûz Kâr Analizi ve Form Şeması (İsmâil Hakkı Bey)	70
Şekil 3.4.4.2. Nihâvend-i Kebîr Kâr Analizi ve Form Şeması (Abdülkâdir Merâgî)	70
Şekil 3.4.4.3. Rast Kâr Analizi ve Form Şeması Abdülkâdir Merâgî), (Ah ki küned kavmi bîyakîn)	71
Şekil 3.4.5.1. Rast Kâr Analizi ve Form Şeması (Münir Nûrettin Selçuk)	72
Şekil 3.4.6.1. Hicaz Kâr Analizi ve Form Şeması (Ahmet Avni Konuk)	74
Şekil 3.4.7.1. Nevâ Kâr Analizi ve Form Şeması (Buhûrizâde Mustafa İtrî)	75

Şekil 3.4.8.1. Acemaşîrân Kâr Analizi ve Form Şeması (İsmâil Hakkı Bey)	76
Şekil 3.4.8.2. Arazbar Bûselik Kâr Analizi ve Form Şeması (Hacı Sâdullah Ağa)	77
Şekil 3.4.8.3. Bayâtî Kâr Analizi ve Form Şeması (Bolâhenk Nûri Bey)	78
Şekil 3.4.8.4. Bûselik Kâr Analizi ve Form Şeması (İsmâil Dede Efendi)	79
Şekil 3.4.8.5. Dügâh Kâr Analizi ve Form Şeması (Hacı Fâik Bey)	79
Şekil 3.4.8.6. Evc Kâr Analizi ve Form Şeması (Şeyh Abdü'l-Âli)	80
Şekil 3.4.8.7. Ferahnâk Kâr Analizi ve Form Şeması (Şâkir Ağa)	81
Şekil 3.4.8.8. Ferahnâk Aşîrân Kâr Analizi ve Form Şeması (Zeki Atkoşar)	82
Şekil 3.4.8.9. Hicaz Kâr Analizi ve Form Şeması (Bolâhenk Nûri Bey), (Azm-i dîdâr-i tû dâred cân-i ber leb âmede)	82
Şekil 3.4.8.10. Hicaz Kâr Analizi ve Form Şeması (Bolâhenk Nûri Bey), (Ey fûrûg-i mâh-i hüsn ez rûy-i rahşân-i şumâ)	83
Şekil 3.4.8.11. Hicazkâr Kâr Analizi ve Form Şeması (İsmâil Hakkı Bey)	84
Şekil 3.4.8.12. Hicazkâr Kâr Analizi ve Form Şeması (Hamparsum Limonciyan)	84
Şekil 3.4.8.13. Hümâyûn Kâr Analizi ve Form Şeması (Damad İbrâhim Paşa)	85
Şekil 3.4.8.14. Irak Kâr Analizi ve Form Şeması (Ayıntabî Mehmet Bey)	86
Şekil 3.4.8.15. Mâhur Kâr Analizi ve Form Şeması (Abdülkâdir Merâgî)	86
Şekil 3.4.8.16. Nihâvend Kâr Analizi ve Form Şeması (Hacı Fâik Bey)	87
Şekil 3.4.8.17. Rast Kâr Analizi ve Form Şeması (Abdülkâdir Merâgî), (Ez şevk-i tû an zûlf-i cemâl-i tû ne dîdim)	87
Şekil 3.4.8.18. Rast-ı Cedîd Kâr Analizi ve Form Şeması (İsmâil Dede Efendi - Mahmut Reis Efendi)	88
Şekil 3.4.8.19. Rast Kâr Analizi ve Form Şeması (Erol Sayan)	89
Şekil 3.4.8.20. Rehâvî Kâr Analizi ve Form Şeması (Gulâm Şâdî)	89

Şekil 3.4.8.21. Segâh Kâr Analizi ve Form Şeması (Abdülkâdir Merâgî), (Ey şehin şâh-ı Horasân yâ İmâm ibnü'l Hümâm)	90
Şekil 3.4.8.22. Segâh Kâr Analizi ve Form Şeması (Abdülkâdir Merâgî), (Ruhsâr-ı tü çün âyine-i sûret-i ma'nist)	92
Şekil 3.4.8.23. Sûzidil Kâr Analizi ve Form Şeması (Ahmet Avni Konuk)	93
Şekil 3.4.8.24. Sûzinâk Kâr Analizi ve Form Şeması (Neyzen Ali Rızâ Bey)	94
Şekil 3.4.8.25. Sûzinâk Kâr Analizi ve Form Şeması (Hâfız Mehmed Zekâî Dede)	94
Şekil 3.4.8.26. Şehnâz Kâr Analizi ve Form Şeması (Neyzen Ali Rızâ Bey)	95
Şekil 3.4.8.27. Şevk u Tarâb Kâr Analizi ve Form Şeması (Sultan III. Selim)	96
Şekil 3.4.8.28. Tâhir Bûselik Kâr Analizi ve Form Şeması (Rauf Yektâ Bey)	97
Şekil 3.4.8.29. Uşşâk Kâr Analizi ve Form Şeması (İsmâil Hakkı Bey)	97
Şekil 3.4.8.30. Uşşâk Kâr Analizi ve Form Şeması (Abdülkâdir Merâgî)	98
Şekil 3.4.8.31. Uşşâk Kâr Analizi ve Form Şeması (Hacı Sâdullah Ağa)	98
Şekil 3.4.9.1. Acem Kâr Analizi ve Form Şeması (Abdülkâdir Merâgî)	100
Şekil 3.4.9.2. Ferahfezâ Kâr Analizi ve Form Şeması (İsmâil Dede Efendi)	101
Şekil 3.4.9.3. Ferahnâk Kâr Analizi ve Form Şeması (Dellalzâde İsmâil Efendi)	102
Şekil 3.4.9.4. Hüseyinî Kâr Analizi ve Form Şeması (Abdülkâdir Merâgî)	102
Şekil 3.4.9.5. Hüseyinî Kâr Analizi ve Form Şeması (Râkım Elkutlu)	103
Şekil 3.4.9.6. Müstear Kâr Analizi ve Form Şeması (Hâfız Mehmed Zekâî Dede)	104
Şekil 3.4.10.1. Yegâh Kâr Analizi ve Form Şeması (Ebûbekir Ağa)	105

ÖNSÖZ

Kâr formu mûsikî geçmişimizin tarihsel serüvenine yaklaşık 600 yıllık bir pencereden bakmamıza vesîle olan ve bestekârlarımızın güzeli, daha sanatlı olanı üretme arayışındaki mükemmeliyetçi tutumunu gözler önüne seren âbidevî eserlerin bestelendiği önemli bir formdur. Türk müziği eğitim-öğretim ve aktarımında kullanılan meşk sisteminin günümüzde kullanılmamasından dolayı bu uzun soluklu eserlerin çoğu unutulmuş veya kaybolmuştur. Elde kalan kârlar ise her geçen gün kullanım sıklığı azalarak hak ettiği ilgiyi görememektedir.

Türk müziği kuramı içerisinde yeri ve önemi yadsınamayacak kadar önemli olan Kârlar ile ilgili bugüne kadar yapılan araştırmalarda farklı tanımlar yapılmış fakat forma yönelik teferruatlı kuramsal bilgiye ulaşılamamıştır. Bu araştırmalarda ortaya konan tespitler içerisinde biçimsel olarak form şemaları farklılık göstermektedir. Bu farklılığın nedeni olarak form şeması belirlemede kullanılan kârların çeşitliliğinin göz önünde bulundurulmadığı düşünülmektedir. Araştırmada biçimsel açıdan form yapılarını belirlemede TRT Türk Sanat Müziği Sözlü Eserler Repertuarına ek olarak diğer arşivler de taranmıştır. Kâr formuna yönelik eserlerin gün yüzüne çıkarılması ve kayıt altına alınması da amaçlanmıştır.

Türk mûsikîsinin en büyük uzun soluklu din dışı eser örnekleri olarak nitelendirilen kârların tüm yönleriyle açıklanabilmesi açısından, konuya daha özel bir bakış açısı ve yöntemle yaklaşılması gerekliliği ortaya çıkmış ve bu hassâsiyetle Kâr formundaki eserler analiz edilip bütüncül bir yaklaşım esas alınarak konu ile alakalı kapsamlı bir kaynak oluşturmaya çalışılmıştır.

Bu tez çalışmasının hazırlanması süresince bilgi ve tecrübeleriyle değerli katkılarda bulunan danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Hasan Tahsin SÜMBÜLLÜ' ye, ayrıca ders dönemi süresince bilgi birikimlerinden ve tecrübelerinden yararlandığım diğer bölüm hocalarıma, teşekkürlerimi arz ederim.

GİRİŞ

Derin ve köklü bir kültürel birikimin tam anlamıyla anlaşılıp yorumlanabilmesi, o kültürel birikimin bütün anlam ve değerlerinin gün yüzüne çıkarılması ile mümkündür. Toplumların kültürel özellikleri ise yaşadıkları zaman ve zemînin târîhî derinliklerinde gizlidir. Bundan dolayıdır ki kültürel mirâsımızın şekillenmesinde bu topraklar üzerinde yaşamış milletlerin kültürel öğelerinin medeniyetimize büyük katkıları olmuştur. Bu da yine binlerce yılda oluşmuş bir zincirin her halkasını farklı bir medeniyetin oluşturmasına rağmen bizler için tek parça halinde yaşayan ortak bir kültür mirâsına dönüşmesini sağlamıştır. Anadolu'nun dünyâ coğrafyası üzerinde doğu-batı kültürlerinin merkezindeki konumu ise bu kültürel etkileşimi diğer bölgelere oranla daha da artırmıştır.

Topraklarımız üzerinde yaşamış veya herhangi bir şekilde iletişim kurup etkileşim gösterdiğimiz bütün medeniyetlerin izlerinden az ya da çok izler taşıyan ve genel itibârî ile “Türk Mûsikîsi” diye tanımlanan müzik anlayışı, gelişim sürecinde diğer toplumların mûsikîleri ile de etkileşim içerisinde olmuştur. Bu etkileşim sâyesinde zenginleşen Türk mûsikîsinde zaman içerisinde pek çok gelişmeler görülmüştür. Bu etkileşimlerle birlikte, yaşanan coğrafya, içinde bulunan mânevî ortam, sosyo-kültürel zorunluluklar ve gereksinimlerden dolayı kendi içinde her biri birbirinden farklı ve sanatsal bakımdan üst seviyede olan Türk mûsikîsi ailesine mensup ve çeşitlilik arz eden bir mûsikî formu dağarı tarihsel süreç içerisinde ortaya çıkmıştır.

Türk mûsikîsinde günümüze kadar gelmeyi başarmış köklü mûsikî formlardan biri olan kârlar ise diğer din dışı sözlü formlar arasında hacim ve sanatsal içeriği bakımından farklılığı ile hemen göze çarpmaktadır. Bu doğrultuda araştırmada kâr formuna yönelik kuramsal ve içerik bakımından tespitler yapılması hedeflenmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

PROBLEM DURUMU

1.1. MÜZİKTE FORM, BİÇİM

Bîçim ve şekil anlamına gelen “Form” kelimesi, Fransız’ca *forme* kelimesinden dönüşmüş ve Türkçe’de yer bulmuştur. “Bir şeyin istenilen ve olması gereken durumu” anlamında kullanılmaktadır (Türk Dil Kurumu [TDK], 1988: 511).

Müzik disiplininde kullanılan form ise, temelde iki farklı bakış açısı ile incelenerek tanımlanmıştır. Birincisi, kavramsal olarak formun neden bir gereklilik olduğu yönünde yapılmış tanımlar, diğeri ise mevcut olan formların yapısal özelliklerini ortaya koyarak yapılmış tanımlardır. Yapılan form tanımlarında temelde bu iki bakış açısına da rastlamak mümkündür.

Form bilgisine yönelik yapılan kavramsal tanımlara yönelik Öztuna, “Bir şiir veya mûsikî parçasının yazılmasına esas teşkil eden kalıp” şeklinde formu tanımlamıştır (Öztuna, 2006: 340).

Hodeir ise “Form bir eserin birlik ve bütünlüğe erişme yoludur. Bunun içine ne denli çok çeşitlilik girerse, biçim o denli zengindir; ele alınan çeşitli değişiklikler, bir bütün içinde ne denli düzenli iseler eser de o denli kusursuz olur” ifâdesi ile formu kavramsal olarak açıklamıştır (Hodeir, 2002: 21).

Form yapısına yönelik tanımlar ise çoğunlukla mûsikî ilmiyle uğraşanlar tarafından yapılmıştır. Tanımlar içerisinde form yapısından bahsedilmiş ve formu oluşturan alt unsurlar verilmiştir. Alt unsurlar için terminolojik bir altyapı oluşturulmaya çalışılarak neredeyse benzer alt unsur terimleri kullanılmıştır.

Akdoğru, yapısal öğeleri, en küçük müzik fikri olan “motif” den başlayarak, cümlecik, cümle, söylem, dönem ve zaman zaman iki cümlecğin veya cümleyi ya da dönemi birbirine bağlayan köprü, olarak nitelendirmektedir (Akdoğru, 2003: 51).

Alt unsur terimlerine yönelik Yavaşca ise kompozisyonun (form, şekil, biçim) müzikal eserlerin inşâsındaki yapısal planın unsurlarını ve kurallarını kapsayan bir ilim dalı olduğundan bahsetmektedir. Ezgisel mânâda bu yapının ortaya konulmasında

kullanılan terimlerin Lahin (Ezgi), Tem (Tema), Şiddet (Vurgu) ve İkâ (Düzüm) olduğunu vurgulamıştır (Yavaşca, 2002: 1-9).

Say, form ve alt unsurlarını “Müzik biçimleri, benzerlik ve karşıtlıkların bir araya getirilmesinden doğar. Bir eserin başı ve sonu belli bir süreci kapsadığı için, müzik biçimleri Baş ve Son sınırları içindeki hareketten oluşur. Müzik biçimlerinde hareketin en küçük birimine motif, onu küçükten büyüğe doğru cümle, dönem (period), bölüm gibi yapısal öğeler izler” (Say, 2002: 74) şeklinde yorumlanmıştır.

Bütün form tanımlarında yapılan ortak vurgu, daha sanatlı ve estetik bir müzik eseri elde edebilmenin baş koşulunun, formun oluşumundaki unsurların bütünüyle dengesine bağlı olduğu fikridir.

Yavaşca alt unsur dengesine yönelik, ezgilerin devreleri, devrelerin ise cümleleri oluşturduğundan, cümlelerden oluşan bölümlerin ise eserin yapısal bütünlüğünü ortaya koyduğundan bahsetmektedir (Yavaşca, 2002: 1-9).

Say ise eser bütünlüğüne vurgu yaparak “Form, oluşturduğu bütünlükle bir müzik eserine estetik yapı özellikleri kazandıran kompozisyon modelidir. Genel tanımıyla bestecinin belirli bir müzikal içeriği yansıtmak üzere, zihinsel düzenleme ilkelerine göre biçimlendirdiği, bu alandaki gelenek ve deneyimlerle bağlantılı olarak tasarımı yaptığı inşâ planı” olarak ifade etmektedir (Say, 2002: 72).

Besteci tarafından anlatılmak istenen müzikal ifâdelerin güçlü olması ve dikkat çekmesi adına formların yapı unsurları bâzen kendi içerisinde değişime uğramaktadır. Anlatılmak istenen müzikal ifâde, yapısal olarak kendi içerisinde yapılan değişimler sonucu formları farklılaştırmak yerine çeşitli alt türlere ayırabilmektedir. Bundan dolayı bir müzik formuna yönelik farklı yapısalılık içeren müzikal eserler görmek mümkündür. Bu çeşitlilik ise ilgili müzik türünün zenginliği olarak düşünülmelidir.

Bu doğrultuda bilimsel çalışmalar içerisinde müzik formlarına yönelik yapılan tespitler, müzikolojik açıdan önem arz etmektedir. Kâr formuna yönelik yapılan bu araştırmada, formun genel yapısının nasıl olduğu ve kâr formu içerisinde farklı kullanım şekillerinin var olup olmadığının tespiti hedeflenmektedir.

1.2. TÜRK MÛSİKÎSİNDE FORMLAR

Türk mûsikîsi formlarının sınıflandırılmasına yönelik yazılı kaynaklarda birbirinden farklı bilgilere rastlamak mümkündür.

“Mûsikî şekilleri birçok tasnîfe tâbi tutulabilir. Saz mûsikîsi ve Söz mûsikîsi şeklindeki ikili tasnîf, en çok kullanılmış olanıdır. Keza, Dînî ve Lâ-dînî (din dışı) mûsikî şekilleri diye diğer bir ikili tasnîf de çok kullanılır. Bütün bu gruplar, daha küçük bölümlere ayrılır” (Öztuna, 2006: 340 Cilt II). Öztuna, mûsikî formlarının kaynaklarda genellikle nasıl sınıflandırıldığından bahsetmiş fakat form isimleri ve bu grupların hangi alt türlere ayrıldığı konusunda bilgi vermemiştir.

Yavaşca, Türk mûsikîsini Saz mûsikîsi ve Söz mûsikîsi olarak ikiye ayırmıştır. Söz mûsikîsi, Dînî ve Din dışı mûsikî olarak sınıflandırdıktan sonra Dînî mûsikînin Câmî ve Tekke, Din dışı mûsikînin ise Büyük formlar ve Küçük formlar olmak üzere ikiye ayrıldığını belirtmektedir (Yavaşca, 2002: 29-121-403-621).

Şekil 1.2.1. Yavaşca'ya Göre Form Sınıflandırması

Şekil 1.2.1.'e göre yapılan form sınıflandırmasında; Tavşanca, Çiftetelli, Bahâriye ve Marş gibi bazı formlar hem Saz mûsikîsi hem de Sözlü mûsikîde (din dışı küçük formlar) birlikte kullanıldıkları görülmektedir. Dînî mûsikîde kullanılan Tekbir, Salât-ı Ümmiyye, İlâhî (Şuğl), Tevşih, Naat, Kasîde, Mevlîd-i Nebvî ve Mirâciye formları ise hem Câmî hem de Tekke mûsikîsinde ortak kullanılmaktadır.

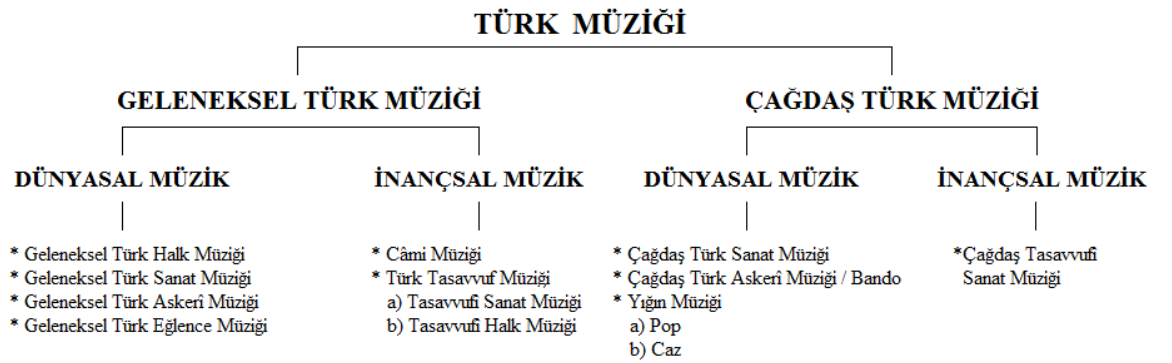
Özkan, form sınıflandırması yaparken Yavaşca ile paralel bilgiler sunmuş fakat Din dışı mûsikîyi Büyük ve Küçük formlar olarak ayırmamıştır (Özkan, 2013: 96-97).

Bir diğer sınıflandırmada ise Kaçar, Saz eseri formları ve Sözlü eser formları olarak Türk mûsikîsini ikiye ayırmıştır. Sözlü eser formlarını Dînî ve Din dışı mûsikî formları olarak tekrar ikiye ayırdıktan sonra Dînî ve Din dışı mûsikî formlarının tümünü Büyük ve Küçük formda eserler olmak üzere sınıflandırmıştır (Kaçar, 2012b: 293-294).

Şekil 1.2.2. Kaçar'a Göre Form Sınıflandırması

Bu sınıflandırmalardan tamamen farklı olarak Akdoğu, Türk müziğini Geleneksel ve Çağdaş Türk Müziği olarak ikiye ayırmaktadır. Bu iki alt türün her ikisini de Dünyasal ve İnançsal olarak sınıflandırmak suretiyle farklı bir tasnîf yoluna gitmiş fakat ismi verilen alt türlerin içeriği ve form isimlerinin hangi alt türe ait olduğu konusunda bilgi vermemiştir (Akdoğu, 2003: 158).

Şekil 1.2.3. Akdoğu'ya Göre Form Sınıflandırması

Kuramsal kaynaklar karşılaştırıldığında yapılan form sınıflandırmalarında benzerlikler olmakla birlikte farklılıklar da göze çarpmaktadır. Genel itibârî ile tercih edilen form sınıflandırmasına göre Türk mûsikîsî, Saz mûsikîsî ve Sözlü mûsikî olarak

tasnîf edilmiş ve Sözlü mûsikî ise Dînî ve Din dışı mûsikî olarak ikiye ayrılmıştır. Alt türlere yönelik farklılıklar ise Dînî ve Din dışı mûsikî husûsunda olduğu görülmektedir.

Ayrıca form tasnîfleri ve bu tasniflerdeki farklılıklar göz önüne alındığında henüz Türk mûsikîsi form bilgisine yönelik standart bir sınıflandırmanın olmadığı ve bir birlikteliğin sağlanamadığı düşünülmektedir.

1.2.1. Din Dışı Formlar

Din dışı formdaki eserler, içerisinde kullanılan güftenin ve usûlün niteliğine, terennüm kullanım durumlarına ve ilgili formun hacmine yönelik sınıflandırmaya tâbi tutulmuşlardır.

Kuramsal kaynaklardaki sınıflandırmalarda fikir birliğine varılamayan veya farklılık gösteren alt tür Din dışı formlar bölümüdür. Bazı araştırmacılar yalnızca Din dışı formlar başlığı altında çeşitli formlar sıralarken bazı araştırmacılar ise Büyük ve Küçük formlar olarak iki başlık altında formları incelemiştir. Fakat bu farklı başlıklar altında verilen formlar çoğunlukla benzerdir.

Farklı başlıklar altında verilen fakat alt türlerde benzerlik taşıyan formlar sırası ile Kâr, Kâr-ı Nâtık, Kârçe, Beste, Ağır Semâî, Yürük Semâî, Şarkı, Türkü, Gazel, Dîvan, Köçekçe, Tavşanca vb. şeklinde kuramsal kaynaklarda belirtilmiştir.

Araştırmanın bu bölümünde Din dışı formların tümünü açıklamak yerine, isimleri, usûlleri, güfteleri ve terennüm kullanımları bakımından kârlar ile benzerlik gösteren Din dışı; Kâr-ı Nâtık, Kârçe, Beste (Nakış-Murabbâ), Ağır Semâî (Nakış-Murabbâ) ve Yürük Semâî (Nakış-Murabbâ) formlarından ve yapılarından bahsedilmiştir.

Ayrıca temel form yapısı bakımından kârlar ile benzerlik gösteren fakat küçük formlar sınıfında bulunan Şarkı formuna da yer verilmiştir.

Özellikle formlar konusuna açıklık getirmeden önce büyük formlar içerisinde çoğunlukla kullanılan ve “Terennüm” olarak adlandırılan bölüm hakkında bilgi vermenin, formları güfte ve usûl açısından kavramaya yönelik bir gereklilik olduğu düşünülmektedir.

1.2.2. Terennüm

Terennüm, Arapça bir kelime olup, güzel ve alçak sesle şarkı söyleme, şakıma, ötme, anlatma, ifâde etme anlamlarında kullanılmaktadır (Devellioğlu, 2006: 1084, TDK, 1988: 1457).

Terennümler, Türk mûsikîsinin bütün formlarında kullanılmasına rağmen özellikle Âyîn, Kâr, Beste, Semâî formlarında bestelenmiş eserlerde kullanılmıştır. Bu formlar içerisinde Kâr, Beste ve Semâî formlarının yapısında ana yapı unsuru olarak kullanılmaktadır.

Anlamı ve neden bu formlarda kullanıldığının açıklamasının, terennüm kullanılan formlarda bestelenmiş eserlerin yapılarını daha iyi anlamak açısından gereklilik olduğu düşünülmektedir.

Dini formlardan Mevlevî Âyînlerinde terennüm çoğunlukla lafzî ve saz terennümü olarak kullanılmaktadır. “Selâm sonlarında veya bölüm aralarında yer alan söz veya saz terennümlerinin amacı, usûl selâm ve bölümler arasındaki geçişleri kolaylaştırmaktır. Saz terennümlerinin bir diğer amacı da âyinhânların dinlenmesini sağlamaktır” (Karataş, 2007: 28).

Saz terennümleri ise genellikle Mevlevî Âyînlerinde görülmekle birlikte benzer bir uygulamaya karlar içerisinde yalnız Münir Nurettin Selçuk’a ait Rast Kâr’da da rastlanmaktadır. Bu kâr’ın diğer kârlardan farklı olarak Saz terennümü ile başladığı görülmektedir.

Türk mûsikîsi din dışı formlarında ise Terennüm, Kâr, Beste (Murabbâ ya da Nakış, terennümlü), Ağır Semâî (Murabbâ ya da Nakış, terennümlü), Yürük Semâî (Murabbâ ya da Nakış, terennümlü) formlarının yapısal bütünlüğünün önemli bir parçasıdır.

Terennümler, asıl güfteye dâhil olmayan, bestekâr tarafından güfteye eklenmiş, bestecinin ilhâmını aktarmaya ve aynı zamanda eserleri süslemeye yarayan bir takım anlamlı-anlamsız söz gruplarıdır. Lafzî ve İkâî olmak üzere iki türlü terennüm vardır. İkâî terennümler kendi başlarına bir anlamı olmayan, fakat bir araya geldikleri zaman usûl ile yakından ilgili hece gruplarıdır. (Te, ne, nen, ta, dir, ten, v.b). Lafzî terennümler

ise bestecinin eserine kendinden eklediği, kendi başlarına bir anlamı ifâde eden sözlerdir (Özkan, 2013: 104).

Ezgi'ye göre, “kârların güftesi olan şiir mıs râlarının veya bir kısmının bazen evvellerine ve bazen sonlarına ... mânâsız hecelerden ibâret ikâî lafızlar konulur ki, onlara terennüm adı verilmiştir. Bu terennüm bazen de şiirin müfâdile uygun olarak, ... mânâlı ufak terkîblerden ibâret olur” (Ezgi, 1933: 143, Cilt III).

Lafzî (anlamalı) ve İkâî (anlamsız) olarak ayrılan terennümler bir eserin içerisinde tek başına kullanılabildikleri gibi karışık olarak da kullanılmışlardır.

Öztuna terennümü, “Kâr, Beste, Semâî gibi güfteli eserlere mahsûs, Türk mûsikîsinde klasik ve büyük formlarda, mülâzime veya nakarata tekâbül eden kısımdır” şeklinde tanımlamıştır (Öztuna, 2006: 389, Cilt II).

Öztuna'nın tanımına ek olarak kârlarda, tek terennüm bölümü olacak şekilde bestelenmiş yâhut birbirinden farklı melodilerle bestelenmiş çok sayıda ayrı terennüm bölümü olduğu halde, bu bölüm ya da bölümlerden bazılarının mülâzime ve nakarat olarak kullanılmadığı, bazen de hiçbir terennüm bölümünün mülâzime ve nakarat hükmünde olmadığı eser incelemeleri sonucunda görülmektedir.

Kârlarda uzun bölümler olarak kullanılan terennümler, nispeten kârlara göre Ağır Semâî ve Yürük Semâîlerde daha kısa bölümler olarak kullanılmıştır. Kâr-ı Nâtık formunda bazı eserlerin başında yâhut sonunda küçük usûllerle kısa bölümler şeklinde, kârçelerde ise kısa müzik cümleleri ile eserin muhtelif bölümlerinde terennümler kullanılmıştır.

Beste, Ağır Semâî ve Yürük Semâî'lerin nakış şekillerinde, murabbâ şekillerine göre terennümler daha uzun solukludur. Murabbâlarda her mıs râın ardına bir terennüm bölümü eklenirken, nakışlarda iki mıs râın ardına bir terennüm bölümü eklendiğinden dolayı nakışların terennüm bölümleri murabbâlara nispeten daha uzun olacak şekilde bestelenmiştir.

Terennüme yönelik Tanrıkörur, büyük formu eserlerde bestekârların terennümlere verdikleri önemi vurgulayarak, kâr formundaki eserlerin genel olarak ikâî terennümlerle başlamasının, bestelenen güftenin önemini ikinci plana attığından, mıs râ

sonlarında veya her iki mısırâda bir tekrarlanan terennümlerin eseri âdetâ bir ikâî terennüm âbidesi haline getirdiğinden bahsetmektedir (Tanrıkörur, 1998: 132).

Diğer bir husûs ise, neden terennümün bazı formlarda bir zorunluluk olarak ve hatta zaman zaman küçük formlarda bile kullanımının tercih edildiğidir. Bestekârların, eserin güftesindeki hecelerin kapalılık ve açıklık durumunun kendilerini kısıtlaması ve bestekârlıktaki özgürlük sahalarını daraltması sebebiyle, kendilerini bu olumsuz durumdan kurtarmak, ifâde etmek istedikleri müzikal fikri tam olarak aktarmak ve bestekârlıktaki mahâretlerini sergileyebilmek maksatlı, terennüm bölümlerini kendilerine özgürlük için bir kaçış sahası olarak gördükleri düşünülmektedir.

Bu doğrultuda Ezgi, “Husûsile ikâî terennümler şiirin sözleri ile yapılamayacak olan güzel îkâları vücûda getirmeye yarar ve eseri nakşu tarsı’ eder” diye ifâde etmektedir (Ezgi, 1933: 143, Cilt III).

Özalp, terennümlerin bir güfte enkâzı olmadığını, bu hecelerin, melodi ve ritimle doğrudan ilgili olduğunu, terennümlerin bir güfte enkâzı olması durumunda bu hecelerin melodiler üzerinde sırtıp kalacağını, hâlbuki terennüm kısımlarının zevk ve hazzımızı ancak ritim ve melodi üzerine topladığını vurgulamıştır (Özalp, 1992: 11).

Öztuna ise büyük bestekârların terennümlere çok önem verdiklerinden ve makâm ve usûl geçkileri ile bu bölümlerini kuvvetlendirdiklerinden bahsetmiştir. Ayrıca terennümlerin estetik bakımdan çok kıymetli ve mutlak güzelliği ifâde etmek maksadına yönelik olduğunu vurgulayarak, bestekârların eserlerinde ifâde etmek istediklerini terennümler sayesinde çok açık biçimde beyân ettiklerini ve terennüm konusunda üstün bir başarı gösterdiklerini belirtmiştir (Öztuna, 2006: 389, Cilt II).

1.2.3. Kâr Formu

Sözlük anlamı olarak Kâr (کار) farsça bir kelimedir ve iş, güç, kazanç, temettü anlamlarına gelmektedir (Devellioğlu, 2006: 488). Arapça Ka‘r (قعر) ise çukur şeyin dibi, dip, nihayet, esas, hakikat, temel, esas, öz ve son anlamlarında kullanılmış farklı bir tanımdır (Devellioğlu, 2006: 488).

Kâr kavramının kelime anlamı, müzik alanına yönelik kuramsal kaynaklarda maalesef belirtilmemiştir. Bu durum göz önünde bulundurulduğunda kâr kelimesinin Farsça mı? Arapça mı? olduğuna dâir bir soru akla gelmektedir.

Türk mûsikîsinde bu terim Kâr, Kâr-ı Nâtık ve Kârçe olmak üzere üç farklı formun ismi olarak kullanılmıştır. Kâr-ı Nâtık terkîbinde (Kesre-i izâfet) kullanılan nâtık kelimesi konuşan, söyleyici ve gûyende anlamlarındadır. Nâtık kelimesinin Arapça kökenli olmasından dolayı kâr kelimesinin de Arapça'daki esas, öz, derin, temel anlamlarında kullanılmış olabilirliği fikri göz ardı edilmemelidir. Kâr kelimesinin Farsça kullanımının yanı sıra Arapça kullanımının da dikkate alınması gerektiği önerilmektedir.

Türk mûsikîsinin en büyük ve sanatlı Din dışı formunun kârlar olduğu fikri pek çok araştırmacı tarafından ifâde edilmiştir. Özkan, “kârlar bestecinin sanat gücünü gösterdiği en büyük eserlerdir” (Özkan, 2013: 104). Özalp'e göre, “Din dışı Türk mûsikîsinin en büyük beste formu olan kâr, “kelime olarak iş, güç, sanat, ekip biçmek gibi anlamlara gelir. Türk mûsikîsinde ise en eski ve en sanatlı sözlü beste şekillerinden birine isim olmuştur” (Özalp, 1992: 11). Öztuna ise “kâr, Türk mûsikîsinin en tantanalı Din dışı formudur. Fasılda mevkii, peşrevle beste arasında kalan, güfteli eserdir. Eskiden klasik fasıllarda birinci bestenin yerinde okunurdu. ... Uzun bir şekil olduğu için ekseriyâ usûl geçkisi ihtivâ eder. Büyük usûllerle, bazen ise Devr-i Revân, Devr-i Hindî, Sengin Semâî, Düyek, Ağır Düyek gibi küçük usûllerle bestelenir” (Öztuna, 2006: 432, Cilt I) şeklinde ifâde etmişlerdir.

Kârların tarihsel süreci bakımından Yavaşça, bu türün ilk örneklerinin Abdülkâdir Merâgî'ye ait olduğunu ve yaklaşık beş yüz elli yıllık bir târihî geçmişinin bulunduğunu belirtmiştir (Yavaşça, 2002: 403). Öztuna ise geçmişte bestekârların kudretinin özellikle kâr bestelemekte gösterdiği başarı ile ölçüldüğünü ifâde etmiştir. Ayrıca bestekârların kâr formundaki eserlerde Abdülkâdir Merâgî'nin eserlerini takliden çok defa Farsça güfteler kullandıklarını, bu güftelerin murabbâ veya daha fazla mısralı şiirler olabildiğini vurgulamıştır (Öztuna, 2006: 432, Cilt I).

Eser içerisinde kullanılan terennümlere yönelik Yavaşça, kârların birçok farklı yapı kullanılarak bestelendiğini, genellikle terennümlerle esere girildiğini, eser boyunca murabbâ ve nakışlarda olduğu gibi ya her mısraın ya da iki mısraın sonunda

terennümlerin yer aldığını ve terennümlerin, kârların bestelenmesinde yapının ana harcı olduğunu belirtmiştir (Yavaşca, 2002: 403). Öztuna, kârlarda terennüm bölümlerinin çok olduğunu ve genellikle kârların terennümle başladığını vurgulamıştır (Öztuna, 2006: 432, Cilt I). Özkan, “kârları öteki büyük formlardan ilk bakışta ayıran özellik terennüm denilen bir kısımla başlamalarıdır fakat bu durumun istisnâsı vardır” (Özkan, 2013: 104) şeklinde yorumlamıştır.

Kârlar büyük oranda terennümle başlamakla birlikte nâdir de olsa güfte ile başlayan kârlar da bulunmaktadır. Bu kârların bazılarının mevcut hâli ile bestelenmiş olabileceği gibi zamanla birinci terennüm bölümlerinin unutulmuş olabileceğinin de ihtimal dâhilinde olduğu düşünülmektedir. 1.2.3.2.’de ilgili örnek verilmiştir.

Karadeniz, sadece terennümle bestelenmiş kârlar olmasına rağmen, kârların çoğunun güfteli olduğunu belirtmiştir (Karadeniz, 2013: 170). Fakat kaynak taramasında tamamı terennümlerle bestelenmiş herhangi bir kâr’ın notasına ulaşamamıştır.

Kârlarda kullanılan usûllere yönelik Özkan, genellikle büyük, bazen de aksak olmayan küçük usûllerle bestelendiklerini belirtmiştir (Özkan, 2013: 104). Kârlara yönelik değerlendirmeler sonucunda Sengin Semâî, Düyek, Devr-i Hindî ve Devr-i Revân gibi küçük usûllerle bestelenen kârlar tespit edilmiştir.

Kâr formundaki eserlerin uzun soluklu olmasından dolayı bestekârların tekdüzelikten kaçınmak adına sıkça usûl değişikliği yaptıkları da görülmektedir.

Kâr formunun bölümlerine yönelik Ezgi, “kârlar, gayr-ı dînî söz mûsikîsinin en büyük ve musannâ eserleridir. Onların teşekkül sahası geniştir. Hâne veya bend tesmiye olunan iki ve üç, dört, beş mûsikî parçalarından mürekkebe olur ve her hâne muhtelif mûsikî cümlelerini hâvîdir” (Ezgi, 1933: 143, Cilt III) şeklinde açıklama getirmiştir.

Kârların hâne veya bend adı verilen bölümlerden oluştuğu ifâde edilmiştir. İncelenen kârlar göz önüne alındığında hâne veya bend ismi verilen bu bölümlerin notalarda belirtilmediği sadece meyân hâne bölümlerinin eser içerisinde belirtildiği görülmektedir.

Özalp, kârların bölümlerini, “kârların beste yapıları umûmîyetle bend- miyân hâne, terennüm denilen kısımlara ayrılır. Bend sayıları ikiden beşe kadar değişen kârlar

vardır. Her bend çeşitli melodi ve devre cümlelerini ihtivâ eder ki, bu devre ve cümlelerden bazen beste yapısı içinde, dâimâ tekrar edilen terennüm kısmına yâhut bunlara eklenen diğer terennüm kısımlarına geçilir” (Özalp, 1992: 11) şeklinde ifade etmiştir.

Konuları bakımından kârların sözleri ve mevzûları aşk, sevgi, sitem, tasvîr, medhiye, hiciv’e dâir yazılmış şiirlerden oluşmaktadır. Kârlar besteleniş maksadına, güftenin anlamına, eserde kullanılan makâmın sayısına göre veya güfte arasında geçen bir kelime ile adlandırılmışlardır. Örnek olarak Haydarnâme, Kâr-ı Muhteşem, Kâr-ı Lâlezâr, Kâr-ı Geysû, Kâr-ı Şâh, Kâr-ı Şevk-i Leb, Kâr-ı Şeşâvâz, Kâr-ı Nev, Bûtîdâr, Kâr-ı Şevk-i Hayâl, Bağ-ı Behîşt, Kâr-ı Ceyhûn, Şevknâme, Kâr-ı Sûr-i Şâhî, Çâh-ı Zenehdân, Kâr-ı Murassâ, Kâr-ı Münecim gibi isimler almışlardır. Ayrıca bestekârların bir araya gelerek besteledikleri kârlar vardır ki, bunlara “Kâr-ı Müşterek” adı verilmiştir.

1.2.3.1. Kantemiroğlu’na Göre Kâr Formu

Günümüze ulaşan kâr bahsindeki önemli kaynaklardan biri, 18. yy başlarında yazılmış Kantemiroğlu Edvârı’dır. Tura tarafından transkripsiyonu yapılan “Kitâbu’l-mîl’l mûsikî alâ vechi’l-hurûfât” adlı Kantemiroğlu Edvârı’nın hânende faslı bölümünde fasılın ilk önce taksîm ile başladığı, ardından Beste, Nakış, Kâr ve Semâî form sırası ile devam ederek (Tura, 2000: 186), kâr’ın sıralamada nakıştan sonra yer aldığı belirtilmiştir.

Aynı edvârda hânende ve sâzendenin birlikte icrâ ettikleri fasıl başlığında ise “ilk olarak bir sâzende taksîme başlar. Taksîm’den sonra, sazlar bir veya iki peşrev çalıp susarlar. Onun üzerine, bir hânende taksîme koyulur. Taksîmden sonra, bir beste, bir nakış, bir kâr ve bir semâî okunur. Hânendeler susunca, sâzendeler saz semâîsine başlarlar. Saz semâîsini tamamlayınca sazlar sadece âhenk telleriyle dem tutarlar. Onun üzerine, hânende son olarak bir taksîm daha yapar ve fasıl böylece tamam olur” (Tura, 2000: 187) şeklinde bir açıklama yapılmıştır.

Özkan’a göre klasik fasıl diye adlandırılan fasıllarda ise kâr, fasılın ilk sözlü eseri olarak okunmaktadır (Özkan, 2013: 111).

Bu doğrultuda Kantemiroğlu faslı ile klasik fasıl arasında bir farklılık olduğu görülmektedir. Kâr formu klasik fasılda ilk sözlü eser iken Kantemiroğlu'nun hânende faslında ise beste ve nakış formlarından sonra yer almaktadır.

Kantemiroğlu Edvârı'nda üç çeşit Kâr vardır.

1- Birinci çeşit kâr'a Merâgî'nin, "Ey nûr-i Hudâ der nazâr ez rûy-i tu mâ râ" güfteli Rast Kâr'ı örnek olarak verilmiştir. İki beyitli, yani dört mısra'lı, Miyân-Hâne'li ve Zeyl'lidir (zeyl=ek) (Tura, 2000: 177).

Edvârda bu eserin notası bulunmamaktadır. Türk mûsikîsi repertuarında da bu esere ait bir nota yoktur. Bundan dolayı değerlendirmeler melodik olarak değil güfteye göre yapılmıştır. Edvârdaki şekliyle güfte aşağıdaki gibidir.

"Ta düm düm düm de re lâ dir nâ te ne ni tâ tel lel lel le ne tâ dir ni tâ dir dir te ni tel
lel le ni te ne ni ta dir dir tâ nâ de re tel lel le ne tâ dir nî,
Ey nûr-i Hudâ der nazar ez rûy-i tu mâ râ,
Hânım, hey hey hey, cânım, yâ imâm-ı zemân, dost, dost, dost, hey, mîrim, Şâh-ı
men, mâh-ı men, hey, hey, hey, ah, habîbî, belî, yâr-ı men,
İlk terennüm tekrarlanır.
İkinci Hâne: Büzgâr ki der rûy-î tu binem Hudâ râ,
İkinci Terennüm tekrarlanır,
Miyân-Hâne (Orta-Hâne): Tâ nûkhet-i can-bahş-ı tu hem râh-ı sabâ şüd,
Tâ dir dir te ni tel lel le ni te ne ta dir dir tâ nâ de re tel lel le ne tâ dir nî,
Hâsiyet-i İsis dem-i bâd-ı sabâ râ,
İlk terennüm tekrarlanır.

Dikkat edersen görürsün ki, bu kâr terennümle başlamakta ve bu terennüm, ilk mısra, ondan sonraki terennüm 2. mısra ile birleşerek 1. hâne'yi meydana getirmektedir. 3. ve 4. mısralar ise terennüm'le birlikte miyân-hâne (orta-hâne) olmaktadır. Fakat 4. mısra'nın beste terkîbi, ilk mısra'ınkiyle aynıdır" (Tura, 2000: 177).

Güfte ve terennümler doğrultusunda form şeması aşağıda belirtilmiştir.

1. Terennüm + 1. Mısra + 2. Terennüm
1. Terennüm + 2. Mısra + 2. Terennüm
3. Mısra + 3. Terennüm - MEYÂNHÂNE
4. Mısra + 1. Terennüm

Edvârda birinci tür Kâr, iki beyitli yani dört mısra'lı, Miyân-Hâne'li ve Zeyl'li olarak belirtilmişse de zeyl bölümünün nerede olduğu belirtilmemiştir.

2- İkinci çeşit kâr'a; Koca Osman'ın, "Sahn-ı bustân zevk-bahş ü sohbet-i yârân hoşest" güfteli Uşşak Kâr'ı örnek olarak verilmiştir. Üç beyit'li, yani altı mısra'lı fakat Zeyl'sizdir (Ek'siz) (Tura, 2000: 177).

Edvârda bu eserin notası bulunmamaktadır. Türk mûsikîsi repertuarında da bu esere ait bir nota yoktur. Bundan dolayı değerlendirmeler melodik olarak değil güfteye göre yapılmıştır. Edvârdaki şekliyle güfte aşağıdaki gibidir.

*“Ten ten dir dir ten düm de re lâ dir dir ten te ne ne nen nâ dir ten dir tâ nî ten
Sahn-ı bustân zevk-bahş u sohbet-i yârân hoşest
Vakt-i gül hoş bâd kez vey vakt-ı mey-hârân hoşest
Dilâ, dilâ, dir dir ten tâ dir tâ dir dir dir ten te nî te nî ten nâ dir tâ nî ten tâ te nî
tâ ne nî ten nen nâ de re dil lâ dir tâ nî ten te nî te nî ten ten dir nâ ye le lâ yel le lâ,
Râ'nâ-yı men, ahâ hey, ahâ hey, ahâ hey ahı ahı cânım, belî, yâr-ı men, Ahâ, ahâ ahâ, hey
ahı ahı yârim, işve-bâz-ı men
İkinci Hâne: İlk Terennüm tekrar okunur
Ez sabâ her dem-i şâmî cân-ı mâ hoş mişaved
Ârî ârî tîb-ı enfâs-ı hevâdârân hoşest
İkinci Terennüm tekrar okunur
Miyân-Hâne: De re dil ten te le lî lâ nî ten tel lel lel lel lâ nî ten
Mürg-ı şeb-hûnî beşâred cân-ı mâ hoş mişaved
Dost râ bâ nâle-i şeb-nâ-yı bîdârân hoşest
De re dil li ten ten ten tâ ne nî tâ ne nî tâ ne nî ten ye le lâ ye le lâ dost ye le lâ lâ ye
le lâ ye le lâ, zîbâ-yı men.
Ahâ, hay, ahâ hay (sonunadek)*

Dikkat edersen, iki mısra ile terennümlerin 1. hâne'yi meydana getirdiğini görürsün. Öteki iki mısra, 1. hâne'nin terennüm'leriyle 2. hâne'yi meydana getirir. Geriye kalan iki mısra da kendi terennüm'leri ve 2. terennüm'lerle miyân-hâne olur” (Tura, 2000: 177-178).

Güfte ve terennümler doğrultusunda form şeması aşağıda belirtilmiştir.

1. Terennüm + 1. Mısra + 2. Mısra + 2. Terennüm
1. Terennüm + 3. Mısra + 4. Mısra + 2. Terennüm
3. Terennüm + 5. Mısra + 6. Mısra + 4. Terennüm - MEYÂNHÂNE
2. Terennüm

3- Üçüncü çeşit kâr'a; Merâgî'nin, “Bütî dârem ki gird-i gül zi sünbül sâyebân dâred” güfteli Acem Kâr'ı örnek olarak verilmiştir. Üç beyit'li, altı mısra'lı ve Zeyl'lidir (Ek'li) (Tura, 2000: 178).

Edvârda bu eserin notası bulunmamakla birlikte repertuar arşivlerinde bulunmaktadır. Fakat yine de değerlendirmeler edvârda belirtilen güfteye göre yapılmıştır. Üçüncü çeşit kâr'a örnek olarak gösterilen eserin elimizde bulunan notalara göre çıkarılmış detaylı form şeması bulgular ve yorum bölümünde gösterilmiştir. Edvârda kullanılan güfte aşağıdaki gibidir.

*“Hey hey, Bütî dârem ki gird-i gül zi sünbül, yâr, yâr, hey hey hey, yâr, âh, ki gird-i
gül zi sünbül sâyebân dâred, cânım, ahâ, yârim, ahâ, cânım, de re dil lâ dir nâ dir nâ dir nî*

dir dir te nî te nî te ne nî tâ nî tâ nâ de re düm, yâr, zi sünbül sâyebân dâred, cânım, ahâ, yârım, ahâ, cânım.

İkinci Hâne: *Bahâr-ı ârîzeş, yâr, yâr, hey, hey hey yâr, ârîzeş hatt-ı be-hûn-ı erguvân dâred, cânım ahâ, yârım ahâ, cânım (sonunadek)*

Miyân-Hâne: *Hudâ râ dâd-ı men, hey hey hey, yâr, bistân, yâr, vay, dost, ez ô ey şahne-i hey hey hey yâr, meclis, yâr vâ, tâ nâ dir nî dir dir tâ nâ dir nî tâ nâ dir nî tâ nâ dir nî tâ nâ de re düm ye le lâ,*

Ki mey bâ diğêr-i, yâr yâr, hey hey hey yâr, hórdest u bâ men sergerân dâred, cânım, ahâ (sonunadek)

Zeyl (Ek): *Çe özr-i baht-ı hod gû gû gû gûyem ki ân ayyar-ı şehîr-aşûb, ahâ, hey yâr, ahâ hey, aşûb,*

Son Hâne: *Be telh-i küşt Hâfîz, yâr yâr, hey hey hey, küşt Hâfîz râ vü şekker der dehân dâred” (Tura, 2000: 178-179-180).*

1. mısra ile terennüm’lerinin 1. hâne’yi, sonraki mısra, 1. terennüm’le birleşerek, 2. hâne’yi ve 3. mısra kendi terennüm’leriyle birleşerek miyân-hâne’yi meydana getirir. 4. mısra, 1. hâne’nin bestesiyle aynıdır. 5. mısra, kendi terennüm’leriyle birlikte Zeyl’i (Ek’i) meydana getirir. 6. mısra, 1. hâne’nin bestesiyle aynıdır ve 1. hâne’nin terennüm’leri ile birleşir (Tura, 2000: 180).

Güfte ve terennümler doğrultusunda form şeması aşağıda belirtilmiştir.

1. Mısra + 1. Terennüm
2. Mısra + 1. Terennüm
3. Mısra + 2. Terennüm - MEYÂNHÂNE
4. Mısra + 1. Terennüm
5. Mısra + 3. Terennüm - ZEYL
6. Mısra + 1. Terennüm

Kantemiroğlu Edvârı’nda kârlar ile ilgili açıklamalar sadece terennümlerin ve mısraların sıralanışı şeklinde lafzî olarak yapılmıştır. Edvârın içerisinde örnek olarak gösterilen kârlara ait bir nota bulunmadığından, mısraların ve terennümlerin melodik yapıları tam olarak belirlenememiş ve A, B, C şeklinde belirtilen melodi sınıflandırılması bu şemalarda gösterilememiştir.

1.2.3.2. Karadeniz’e Göre Kâr Formu

Karadeniz’e ait “Türk Mûsikîsinin Nazariye ve Esasları” kitabında Kantemiroğlu Edvârı’ndan da faydalanıldığı belirtilerek kârlar üç çeşide ayrılmıştır.

1- Birinci tür kâr’a Merâğî’nin, “Ez şevk-i tû an zülf-i cemâl-i tû ne dîdim” güfteli Rast Kâr’ı örnek olarak verilmiştir.

Terennümle başlar. 1. terennümden sonra 1. mısırâ, ardından 2. terennüm gelir. 2. hâne, 2. mısırâ ile başlar ve 2. terennümle biter. Meyânhâne 3. mısırâ ile başlar ve 3. terennümle biter. 4. hâne yani 4. mısırâ, 1. mısırâın bestesi ile okunur ve 2. terennümle biter (Karadeniz, 2013: 171).

Açıklamalar doğrultusunda form şeması aşağıda belirtilmiştir.

- 1. Terennüm + 1. Mısırâ + 2. Terennüm
- 2. Mısırâ + 2. Terennüm
- 3. Mısırâ + 3. Terennüm – (Meyânhâne)
- 4. Mısırâ + 2. Terennüm

Bu tanımda, 1. mısırâın ardından 2. terennümün geldiği ifâde edilmiştir. Fakat verilen örnek eser incelendiğinde, 1. ve 2. mısırâın ardından 2. terennümün geldiği görülmektedir.

2- İkinci tür kâr'a örnek olarak Merâgî'nin, "Ez şevk-i likâ aşk-ı cemâlest ü dîdim" güfteli Uşşâk Kâr'ı örnek olarak verilmiştir.

Terennümle başlar, 1. terennümden sonra 1. ve 2. mısırâlar ardından 2. terennüm gelir ve 1. hâne sona erer. 3. ve 4. mısırâların ardından 2. terennüm gelir ve 2. hâne sona erer. 5. ve 6. mısırâlar meyânhâneyi meydana getirir ve bu hâne de terennüm ile biter (Karadeniz, 2013: 171).

Açıklamalar doğrultusunda form şeması aşağıda belirtilmiştir.

- 1. Terennüm + 1. Mısırâ + 2. Mısırâ + 2. Terennüm
- 3. Mısırâ + 4. Mısırâ + 2. Terennüm
- 5. Mısırâ + 6. Mısırâ + 3. Terennüm - (Meyânhâne)

Bu tanımda, 3. ve 4. mısırâın ardından 2. terennümün tekrar edildiği ifâde edilmiştir. Fakat verilen örnek eser incelendiğinde 3. ve 4. mısırâın ardından ayrı bir terennüm bölümü olan 3. terennümün geldiği görülmektedir.

3- Üçüncü tür kâr'a örnek olarak Merâgî'nin, "Bütî dârem ki gird-i gül zi-sünbül sâyebân dâred" güfteli Acem Kâr'ı örnek olarak verilmiştir.

Terennümle başlar. 1. terennümden sonra 1. mısırâ, ardından 2. terennüm gelir. 2. hâne, 2. mısırâ ile başlar ve 2. terennümle biter. Meyânhâne 3. mısırâ ile başlar ve 3. terennümle biter. 4. mısırâ, 1. mısırâın bestesi ile okunur ve 2. terennümle biter. 5. mısırâ

4. terennüm ile sona erdikten sonra 6. mısra, 1. mısraın bestesi ile okunur ve 2. terennümle eser biter (Karadeniz, 2013: 171).

Açıklamalar doğrultusunda form şeması aşağıda belirtilmiştir.

1. Terennüm + 1. Mısra + 2. Terennüm
2. Mısra + 2. Terennüm
3. Mısra + 3. Terennüm - (Meyânhâne)
4. Mısra + 2. Terennüm
5. Mısra + 4. Terennüm - (Zeyl-Ek bölümü)
6. Mısra + 2. Terennüm

Bu kâr, Kantemiroğlu Edvârı'nda da incelenmiştir. Kantemiroğlu eserin mısra ile Karadeniz ise terennümle başladığı belirtilmiştir. Fakat eser incelendiğinde bu Kâr'ın terennümle başlamadığı görülmektedir. Bu fark hâriç olmak üzere her iki kaynakta da mısraları takip eden terennümler aynıdır.

1.2.4. Kâr Formu ile Benzerlik Gösteren Formlar

1.2.4.1. Beste Formu

Beste kelimesi Farsça bağlanmak mânâsına gelen “besten” fiilinden türeyerek “birbirine bağlanan ezgi” anlamına gelmektedir (Öztuna, 2006: 161).

Fasıl tertibinde kâr var ise kârdan sonra gelen beste, iki beytin ya da dört mısraın bestelenmesi ile meydana gelmiş sözlü bir mûsikî formudur. Bestelerin bazıları terennümlü bazıları ise terennümsüzdür. Peşrevlerin ölçüldükleri büyük usûllerle bestelenirler. Küçük usûllerden ise Düyek ve Çifte Düyek kullanıldığı görülmektedir.

“Dörtlü bir şiir mısralarının sonuna ikâf veya güftevî (lafzî) terennümler katılmak sûreti ile inşâ edilmiş ezgilerin ismine beste nâmı verilmiştir. Besteler, Hâne tesmiye edilen dört mûsikî cümlesinden müteşekkıldır. Besteler ekseriyâ terennümlü nâdiren terennümsüzdür” (Ezgi, 1933: 158, Cilt III).

Beste formu çeşitlerine yönelik; karakterleri bakımından usûlü birbirlerine nispeten ağır olanlara I. beste, yürük olanlara II. beste adı verilir (Özkan, 2013: 106).

Yapıları bakımından murabbâ, nakış ve terennümlü, terennümsüz olarak ayrılırlar (Özkan, 2013: 106, Öztuna, 2006: 162 Cilt I, Yavaşca, 2002: 474).

Murabbâ, nakış, terennümlü ya da terennümsüz gibi isimlerin her biri beste formu çatısında birleşip tek bir form çeşidiymiş gibi görünse de bu ayrımı yapılmış türlerin tamamının yapısal farklılıkları göz önüne alındığında ayrı ayrı formlar olduğu düşünülmektedir.

1.2.4.1.1. Murabbâ Beste

Murabbâ besteler dört mısırâdan oluşmaktadır. “Kelime anlamı “dörtlü” olan ve bir dîvân edebiyâtı şekli olarak karşımıza çıkan murabbâlar, her bendi dört mısırâdan oluşan güftelerdir” (Uysal, 2010: 153). Beste formunda kullanılan güfteler murabbâlardan meydana getirildiği için Murabbâ Beste olarak isimlendirilmiştir (Karadeniz, 2013: 172, Yavaşca, 2002: 474, Öztuna, 2006: 64, Cilt II, Özkan, 2013: 105). “Murabbâ dörtlü anlamındadır. 5-7 bend olarak yazılmıştır. Türk mûsikisinde beste formlarında bestelenecek güftelerin sadece bir bendi kullanılmıştır” (Kaçar, 2012a: 230).

Tura’ya göre murabbâ bestelerde hâneler, “bestenin ilk mısırâna “Zemin” denir. Bu kısım, ikinci mısırâ ile birlikte “Ser-Hâne” (Baş-Hâne) denen bölümü meydana getirir. Üçüncü mısırâ, “Miyân-Hâne (orta kısım)’dır ve beste terkîbi öteki kısımlardan farklıdır. Dördüncü mısırâ son hânedir ve beste terkîbi zemîninkinin aynıdır” (Tura, 2000: 176) şeklinde açıklanmıştır.

Genel olarak besteler terennümlü ya da terennümsüz olabildikleri gibi eğer beste terennümlü ise birinci mısırâdan sonra terennüm gelir. Birinci mısırâdan ve varsa terennümden sonra ikinci mısırâyâ geçilir ve aynen birinci mısırân ezgisi ile okunur. Eğer terennümlü ise aynı terennüm yine tekrar edilir. Bundan sonra farklı bir ezgi ile bestelenmiş üçüncü mısırâyâ geçilir ki bu bölüme meyânhâne denilir. Eğer terennüm varsa, ya öncekilerden farklı bir terennüm kullanılır ya da önceki terennümler tekrar edilir. Dördüncü mısırân ise ezgisi ve terennümü 1. mısırâ ile aynı okunarak bitirilir.

Yavaşca, Murabbâ bestelerin üç farklı şeklinin olduğunu belirtmiştir (Yavaşca, 2002: 482).

1.Şekil (Terennüm bölümleri aynı)

1. Mısrâ = A + Terennüm = B = A = (1. HÂNE)
2. Mısrâ = A + Terennüm = B = A = (2. HÂNE)
3. Mısrâ = C + Terennüm = B = B = (3. HÂNE)
4. Mısrâ = A + Terennüm = B = A = (4. HÂNE)

2.Şekil (Meyânhânenin terennümü farklı)

1. Mısrâ = A + Terennüm = B = A = (1. HÂNE)
2. Mısrâ = A + Terennüm = B = A = (2. HÂNE)
3. Mısrâ = C + Terennüm = D = B = (3. HÂNE)
4. Mısrâ = A + Terennüm = B = A = (4. HÂNE)

3. Şekil (Terennümsüz)

1. Mısrâ = A = (1. HÂNE)
2. Mısrâ = A = (2. HÂNE)
3. Mısrâ = B = (3. HÂNE)
4. Mısrâ = A = (4. HÂNE)

Murabbâlara yönelik olarak Yavaşca, her mısraın ardından gelen terennümün, formun bir hânesini oluşturduğunu belirtmiş ve formu dört hâneli olarak tanımlamıştır (Yavaşca, 2002: 482).

1.2.4.1.2. Nakış Beste

Kelime anlamı olarak nakış, süsleme sanatı anlamına gelmektedir (Devellioğlu, 2006:802).

Nakışların birinci hânelerinde, şiirin birinci ve ikinci mısralarına bağlı terennüm bölümü yer alır. İkinci hânedeki ise üçüncü ve dördüncü mısralar tekrar terennüme bağlanıp eser bitirilir. Genellikle mısra melodileri kısa, terennüm bölümleri ise uzun tutulur. Bazı nakış besteleri iki mısra ile bestelenerek, birinci mısra ve meyânhânedeki ikinci mısraın ardından uzun terennüm bölümleri olacak şekilde bestelenmişlerdir. Hem dört mısralı hem de iki mısralı nakışlarda yapı genellikle iki hânelidir (Yavaşca, 2002: 489). “Fakat hangi türden olursa olsun terennümsüz nakış beste olmaz” (Tura, 2000: 180).

Öztuna ise bir gelenek olarak nakış bestelerin Lenk-Fahte usûlü ile bestelendiğini, az miktarda Devr-i Revân usûlünün de görüldüğünü belirtmiş, diğer büyük usûllerin bir engel olmamasına rağmen hemen hemen hiç görülmediğinden bahsetmişse de (Öztuna, 2006: 94), repertuarımızdaki nakış besteler incelendiğinde Ağır Düyek, Düyek ve Çifte Düyek usûlünden de nakış besteler bulunduğu görülmektedir.

Genel olarak Nakış Bestelerde birinci mısırân ezgisini tamamlar nitelikte bir ezgiyle ikinci mısırâ okunur ve ardından terennüm gelir. Bu terennümün ardından birinci ve ikinci mısırâların sonlarından küçük bir bölümün tekrarlandığı da olur. Daha sonra varsa üçüncü ve dördüncü mısırâlar yoksa ikinci mısırâ, nâdiren olsa da beşinci ve altıncı mısırâların ve terennümlerin kullanımı aşağıdaki şemalarda olduğu gibi değişiklikler gösterebilir.

1. Şekil Nakış Beste (Dört mısırâlı)

1. Mısırâ = A + 2. Mısırâ = B + Terennüm = C = (1. HÂNE)
 3. Mısırâ = D + 4. Mısırâ = B + Terennüm = C = (2. HÂNE) (Karadeniz, 2013: 172).

2. Şekil Nakış Beste (İki mısırâlı, terennümler farklı)

1. Mısırâ = A + 2. Mısırâ = B + Terennüm = C = (1. HÂNE)
 Terennüm = D + Terennüm = E + Terennüm = F = (2. HÂNE)

3. Şekil Nakış Beste (İki mısırâlı, tek terennüm bölümlü)

1. Mısırâ = A = (1. HÂNE)
 2. Mısırâ = B + 2. Mısırâ = C = (2. HÂNE) (MEYÂNHÂNE)
 Terennüm = D = (3. HÂNE)

4. Şekil Nakış Beste (Dört mısırâlı, terennümler farklı)

1. Mısırâ = A + 2. Mısırâ = B + Terennüm = C = (1. HÂNE)
 3. Mısırâ = D + 4. Mısırâ = E + Terennüm = F = (2. HÂNE)

5. Şekil Nakış Beste (Üç Hâne'li, altı mısırâlı, terennümler farklı)

1. Mısırâ = A + 2. Mısırâ = B + Terennüm = C = (1. HÂNE)
 3. Mısırâ = D + 4. Mısırâ = E + Terennüm = F = (2. HÂNE)
 5. Mısırâ = G + 6. Mısırâ = H + Terennüm = I = (3. HÂNE) (Yavaşca, 2002: 489).

Murabbâ ve Nakış besteler ile kârların ayrıldığı en belirgin nokta, terennümlerin kullanım farklılığıdır. Bestelerde terennümleri tâkip eden mıs râlar yerine, mıs râları tâkip eden terennümler biçimsel olarak kullanılmaktadır.

Murabbâlarda her mıs râın ardına gelen terennüm bölümü, nakışlarda her iki mıs râın ardından gelmektedir. Kârlarda bu iki uygulamaya da rastlanmakla birlikte murabbâ ve nakış bestelerde mıs râların ardına gelen terennüm bölümü tek bir terennüm bölümü iken kârlarda mıs râların önünde ya da ardında birbirinden farklı bir veya daha fazla terennüm bölümü yer alabilmektedir.

Murabbâ ve nakış besteler güfte ile esere başlarken, kârların istisnâlar hâriç terennümle esere başladığı görülmektedir.

Mıs râ ile başlayan kârlar ise terennüm bölümlerinin uzun tutulması ve hâne sayıları bakımından murabbâ ve nakışlardan ayrılırlar.

1.2.4.2. Semâî'ler

Murabbâ beste ve nakış besteden farklı olarak Aksak Semâî ve Sengin Semâî usûlleri ile bestelenen Murabbâ Ağır Semâî, Nakış Ağır Semâî ayrıca Yürük Semâî Usûlü ile bestelenen Murabbâ Yürük Semâî, Nakış Yürük Semâî gibi formlar da bulunmaktadır. Bu formlarda da yapının temel unsuru, kullanılan usûller ve aynen bestelerde olduğu gibi mıs râları takip eden terennümlerdir.

1.2.4.3. Kâr-ı Nâtık

“Kâr-ı Nâtık ismi, “Kâr” ve “Nâtık” sözcüklerinden oluşmuş ve öncelikle bir fiile işâret eden, bu yolla da adını verdiği formu kısaca tanımlayan bir terkîbdir” (Paçacı, 1994: 3).

Kâr kelimesi Mütercim Âsım Efendi'nin sözlüğünde; iş, güç, şugl, sanat, ekip biçmek, ziraat, ceng, savaş ve kelam mânâsına gelmektedir. Nâtık kelimesi de El Mevârid isimli Arapça lügatta; açık ve vâzıh şey, Mütercim Âsım Efendi'nin Kâmûs Tercümesi'nde ise söyleyici-gûyende mânâsınadır. Dolayısıyla “kâr-ı nâtık” terkîbinden, “açık, vâzıh kâr” mefhûmu anlaşılabilir (Cumhur, 1990: 44).

Kâr-ı nâtık'a yönelik Yavaşca, “Genellikle Türk mûsikîsini ve makâm seyirlerini ve yakın makâmlarla uzak makâmların uyumluluğunu sağlamayı bilen şâirler tarafından

özellikle yazılmış güftelerin her beyitinde bir makâm adı ve bazen de bir usûl adı zikredilmiştir. ... Bestekâr bu makâm ve usûlleri, mûsikînin gerektirdiği şekilde donatarak Kâr-ı Nâtık'ı inşâ eder" (Yavaşca, 2002: 442), şeklinde bahsetmektedir.

Kâr-ı nâtık, bütünü ile kendine özgü kuralları olan bir biçimdir. Öncelikle diğer formlardan ayrıldığı temel özellik özel bir güftesinin olması gerektiğidir. Güftede hangi makâmın adı geçiyorsa bestede o makâmın geçkisi, bazı güftelerde ise makâm ile birlikte hangi usûlün adı geçiyorsa o usûle geçki yaparak bestelenir.

"Bu formda, ekseriyâ usûl geçkisi yapıldığı gibi, her makâmı ayrı usûlle bestelemek derecesine de gidilmiş, bu sûretle eser yalnız makâmlar için değil, usûller bakımından da bir Kâr-ı Nâtık olmuştur" (Öztuna, 2006: 433, Cilt I).

Biçimsel açıdan Kâr-ı nâtık'ın, "içerdiği makâm ve usûllerin çokluğu açısından bir kısıtlama olmadığı için, mûsikîmizde bileşik formların en büyüğü olduğu söylenebilir. Ardı ardına değişen makâm ve usûllerin yer aldığı bölümlerin birbirine eklenmesiyle oluştuğu için şeması $A + B + C + D + E...$ (Paçacı, 1994: 7) şeklinde ifade edilebilir.

Kâr-ı nâtık ile kâr arasında bir isim benzerliği olsa da şematik yapıları incelendiğinde yapısal bakımdan her iki formun tamamen farklı olduğu görülmektedir.

Türk mûsikîsinin eğitim-öğretim ve aktarımında çok uzun zaman boyunca hâfızaya dayalı meşk sisteminin kullanılmış olması ve bu meşk sisteminin içerisinde eğitici ve öğretici nitelik taşıyan kâr-ı nâtıkların da kullanılmış olduğu düşünülmektedir.

1.2.4.4. Kârçe

Küçük kâr anlamına gelmektedir ve kâr'ın daha kısa ve küçük yapıda olanıdır. Genellikle küçük usûllerle bestelenmişlerdir. Bestekârlarımız bu türe fazla itibâr etmemişlerdir. 20.yy.'da bestelenen kârçeler ile birlikte toplam sayıları 15 civârındadır. Kâr formu ile büyük ölçüde benzerlik gösterdiği için kâr formunu izâh etmenin kârçelerin anlaşılması bakımından yeterli olacağı düşünülmektedir.

1.2.4.5. Şarkı Formu

Şarkı Arapça kâidesi ile yapılmış edebiyât ve mûsikî ile ilgili bir Türk terimidir. Develioğlu, Şarkî (kaaf ile) “şark”a, doğuya ait, doğu ülkeleri ile ilgili olduğundan bahsetmektedir (Develioğlu, 2006: 979).

Yavaşca şarkı formunu, “güftelerini daha çok, Gazel, Kasîde, Mesnevî, Rubâî ve Müstezad gibi alışlagelmiş şiir biçimlerinin dışında, Lâle Devri’nin meşhûr şâiri Nedîm’in edebiyâtımıza kazandırdığı “Şarkı” adı altındaki şiir biçiminden alan eserlerdir” (Yavaşca, 2002: 122) şeklinde açıklamıştır.

Öztuna’ya göre, “Türk mûsikîsinin mârûf kompozisyon şeklidir. Küçük bir söz eseri formudur. Türk mûsikîsinde en çok kullanılmış formdur. ... Türk Halk mûsikîsindeki mukâbili “Türkü” formudur” (Öztuna, 2006: 330, Cilt II).

Karadeniz’e göre dört veya daha fazla mısralı güftelerin terennümsüz olarak bestelenmiş örneklerine “Şarkı” denir. Bundan daha büyük usûllerle şarkı bestelendiği yazılı ise de notaları elde edilememiştir. Birinci mısra Zemîn, ikinci mısra Nakarat, üçüncü mısra Meyân, dördüncü mısra tekrar Nakarat şeklindedir (Karadeniz, 2013: 173).

Şarkı formunun en temel şeması olan Zemîn-Nakarat- Meyân -Nakarat (A-B-C-B) biçimi, kârlarda da sıkça kullanılmış bir biçimdir. Bundan dolayı Şarkı formu ile kârlar arasında biçimsel açıdan benzerlik olduğu söylenebilir.

Ezgi’ye göre dört, beş, altı mısralı şiirlerin genellikle terennümsüz olarak bestelenen ezgilerine “Şarkı” adı verilmiştir. Eski zamanlarda büyük usûller ile şarkıların bestelenmiş olduğu mecmuâlarda görülmüş ise de bugün elimizdeki mevcut şarkılar küçük usûllerle ölçülmüşlerdir. Bazı şarkılara güftenin dışında güfte terennümleri (lafzî terennümler) eklenmiş ve onlar lâzime olarak bestelenmiştir (Ezgi, 1933: 221, Cilt III).

Ezgi, şarkıların bütün form şemalarını iki, üç, dört, beş, altı, sekiz ve on mısralı olmak üzere toplam yirmi beş çeşit olarak göstermiştir (Ezgi, 1933: 221-285, Cilt III)

2 Mısrâh	3 Mısrâh (Müselles)	4 Mısrâh (Murabba')		5 Mısrâh (Muhammes)	6 Mısrâh (Müseddes)	8 Mısrâh (Müsemmen)	10 Mısrâh (Muaşşer)
1.m A 2.m B C C D E F G C C D E Lâzime	1.m A 2.m B 3.m A C B A Lâzime	1.m A 2.m B 3.m C 4.m B	1.m A 2.m B 3.m A 4.m B	1.m A 2.m B 3.m C 4.m D E C D Lâzime	1.m A 2.m B 3.m C 4.m B 5.m B	1.m A 2.m B 3.m C 4.m B 5.m D 6.m E	1.m A 2.m B 3.m C 4.m D 5.m E 6.m F 7.m G 8.m B
	1.m A 2.m B 3.m C D E F G Lâzime	1.m AB 2.m CB 3.m DB 4.m CB	1.m AB 2.m CD 3.m EF 4.m CD	1.m A 2.m B 3.m C 4.m B D E F Lâzime	1.m A 2.m B 3.m C 4.m D 5.m E 6.m B	1.m A 2.m B 3.m C 4.m B 5.m D 6.m B 7.m E 8.m B	1.m A 2.m B 3.m C 4.m B 5.m D 6.m B 7.m E 8.m B 9.m C 10.m B
		1.m A 2.m B 3.m C 4.m B D B Lâzime	1.m A 2.m B 3.m C 4.m D A B Lâzime	1.m A 2.m A 3.m B 4.m A 5.m D Lâzime	1.m AB 2.m CD 3.m EF 4.m GH 5.m CD	1.m A 2.m B 3.m C 4.m D 5.m A 6.m B	

Şekil 1.2.4.5.1. Ezgi'ye Göre Şarkı Formu Şemaları

1.3. PROBLEM DURUMU

Din dışı formların en büyüğü olarak kabul edilen kâr formunda nicel olarak az sayıda eser olsa da Türk mûsikîsi formları arasında önemli bir yere sahiptir. Günümüze kadar konuya ilişkin yapılan araştırmaların azlığı sebebiyle kâr formunun biçimsel olarak yorumlanıp anlaşılmasında zorluklar yaşanmış ve sonuca ulaşmayı zorlayıcı bir takım metotlar kullanılarak kâr formunun sınıflandırılması yapılmaya çalışılmıştır. Araştırmada, kâr formunun biçimsel açıdan incelenmesi ve biçimsel olarak kaç farklı kâr formu şemasının bestekârlar tarafından eserlerin inşâsında kullanıldığının saptanması hedeflenmiştir.

Araştırmada kâr formuna ilişkin usûl, güfte ve terennümler temel alınarak oluşturulmuş form şeması analizlerine yer verilmiştir. Buradan hareketle araştırmanın problem cümlesi aşağıdaki gibi oluşturulmuştur.

“Besteleme tekniği açısından kâr formunda üretilmiş eserlerin belirli bir form şeması ya da çeşitleri var mıdır?

Bu problem çerçevesinde araştırmanın alt problemleri oluşturulmuştur.

Alt Problemler

- i. Kâr formundaki eserlerin makâmlara göre dağılımı nasıldır?
- ii. Kâr formundaki eserlerin usûllere göre dağılımı nasıldır?
- iii. Kâr formundaki eserlerin güfte ile ilişkisi nasıldır?
- iv. Biçimsel açıdan kâr formundaki eserlerin form şemaları nasıldır?
- v. Kâr formuna yönelik biçimsel genel değerlendirme nasıldır?

1.4. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırma kapsamında kâr formundaki eserler Form, Usûl ve Güfte bakımından değerlendirilerek kâr formuna yönelik kapsamlı bir kaynak oluşturmak öncelikli hedefler arasındadır.

Ayrıca Türk mûsikîsinin kâr formundaki eserlerinin tahlîli ile kâr formunun ilk evreden son evreye kadarki örneklerinin form açısından incelenerek taşıdığı özellikleri biçimsel açıdan ele alınarak forma yönelik şemalar ortaya konulması da amaçlanmıştır.

1.5. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Bu araştırma, kâr formu hakkında kuramsal olarak tespit edilen bilgilerin değerlendirilmesi adına önemlidir. Kuramsal kaynaklarda kâr formuna yönelik farklı bilgilerin kullanıldığı görülmüştür. Bu farklılıklara yönelik durum tespiti yapma ve ortak bir form şeması çıkarma adına da araştırma önem arz etmektedir.

Ayrıca, mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda Türk mûsikîsi “Form Bilgisi” derslerine yönelik işlenen kâr formu konusunda yapılan kuramsal açıklama farklılıklarına ışık tutmak adına da önem arz etmektedir.

Bu doğrultuda geleneksel müzik kültürümüzün gelecek nesillere daha sağlıklı aktarılabilmesi ve müzik eğitiminde ortak bir dil kullanılmasının mümkün olabileceği düşünülmektedir.

1.6. VARSAYIMLAR

Bu araştırma da;

- Yazılı kaynaklardan elde edilen verilerin yeterli ve güvenilir olduğu,
- Araştırma yönteminin araştırma konusuna, amacına ve problemin çözümüne uygun olduğu,
- Araştırmada kullanılan veri ve toplama araçlarının araştırma için uygun ve yeterli olduğu,
- Araştırma için seçilen örneklemin evreni temsil edebilecek nitelikte olduğu, varsayımlardan hareket edilmektedir.

1.7. SINIRLILIKLAR

Bu araştırma; TRT Türk Sanat Müziği Sözlü Eserler Repertuarı ve diğer arşivlerden elde edilen 57 kâr ile sınırlıdır.

1.8. TANIMLAR

Türk Mûsikîsi: Son 500 yıllık Osmanlı dönemini de içine alan, yaklaşık 25 asırlık süreci kapsayan, Çin'den Fas'a kadar uzanan, saray ve halk müzisyenlerinin askerî, dînî, klasik ve folklorik türlerde ürettikleri ve toplumun her kesiminde kullanılmış bir sanat olan makâmsal müzik anlayışına denir. (Tanrıkorur, 2003: 13)

Kâr: Din dışı mûsikîmizin en büyük beste formu kârlardır. Türk mûsikîsinde ise en eski ve en sanatlı sözlü beste şekillerinden birine isim olmuştur (Özalp, 1992: 11).

Form: “Form, bir şiir veya mûsikî parçasının yazılmasına esas teşkil eden kalıptır” (Öztuna, 2006:340).

1.9. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Ünsal (1988)'in “Türk Mûsikîsinde Kâr Formu” isimli Yüksek Lisans tezinde, 35 kâr'ın; güfteleri, terennümleri ve usûlleri göz önüne alınarak form şemaları saptanmıştır. Kârlarda kullanılan usûller, usûl değişikleri, Türkçe ve Farsça güfteler, terennümle

yâhut güfteyle başlayan kârların bilgileri verilerek kâr formunun temelde şarkı formu ile benzerlik gösterdiği, kârların yapısal bakımdan geniş hacimde büyük bir “Şarkı Formu” olduğu sonucuna varılmıştır.

Karaman (2006)’ın “Biçim ve Usûl Açısından Abdülkâdir Merâî’nin Kârları” isimli Yüksek Lisans tezinde, Merâî’ye ait kâr formu örneklerinin biçim ve usûl açısından nasıl bir dağılım gösterdiği, mevcut notalardan incelenip sunulmuştur. Abdülkâdir Merâî’nin kâr formunun şekillenmesinde büyük öneme sahip olduğu, kendinden sonra gelen bestekârların Merâî’nin eserlerindeki biçimsel unsurlardan etkilemiş olduğu ve bu etkilenme sonucu bestekârların eserlerinde çoğunlukla Merâî’de olduğu gibi Farsça güfteler kullandığı sonuçlarına varılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın yöntem ve modeli, evren ve örnekleme, araştırma verilerinin toplanması, işlenmesi ve çözümlenmesinde kullanılmış olan yöntem ve tekniklere yer verilmiştir.

2.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Araştırma modeli, “... araştırmanın amacına uygun şekilde ve en ekonomik yolla verilerin toplanması ve analiz edilip çözümlenebilmesi için gerekli olan tüm koşulların düzenlenmesidir” (Karasar, 2015: 76).

Araştırma modellerine yönelik olarak koşulların düzenlenmesinde iki temel yaklaşım vardır. Bunlar: tarama ve denemelerdir. Araştırmacı, amacına göre bu temel yaklaşımlardan faydalanmak zorundadır (Karasar, 2015: 76).

Bu araştırma, kâr formunun biçimsel özelliklerinin saptanması amacına yönelik betimsel bir nitelik taşımaktadır.

“Betimsel araştırmalar, olayı olduğu gibi araştırmaya ve var olan durumu belirlemeye çalışan araştırmalardır. Bu tür araştırmalarda, ele alınan olaylar ve durumlar ayrıntılı bir şekilde araştırılmakta, daha önceki olaylar ve durumlarla ilişkisi incelenerek, “Ne” oldukları betimlenmeye çalışılmaktadır” (Tanrıöğen, 2012: 59).

Bu bilgiler doğrultusunda araştırma, genel tarama yöntemi ile yapılan bir çalışmadır.

“...Tarama modelleri, geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve var olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır...” (Karasar, 2015: 77).

Araştırmada genel tarama modelinden yararlanılmış ve araştırma için belirlenen konunun temellendirilmesi ve yönlendirilmesi için literatür taraması yapılarak birincil ve ikincil kaynaklara ulaşılmış ve konuyla ilgili bilgiler toplanmıştır.

“Birincil kaynaklar: Özgün kitapların ve makâlelerin yayınlandığı dergiler, birincil kaynak olarak tanımlayabileceğimiz kitaplar, çeşitli çalışmaların derlemesi olarak ortaya çıkmayan, tez veya tezlerin kitap olarak basılmadığı, özgün çalışmalardır.

İkincil kaynaklar ise başka araştırmacıların, araştırma sonuçlarını veren yayınları, ansiklopediler, kitaplar veya derleme makâleleridir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2014: 46).

İhtiyaç duyulan veriler konuyla ilgili tezler, kütüphâne, özel/kişisel arşiv ve internet taraması yoluyla elde edilmiştir.

Karasar’a göre genel tarama modelleri; çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2015: 79).

Genel tarama modelinde araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilemez. Bilinmek istenen şey vardır ve ordadır. Önemli olan, ona uygun biçimde gözleyip belirleyebilmektir (Karasar, 2015: 77).

Bu nedenle araştırmada örneklem doğrultusunda belirlenen kâr formundaki eserler, müzik teknolojisinden faydalanılarak yeniden notaya alınmıştır. Arşivlerde Osmanlıca olarak yazılmış ve günümüz yazısına ve notasına daha önce aktarılmamış kârlar notaya alınmıştır.

Aynı usûlde bestelenmiş kârların form şemaları ayrı ayrı ele alınmış, usûl temelli ve genel bir kâr formu şeması ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Böylece kârlar arasında usûl ilişkisi değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Ayrıca güfteye yönelik edebî metinler taranmıştır. Yanlışlık olduğu düşünülen güftelerde vezin doğrultusunda uzman görüşleri alınarak düzeltmeler yapılmış ve güftelerin bahirleri belirlenmiştir.

2.2. EVREN ÖRNEKLEM

Bilimsel bir araştırmanın evren ve örneklemine yönelik Tanrıöğen, “Bir niteliğe hakkında yorum yapabilmek için, o niteliğe ait gözlem sonuçlarına gereksinim duyulur. O niteliğe ait tüm gözlem sonuçlarına evren ya da yığın denir. Genellikle tüm gözlem sonuçlarına ulaşmak mümkün olmayabilir ya da ulaşılan tüm gözlem sonuçları çok maliyetli ve pratik olmayabilir. Bu gibi durumlarda evreni temsil edebilecek, evren içinden seçilen bir veri grubuna ilişkin gözlem sonuçlarıyla çalışmak pratik ve yeterli olabilir. Bu veri grubuna örneklem denir. Örneklem yığını temsil edebilen evren içinden uygun yöntemler kullanılarak seçilen kümeler denir” (Tanrıöğen, 2012: 121) açıklamalarında bulunmuştur.

Bu bilgiler doğrultusunda araştırmanın evreni TRT Türk Sanat Müziği Sözlü Eserler Repertuarı, Kültür Bakanlığı Devlet Korosu Arşivi, Dârü'l-Elhân Külliyyâtı ve TRT Târihî Türk Müziği arşivlerden elde edilen kâr formundaki eserlerden oluşmaktadır. Notaları tespit edilen kâr formundaki bütün eserler biçimsel olarak değerlendirildiği için örneklem evreni temsil etmektedir ve bu doğrultuda, araştırmanın örneklemini ile evreni aynıdır.

Araştırmanın evren ve örneklemini kapsamında toplam 57 kâr incelenmiştir. (Ek-1)

2.3. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırmanın alt problemlerinin çözümüne yönelik konu ile ilişkili kaynaklara ulaşıp, problemin çözümüne nitel olarak katkı sağlayacak bilgileri toplamak için literatür taraması yapılmıştır. Literatür taramasına yönelik, ilgili kitap, dergi, makâle, tez vb. kaynaklara ulaşılmaya çalışılmıştır. Ayrıca internet tabanlı kaynaklar da kullanılmıştır.

Kârlara yönelik eserlerin tespiti için TRT Türk Sanat Müziği Sözlü Eserler Repertuarı taranmış ve 57 kâr tespit edilmiştir. Tespit edilen bu kârlar Tablo 2.3.1’de eserin ilk mısırâna göre alfabetik olarak verilmiştir.

Tablo 2.3.1. TRT TSM Sözlü Eserler Repertuarı Listesinde Yer Alan Kârlar.

No	Rep. No	Eserin ilk mısraı	Makâmı	Usûlü	Bestekârı
1	87	Afet-i sad dūdīmānī âteş-i sad harmenî	Rehâvî	Hafif	Gulâm Şadî
2	182	Ahen şevkâi ilâ diyârî li kayd-ı fiha...	Rast	Düyek	Abdülkâdir-i Merâgî
3	208	Ah ki kûned kavmî beyâkîn	Rast	Devr-i Revân	Abdülkâdir-i Merâgî
4	223	Ahû zî tû âmûht be-hengâm-ı devîden	Bayâtî	Hafif	Bolâhenk Nûri Bey
5	224	Ahû zî tû âmûht be-hengâm-ı devîden	Sûzinâk	Hafif	Neyzen Rızâ Bey
6	489	An siyeh çerdehi şîrîn-i âlem bâ	Hicazkâr	Hafif	Muâllim İsmâil Hakkı
7	11809	Aşînâ-yı derd arar dil belki bir gün	Rast	Ağır Aksak	Cinuçen Tanrıkorur
8	772	Aşk-ı tû nihâl hayret âmed	Rast-ı Cedid	Hafif	Dede-Mahmud Efendi
9	940	Azm-ı dildâr-ı tû dâret câm-ı ber-âb	Hicaz	Hafif	Bolâhenk Nûri Bey
10	1344	Bendene her bâr efendim yâr olur	Bûselik	Devr-i Hindî	Muâllim İsmâil Hakkı
11	2409	Biyâ ey aşk-ı tâ ber rûzigârı hişiten	Rast	Darb-ı Türkî	—
12	2434	Biz şi'ri böyle söyledik	Rast	Nim Hafif	Münir Nûrettin Selçuk
13	2694	Bütî dârem ki gird-i gül zî-sünbül	Acem	Muhammes	Abdülkâdir-i Merâgî
14	2984	Çeşm-i siyehin âfet-i mekkâreliğinden	Yegâh	Sakîl	Ebû-Bekir Ağa
15	3125	Dağıtma ey sabâ geysû-yî yârî	Sabâ	Evsat	Zekâi Dede
16	3304	Der sipihr-i sîneem dağ-ı muhabbet	Şevk u Tarâb	Hafif	Sultan III.Selim
17	3392	Dil esîr-i kâkül-i nâmdâr heman âh geç	Uşşâk	Hafif	Hacı Sâdullah Ağa
18	3422	Dil-i men der hevâ-yı rûy-i ferruh	Yegâh	Devr-i Hindî	Muâllim İsmâil Hakkı
19	3455	Dil şevk-i lebet müdam dâred	Sûzinâk	Hafif	Zekâi Dede
20	3994	Ey ân ki der nücûm alimet hânend	Pençgâh	A. Sengin Semâi	Gulâm Şadî
21	4044	Ey çerh-i sitemger dil-i nâlâna	Nihâvend	Hafif	Hacı Fâik Bey
22	4049	Ey dehâsı kudret-i azmiyle kudretler	Nevrûz	Devr-i Revân	Muâllim İsmâil Hakkı
23	4077	Ey ferâzende-î firûze zevak	Dilnişîn	Devr-i Revân	Muâllim İsmâil Hakkı
24	4079	Ey fûrûğ-ı mâh-ı hüsn ez rûy-i rahşân-ı	Hicaz	Hafif	Bolâhenk Nûri Bey
25	4169	Ey ki dosttan âşıkam âşık-ı zârem	Hicaz	Hafif	İbrâhim Paşa (Dâmad)
26	4223	Ey padişâh-ı saltanat-ârâ-yı yegâne	Uşşak	Hafif	Muâllim İsmâil Hakkı
27	4257	Ey sünbülî siyeh ber semen	Hisarbûselik	Muhammes	Hamp. Limoncuyan
28	4285	Ey şehenşâh-ı Horasan...	Segâh	Hafif	Abdülkâdir-i Merâgî
29	4288	Ey şehenşâh-ı serir-ârâ-yı makbûl-i	Zâvil	Devr-i Hindî	Hacı Fâik Bey
30	4367	Ez şevk-i tû an zûlf-i tû	Rast	Hafif	Abdû'l-Âli Efendi
31	17745	Gel ey seher yeli gel gel baharı	Evc-i Şevk	Sengin Semâi	Akın Özkan
32	5199	Gönül der-bend-i geysû-yî muanber	Müstear	Muhammes	Zekâi Dede
33	5498	Gözümde dâim hayâl-i cânâ	Rast	A. Düyek	Dede Efendi
34	5590	Gül bî-rûh-i yâr hoş ne-bâsed	Mâhur	Hafif	Abdülkâdir-i Merâgî
35	5596	Gülbün-i îyş mîdemed sâkî-i gül-izâr	Nevâ	Nim Sakîl	İtrî
36	5895	Güzeşt ez-rû ez-had serv-i nâz	Nih. Kebir	Devr-i Revân	Abdülkâdir-i Merâgî
37	6609	İd erişsin bâis-i şevk-i cedîd olsun	Zâvil	Devr-i Hindî	Hacı Fâik Bey
38	6665	İmrûz hevâ-yı bagest	Eviç	Hafif	Abdû'l-Âli Efendi
39	6851	Kâfer tû kücâ ve ilm-i edvâ kücâ	Pençgâh	A. Sengin Semâi	Abdülkâdir-i Merâgî
40	7066	Kasr-ı Cennet Havz-ı Kevser âb-ı hay	Ferahfezâ	Muhammes	Dede Efendi
41	11814	Menem ki kafilê sâlâr-i kârbân	Mâhur	Düyek	Cinuçen Tanrıkorur
42	7674	Mevsim-i Nevruz erişti geldi eyyâm	Araz. Bûselik	Hafif	Hacı Sâdullah Ağa
43	8036	Ne mîkeşed ser-i müyi dilem	Irak	Hafif	Ayıntabî Mehmed Bey
44	8357	Nümüne ist be gûş-i sipihr	Rast	Düyek	Abdülkâdir-i Merâgî
45	8540	O şûha sad cefâ sâ mân ü sabrım	Hüseynî	Muhammes	Râkım Elkutlu
46	8743	Pek sevdim efendim seni gâyetle	Dügâh	Hafif	Hacı Fâik Bey
47	8856	Resm-i sûr oldu müheyyâ şâd u handan	Ferahnâk	Muhammes	Dellalzâde
48	8882	Ruhsâr-ı tû çün âyîne-i sûret-i muînest	Segâh	Hafif	Şeyh Abdû'l-Âli
49	9081	Sâkî be-nûr-i bâde ber-efrûz-i câm-ı mâ	Ferahnâk	Hafif	Şâkir Ağa

No	Rep. No	Eserin ilk mısraı	Makâmı	Usûlü	Bestekârı
50	9282	Seheri kâ kâ	Uzzal	Hafif	Hind Eseri
51	10265	Sultân-ı kerem şâh-ı adâletsin efendim	Acemaşîrân	Hafif	Muâllim İsmâil Hakkı
52	10276	Sûr-i âlî (şâhî) eyledi âlâmı tay	Bûselik	Hafif	Dede Efendi
53	10348	Şâhâ zî lûtf eger nazarî sûy-i mâ	Hüseynî	Muhammes	Abdülkâdir-i Merâgî
54	10427	Şevk-i hayâlimden münbasit oldum	Hicaz	Fer	Ahmet Avni Konuk
55	10605	Tarîk-i Rast'ı sor râh-ı aşkın	Rast	Hafif	Refik Fersan
56	10815	U (Ez)şevk-i lika ışk-ı cemâlest	Uşşâk	Hafif	Abdülkâdir-i Merâgî
57	11627	Z'an bülbül-i şûrîde hayâlest u didim	Uşşâk	Hafif	—

Tablo 2.3.1.'deki TRT TSM Sözlü Eserler Repertuarı listesinde bulunan 1344 repertuar no'lu eserin beste formunda, 3125, 10605 ve 11809 repertuar no'lu eserlerin Kâr-ı Nâtık formunda oldukları tespit edilmiştir. 3125 repertuar no'lu eserin (Kâr), 3124 repertuar no'lu eserle (Kâr-ı Nâtık) aynı eser olduğu da görülmüştür. Ayrıca 10815 repertuar no'lu eserle 11627 repertuar no'lu eserin aynı olduğu, aynı güfitede bulunan iki farklı mısra kullanılmak suretiyle esere iki farklı repertuar numarası verildiği de tespit edilmiştir.

2409 repertuar no'lu eserin ise notası tespit edilmiş fakat dört ölçülük oldukça kısa bir kâr olduğu için değerlendirmeye tâbi tutulmamıştır. Eserin notası Ek 2'de verilmiştir.

Bu doğrultuda TRT TSM Sözlü Eserler Repertuarı listesinde bulunan toplam 57 kâr'ın 51'i değerlendirmeye alınmıştır.

Elde edilen 51 kâr'ın notaları, TRT TSM Sözlü Eserler Repertuarı (TRT) içerisinde taranmış fakat hepsine ulaşılamamıştır. Notalarına ulaşılamayan kârlar Dârü'l-Elhân Külliyyâtı (DEK) ve TRT Târihî Türk Müziği Arşivleri (TTMA) taranarak tespit edilmiştir. Araştırmanın örneklemini doğrultusunda incelenen 51 kâr ve bu notaların hangi arşivlerden temin edildiği bestekârlarının yaşadığı dönemler göz önünde bulundurularak kronolojik olarak Tablo 2.3.2'de belirtilmiştir.

Tablo 2.3.2. TRT TSM Sözlü Eserler Repertuarında Bulunan ve Notası Tespit Edilen Kârlar.

No	Rep. No	Eserin İlk Mısraı	Makâmı	Bestekârı	Kaynağı
1	2694	Bütî dârem ki gird-i gül zî-sünbül sâyebân	Acem	Abdülkâdir-i Merâgî	TRT
2	10348	Şâhâ zî lûtf eger nazarî sûy-i mâ	Hüseynî	Abdülkâdir-i Merâgî	TRT
3	5590	Gül bî-rûh-i yâr hoş ne-bâşed	Mâhur	Abdülkâdir-i Merâgî	DEK
4	4367	Ez şevk-i tü an zülf-i tü	Rast	Abdülkâdir-i Merâgî	TRT

No	Rep. No	Eserin İlk Mısraı	Makâmı	Bestekârı	Kaynağı
5	4285	Ey şehenşâh-ı Horasan	Segâh	Abdülkâdir-i Merâgî	DEK
6	8882	Ruhsâr-ı tû çün âyine-i sûret-i muînest	Segâh	Abdülkâdir-i Merâgî	TTMA
7	10815	Ez şevk-i lika ışk-ı cemâlest u didim	Uşşâk	Abdülkâdir-i Merâgî	TRT
8	5895	Güzeşt ez-rû ez-had serv-i nâz	Nih. Kebîr	Abdülkâdir-i Merâgî	DEK
9	208	Ah ki kûned kavmi biyakîn	Rast	Abdülkâdir-i Merâgî	TRT
10	182	Ahen şevkâi ilâ diyâri li kayd-ı fiha...	Rast	Abdülkâdir-i Merâgî	TRT
11	8357	Nümüne ist be gûş-i sipihr	Rast	Abdülkâdir-i Merâgî	TRT
12	6851	Kâfer tû kücâ ve ilm-i edvâ kücâ	Pençgâh	Abdülkâdir-i Merâgî	DEK
13	87	Afet-i sad dâdimânî âteş-i sad harminî	Rehâvî	Gulâm Şâdî	DEK
14	3994	Ey ân ki der nücûm alimet hânend	Pençgâh	Gulâm Şâdî	DEK
15	6665	İmrûz hevâ-yı bagest	Eviç	Abdü'l-Âli Efendi	TRT
16	5596	Gülbün-i iş mîdemed sâkî-i gül-izâr kû	Nevâ	İtrî	DEK
17	8036	Ne mîkeşed ser-i mûyi dilem	Irak	Ayıntabî Mehmed Bey	TRT
18	9282	Seheri kâ kâ	Uzzal	Hind Eseri	TRT
19	4169	Ey ki dosttan âşıkam âşık-ı zârem çi künem	Hümâyûn	İbrâhim Paşa (Dâmad)	DEK
20	3304	Der sipihr-i sîneem dağ-ı muhabbet kevkebet	Şevk u Tarâb	Sultan III.Selim	TRT
21	2984	Çeşm-i siyehin âfet-i mekkâreliğinden	Yegâh	Ebû-Bekir Ağa	TRT
22	7674	Mevsim-i Nevruz erişti geldi eyyâm-ı bahar	Araz. Buselik	Hacı Sâdullah Ağa	DEK
23	3392	Dil esîr-i kâkül-i nâmdâr heman âh geç gele	Uşşâk	Hacı Sâdullah Ağa	TRT
24	7066	Kasr-ı Cennet Havz-ı Kevser âb-ı hay	Ferahfezâ	Dede Efendi	DEK
25	5498	Gözümde dâim hayâl-i cânâ	Rast	Dede Efendi	TRT
26	10276	Sûr-i âlî (şâhî) eyledi âlâmı tay	Büselik	Dede Efendi	TRT
27	772	Aşk-ı tû nihâl hayret âmed	Rast-I Cedîd	Dede-Mahmud Efendi	TRT
28	9081	Sâkî be-nûr-i bâde ber-efrûz-i câm-ı mâ	Ferahnâk	Şâkir Ağa	DEK
29	4257	Ey sünbülî siyeh ber semen	Hisarbüselik	Hamp. Limoncuyan	TTMA
30	5199	Gönül der-bend-i geysû-yi muanber olmak	Müstear	Zekâi Dede	DEK
31	3455	Dil şevk-i lebet müdam dâred	Sûzinâk	Zekâi Dede	TRT
32	8856	Resm-i sûr oldu müheyyâ şâd u handan	Ferahnâk	Dellalzâde	DEK
33	8743	Pek sevdim efendim seni gâyetle beğendim	Dügâh	Hacı Fâik Bey	DEK
34	4044	Ey çerh-i sitemger dil-i nâlâna dokunma	Nihâvend	Hacı Fâik Bey	TRT
35	4288	Ey şehenşâh-ı serir-ârâ-yı makbûl-i cihan	Zâvil	Hacı Fâik Bey	TRT
36	6609	İd erişsin bâis-i şevk-i cedîd olsun da gör	Zâvil	Hacı Fâik Bey	DEK
37	940	Azm-i dildâr-ı tû dâret câm-ı ber-âb âmed	Hicaz	Bolâhenk Nûri Bey	TTMA
38	4079	Ey fûrûğ-ı mâh-ı hüsn ez rûy-i rahşân-ı şûma	Hicaz	Bolâhenk Nûri Bey	TRT
39	223	Ahû zî tû âmûht be-hengâm-ı devîden	Bayâtî	Bolâhenk Nûri Bey	TTMA
40	10265	Sultân-ı kerem şâh-ı adâletsin efendim	Acemaşîrân	Muâllim İsmâil Hakkı	TTMA
41	489	An siyeh çerdehi şîrîn-i âlem bâ	Hicazkâr	Muâllim İsmâil Hakkı	TTMA
42	4223	Ey padişâh-ı saltanat-ârâ-yı yegâne	Uşşâk	Muâllim İsmâil Hakkı	TTMA
43	4049	Ey dehâsı kudret-i azmiyle kudretler yapan	Nevrûz	Muâllim İsmâil Hakkı	TRT

No	Rep. No	Eserin İlk Mısrâ	Makâmı	Bestekârı	Kaynağı
44	3422	Dil-i men der hevâ-yı rûy-i ferruh	Yegâh	Muâllim İsmâil Hakkı	TTMA
45	4077	Ey ferâzende-î firûze zevak	Dilnişîn	Muâllim İsmâil Hakkı	TTMA
46	224	Ahû zî tû âmûht be-hengâm-ı devîden	Sûzinâk	Neyzen Rızâ Bey	TTMA
47	10427	Şevk-i hayâlimden münbasit oldum	Hicaz	Ahmet Avni Konuk	TRT
48	8540	O şûha sad cefâ sâ mân ü sabrım bî-karar etti	Hüseynî	Râkım Elkutlu	TRT
49	2434	Biz şi'ri böyle söyledik	Rast	Münir Nûrettin Selçuk	TRT
50	11814	Menem ki kafilê sâlâr-i kârbân-i gamem	Mâhur	Cinûçen Tanrıkorur	TRT
51	17745	Gel ey seher yeli gel gel baharı söyleşelim	Evc-i Şevk	Akın Özkan	TRT

Tablo 2.3.2.'ye göre, notaları tespit edilen 51 kâr'ın 26'sı TRT TSM Sözlü Eserler Repertuarı'ndan, 10'u TRT Târihî Türk Müziği Arşivi'nden ve 15'i ise Dârü'l-Elhân Külliyyâtı'ndan temin edilmiştir.

TRT Târihî Türk Müziği Arşivi'nden Osmanlıca ve eski nota yazım sistemi ile kaleme alınmış kârların nota ve güfteleri günümüz notasına ve yazısına çevrilmiştir.

Bu araştırmada TRT TSM Sözlü Eserler Repertuarı listesinde bulunmayan 6 kâr notasına daha ulaşılmış ve değerlendirmeler yapılmıştır. TRT TSM Sözlü Eserler Repertuarı listesinde bulunmayan bu kârlar ve notaların hangi arşivden temin edildiği Tablo 2.3.3'de belirtilmiştir.

Tablo 2.3.3. TRT TSM Sözlü Eserler Repertuarında Yer Almayan Kârlar.

No	Eserin İlk Mısrâ	Makâmı	Bestekârı	Kaynağı
1	Sünbülîstân sünbül-i gülîstân gülü	Hicazkâr	Hamparsum Limonciyan	KBA
2	Tahmîd ü hemtâ hâlık'ül ekvân	Şehnâz	Neyzen Ali Rızâ Bey	TTMA
3	Bahâr erse yine seyr-i gülîstân olduğun görsem	Tâhir Bûselik	Rauf Yektâ Bey	KBA
4	Ey bülbül-i hoş-nevâ hâmûş ol	Sûzidil	Ahmet Avni Konuk	KBA
5	Çok insan anlayamaz eski mûsikîmizden	Rast	Erol Sayan	KBA
6	Dûcâr-ı elem olsa da ister yine hârı	Ferah. Aşîrân	Zeki Atkoşar	KBA

Tablo 2.3.3.'ye göre, TRT TSM Sözlü Eserler Repertuarında yer almayan ve diğer arşivlerden elde edilen kârların 5'i Kültür Bakanlığı Devlet Korosu Arşivi'nden (KBA) 1'i ise TRT Târihî Türk Müziği Arşivi'nden temin edilmiştir.

Ayrıca araştırmada güftesi, makâmı, usûlü ve bestekârı yazılı olarak belirtilmiş fakat notası elde edilememiş 13 kâr tespit edilmiştir. Nota arşivlerinde bulunamayan kârlar Tablo 2.3.4.'de belirtilmiştir.

Tablo 2.3.4. Notasına Ulaşılamayan Kârlar.

No	Eserin İlk Mısraı	Makâmı	Usûlü	Bestekârı
1	Bez ârişger ki ba'ârî diger cemâl-i tu dîdem	Hicaz	Hafif	Abdülkâdir Merâgî
2	Nemî tuvân be cefâ kat'ı dost dârî-i mâ	Pençgâh	Hafif	Abdülkâdir Merâgî
3	Nûş-ı leb der resîd makbûl-i men hoş bedâr-ı hüsn	Sabâ	Nim- Sakîl	Abdülkâdir Merâgî
4	Rûh-i fedâke yâ sanemî	Mâhur	Hafif	Abdülkâdir Merâgî
5	Tuhfe-i merhem negîred hatır-ı efkâr-ı	Nevâ	?	Abdülkâdir Merâgî
6	Ey nûr-i Hüdâ der nazâr ez rûy-i tu mâ râ	Rast	?	Abdülkâdir Merâgî
7	Sûznâk üftâde çün pervâne ender pâ-yi tu	Irak	Hafif	Hâce
8	Ey câh-ı dil, devr-i zân ruhsâr-ı gerdân müşkilest	?	Muhammes	Hâce
9	Sahn-i bustân zevk-bahş ü sohbet-i yârân-ı hoşest	Uşşâk	?	Koca Osman
10	Gonca-i ikbâl handîd ü dem-i devlet resîd	Araban-Kürdî	Hafif	H. İsmâil Dede Efendi
11	Hâk-i râh etti âşık mesken-i evvel heves	Sabâ	Hafif	H. İsmâil Dede Efendi
12	Bir gül-i rânâ içindir girye-i zârım benim	?	Hafif	Bolâhenk Nûri Bey
13	Aferin ey bülbül-i gûyende-i gül-zâr-ı mâ	?	Hafif	Bolâhenk Nûri Bey

Tüm bu verilere göre tespit edilen kârların 26'sı TRT TSM Sözlü Eserler Repertuarı arşivinden, 15'i Dârü'l-Elhân Külliyyâtı'ndan, 11'i TRT Târihî Türk Müziği Arşivi'nden ve 5'i Kültür Bakanlığı Devlet Korosu Arşivi'nden olmak üzere toplam 57 kâr örneklem olarak seçilmiş ve veri analizine tâbi tutulmuştur.

2.4. VERİLERİN ANALİZİ

Araştırma doğrultusunda TRT Türk Sanat Müziği Sözlü Eserler Repertuarı, Kültür Bakanlığı Devlet Korosu Arşivi, Dârü'l-Elhân Külliyyâtı ve TRT Târihî Türk Müziği Arşivleri taranmış ve 57 kâr tespit edilmiştir. Tespit edilen tüm kârlar, farklı nüshâları ile bir araya getirilerek karşılaştırılmış ve müzik teknolojilerinden faydalanılarak yeniden notaya alınmıştır. Osmanlıca olarak yazıldığı için günümüz yazısına ve notasına daha önce aktarılmamış kârlar ilk defa notaya alınmıştır.

Kâr formuna yönelik eserlerin güftelerinin, ilgili edebî metinler kontrol edilerek, bahirleri ve vezinleri belirlenmiştir. Ayrıca yanlışlık olduğu düşünülen güftelerde vezin doğrultusunda düzeltmeler yapılmıştır.

Kârlar ile alakalı yapılan kaynak taramalarında, kârların hâne veya bend esasına dayalı olarak bestelendiği, hâne ve bend adı verilen bölümlerden meydana geldiğini belirten ifâdelere rastlanmıştır. İncelenen kârlar göz önüne alındığında bu durumun aksine hâne veya bend ismi verilen bu bölümlerin kaynaklarda ve eserlerin notalarında

açıkça belirtilmediği, sadece meyânâhâne bölümlerinin eser içerisinde belirtildiği görülmektedir. Hâne ve bend esasına göre yapılacak bir incelemenin formun detaylarının tam olarak şemaya aktarılmasında bir takım noksanlıklar meydana getirebileceği düşünüldüğünden, inceleme hâne ve bend esasına göre değil, güftenin mısraları ve terennümleri üzerinden bölümler belirlenerek yapılmıştır.

Güftenin yapısından dolayı form şemasının belirlenemediği bazı durumlarda, lafzî terennüm bölümleri güfte yerine değerlendirilmiş ve ezgi yapısı dikkate alınarak form şeması oluşturulmuştur.

Araştırmanın alt problemleri doğrultusunda kârların; makâmı, usûlleri, güfteleri, terennümleri ve form şemaları ile ilgili tespitler yapılarak elde edilen kâr formundaki tüm eserler analiz edilmiştir.

Kâr notaları analiz edilirken:

Her bir usûl devri için tek çizgi (_____),

Usûl değişikliği yapıldığı zamanlarda geçiş yapılan usûlün adı usûl devir çizgisinin soluna, usûlün hangi mertebesinin kullanıldığı ise usûl devir çizgisinin sağına yazılarak belirtilmiştir.

Küçük usûllerin kullanıldığı bölümlerde yazım kolaylığı sağlamak amacı ile her bir usûl devri için tek çizgi ve kaç ölçü aynı usûlün devam ettiği (4 Ölçü),

Mısrâlar için; 1.m, 2.m, 3.m (1. mısra, 2. mısra, 3. mısra),

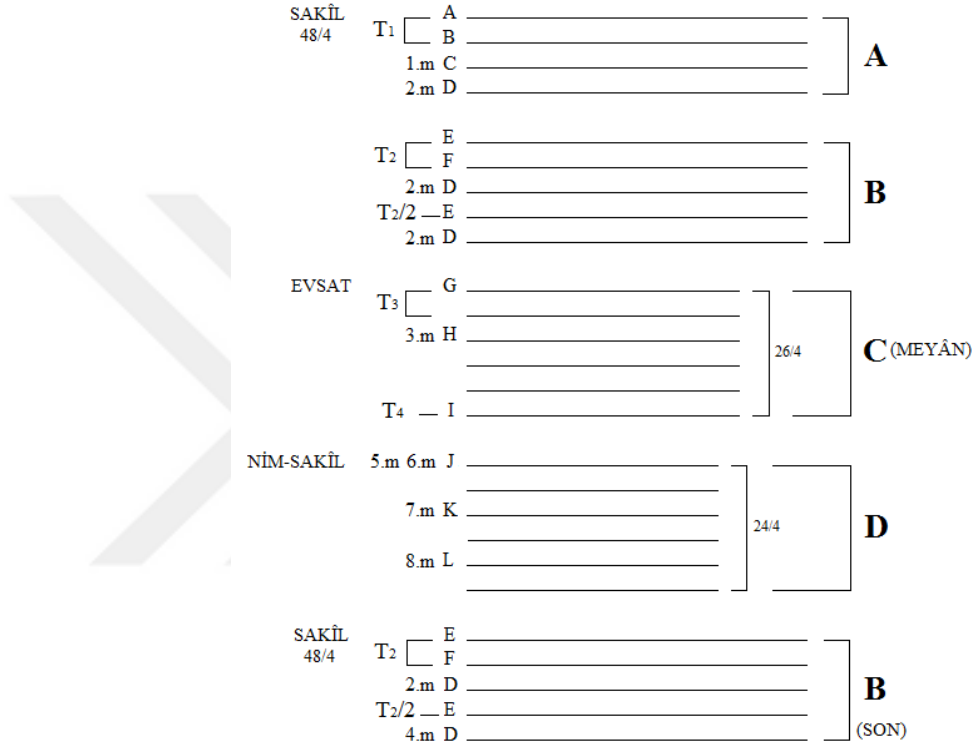
Terennümler için; T₁, T₂, T₃ (1. terennüm, 2. terennüm, 3. terennüm) gibi kısaltma ve işaretler kullanılmıştır.

Mısra ve terennüm bölümlerinde kullanılan ezgi yapısının durumu göz önünde bulundurularak her farklı ezgi yapısı için A, B, C, D, E, F, G... v.b. harfler kullanılmıştır.

Bazen, terennüm (T₁), mısra (1.m) ya da ezginin (A), eserin muhtelif yerlerinde tamamının tekrar edilmeden, yarısının tekrar edildiği durumlarda T₁/ 2 (1.terennümün yarısı), 1.m/2 (1. mısraın yarısı), A/2 (A ezgisinin yarısı) v.b. şeklinde bir yazım şekli kullanılmıştır.

Daha sonra bu detaylı mısra ve terennüm bölümlerinden oluşan form şemaları analiz edilmiş, farklı mısra ve terennüm bölümlerinin oluşturduğu muhtelif mûsikî cümlelerinden oluşan bölümler belirlenmiş ve bu belirlenen bölümlerinden yola çıkarak kârların en yalın haliyle form şemaları çıkarılmıştır. (**A, B, C, D, B** ...) v.b.

Bu kısaltma ve işâretler doğrultusunda örnek form şeması Şekil 2.4.1.'de gösterilmiştir.

Şekil 2.4.1. Örnek Form Analizi

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde alt problemler doğrultusunda bulgulara yer verilmiş ve elde edilen veriler yorumlanmıştır.

TRT Türk Sanat Müziği Sözlü Eserler Repertuarı (TRT), Kültür Bakanlığı Devlet Korosu Arşivi (KBA), Dârü'l-Elhân Külliyyâtı (DEK) ve TRT Târihî Türk Müziği Arşivi'nden (TTMA) elde edilen 57 kâr'ın; bestekârları, makâmları, usûlleri, güfteleri, terennümleri ve formlarına yönelik biçimsel tespitler yapılmıştır.

Araştırmanın örnekleme doğrultusunda değerlendirmeye tâbi tutulan 57 kâr'ın bestekârların yaşadığı döneme göre sıralanışı Tablo 3.1.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.1. Örneklem Doğrultusunda İncelenen Kârlar.

Rep. No	Eserin İlk Mısraı	Bestekârı	Güfte	Makâmı	Usûlü
2694	Bütî dârem ki gird-i gül zi-sünbül sâyebân dâred	Abdülkâdir Merâgî	Hâfız Şirâzî	Acem	Muhammes
10348	Şâhâ zi lûtf eger nazâr-ı süy-i mâ küñî	Abdülkâdir Merâgî	?	Hüseynî	Muhammes
5590	Gül bî-rûh-i yâr hoş nebâşed	Abdülkâdir Merâgî	Hâfız Şirâzî	Mâhur	Hafîf
4367	Ez şevk-i tû an zûlf-i cemâl-i tû ne dîdim	Abdülkâdir Merâgî	?	Rast	Hafîf
4285	Ey şehin şâh-i Horasân yâ İmâm ibnü'l Hümâm	Abdülkâdir Merâgî	?	Segâh	Hafîf
8882	Ruhsâr-ı tû çün âyine-i sûret-i ma'nist	Abdülkâdir Merâgî	?	Segâh	Hafîf
10815	Ez şevk-i likâ aşk-ı cemâlest ü dîdim	Abdülkâdir Merâgî	?	Uşşâk	Hafîf
5895	Guzeşte ârzû ez-had be-pây-bûs-i tû mâ-râ	Abdülkâdir Merâgî	Hâfız Şirâzî- Emir Hüsrev-i Dihlevî	Nih. Kebîr	Devr-i Revân
208	Ah ki küned kavmi biyakîn	Abdülkâdir Merâgî	?	Rast	Devr-i Revân
182	Ehinnü şevkan ilâ diyârin	Abdülkâdir Merâgî	?	Rast	Düyek
8357	Nümüneist begûş-i sipihr halka-i hor	Abdülkâdir Merâgî	?	Rast	Düyek
6851	Kâfir tû kücâ vü ilmi edvâr kücâ	Abdülkâdir Merâgî	?	Pençgâh	A. Sengin Semâî
87	Âfet-i sad dûdimânî âteş-i sad harfenî	Gulâm Şâdî	?	Rehâvî	Hafîf
3994	Ey âñki der nücûm âlimet hânend	Gulâm Şâdî	?	Pençgâh	A. Sengin Semâî
6665	İmrûz hevâyı bâgest	Şeyh Abdü'l-Âli	?	Evc	Hafîf
5596	Gülbün-i 'ıyş mîdemed sâkî-i gül'izârı kû	Buhûrizâde Mustafa İtrî	Hâfız Şirâzî	Nevâ	Nim Sakîl
8036	Nemî keşed ser-i mûy-i dilem be bâğ-ı behişt	Ayıntabî Mehmed Bey	?	Irak	Hafîf
9282	Sihri ka ka	Hindûyân	?	Uzzal	Devr-i Revân
4169	Ey ki dostân âşıkân âşık-i zârem çi kunem	Dâmad İbrâhim Paşa	?	Hümâyûn	Hafîf
3304	Der sipihr-i sine-em dâğ-ı mahabbet kevkebet	Sultan III. Selim	Şeyh Gâlib	Şevk u Tarâb	Hafîf
2984	Çeşm-i siyehin âfet-i mekkâreliginden	Ebûbekir Ağa	?	Yegâh	Sakîl
7674	Mevsim-i nevrûz erişdi geldi eyyâm-ı bahâr	Hacı Sâdullah Ağa	Enderûnî Şâkir	Araz. Bûselik	Hafîf

Rep. No	Eserin İlk Mısraı	Bestekârı	Güfte	Makâmı	Usûlü
3392	Dil esîr-i kâkül-i câmder hemî an geç küleh	Hacı Sâdullah Ağa	Şâkir Efendi	Uşşâk	Hafîf
7066	Kasr-ı Cennet Havz-ı Kevser âb-ı hay	İsmâil Dede Efendi	İsmâil Dede Efendi	Ferahfezâ	Muhammes
5498	Gözümde dâim hayâl-i cânâ	İsmâil Dede Efendi	?	Rast	Ağır Düyek
10276	Sûr-i şâhi eyledi âlâm-ı tay	İsmâil Dede Efendi	İsmâil Dede Efendi	Bûselik	Hafîf
772	Aşk-ı tû nihâl-i hayret âmed	İsmâil Dede Efendi- Mahmut Reis Efendi	Hâfız Şîrâzî	Rast	Hafîf
9081	Sâkî be-nûr-ı bâde ber efrûz câm-ı mâ	Şâkir Ağa	Hâfız Şîrâzî	Ferahnâk	Hafîf
-	Sünbülîstân sünbül-i gülîstân gülü	Hamparsum Limonciyan	?	Hicazkâr	Hafîf
4257	Sünbül-i sünbül-i sünbül-i siyeh	Hamparsum Limonciyan	Hüseyin Baykara	Hisar Bûselik	Muhammes
5199	Gönül derbend-i gîysû-yı mu'anber olmak	Mehmed Zekâî Dede	Sultan Veled	Müstear	Muhammes
3455	Dil şevk-i lebet müdâmi dâred	Mehmed Zekâî Dede	Hâfız Şîrâzî	Sûzinâk	Hafîf
8856	Resm-i sûr oldu müheyyâ şâd ü handân vaktidir	Dellalzâde İsmâil Efendi	Şâkir Efendi	Ferahnâk	Muhammes
8743	Pek sevdim efendim seni gâyetle beğendim	Hacı Fâik Bey	Hacı Fâik Bey	Dügâh	Hafîf
4044	Ey çerh-i sitemger dil-i nâlâna dokunma	Hacı Fâik Bey	Âşık Ömer	Nihâvend	Hafîf
4288	Ey şehinşâh-ı serîr ârâ-yı makbûl-i cihân	Hacı Fâik Bey	Hacı Fâik Bey	Zâvil	Devr-i Hindî
6609	'İyd irüşşün bâis-i şevk-i cedîd olsun da gör	Hacı Fâik Bey	Nedîm	Zâvil	Devr-i Hindî
940	Azm-i didâr-i tû dâred cân-i ber leb âmede	Bolâhenk Nûri Bey	Hâfız Şîrâzî	Hicaz	Hafîf
4079	Ey fûrûg-i mâh-i hüsn ez rûy-i rahşân-i şumâ	Bolâhenk Nûri Bey	Hâfız Şîrâzî	Hicaz	Hafîf
223	Ahû zi tû amûht-ü be hengâm-ı devîden	Bolâhenk Nûri Bey	?	Bayâtî	Hafîf
10265	Sultân-ı kerem şâh-ı adâletsin efendim	İsmâil Hakkı Bey	?	Acemaşîrân	Hafîf
489	An siyehçerde ki şîrîni-i âlem bâ üst	İsmâil Hakkı Bey	Hâfız Şîrâzî	Hicazkâr	Hafîf
4223	Ey pâdişeh-i saltanat ârâ-yı yegâne	İsmâil Hakkı Bey	Mar'âşî Yusuf Kenan Bey	Uşşâk	Hafîf
4049	Ey dehâsı, kudreti, azmiyle kudretler yapan	İsmâil Hakkı Bey	Neş'et Bey	Nevrûz	Devr-i Revân
3422	Dil-i men der hevâ-yı rûy-i ferruh	İsmâil Hakkı Bey	Hâfız Şîrâzî	Yegâh	Devr-i Hindî
4077	Ey ferâzende-i firûze revâk	İsmâil Hakkı Bey	Veysî	Dilnişîn	Devr-i Hindî
224	Ahû zi tû amûht-ü be hengâm-ı devîden	Neyzen Ali Rızâ Bey	?	Sûzinâk	Hafîf
-	Tahmîd ü hemtâ hâlık'ül ekvân	Neyzen Ali Rızâ Bey	?	Şehnâz	Hafîf
-	Bahâr erse yine seyr-i gülîstân olduğun görsem	Rauf Yektâ Bey	Nef'î	Tâhir Bûselik	Hafîf
-	Ey bülbül-i hoş-nevâ hâmûş ol	Ahmet Avni Konuk	Ahmet Avni Konuk	Sûzidil	Hafîf
10427	Şevk-i hayâlınden münbasît oldum	Ahmet Avni Konuk	Ahmet Avni Konuk	Hicaz	Fer'
8540	O şûha sad cefâ sâ mân-ı sabrım bî-karâr etti	Râkım Elkutlu	?	Hüseyinî	Muhammes
2434	Biz şi'ri böyle söyledik ağıyar söyleyin	Münir Nûrettin Selçuk	Yahyâ Kemal Beyatlı	Rast	Nim Hafîf
11814	Menem ki kâfile-sâlâr-ı kârbân-ı gâmem	Cinûçen Tanrıkorur	Fuzûlî	Mâhur	Düyek
-	Çok insan anlayamaz eski mûsikimizden	Erol Sayan	Yahyâ Kemal Beyatlı	Rast	Hafîf
17745	Gel ey seher yeli gel, gel bahârı söyleşelim	Akın Özkan	M. Tûran Yazar	Evc-i Şevk	Sengin Semâî
-	Dûçar-ı elem olsa da ister yine hârı	Zeki Atkoşar	Zeki Atkoşar	Ferah. Aşîrân	Hafîf

Tablo 3.1.'de TRT, DEK, TTMA'dan tespit edilen ve TRT Sözlü Eserler Repertuarı'na kayıtlı olan 51 kâr'a, TTMA ve KBA'dan tespit edilen 6 kâr ilâve edilerek toplam 57 kâr örneklem olarak belirlenmiştir. (Ek-1)

Elde edilen bulgular doğrultusunda örneklem olarak incelenen 57 kâr'ın bestekârlarına yönelik bulgular Tablo 3.2.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.2. Kâr Formunda Eser Bestelemiş Bestekârlar.

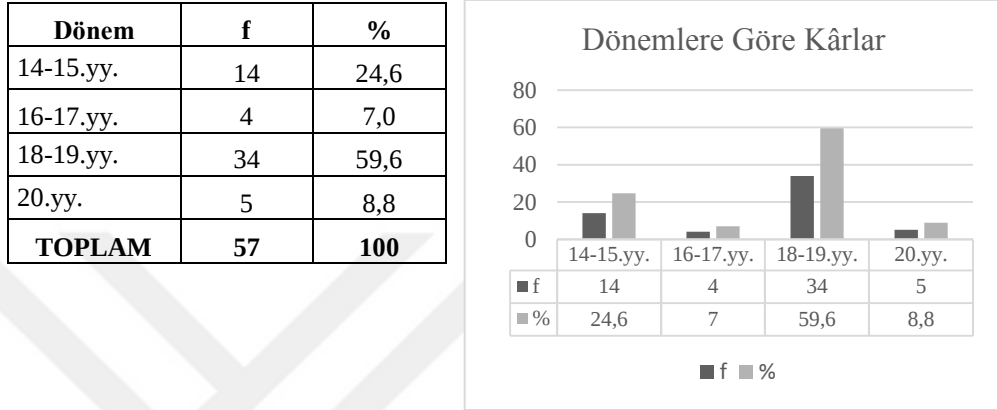
Bestekâr	f	%
Abdülkâdir Merâgî	12	21,1
İsmâil Hakkı Bey	6	10,5
Hacı Fâik Bey	4	7,0
Bolâhenk Nûri Bey	3	5,3
İsmâil Dede Efendi	3	5,3
Ahmet Avni Konuk	2	3,5
Gulâm Şâdî	2	3,5
Hacı Sâdullah Ağa	2	3,5
Hamparsum Limonciyan	2	3,5
Mehmed Zekâî Dede	2	3,5
Neyzen Ali Rızâ Bey	2	3,5
Akın Özkan	1	1,8
Ayıntabî Mehmed Bey	1	1,8
Buhûrizâde Mustafa İtrî	1	1,8
Cinûçen Tanrıkorur	1	1,8
Dâmad İbrâhim Paşa	1	1,8
Dellalzâde İsmâil Efendi	1	1,8
Ebûbekir Ağa	1	1,8
Erol Sayan	1	1,8
Hindûyân	1	1,8
İsmâil Dede Efendi-Mahmut Reis Efendi	1	1,8
Münir Nurettin Selçuk	1	1,8
Râkım Elkutlu	1	1,8
Rauf Yektâ Bey	1	1,8
Sultan III. Selim	1	1,8
Şâkir Ağa	1	1,8
Şeyh Abdü'l-Âli	1	1,8
Zeki Atkoşar	1	1,8
TOPLAM	57	100

Tablo 3.2.'de örneklem doğrultusunda bestekâr oranlarına göre; Abdülkâdir Merâgî % 21,1 oran ile 12, İsmâil Hakkı Bey % 10,5 oran ile 6, Hacı Fâik Bey % 7 oran ile 4, Bolâhenk Nûri Bey ve İsmâil Dede Efendi % 5,3 oran ile 3, Ahmet Avni Konuk, Gulâm Şâdî, Hacı Sâdullah Ağa, Hamparsum Limonciyan, Mehmed Zekâî Dede ve Neyzen Ali Rızâ Bey % 3,5 oran ile 2, Akın Özkan, Ayıntabî Mehmed Bey, Buhûrizâde Mustafa İtrî, Cinûçen Tanrıkorur, Dâmad İbrâhim Paşa, Dellalzâde İsmâil Efendi, Ebûbekir Ağa, Erol Sayan, Hindûyân, İsmâil Dede Efendi-Mahmut Reis Efendi, Münir Nurettin Selçuk, Râkım Elkutlu, Rauf Yektâ Bey, Sultan III. Selim, Şâkir Ağa, Şeyh Abdü'l-Âli, Zeki Atkoşar'ın ise %1,8 oran ile 1'er kâr besteledikleri görülmektedir.

Elde edilen veriler doğrultusunda kâr repertuarı içerisinde en fazla bestesi bulunan bestekârın Abdülkâdir Merâgî olduğu tespit edilmiştir.

Kâr bestekârlarının yaşadığı yüzyıla göre kârların bestelendiği döneme yönelik bulgular Tablo 3.3.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.3. Kârların Bestelendiği Yüzyıllar ve Grafiği

Tablo 3.3.'de bestelendiği yüzyıllara göre; 14-15.yy' da % 24,6 oran ile 14, 16-17.yy' da % 7 oran ile 4, 18-19.yy' da % 59,6 oran ile 34, 20.yy' da % 8,8 oran ile 5 kâr olduğu görülmektedir.

Elde edilen veriler doğrultusunda 14-15.yy' da (klasik öncesi dönem) kâr formunun ilk örneklerinin bestelendiğini, 16-17.yy' da (klasik dönem) dînî formların ağırlıklı kullanılması ile din dışı bir form olan kâr formundaki bestelerin azaldığını, 18-19.yy' da (klasik sonrası dönem) din dışı formların ağırlıklı kullanılması ile geleneklere bağlı bestekârların kâr formunda çok sayıda eser besteledikleri ve 20.yy' da ise özellikle şarkı formu olmak üzere küçük formdaki eserlerin rağbet görmesi sebebi ile kârların sayısında büyük ölçüde düşüş olduğu düşünülebilir.

Bestekârların yaşadıkları dönemlere göre en fazla kâr bestelenen dönemin % 59,6 oran ile 18.-19. yy olduğu belirlenmiştir.

Örnekleme olarak incelenen 57 kâr'ın güfte şâirlerine yönelik bulgular Tablo 3.4.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.4. Kârların Güfte Şâirleri.

Güftekâr	f	%
Hâfız Şîrâzî	10	17,5
Ahmet Avni Konuk	2	3,5
Hacı Fâik Bey	2	3,5
İsmâil Dede Efendi	2	3,5
Şâkir Efendi	2	3,5
Yahyâ Kemal Beyatlı	2	3,5
Hâfız Şîrâzî-Emir Hüsrev-i Dihlevî	1	1,8
Âşık Ömer	1	1,8
Enderûnî Şâkir	1	1,8
Fuzûlî	1	1,8
M.Tûran Yazar	1	1,8
Mar'aşî Yusuf Kenan Bey	1	1,8
Nedîm	1	1,8
Nef'î	1	1,8
Neş'et Bey	1	1,8
Sultan Hüseyin Baykara	1	1,8
Sultan Veled	1	1,8
Şeyh Gâlib	1	1,8
Veysî	1	1,8
Zeki Atkoşar	1	1,8
Bilinmiyor	23	40,4
TOPLAM	57	100

Tablo 3.4.'de kârların güfte şâirlerine yönelik olarak; Hâfız Şîrâzî % 17,5 oran ile 11, Ahmet Avni Konuk, Hacı Fâik Bey, İsmâil Dede Efendi, Şâkir Efendi ve Yahyâ Kemal Beyatlı % 3,5 oran ile 2, Emir Hüsrev-i Dihlevî, Âşık Ömer, Enderûnî Şâkir, Fuzûlî, M.Tûran Yazar, Mar'aşî Yusuf Kenan Bey, Nedîm, Nef'î, Neş'et Bey, Sultan Hüseyin Baykara, Sultan Veled, Şâkir Efendi, Şeyh Gâlib ve Veysî'nin güftelerinin % 1,8 oran ile 1'er defa kullanılmıştır. % 40,4 oran ile 23 kâr'ın güfte şâirlerinin belirlenemediği görülmektedir.

Elde edilen veriler doğrultusunda kâr repertuarı içerisinde en fazla güftesi bestelenen şâirin Hâfız Şîrâzî olduğu tespit edilmiştir.

Elde edilen bulgular ile analizi yapılan eserler alt problemler doğrultusunda aşağıdaki şekilde yorumlanmıştır.

3.1. I. ALT PROBLEME YÖNELİK BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde “Kâr formundaki eserlerin makâmlara göre dağılımı nasıldır?” sorusu ile sorulan birinci alt probleme yönelik bulgular elde edilmiş ve bu bulgulara yönelik yorumlara yer verilmiştir.

Kârlara yönelik elde edilen makâmsal bulgular Tablo 3.1.1’de verilmiştir.

Tablo 3.1.1. Tespit Edilen Kârların Makâm Dizini.

Makâmı	f	%	Makâmı	f	%
Acem	1	1,8	Müstear	1	1,8
Acemaşîrân	1	1,8	Nevâ	1	1,8
Arazbar Bûselik	1	1,8	Nevrûz	1	1,8
Bayâtî	1	1,8	Nihâvend	1	1,8
Bûselik	1	1,8	Nihâvend-i Kebîr	1	1,8
Dilnişîn	1	1,8	Pençgâh	2	3,5
Dügâh	1	1,8	Rast	8	14,0
Evc	1	1,8	Rehâvî	1	1,8
Evc-i Şevk	1	1,8	Segâh	2	3,5
Ferahfezâ	1	1,8	Sûzidil	1	1,8
Ferahnâk	2	3,5	Sûzinâk	2	3,5
Ferahnâk Aşîrân	1	1,8	Şehnâz	1	1,8
Hicaz	3	5,3	Şevk u Tarâb	1	1,8
Hicazkâr	2	3,5	Tâhir Bûselik	1	1,8
Hisar Bûselik	1	1,8	Uşşâk	3	5,3
Hümâyûn	1	1,8	Uzzal	1	1,8
Hüseynî	2	3,5	Yegâh	2	3,5
Irak	1	1,8	Zâvil	2	3,5
Mâhur	2	3,5			
TOPLAM	25	43,9	TOPLAM	32	56,1
GENEL TOPLAM				57	100

Tablo 3.1.1.’e göre, Acem, Acemaşîrân, Arazbar Bûselik, Bayâtî, Bûselik, Dilnişîn, Dügâh, Evc, Evc-i Şevk, Ferahfezâ, Ferahnâk Aşîrân, Hisar Bûselik, Hümâyûn, Irak, Müstear, Nevâ, Nevrûz, Nihâvend, Nihâvend-i Kebîr, Rehâvî, Sûzidil, Şehnâz, Şevk u Tarâb, Tâhir Bûselik ve Uzzal olmak üzere toplam 25 makâmda %1,8 oran ile 1’er kâr bestelenmiştir.

Ferahnâk, Hicazkâr, Hüseynî, Mâhur, Pençgâh, Segâh, Sûzinâk, Yegâh ve Zâvil olmak üzere toplam 9 makâmda %3,5 oran ile 2’şer kâr, Hicaz ve Uşşâk olmak üzere

toplam 2 makâmda %5,3 oran ile 3'er kâr ve Rast makâmında %14 oran ile 8 kâr bestelendiği tespit edilmiştir.

Bu bulgular doğrultusunda 57 kâr içerisinde en yoğun kullanılan makâmın 8 kâr ile Rast Makâmı olduğu tespit edilmiştir.

Örnekleme doğrultusunda 14-15.yy'da bestelenmiş kârlarda Rast, Dügâh ve Segâh, 16-17.yy'da bestelenmiş kârlarda Irak ve Dügâh, 18-19.yy'da bestelenmiş kârlarda Yegâh, Hüseyinî Aşîrân, Acem Aşîrân, Rast, Dügâh, Segâh, , 20.yy'da ise Hüseyinî Aşîrân ve Rast kararlı makâmın kullanıldığı, tespit edilen 57 kâr'ın 37 farklı makâm ile bestelendiği görülmektedir.

Kâr bestelemeye yönelik bir makâm önceliğinin olmadığı tespit edilmiştir.

3.2. II. ALT PROBLEME YÖNELİK BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde “Kâr formundaki eserlerin usûllere göre dağılımı nasıldır?” sorusu ile sorulan ikinci alt probleme yönelik bulgular elde edilmiş ve bu bulgulara yönelik yorumlara yer verilmiştir.

Kârlarda kullanılan usûllere yönelik elde edilen bulgular Tablo 3.2.1'de verilmiştir.

Tablo 3.2.1. Kârlarda Kullanılan Usûller.

Usûl		f	%
Küçük Usûller	Sengin Semâî (6 Zamanlı)	3	5,3
	Devr-i Hindî (7 Zamanlı)	4	7,0
	Düyek (8 Zamanlı)	4	7,0
	Devr-i Revân (14 Zamanlı)	4	7,0
Büyük Usûller	Fer' (16 Zamanlı)	1	1,8
	Nim Haff (16 Zamanlı)	1	1,8
	Nim Sakîl (24 Zamanlı)	1	1,8
	Haff (32 Zamanlı)	31	54,4
	Muhammes (32 Zamanlı)	7	12,3
	Sakîl (48 Zamanlı)	1	1,8
TOPLAM		57	100

Tablo 3.2.1.'e göre, kârlarda 10 farklı usûl kullanılmıştır. Nim Sakîl, Nim Haff, Fer' ve Sakîl usûlleri % 1,8 oran ile 1, Sengin Semâî usûlü % 5,3 oran ile 3, Devr-i Revân, Düyek ve Devr-i Hindî usûlleri % 7 oran ile 4, Muhammes usûlü % 12,3 oran ile

7, Hafif usûlü % 54,4 oran ile 31 kâr bestesinde başlangıç usûlü olarak tercih edilen usûller olmuştur.

Bu bulgular doğrultusunda 57 kâr içerisinde 31 kâr ile en fazla kullanılan usûlün 32 zamanlı Hafif usûlü olduğu tespit edilmiştir.

Örnekleme doğrultusunda tespit edilen 57 kâr içerisinde usûllerin farklı mertebelerinin kullanımı ve usûl değişiklikleri söz konusudur. 15 eserde % 26,3 oran ile Küçük usûllerin, 42 eserde % 73,7 oran ile Büyük usûllerin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Kârların usûl yönünden değerlendirmesine ilişkin bulgular Tablo 3.2.2.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.2.2. Kârlarda Kullanılan Usûllerin Mertebeleri.

Usûlü	Zaman	Mertebe	Usûl Değişimi	f	%
Sengin Semâî	6 Zamanlı	6/2	Yok	1	5,3
			Var	1	
		6/4	Var	1	
Toplam				3	
Devr-i Hindî	7 Zamanlı	7/8	Yok	4	7,0
Toplam				4	
Düyek	8 Zamanlı	8/4	Yok	1	7,0
			Var	1	
		8/8	Yok	1	
			Var	1	
Toplam				4	
Devr-i Revân	14 Zamanlı	14/8	Yok	3	7,0
			Var	1	
Toplam				4	
Nim Haff	16 Zamanlı	16/4	Var	1	1,8
Toplam				1	
Fer'	16 Zamanlı	16/4	Var	1	1,8
Toplam				1	
Nim Sakîl	24 Zamanlı	24/4	Var	1	1,8
Toplam				1	
Hafif	32 Zamanlı	32/2	Yok	3	54,4
			Var	5	
		32/4	Yok	14	
			Var	7	
		32/8	Yok	2	
Toplam				31	
Muhammes	32 Zamanlı	32/4	Yok	6	12,3
			Var	1	
Toplam				7	
Sakîl	48 Zamanlı	48/4	Var	1	1,8
Toplam				1	
GENEL TOPLAM				57	100

Tablo 3.2.2.'e göre, kârlarda kullanılan 10 usûl içerisindeki mertebelere göre farklı kullanımlar ve usûl değişiklikleri gösterilmiştir. Belirlenen 10 usûl, kârlarda başlangıç usûlü olarak kullanılmış usûllerdir. Ayrıca kârlarda kullanılan usûllerin asıl mertebelerinin dışında aynı usûlün diğer mertebelerinin de kullanılmış olduğu görülmektedir. İncelenen 57 kâr'ın 22'sinde usûl değişikliği görülürken 35'inde usûl değişikliği yapılmadığı tespit edilmiştir.

Usûl değişikliği yapılan 22 kâr içerisinde 2 kâr Hafif Usûlü'nde olup usûl geçkisi olarak aynı usûlün farklı mertebeleri kullanılmıştır. Geriye kalan 20 kârda ise farklı usûllere geçişler tespit edilmişse de en fazla (14 kârda) Yürük Semâî usûlüne geçki yapıldığı tespit edilmiştir. Bu doğrultuda usûl değişikliği yapılmış olan kârlarda çoğunlukla Yürük Semâî usûlüne geçiş söz konusudur.

Örneklem doğrultusunda tespit edilen 57 kâr'ın usûllere göre değerlendirmesi aşağıdaki gibidir.

6 Zamanlı Usûller

6 zamanlı usûllerden Sengin Semâî usûlü kullanılmıştır. Sengin Semâî usûlüne yönelik veriler Tablo 3.2.3.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.2.3. Sengin Semâî Usûlü Kullanımları.

Usûlü	Zaman	Mertebe	Usûl Değişimi	f	%
Sengin Semâî	6 Zamanlı	6/2	Yok	1	5,3
			Var	1	
		6/4	Var	1	
Toplam				3	

Tablo 3.2.3.'de kârlarda kullanılan usûllere yönelik olarak Sengin Semâî usûlünün % 5,3 oran ile toplam 3 kârda kullanıldığı görülmektedir.

Sengin Semâî usûlünde bestelenmiş 3 kâr'ın 2'sinde 6/2'lik Ağır Sengin Semâî mertebesi kullanılmıştır.

Sengin Semâî usûlü ile bestelenmiş 3 kâr'ın 2'sinde usûl değişikliği yapılmıştır. 6/2'lik mertebedeki kârda Yürük Semâî usûlüne, 6/4'lük mertebedeki kârda ise Ağır Düyek ve Semâî usûllerine geçişler tespit edilmiştir.

7 Zamanlı Usûller

7 zamanlı usûllerden Devr-i Hindî usûlü kullanılmıştır. Devr-i Hindî usûlüne yönelik veriler Tablo 3.2.4.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.2.4. Devr-i Hindî Usûlü Kullanımları.

Usûlü	Zaman	Mertebe	Usûl Değişimi	f	%
Devr-i Hindî	7 Zamanlı	7/8	Yok	4	7,0
Toplam				4	

Tablo 3.2.4.'de kârlarda kullanılan usûllere yönelik olarak Devr-i Hindî usûlünün % 7 oran ile toplam 4 kârda kullanıldığı görülmektedir.

Devr-i Hindî usûlünde bestelenen 4 kâr, usûlün 7/8'lik mertebesi ile bestelenmiştir. Devr-i Hindî usûlü ile bestelenmiş 4 kârda usûl değişikliğinin bulunmadığı da tespit edilmiştir.

8 Zamanlı Usûller

8 zamanlı usûllerden Düyek usûlü kullanılmıştır. Düyek usûlüne yönelik veriler Tablo 3.2.5.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.2.5. Düyek Usûlü Kullanımları.

Usûlü	Zaman	Mertebe	Usûl Değişimi	f	%
Düyek	8 Zamanlı	8/4	Yok	1	7,0
			Var	1	
		8/8	Yok	1	
			Var	1	
Toplam				4	

Tablo 3.2.5.'de kârlarda kullanılan usûllere yönelik olarak Düyek usûlünün % 7 oran ile toplam 4 kârda kullanıldığı görülmektedir.

Düyek usûlünde bestelenen 4 kâr, usûlün 8/4 ve 8/8'lik mertebelerinde bestelenmiştir. Her iki mertebede de Yürük Semâî usûlüne geçiş yapıldığı tespit edilmiştir.

14 Zamanlı Usûller

14 zamanlı usûllerden Devr-i Revân usûlü kullanılmıştır. Devr-i Revân usûlüne yönelik veriler Tablo 3.2.6.'da gösterilmiştir.

Tablo 3.2.6. Devr-i Revân Usûlü Kullanımları.

Usûlü	Zaman	Mertebe	Usûl Değişimi	f	%
Devr-i Revân	14 Zamanlı	14/8	Yok	3	7,0
			Var	1	
Toplam				4	

Tablo 3.2.6.'da kârlarda kullanılan usûllere yönelik olarak Devr-i Revân usûlünün % 7 oran ile toplam 4 kârda kullanıldığı görülmektedir.

Devr-i Revân usûlünde bestelenen 4 kâr, usûlün 14/8'lik mertebesinde bestelenmiştir. 1 kârda Yürük Semâî usûlüne geçiş yapıldığı tespit edilmiştir.

16 Zamanlı Usûller

1- 16 zamanlı usûllerden Nim Hafif usûlü kullanılmıştır. Nim Hafif usûlüne yönelik veriler Tablo 3.2.7.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.2.7. Nim Hafif Usûlü Kullanımları.

Usûlü	Zaman	Mertebe	Usûl Değişimi	f	%
Nim Hafif	16 Zamanlı	16/4	Var	1	1,8
Toplam				1	

Tablo 3.2.7.'de kârlarda kullanılan usûllere yönelik olarak Nim Hafif usûlünün % 1,8 oran ile 1 kârda kullanıldığı görülmektedir.

Nim Hafif usûlünde bestelenen kâr, usûlün 16/4'lük mertebesinde bestelenmiş ve kârda Yürük Semâî usûlüne geçiş yapıldığı tespit edilmiştir.

2- 16 zamanlı usûllerden Fer' usûlü kullanılmıştır. Fer' usûlüne yönelik veriler Tablo 3.2.8.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.2.8. Fer' Usûlü Kullanımları.

Usûlü	Zaman	Mertebe	Usûl Değişimi	f	%
Fer'	16 Zamanlı	16/4	Var	1	1,8
Toplam				1	

Tablo 3.2.8.'de kârlarda kullanılan usûllere yönelik olarak Fer' usûlünün % 1,8 oran ile 1 kârda kullanıldığı görülmektedir.

Fer' usûlünde bestelenen kâr, usûlün 16/4'lük mertebesinde bestelenmiş ve kârda sırası ile Sengin Semâî, Devr-i Hindî, Evsat, Yürük Semâî, Beste Devr-i Revânî ve Nim-Hafîf usûllerine geçiş yapıldığı tespit edilmiştir.

24 Zamanlı Usûller

24 zamanlı usûllerden Nim Sakîl usûlü kullanılmıştır. Nim Sakîl usûlüne yönelik veriler Tablo 3.2.9.'da gösterilmiştir.

Tablo 3.2.9. Nim Sakîl Usûlü Kullanımları.

Usûlü	Zaman	Mertebe	Usûl Değişimi	f	%
Nim Sakîl	24 Zamanlı	24/4	Var	1	1,8
Toplam				1	

Tablo 3.2.9.'de kârlarda kullanılan usûllere yönelik olarak Nim Sakîl usûlünün % 1,8 oran ile 1 kârda kullanıldığı görülmektedir.

Nim Sakîl usûlünde bestelenen kâr, usûlün 24/4'lük mertebesinde bestelenmiş ve kârda sırası ile Sakîl, Nim-Sakîl, Beste Devr-i Revânî, Remel, Yürük Semâî, Devr-i Kebîr, Nim-Bereşan, Muhammes ve Fer' usûllerine geçiş yapıldığı tespit edilmiştir.

32 Zamanlı Usûller

1- 32 zamanlı usûllerden Hafîf usûlü kullanılmıştır. Hafîf usûlüne yönelik veriler Tablo 3.2.10.'da gösterilmiştir.

Tablo 3.2.10. Hafîf Usûlü Kullanımları.

Usûlü	Zaman	Mertebe	Usûl Değişimi	f	%
Hafîf	32 Zamanlı	32/2	Yok	3	54,4
			Var	5	
		32/4	Yok	14	
			Var	7	
		32/8	Yok	2	
			Var	2	
Toplam				31	

Tablo 3.2.10.'da kârlarda kullanılan usûllere yönelik olarak Hafif usûlünün % 54,4 oran ile toplam 31 kârda kullanıldığı görülmektedir.

Hafif usûlünde bestelenmiş 31 kâr'ın 8'inde usûlün 32/2'lik, 21'inde usûlün 32/4'lük, 2'sinde ise usûlün 32/8'lik mertebelerinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Hafif usûlünün 32/2'lik mertebesinde bestelenmiş kârlarda 5 farklı usûl değişikliği tespit edilmiştir:

- a. Hafif - Sengin Semâî
- b. Hafif – Yürük Semâî
- c. Hafif - Devr-i Revân - Sengin Semâî
- d. Hafif - Nim Hafif
- e. Hafif - 32/4 Hafif

Hafif usûlünün 32/4'lük mertebesinde bestelenmiş kârlarda 5 farklı usûl değişikliği tespit edilmiştir:

- a. Hafif - Aksak Semâî – Yürük Semâî
- b. Hafif – Yürük Semâî (2)
- c. Hafif - Devr-i Revân – Yürük Semâî
- d. Hafif - Aksak Semâî – Semâî (2)
- e. Hafif - 32/8 Hafif

2- 32 zamanlı usûllerden Muhammes usûlü kullanılmıştır. Muhammes usûlüne yönelik veriler Tablo 3.2.11.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.2.11. Muhammes Usûlü Kullanımları.

Usûlü	Zaman	Mertebe	Usûl Değişimi	f	%
Muhammes	32 Zamanlı	32/4	Yok	6	12,3
			Var	1	
Toplam				7	

Tablo 3.2.11.'de kârlarda kullanılan usûllere yönelik olarak Muhammes usûlünün % 12,3 oran ile toplam 7 kârda kullanıldığı görülmektedir.

Muhammes usûlünde bestelenen 7 kâr, usûlün 32/4'lük mertebesinde bestelenmiştir. 1 kârda Yürük Semâî usûlüne geçiş yapıldığı tespit edilmiştir.

48 Zamanlı Usûller

48 zamanlı usûllerden Sakîl usûlü kullanılmıştır. Sakîl usûlüne yönelik veriler Tablo 3.2.12.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.2.12. Sakîl usûlü kullanımları.

Usûlü	Zaman	Mertebe	Usûl Değişimi	f	%
Sakîl	48 Zamanlı	48/4	Var	1	1,8
Toplam				1	

Tablo 3.2.12.'de kârlarda kullanılan usûllere yönelik olarak Sakîl usûlünün % 1,8 oran ile 1 kârda kullanıldığı görülmektedir.

Sakîl usûlünde bestelenen kâr, usûlün 48/4'lük mertebesinde bestelenmiştir. Kârda sırası ile Evsat ve Nim-Sakîl usûllerine geçiş yapıldığı tespit edilmiştir.

Usûllere yönelik elde edilen veriler doğrultusunda, tespit edilen kârlarda toplam 18 farklı usûl kullanılmıştır. Sengin Semâî, Devr-i Hindî, Düyek, Devr-i Revân, Nim Hafîf, Fer', Nim Sakîl, Hafîf, Muhammes ve Sakîl usûlleri başlangıç usûlü olarak, Remel, Devr-i Kebîr, Beste Devr-i Revânı, Evsat, Nim-Bereşan, Aksak Semâî, Yürük Semâî ve Semâî usûllerinin ise usûl değişikliği yapmak üzere 22 kârda tercih edilen usûller olduğu tespit edilmiştir.

3.3. III. ALT PROBLEME YÖNELİK BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde “Kâr formundaki eserlerin güfte ile ilişkisi nasıldır?” sorusu ile sorulan üçüncü alt probleme yönelik bulgular elde edilmiş ve bu bulgulara yönelik yorumlara yer verilmiştir.

Veri analizine tâbi tutulan kârların şemaları mısra esasına göre belirlendiğinden dolayı, örneğin Murabbâ nazım şekli ile yazılmış 4 mısralık iki bendden oluşan bir kâr güftesi 8 mısralı olarak belirtilmiştir.

Kârlarda kullanılan güftelere yönelik bulgular Tablo 3.3.1'de gösterilmiştir.

Tablo 3.3.1. Güftelere Göre Kârlar.

No	Eserin ilk Mısrâ	Güftekâr	Mısrâ Sayısı	Güfte
1	Bütî dârem ki gird-i gül zi-sünbül sâyebân dâred	Hâfız Şîrâzî	6	Farsça
2	Şâhâ zi lûtf eger nazâr-ı sûy-i mâ küni	?	4	Farsça
3	Gül bî-rûh-i yâr hoş nebâsed	Hâfız Şîrâzî	6	Farsça
4	Ez şevk-i tû an zûlf-i cemâl-i tû ne dîdim	?	6	Farsça
5	Ey şehin şâh-i Horasân yâ İmâm ibnü'l Hümâm	?	4	Farsça
6	Ruhsâr-ı tû çün âyine-i sûret-i ma'nist	?	6	Farsça
7	Ez şevk-i likâ aşk-ı cemâlest ü dîdim	?	4	Farsça
8	Guzeşte ârzû ez-had be-pây-bûs-i tû mâ-râ	Hâfız Şîrâzî-Emir Hüsrev-i Dihlevî	6	Farsça
9	Ah ki küned kavmi biyakîn	?	3	Farsça
10	Ehinnü şevkan ilâ diyârin	?	6	Farsça
11	Nümûneist begûş-i sipihr halka-i hor	?	6	Farsça
12	Kâfir tû kücâ vü ilmi edvâr kücâ	?	4	Farsça
13	Âfet-i sad dîdimânî âteş-i sad harminî	?	5	Farsça
14	Ey ânki der nücûm âlîmet hânend	?	?	Farsça
15	İmrûz hevâyı bâgest	?	8	Farsça
16	Gülbün-i 'ıyş mîdemed sâkî-i gül'izârı kû	Hâfız Şîrâzî	8	Farsça
17	Nemî keşed ser-i mûy-i dilem be bâğ-ı behişt	?	4	Farsça
18	Sihri ka ka	?	?	Farsça
19	Ey ki dostân âşıkân âşık-i zârem çi kunem	?	4	Farsça
20	Der sipihr-i sîne-em dâğ-ı mahabbet kevkebet	Şeyh Gâlib	8	Farsça
21	Çeşm-i siyehin âfet-i mekkâreliğinden	?	8	Türkçe
22	Mevsim-i nevrûz erişdi geldi eyyâm-ı bahâr	Enderûnî Şâkir	8	Türkçe
23	Dil esîr-i kâkül-i câmder hemî an geç küleh	Şâkir Efendi	4	Farsça
24	Kasr-ı Cennet Havz-ı Kevser âb-ı hay	İsmâil Dede Efendi	6	Türkçe
25	Gözümde dâim hayâl-i cânâ	?	10	Türkçe
26	Sûr-i şâhi eyledi âlâm-ı tay	İsmâil Dede Efendi	8	Türkçe
27	Aşk-ı tû nihâl-i hayret âmed	Hâfız Şîrâzî	6	Farsça
28	Sâkî be-nûr-ı bâde ber efrûz câm-ı mâ	Hâfız Şîrâzî	2	Farsça
29	Sünbül-i sünbül-i sünbül-i siyeh	Sultan Hüseyin Baykara	4	Türkçe
30	Gönül derbend-i gîysû-yı mu'anber olmak istermiş	Sultan Veled	6	Türkçe
31	Dil şevk-i lebet müdâmi dâred	Hâfız Şîrâzî	6	Farsça
32	Resm-i sûr oldu müheyyâ şâd ü handân vaktidir	Şâkir Dede Efendi	6	Türkçe
33	Pek sevdim efendim seni gâyetle beğendim	Hacı Fâik Bey	8	Türkçe
34	Ey çerh-i sitemger dil-i nâlâna dokunma	Âşık Ömer	6	Türkçe
35	Ey şehinşâh-ı serîr ârâ-yı makbûl-i cihân	Hacı Fâik Bey	6	Türkçe
36	'İyd irüşsün bâis-i şevk-i cedîd olsun da gör	Nedîm	6	Türkçe
37	Azm-i dîdâr-i tû dâred cân-i ber leb âmede	Hâfız Şîrâzî	3	Farsça
38	Ey fûrûg-i mâh-i hüsn ez rûy-i rahşân-i şumâ	Hâfız Şîrâzî	6	Farsça
39	Ahû zi tû amûht-ü be hengâm-ı devîden	?	4	Farsça

No	Eserin ilk Mısrâı	Güftekâr	Mısrâ Sayısı	Güfte
40	Sultân-ı kerem şâh-ı adâletsin efendim	?	4	Türkçe
41	An siyehçerde ki şîrînî-i âlem bâ üst	Hâfız Şîrâzî	4	Farsça
42	Ey pâdişeh-i saltanat ârâ-yı yegâne	Mar'aşî Yusuf Kenan Bey	4	Türkçe
43	Ey dehâsı, kudreti, azmiyle kudretler yapan	Neş'et Bey	4	Türkçe
44	Dil-i men der hevâ-yı rûy-i ferruh	Hâfız Şîrâzî	4	Farsça
45	Ey ferâzende-i firûze revâk	Veysî	4	Farsça
46	Ahû zi tû amûht-ü be hengâm-ı devîden	?	4	Farsça
47	Şevk-i hayâlınden münbasît oldum	Ahmet Avni Konuk	14	Türkçe
48	O şûha sad cefâ sâ mân-ı sabrım bî-karâr etti	?	2	Türkçe
49	Biz şî'ri böyle söyledik ağyâr söylesin	Yahyâ Kemal Beyatlı	10	Türkçe
50	Menem ki kâfile-sâlâr-ı kârbân-ı gâmem	Fuzûlî	54	Türkçe
51	Gel ey seher yeli gel, gel bahârı söyleşelim	M.Tûran Yazar	8	Türkçe
52	Sünbülîstân sünbül-i gülîstân gülü	?	2	Türkçe
53	Tahmîd ü hemtâ hâlık'ül ekvân	?	4	Arapça
54	Bahâr erse yine seyr-i gülîstân olduğun görsem	Nef'î	4	Türkçe
55	Ey bülbül-i hoş-nevâ hâmûş ol	Ahmet Avni Konuk	6	Türkçe
56	Çok insan anlayamaz eski mûsikîmizden	Yahyâ Kemal Beyatlı	16	Türkçe
57	Dûcâr-ı elem olsa da ister yine hârı	Zeki Atkoşar	14	Türkçe

Tablo 3.3.1.'de kâr güftelerinin şâirleri ile birlikte güftede tercih edilen lisan ve güftenin mısra sayıları belirtilmiştir. Belirtilen mısra sayıları, bir kâr'ın tamamında kullanılan toplam mısra sayılarını temsil etmektedir.

Bu veriler doğrultusunda kârların mısra sayıları yönünden değerlendirmesine ilişkin bulgular Tablo 3.3.2.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.3.2. Kâr Güftelerinin Mısra Sayıları.

Güfte	f	%
2 Mısrâlı	3	5,3
3 Mısrâlı	2	3,5
4 Mısrâlı	18	31,6
5 Mısrâlı	1	1,8
6 Mısrâlı	17	29,8
8 Mısrâlı	8	14,0
10 Mısrâlı	2	3,5
14 Mısrâlı	2	3,5
16 Mısrâlı	1	1,8
54 Mısrâlı	1	1,8
Bilinmiyor	2	3,5
Toplam	57	100

Tablo 3.3.2’de kâr güftelerinin mısra sayılarına yönelik; 4 mısra lılar % 31,6 oran ile 18, 6 mısra lılar % 29,8 oran ile 17, 8 mısra lılar % 14 oran ile 8, 2 mısra lılar % 5,3 oran ile 3, 3, 10 ve 14 mısra lılar % 3,5 oran ile 2’şer, 5, 16 ve 54 mısra lılar % 1,8 oran ile 1 ’er defa kullanılmıştır. % 3,5 oran ile 2 kâr güftesinin ise mısra sayılarının belirlenemediği görülmektedir.

Bu bulgular doğrultusunda 57 kâr içerisinde en fazla 4 ve 6 mısra lı güftelerin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Örneklem doğrultusunda tespit edilen 57 kârda Farsça, Türkçe ve Arapça lisanlarında güfte kullanımları söz konusudur. Kârların güfte kullanımları yönünden değerlendirmesine ilişkin bulgular Tablo 3.3.3.’de gösterilmiştir.

Tablo 3.3.3. Kâr Güftelerinde Kullanılan Lisan.

Lisan	f	%
Arapça	1	1,8
Farsça	31	54,4
Türkçe	25	43,9
TOPLAM	57	100

Tablo 3.3.3’de kâr güftelerinde kullanılan lisanlara yönelik; Farsça güftelerin % 54,4 oran ile 31, Türkçe güftelerin % 43,9 oran ile 25, Arapça güftelerin ise % 1,8 oran ile 1 kâr’da kullanıldığı görülmektedir.

Bu bulgular doğrultusunda 57 kâr içerisinde en fazla kullanılan lisanın Farsça olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmanın örnekleme doğrultusunda değerlendirmeye tâbi tutulan 57 kâr’ın eser girişleri ve kullanılan terennüm türleri Tablo 3.3.4.’de gösterilmiştir.

Tablo 3.3.4. Kârlarda Eser Girişleri ve Terennüm Türleri.

No	Adı	Terennüm Türü	Giriş
		Lafzî / İkâî / Karma	Mısra/Terennüm
1	Bütf dârem ki gird-i gül zi-sünbül sâye bân dâred	Karma	Mısra
2	Şâhâ zi lûtf eger nazâr-ı sûy-i mâ künî	Karma	Terennüm
3	Gül bî-rûh-i yâr hoş nebâşed	Karma	Terennüm
4	Ez şevk-i tû an zûlf-i cemâl-i tû ne dîdim	Karma	Terennüm
5	Ey şehin şâh-i Horasân yâ İmâm ibnü’l Hümâm	Karma	Terennüm
6	Ruhsâr-ı tû çün âyine-i sûret-i ma'nist	Karma	Terennüm
7	Ez şevk-i likâ aşk-i cemâlest ü dîdim	Karma	Terennüm
8	Guzeşte ârzû ez-had be-pây-bûs-i tû mâ-râ	Karma	Mısra
9	Ah ki küned kavmi bîyakîn	Karma	Terennüm

No	Adı	Lafzî / İkâî / Karma	Mısrâ/Terennüm
10	Ehinnü şevkan ilâ diyârin	Karma	Mısrâ
11	Nümüneist begüş-i sipihr halka-i hor	Karma	Mısrâ
12	Kâfir tû kücâ vü ilmi edvâr kücâ	Karma	Terennüm
13	Âfet-i sad dâdimânî âteş-i sad harmenî	Karma	Terennüm
14	Ey ânki der nücûm âlîmet hânend	Karma	Terennüm
15	İmrûz hevâyı bâgest	Karma	Terennüm
16	Gülbün-i 'ıyş müdemed sâkî-i gül'izârı kû	Karma	Mısrâ
17	Nemî keşed ser-i mûy-i dilem be bağ-ı behişt	Karma	Terennüm
18	Sihri ka ka	Karma	Terennüm
19	Ey ki dostân âşıkân âşık-i zârem çi kunem	Karma	Terennüm
20	Der sipihr-i sîne-em dâğ-ı mahabbet kevkebet	Karma	Terennüm
21	Çeşm-i siyehin âfet-i mekkâreliğinden	Karma	Terennüm
22	Mevsim-i nevrûz erişdi geldi eyyâm-ı bahâr	Karma	Terennüm
23	Dil esîr-i kâkûl-i câmder hemi an geç küleh	Karma	Terennüm
24	Kasr-ı Cennet Havz-ı Kevser âb-ı hay	Karma	Terennüm
25	Gözümde dâim hayâl-i cânâ	Lafzî	Mısrâ
26	Sûr-i şâhi eyledi âlâm-ı tay	Karma	Terennüm
27	Aşk-ı tû nihâl-i hayret âmed	Karma	Mısrâ
28	Sâkî be-nûr-ı bâde ber efrûz câm-ı mâ	Karma	Terennüm
29	Sünbülîstân sünbül-i gülistân gültü	Karma	Terennüm
30	Sünbül-i sünbül-i sünbül-i siyeh	Karma	Terennüm
31	Gönül derbend-i gıysû-yı mu'anber olmak istermiş	Karma	Mısrâ
32	Dil şevk-i lebet müdâmi dâred	Karma	Terennüm
33	Resm-i sûr oldu müheyyâ şâd ü handân vaktidir	Karma	Mısrâ
34	Pek sevdim efendim seni gâyetle beğendim	Karma	Terennüm
35	Ey çerh-i sitemger dil-i nâlâna dokunma	Karma	Terennüm
36	Ey şehinşâh-ı serîr ârâ-yı makbûl-i cihân	Karma	Terennüm
37	'İyd irüşşün bâis-i şevk-i cedîd olsun da gör	Karma	Terennüm
38	Azm-i didâr-i tû dâred cân-i ber leb âmede	İkâî	Terennüm
39	Ey fûrûg-i mâh-i hüsn ez rûy-i rahşân-i şumâ	İkâî	Terennüm
40	Ahû zi tû amûht-ü be hengâm-ı devîden	Karma	Terennüm
41	Sultân-ı kerem şâh-ı adâletsin efendim	Karma	Terennüm
42	An siyehçerde ki şîrîni-i âlem bâ üst	İkâî	Terennüm
43	Ey pâdişeh-i saltanat ârâ-yı yegâne	İkâî	Terennüm
44	Ey dehâsı, kudreti, azmiyle kudretler yapan	Karma	Terennüm
45	Dil-i men der hevâ-yı rûy-i ferruh	Karma	Terennüm
46	Ey ferâzende-i firûze revâk	Karma	Terennüm
47	Ahû zi tû amûht-ü be hengâm-ı devîden	İkâî	Terennüm
48	Tahmîd ü hemtâ hâlık'ül ekvân	İkâî	Terennüm
49	Bahâr erse yine seyr-i gülistân olduğun görsem	Karma	Terennüm
50	Ey bülbül-i hoş-nevâ hâmûş ol	Karma	Terennüm
51	Şevk-i hayâlınden münbasît oldum	Karma	Mısrâ
52	O şûha sad cefâ sâ mân-ı sabrım bî-karâr etti	Karma	Terennüm
53	Biz şî'ri böyle söyledik ağıyar söyleyin	İkâî	Mısrâ
54	Menem ki kâfile-sâlâr-ı kârbân-ı gâmem	Karma	Terennüm
55	Çok insan anlayamaz eski mûsikimizden	Karma	Terennüm
56	Gel ey seher yeli gel, gel bahârı söyleşelim	İkâî	Terennüm
57	Dûcâr-ı elem olsa da ister yine hârı	Karma	Terennüm

Tablo 3.3.4.'de kârlarda kullanılan terennüm türleri (lafzî, ikâî, karma) ve kârlarda eser girişi olarak mısra ya da terennüm olmak üzere hangisinin kullanılmış olduğuna yönelik bulgular belirtilmiştir.

Bu veriler doğrultusunda kârlarda kullanılan terennüm türlerine ilişkin bulgular Tablo 3.3.5.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.3.5. Kârlarda Kullanılan Terennüm Türleri.

Terennüm Türü	f	%
İkâî	8	14,0
Karma (Lafzî-İkâî)	48	84,2
Lafzî	1	1,8
TOPLAM	57	100

Tablo 3.3.5.'de kârlarda kullanılan terennüm türlerine yönelik olarak; Karma terennümlerin (lafzî-ikâî) % 84,2 oran ile 48, İkai terennümlerin % 14 oran ile 8, Lafzî terennümlerin % 1,8 oran ile 1 kârda kullanıldığı görülmektedir.

Bu bulgular doğrultusunda 57 kâr içerisinde en fazla kullanılan terennüm türünün Karma (Lafzî-İkai) terennümler olduğu tespit edilmiştir.

Örneklem doğrultusunda tespit edilen 57 kâr'ın bazılarının mısra, bazılarının ise terennümle esere başladığı görülmektedir. Kârların başlangıçları yönünden değerlendirmesine ilişkin bulgular Tablo 3.3.6.'da gösterilmiştir.

Tablo 3.3.6. Kârların Mısra ve Terennüm Başlangıçları.

Başlangıç	f	%
Mısra	11	19,3
Terennüm	46	80,7
TOPLAM	57	100

Tablo 3.3.6.'da kârların mısra ve terennüm başlangıçlarına yönelik; Terennüm ile başlayan % 80,7 oran ile 46, mısra ile başlayan % 19,3 oran ile 11 kâr bulunduğu görülmektedir.

Kârlardan elde edilen bulgular doğrultusunda kârların büyük çoğunluğunun terennüm ile başladığı tespit edilmiştir.

Araştırmanın örnekleme doğrultusunda değerlendirmeye tâbi tutulan 57 kâr'ın güfte vezinleri ve bahirleri Tablo 3.3.7.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.3.7. Kâr Güftelerinin Vezinleri ve Bahirleri.

No	Eserin ilk mısraı	Vezni	Bahri
1	Bütî dârem ki gird-i gül zi-sünbül sâyebân	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	Hezeç
2	Şâhâ zi lûtf eger nazâr-ı sây-i mâ küni	Mef'ûlû/Fâ'ilâtû/Mefâ'ilü/Fâ'ilün	Muzâri
3	Gül bî-rûh-i yâr hoş nebâşed	Mef'ûlû/Me'fâ'ilü/Fa'ülün	Hezeç
4	Ez şevk-i tü an zûlf-i cemâl-i tü ne dîdim	Mef'ûlû/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fa'ülün	Hezeç
5	Ey şehin şâh-i Horasân yâ İmâm ibnü'l	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	Remel
6	Ruhsâr-ı tü çün âyine-i sûret-i ma'nist	Mef'ûlû/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fe'ülün	Hezeç
7	Ez şevk-i likâ aşk-ı cemâleşt ü dîdim	Mef'ûlû/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fa'ülün	Hezeç
8	Guzeşte ârzû ez-had be-pây-bûs-i tü mâ-râ	İlk iki beyit; Mefâ'ilün / Fe'ilâlün / Mefâ'ilün / Fe'ilâtün Son beyit; Mefâ'ilün / Fe'ilâlün / Mefâ'ilün / Fa'ülün	Müctes
9	Ah ki küned kavmi bîyakîn	?	?
10	Ehinnü şevkan ilâ diyârin	?	?
11	Nümüneist begûş-i sipihr halka-i hor	Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün	Müctes
12	Kâfir tü kücâ vü ilmi edvâr kücâ	?	?
13	Âfet-i sad dūdīmānī âteş-i sad harmenî	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	Remel
14	Ey ânki der nücüm âlîmet hânend	?	?
15	İmrûz hevâyî bâgest	?	?
16	Gülbün-i 'ıyş mîdemed sâkî-i gül'izârı kû	Müfte'ilün/Mefâ'ilün/Müfte'ilün/Mefâ'ilün	Recez
17	Nemî keşed ser-i mûy-i dilem be bağ-ı behişt	Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün	Müctes
18	Sihri ka ka	?	?
19	Ey ki dostân âşıkân âşık-i zârem çi kunem	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	Remel
20	Der sipihr-i sine-em dâğ-ı mahabbet kevkebet	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	Remel
21	Çeşm-i siyehin âfet-i mekkâreliğinden	İlk Dörtlük; Mef'ûlû/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fa'ülün İkinci dörtlük; Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	Hezeç, Remel
22	Mevsim-i nevrûz erişdi geldi eyyâm-ı bahâr	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	Remel
23	Dil esîr-i kâkûl-i câmder hemi an geç küleh	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	Remel
24	Kasr-ı Cennet Havz-ı Kevser âb-ı hay	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	Remel
25	Gözümde dâim hayâl-i cânâ	?	?
26	Sûr-i şâhi eyledi âlâm-ı tay	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	Remel
27	Aşk-ı tü nihâl-i hayret âmed	?	?
28	Sâkî be-nûr-ı bâde ber efrûz câm-ı mâ	Mef'ûlû/Fâ'ilâtü/Mefâ'ilü/Fâ'ilün	Muzâri
29	Sünbülîstân sünbül-i gülîstân gülü	?	?
30	Sünbül-i sünbül-i sünbül-i siyeh	Fâ'ilün/Fâ'ilün/Fâ'ilün/Fa'ül	Mütedârik
31	Gönül derbend-i gıysû-yı mu'anber olmak	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	Hezeç
32	Dil şevk-i lebet müdâmi dâred	Mef'ûlû/Mefâ'ilün/Fa'ülün	Hezeç
33	Resm-i sûr oldu müheyyâ şâd ü handân	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	Remel
34	Pek sevdim efendim seni gâyetle beğendim	Mef'ûlû/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fa'ülün	Hezeç
35	Ey çerh-i sitemger dil-i nâlâna dokunma	Mef'ûlû/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fa'ülün	Hezeç
36	Ey şehinşâh-ı serîr ârâ-yı makbûl-i cihân	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	Remel
37	'İyd irüşşün bâis-i şevk-i cedîd olsun da gör	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	Remel
38	Azm-i didâr-i tü dâred cân-i ber leb âmede	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	Remel
39	Ey fûrûg-i mâh-i hüsn ez rûy-i rahşân-i şumâ	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	Remel
40	Ahû zi tü amûht-ü be hengâm-ı devîden	Mef'ûlû/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fa'ülün	Hezeç
41	Sultân-ı kerem şâh-ı adâletsin efendim	Mef'ûlû/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fa'ülün	Hezeç
42	An siyehçerde ki şîrîni-i âlem bâ üst	Fâ'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fa'ülün	Remel
43	Ey pâdişeh-i saltanat ârâ-yı yegâne	Mef'ûlû/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fa'ülün	Hezeç
44	Ey dehâsı, kudreti, azmiyle kudretler yapan	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	Remel
45	Dil-i men der hevâ-yı rûy-i ferruh	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Fa'ülün	Hezeç
46	Ey ferâzende-i firûze revâk	?	?
47	Ahû zi tü amûht-ü be hengâm-ı devîden	Mef'ûlû/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fa'ülün	Hezeç
48	Tahmîd ü hemtâ hâlık'ül ekvân	?	?
49	Bahâr erse yine seyr-i gülîstân olduğun görsem	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	Hezeç
50	Ey bülbül-i hoş-nevâ hâmuş ol	Mef'ûlû/Mefâ'ilün/Fa'ülün	Hezeç
51	Şevk-i hayâlınden münbasit oldum	1.Dörtlük: ? 2.Dörtlük: Mef'ûlû/Mefâ'ilün 3.Dörtlük: Fâ'ilâtün/Fâ'ilün Son iki beyit: Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	Hezeç, Remel
52	O şûha sad cefâ sâ mân-ı sabrım bî-karâr etti	Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	Hezeç
53	Biz şî'ri böyle söyledik ağıyâr söyleyin	?	?
54	Menem ki kâfile-sâlâr-ı kârbân-ı gâmem	Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün	Müctes

No	Eserin ilk mısraı	Vezni	Bahri
55	Çok insan anlayamaz eski mûsikimizden	?	?
56	Gel ey seher yeli gel, gel bahârı söyleşelim	Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün	Remel
57	Dûcâr-ı elem olsa da ister yine hârî	Mef'ûlü/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fa'ûlün	Hezeç

Tablo 3.3.7.'de kâr güftelerinde kullanılan vezin ve bahirlere yönelik bulgular belirtilmiştir.

Bir kâr'ın içerisinde birden fazla vezin kalıbı kullanılabildiği dikkate alındığında 57 kâr içerisinde 72 vezin kullanıldığı görülmüştür. Usûl-Vezin tablosu Tablo 3.3.8.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.3.8. Kâr Güftelerinin Vezinleri ve Bestelendikleri Usûller.

Usûlü	Vezin Kalıbı	Bahri	f	%
Semâî	Fe‘ilâtün/Fe‘ilâtün/Fe‘ilâtün/Fe‘ilün	Remel	1	1,4
TOPLAM			1	
Yürük Semâî	Mef‘ûlü/Mefâ‘ilü/Mefâ‘ilü/Fa‘ûlün	Hezeç	2	2,8
	Mefâ‘ilün/Fe‘ilâtün/Mefâ‘ilün/Fe‘ilün	Müctes	1	1,4
TOPLAM			3	4,2
Sengin Semâî	Mef‘ûlü/Mefâ‘ilün	Hezeç	1	1,4
	Fe‘ilâtün/Fe‘ilâtün/Fe‘ilâtün/Fe‘ilün	Remel	2	2,8
	Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün			
TOPLAM			3	4,2
Devr-i Hindî	Mefâ‘ilün/Mefâ‘ilün/Fa‘ûlün	Hezeç	1	1,4
	Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün	Remel	2	2,8
TOPLAM			3	4,2
Düyek	Mefâ‘ilün/ Fe‘ilâtün/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ilün	Müctes	2	2,8
	Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün	Remel	2	2,8
	Fe‘ilâtün/Fe‘ilâtün/Fe‘ilâtün/Fe‘ilün			
TOPLAM			4	5,6
Devr-i Revân	Mefâ‘ilün / Fe‘ilâlün / Mefâ‘ilün / Fe‘ilâtün	Müctes	2	2,8
	Mefâ‘ilün / Fe‘ilâlün / Mefâ‘ilün / Fa‘lün			
	Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün	Remel	1	1,4
TOPLAM			3	4,2
Nim-Haff	Mef‘ûlü/Mefâ‘ilün/Fa‘ûlün	Hezeç	1	1,4
TOPLAM			1	
Nim-Sakîl	Müfte‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Müfte‘ilün/ Mefâ‘ilün	Recez	1	1,4
	Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün	Remel	1	1,4
TOPLAM			2	2,8
Evsat	Mef‘ûlü/Mefâ‘ilü/Mefâ‘ilü/Fa‘ûlün	Hezeç	1	1,4
	Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün	Remel	1	1,4
TOPLAM			2	2,8
Beste Devr-i Revânı	Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün	Remel	1	1,4
TOPLAM			1	
Remel	Müfte‘ilün/Mefâ‘ilün/Müfte‘ilün/Mefâ‘ilün	Recez	1	1,4
TOPLAM			1	

Usûlü	Vezin Kalıbı	Bahri	f	%
Hafîf	Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün	Hezeç	14	19,4
	Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fa'ûlün			
	Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fe'ûlün			
	Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fa'lün			
	Mef'ûlü/Me'fâilü/Fa'ûlün			
	Mef'ûlü/Mefâ'ilün/Fa'ûlün			
	Mef'ûlü/Fâ'ilâtü/Mefâ'ilü/Fâ'ilün	Muzâri	1	1,4
	Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün	Müctes	1	1,4
	Fâ'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fa'lün	Remel	10	13,9
	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün			
	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün			
TOPLAM			26	36,1
Muhammes	Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün	Hezeç	3	4,2
	Mef'ûlü/Fâ'ilâtü/Mefâ'ilü/Fâ'ilün	Muzâri	1	1,4
	Fâ'ilün/Fâ'ilün/Fâ'ilün/Fa'ul	Mütedârik	1	1,4
	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	Remel	2	2,8
	Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün			
TOPLAM			7	9,8
Sakîl	Mef'ûlü/ Mefâ'îlü/ Mefâ'îlü/ Fa'ûlün	Hezeç	1	1,4
TOPLAM			1	
Bilinmiyor			14	19,4
TOPLAM			14	
GENEL TOPLAM			72	100

Tablo 3.3.8.'de kâr güftelerinde kullanılan vezinlere yönelik; Semâî usûlü % 1,4 oran ile Remel bahrinde 1 vezin kalıbı ile, Yürük Semâî usûlü % 4,2 oran ile Hezeç ve Müctes bahrinde 2 vezin kalıbı ile, Sengin Semâî usûlü % 4,2 oran ile Hezeç ve Remel bahrinde 3 vezin kalıbı ile, Devr-i Hindî usûlü % 4,2 oran ile Hezeç ve Remel bahrinde 2 vezin kalıbı ile, Düyek usûlü % 5,6 oran ile Müctes ve Remel bahrinde 3 vezin kalıbı ile, Devr-i Revân usûlü % 4,2 oran ile Müctes ve Remel bahrinde 3 vezin kalıbı ile, Nim Hafif usûlü % 1,4 oran ile Hezeç bahrinde 1 vezin kalıbı ile, Nim Sakîl usûlü % 2,8 oran ile Recez ve Remel bahrinde 2 vezin kalıbı ile, Evsat usûlü % 2,8 oran ile Hezeç ve Remel bahrinde 2 vezin kalıbı ile, Beste Devr-i Revân usûlü % 1,4 oran ile Remel bahrinde 1 vezin kalıbı ile, Remel usûlü % 1,4 oran ile Recez bahrinde 1 vezin kalıbı ile, Hafif usûlü % 36,1 oran ile Hezeç, Müzâri', Müctes ve Remel bahirlerinde 11 vezin kalıbı ile, Muhammes usûlü % 9,8 oran ile Hezeç, Müzâri', Mütedârik ve Remel bahirlerinde 5 vezin kalıbı ile, Sakîl usûlü % 1,4 oran ile Hezeç bahrinde 1 vezin kalıbı ile bestelendiği tespit edilmiştir. % 19,4 oran ile 14 güftenin vezinlerinin belirlenemediği görülmektedir.

Bu bulgular doğrultusunda kârların en fazla Hezeç ve Remel bahrinde yazılmış güfteler ile Hafif usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

Bu veriler doğrultusunda kârlarda kullanılan bahirlere ilişkin bulgular Tablo 3.3.9.'da gösterilmiştir.

Tablo 3.3.9. Kâr Güftelerinin Bahirleri.

Bahir	f	%
Hezeç	24	33,3
Recez	2	2,8
Remel	23	31,9
Müctes	6	8,3
Muzâri'	2	2,8
Mütedarik	1	1,4
Bilinmeyen	14	19,4
TOPLAM	72	100

Tablo 3.3.9.'da kâr güftelerinin bahirlerine yönelik olarak; Hezeç Bahri % 33,3 oran ile 24, Remel Bahri % 31,9 oran ile 23, Müctes Bahri % 8,3 oran ile 6, Recez ve Muzâri' Bahri %2,8 oran ile 2, Mütedârik Bahri %1,4 oran ile 1 defa kullanıldığı görülmektedir. % 19,4 oran ile de 14 güftenin vezninin belirlenemediği görülmektedir.

Örnekleme doğrultusunda belirlenen 57 kârda en fazla Hezeç ve Remel bahrinde olan şiirlerin kâr güftesi olarak kullanıldığı tespit edilmiştir.

3.4. IV. ALT PROBLEME YÖNELİK BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde “Biçimsel açıdan kâr formundaki eserlerin form şemaları nasıldır?” sorusu ile sorulan dördüncü alt probleme yönelik bulgular elde edilmiş ve bu bulgulara yönelik yorumlara yer verilmiştir.

Sengin Semâî Usûlü ile Bestelenen Kârların Form Şemaları

Sengin Semâî usûlünde bestelenen kârların form şemalarına yönelik elde edilen bulgular aşağıdaki gibidir.

1. Form Şeması

SENGİNSEMÂÎ 6/4	T ₁ — A	16 Ölçü	A
AĞIR DÜYEK 8/4	1.2.3.4.m B	24 Ölçü	B
SENGİNSEMÂÎ 6/4	T ₂ — C	8 Ölçü	C
SEMÂÎ 3/4	5.6.7.8.m D	24 Ölçü	D
SENGİNSEMÂÎ 6/4	T ₃ — E	8 Ölçü	E
AĞIR DÜYEK 8/4	4.m B/4	6 Ölçü	B (SON)

Şekil 3.4.1.1. Evc-i Şevk Kâr Analizi ve Form Şeması (Akın Özkan)

Şekil 3.4.1.1.’deki form şemasına göre kâr’ın güftesi 8 mısralıdır. 3 farklı terennüm ve 3 farklı usûl kullanılarak bestelenmiştir. Kâr’a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennüm A bölümünü (Sengin Semâî), 1. 2. 3. 4. mısra B bölümünü (Ağır Düyek), 2. terennüm C bölümünü (Sengin Semâî), 5. 6. 7. 8. mısra D bölümünü (Semâî), 3. terennüm E bölümünü (Sengin Semâî) meydana getirmiştir. B bölümündeki 4. mısraın ezgisi ile aynı beste terkîbi tekrar edilerek kâr bitirilmiştir. Form şeması (A+B+C+D+E)+B şeklinde belirlenmiştir.

2. Form Şeması

AĞIR SENGİN SEMÂÎ 6/2	T ₁ — A	6 Ölçü	A
	1.m B	4 Ölçü	B
	2.m C	4 Ölçü	
	3.m D	6 Ölçü	C (MEYÂN)
	T ₂ — E	5 Ölçü	
	4.m F	3 Ölçü	
	T ₁ — A	6 Ölçü	A (SON)

Şekil 3.4.1.2. Pençgâh Kâr Analizi ve Form Şeması (Abdülkâdir Merâgî)

Şekil 3.4.1.2.’deki form şemasına göre kâr’ın güftesi 4 mısralıdır. 2 farklı terennüm ve Ağır Sengin Semâî Usûlü kullanılarak bestelenmiştir. Kâr’a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennüm A bölümünü, 1. ve 2. mısra B bölümünü, 3. ve 4. mısra ile 2. terennüm C bölümünü (Meyânhâne) meydana getirmiştir. A bölümü (1. terennüm) ile aynı beste terkîbi tekrar edilerek kâr bitirilmiştir. Form şeması (A+B+C)+A şeklinde belirlenmiştir.

Form şeması incelendiğinde tekrarlar ve bölümler belirgin olarak görülmektedir. Fakat terennümlerde ve mısralarda kullanılan usûlün ölçü sayıları farklılık göstermektedir. Bu farklı ölçü dağılımının sebebinin eserin zaman içinde kısmen unutularak günümüze intikâl etmiş olmasından kaynaklandığı düşünülebilir.

3. Form Şeması

Pençgâh Kâr Analizi ve Form Şeması (Gulâm Şâdî)

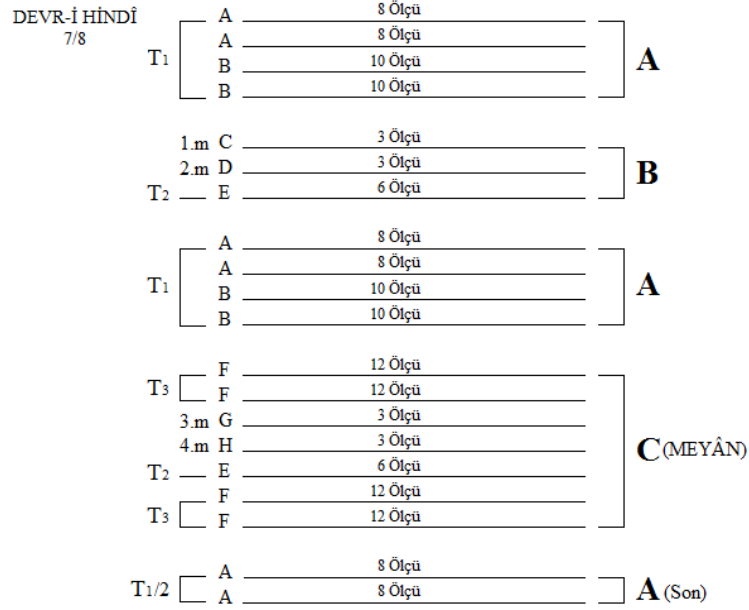
“Ey ânki der-nücûm âlimet hânend” mısra ile başlayan kâr’ın zaman içinde hem güfte hem de ezgi anlamında çok tahrifata uğradığı düşünülmektedir. Eserin veznini, mısralarını ve terennüm bölümlerini belirlemek mümkün olmadığından form şeması belirlenememiştir. Eserin notası Ek-3’de verilmiştir.

Sengin Semâî usûlünde bestelenen kârlardan elde edilen veriler doğrultusunda 2 farklı form şeması belirlenmiştir.

- a. (A+B+C)+A
- b. (A+B+C+D+E)+B

Devr-i Hindî Usûlü ile Bestelenen Kârların Form Şemaları

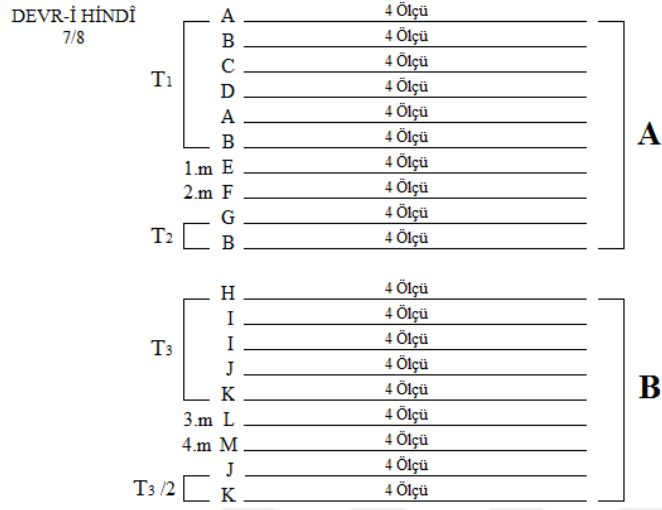
1. Form Şeması

Şekil 3.4.2.1. Dilnişîn Kâr Analizi ve Form Şeması (İsmâil Hakkı Bey)

Şekil 3.4.2.1.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 4 mısralıdır. 3 farklı terennüm ve Devr-i Hindî Usûlü kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennüm A bölümünü, 1. 2. mısra ile 2. terennüm B bölümünü meydana getirmiş ve ardından A bölümü aynı beste terkîbi ile tekrar edilmiştir. Daha sonra 2. 3. terennüm ile 3. 4. mısra C bölümünü (meyânhâne) meydana getirmiştir. A bölümünün ilk yarısı ile aynı beste terkîbi tekrar edilerek kâr bitirilmiştir. Form şeması A+B+A+C+A şeklinde belirlenmiştir.

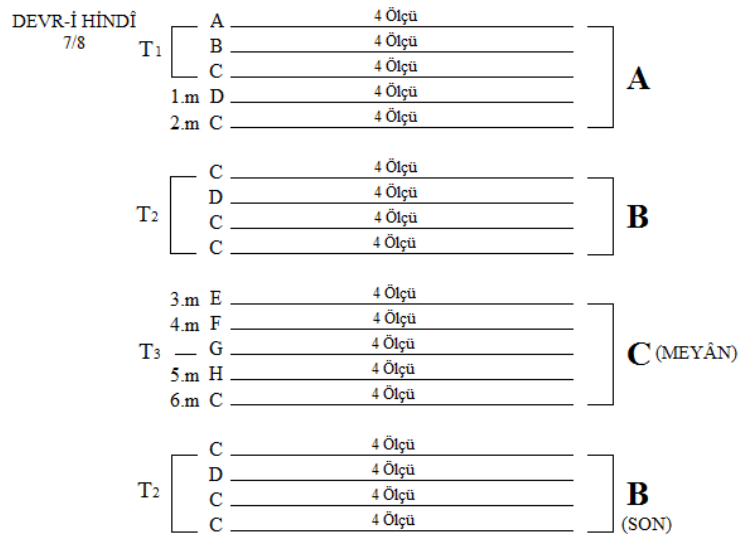
2. Form Şeması

Şekil 3.4.2.2. Yegâh Kâr Analizi ve Form Şeması (İsmâil Hakkı Bey)

Şekil 3.4.2.2.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 4 mısralıdır. 3 farklı terennüm ve Devr-i Hindî Usûlü kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. Eser genel itibari ile düzenli bir form seyri göstermemektedir. Bu eserin form şeması Terennüm + Mısra + Terennüm şeklinde değerlendirilip şemalandırılmıştır. 1. ve 2. terennüm ile 1. ve 2. mısra kâr'ın A bölümünü, 3. terennüm ile 3. ve 4. mısra kâr'ın B bölümünü oluşturmaktadır. Form şeması A+B şeklinde belirlenmiştir.

3. Form Şeması

Şekil 3.4.2.3. Zâvil Kâr Analizi ve Form Şeması (Hacı Fâik Bey), ('İyd irüşşün bâis-i şevk-i...- Ey şehinşâh-ı serîr ârâ-yı...)

Bu iki Kâr'ın bestesi aynıdır. Fakat iki farklı güfte ile bestelenmiştir. “Ey şehinşâh-ı serîr ârâ-yı makbûl-i cihân” mısraî ile başlayan eserin güftesi bestekârın kendisine, “İyd irüşşün bâis-i şevk-i cedîd olsun da gör” mısraî ile başlayan eserin güftesi ise Nedim’e aittir. Kaynak taraması yapılırken bu iki güfteyle bestelenmiş eserin notasına da rastlanmıştır. Genel hatlarıyla aynı olan bu iki kâr farklı kişilerin notaya almasından dolayı küçük değişiklikler göstermektedir. Her iki eserin de form şeması aynıdır.

Şekil 3.4.2.3.’deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 6 mısralıdır. 3 farklı terennüm ve Devr-i Hindî Usûlü kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennüm ile 1. 2. mısra A bölümünü, 2. terennüm B bölümünü, 3. 4. 5. 6. mısra ile 3. terennüm C bölümünü (meyânhâne) meydana getirmiştir. B bölümü (2. terennüm) ile aynı beste terkîbi tekrar edilerek kâr bitirilmiştir. Form şeması A+B+C+B şeklinde belirlenmiştir.

Devr-i Hindî usûlünde bestelenen kârlardan elde edilen veriler doğrultusunda 3 farklı form şeması belirlenmiştir.

- a. A+B
- b. A+B+C+B
- c. A+B+A+C+A

Düyek Usûlü ile Bestelenen Kârların Form Şemaları

1. Form Şeması

DÜYEK 8/8 T ₁ — A	16 Ölçü	□	A
1.2.3.4.5.6.m B	24 Ölçü		
YÜRÜKSEMÂİ 6/8 T ₂ — C	4 Ölçü	□	B
7.8.9.10.11.12.m D	24 Ölçü		
DÜYEK 8/8 T ₃ — E	4 Ölçü	□	C
13.14.15.16.17.18.m F	24 Ölçü		
YÜRÜKSEMÂİ 6/8 T ₄ — G	4 Ölçü	□	D
19.20.21.22.23.24.m H	24 Ölçü		
DÜYEK 8/8 T ₅ — I	4 Ölçü	□	E
25.26.27.28.29.30.m J	24 Ölçü		
YÜRÜKSEMÂİ 6/8 T ₆ — K	4 Ölçü	□	F
31.32.33.34.35.36.m L	24 Ölçü		
DÜYEK 8/8 T ₇ — M	4 Ölçü	□	G
37.38.39.40.41.42.m N	24 Ölçü		
YÜRÜKSEMÂİ 6/8 T ₈ — O	4 Ölçü	□	H
43.44.45.46.47.48.m P	24 Ölçü		
DÜYEK 8/8 T ₉ — R	4 Ölçü	□	I (SON)
49.50.51.52.53.54.m S	24 Ölçü		
DÜYEK 8/8 T ₁₀ — T	4 Ölçü		

Şekil 3.4.3.1. Mâhur Kâr Analizi ve Form Şeması (Cinûçen Tanrıkorur)

Şekil 3.4.3.1.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi toplam 54 mısralıdır. 10 farklı terennüm ve 2 farklı usûl kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. Kâr'ın başında 16 ölçülük bir terennüm bulunmaktadır. Daha sonra her 6 mısra'da bir 4'er ölçülük terennüm bölümleri vardır. Güftenin her mısra'nda ve her terennümde farklı bir ezgi yapısı kullanılmış, hiçbir ezgi tekrar edilmeden kâr bitirilmiştir. Form şeması A+B+C+D+E+F+G+H+I şeklinde belirlenmiştir.

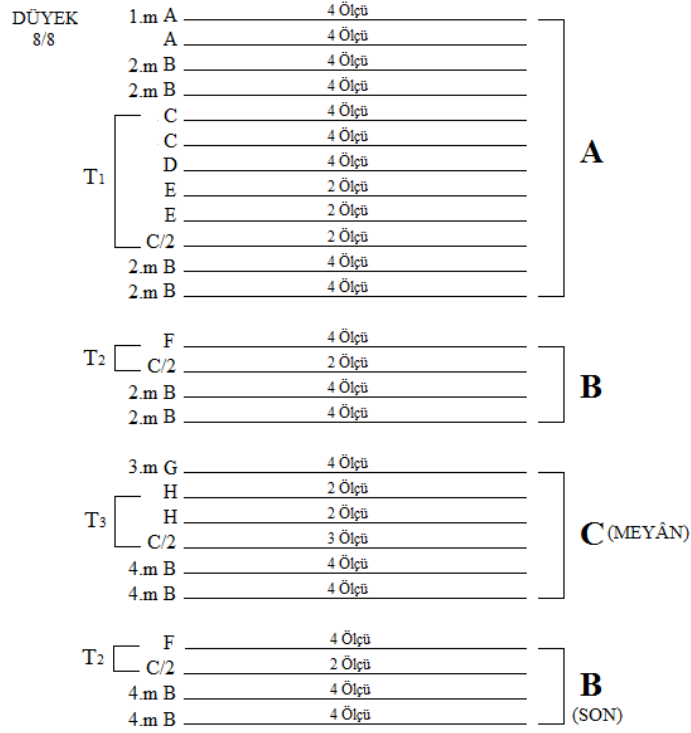
2. Form Şeması

AĞIR DÜYEK 8/4	1.m A	3 Ölçü	A
	1.m B	3 Ölçü	
T ₁	2.m C	2 Ölçü	B
	— D	2 Ölçü	
	2.m E	3 Ölçü	
T ₂	3.m E	3 Ölçü	C
	3.m F	3 Ölçü	
	4.m G	2 Ölçü	
	— H	2 Ölçü	
T ₁	4.m C	2 Ölçü	B
	— D	2 Ölçü	
	4.m E	3 Ölçü	
T ₃	5.m I	2 Ölçü	D ^(MEYÂN)
	6.m J	2 Ölçü	
	— K	4 Ölçü	
T ₁	6.m C	2 Ölçü	B _(SON)
	— D	2 Ölçü	
	6.m E	3 Ölçü	

Şekil 3.4.3.2. Rast Kâr Analizi ve Form Şeması (Abdülkâdir Merâgî), (Ehinnü şevkan...)

Şekil 3.4.3.2.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 6 mısralıdır. 3 farklı terennüm ve Ağır Düyek Usûlü kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a mısra ile başlanmıştır. 1. mısra A bölümünü, 2. mısra ile 1. terennüm B bölümünü, 3. ve 4. mısra ile 2. terennüm C bölümünü meydana getirmiştir. Ardından B bölümü aynı beste terkîbi ile 4. mısra kullanılarak tekrar edilmiştir. Daha sonra 5. ve 6. mısra ile 3. terennüm D bölümünü (meyânhâne) meydana getirmiştir. 6. mısra B bölümü ile aynı beste terkîbi kullanılarak tekrar edilmiş ve kâr bitirilmiştir. Form şeması (A+B+C+D)+B şeklinde belirlenmiştir.

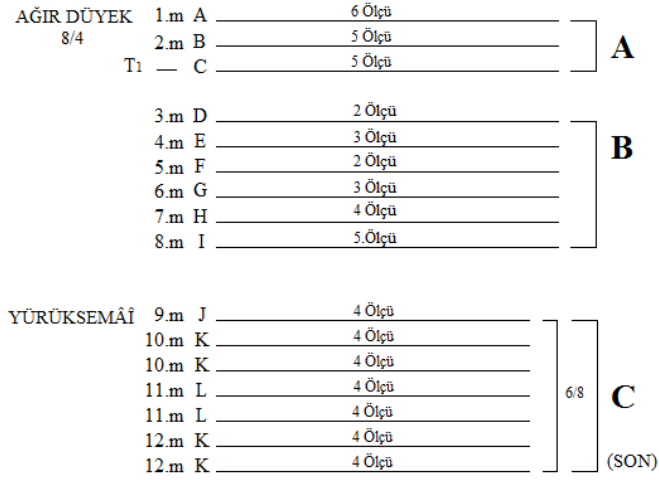
3. Form Şeması

Şekil 3.4.3.3. Rast Kâr Analizi ve Form Şeması (Abdülkâdir Merâgî), (Nümûneist begûş-i sipihr halka-i hor)

Şekil 3.4.3.3.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 4 mısralıdır. 3 farklı terennüm ve Düyek Usûlü kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a mısra ile başlanmıştır. 1. 2. mısra ile 1. terennüm A bölümünü, 2. terennüm ile 2. mısra B bölümünü, 3. 4. mısra ile 3. terennüm C bölümünü (meyânhâne) meydana getirmiştir. 4. mısra kullanılarak B bölümü aynı beste terkîbi ile tekrar edilmiş ve kâr bitirilmiştir. Form şeması A+B+C+B şeklinde belirlenmiştir.

4. Form Şeması

Şekil 3.4.3.4. Rast Kâr Analizi ve Form Şeması (İsmâil Dede Efendi)

Şekil 3.4.3.4.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 12 mısırâlıdır. 1 terennüm kullanılarak ve 2 farklı usûlde bestelenmiştir. Kâr'a mısırâ ile başlanmıştır. 1. 2. mısırâ ile 1. terennüm A bölümünü, 3. 4. 5. 6. 7. 8. mısırâlar B bölümünü, 9. 10. 11. 12. mısırâlar C bölümünü meydana getirmiştir. Kâr'da hiçbir mısırâ ya da terennüm tekrar edilmemiştir. Form şeması A+B+C olarak belirlenmiştir. Bu kârda lafzî terennüm olabilecek bazı bölümler mısırâ olarak değerlendirilmiştir.

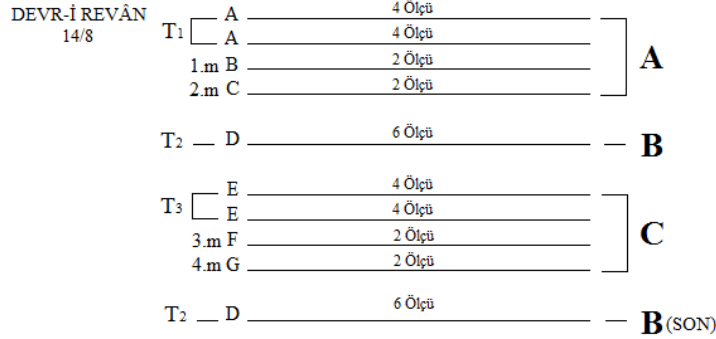
Bu kâr, Hacı Mehmed Hâşim'e ait Mecnûa-i Kârâ ve Nakışhâ ve Şarkıyât adlı mecmuâda güftesi ve terennümleri ile birlikte yer almaktadır. Mecnûa'da bu kâr'ın lafzî terennümlerinin yanı sıra ikâî terennümlerinin de bulunduğu görülmektedir. Fakat elde edilen notalarda ikâî terennümlerin bulunduğu bir nota bulunamamıştır.

Düyek usûlünde bestelenen kârlardan elde edilen veriler doğrultusunda 4 form şeması belirlenmiştir.

- A+B+C
- A+B+C+B
- A+B+C+B+D+B
- A+B+C+D+E+F+G+H+I...

Devr-i Revân Usûlü ile Bestelenen Kârların Form Şemaları

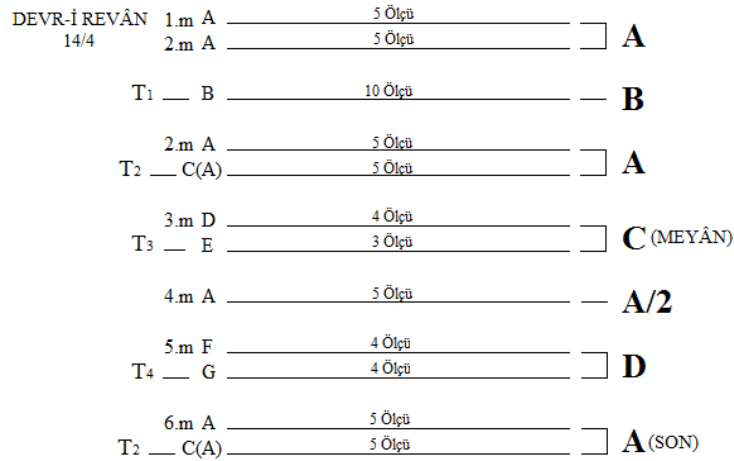
1. Form Şeması

Şekil 3.4.4.1. Nevruz Kâr Analizi ve Form Şeması (İsmâil Hakkı Bey)

Şekil 3.4.4.1.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 4 mısralıdır. 3 farklı terennüm ve Devr-i Revân Usûlü kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennüm ile 1. ve 2. mısra eserin A bölümünü, 2. terennüm B bölümünü, 3. terennüm ile 3. 4. mısra C bölümünü meydana getirmiştir. B bölümü (2. terennüm) ile aynı beste terkîbi tekrar edilerek kâr bitirilmiştir. Form şeması A+B+C+B şeklinde belirlenmiştir.

2. Form Şeması

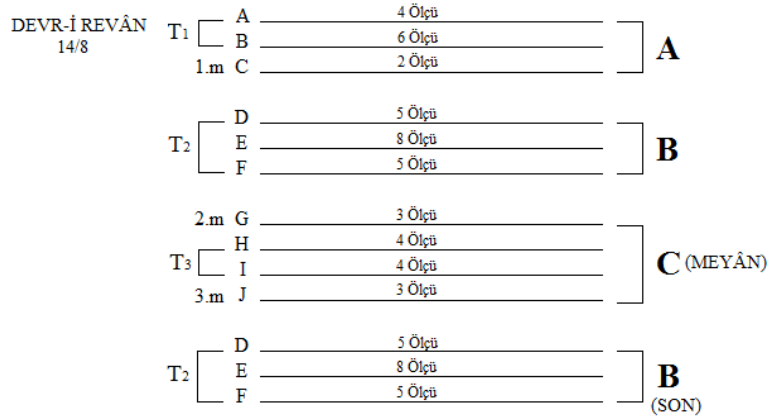

Şekil 3.4.4.2. Nihâvend-i Kebîr Kâr Analizi ve Form Şeması (Abdülkâdir Merâgî)

Şekil 3.4.4.2.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 6 mısralıdır. 4 farklı terennüm kullanılarak Devr-i Revân Usûlü ile bestelenmiştir. Kâr'a mısra ile başlanmıştır. 1. ve 2. mısra A bölümünü, 1. terennüm B bölümünü meydana getirmiştir. B bölümünün ardından A bölümü benzer ezgilerle tekrar edilmiştir. 3. mısra ve 3.

terennüm C bölümünü (meyânhâne) meydana getirmiş ve C bölümünün ardından A bölümünün yarısı yeniden tekrar edilmiştir. Daha sonra 5. mısra ve 4. terennüm D bölümünü meydana getirmiş ve D bölümünden sonra A bölümü tekrar edilerek kâr bitirilmiştir. Form şeması A+B+A+C+A+D+A şeklinde belirlenmiştir.

3. Form Şeması

Şekil 3.4.4.3. Rast Kâr Analizi ve Form Şeması (Abdülkâdir Merâgî), (Ah ki küned kavmi bîyakîn)

Şekil 3.4.4.3.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 3 mısralıdır. 3 farklı terennüm ve Devr-i Revân Usûlü kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennüm ile 1. mısra eserin A bölümünü, 2. terennüm B bölümünü, 2. 3. mısra ile 3. terennüm C bölümünü (meyânhâne) meydana getirmiştir. B bölümü (2. terennüm) ile aynı beste terkîbi tekrar edilerek kâr bitirilmiştir. Form şeması A+B+C+B şeklinde belirlenmiştir.

Form şeması incelendiğinde tekrarlar ve bölümler belirgin olarak görülmektedir. Fakat terennümlerde ve mısralarda kullanılan usûlün ölçü sayıları farklılık göstermektedir. Bu farklı ölçü dağılımının sebebinin eserin zaman içinde kısmen unutulmuş günümüze intikâl etmiş olmasından kaynaklandığı düşünülebilir.

4. Form Şeması

Uzzal Kâr Analizi ve Form Şeması (Hindûyân)

“Sihri kâ kâ” olarak bilinen bu kâr'ın zaman içinde hem güfte hem de ezgi anlamında çok tahrifâta uğradığı düşünülmektedir. Eserin veznini, mısralarını ve

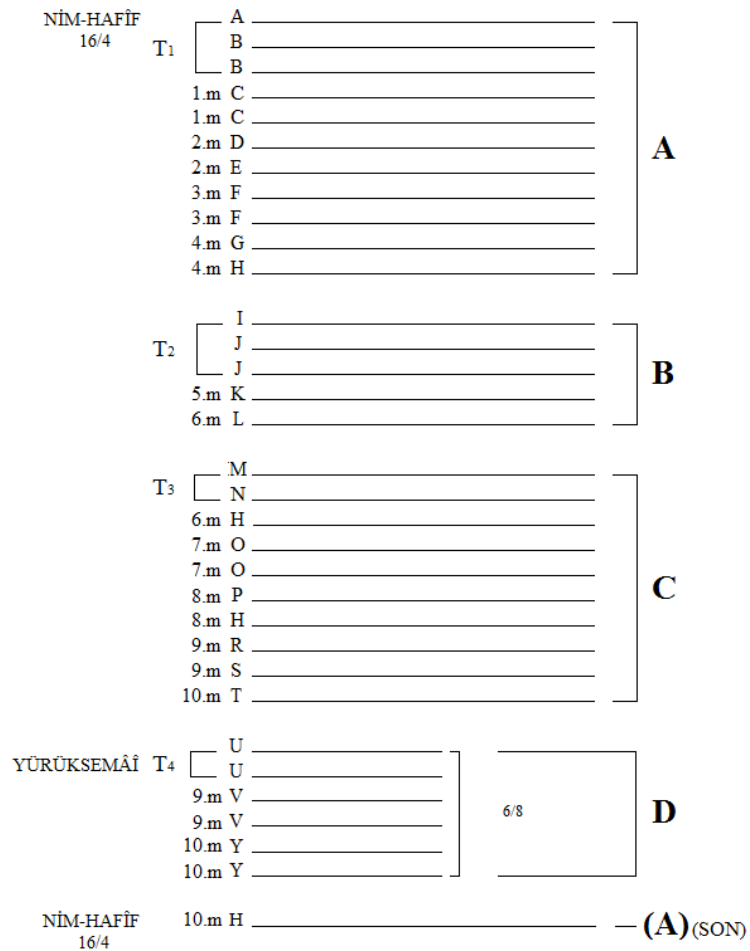
terennüm bölümlerini belirlemek mümkün olmadığından form şeması belirlenememiştir. Eserin notası Ek-3’de verilmiştir.

Devr-i Revân usûlünde bestelenen kârlardan elde edilen veriler doğrultusunda 2 farklı form şeması belirlenmiştir.

- a. A+B+C+B
- b. A+B+A+C+A+D+A

NİM-HAFİF Usûlü ile Bestelenen Kârların Form Şemaları

1. Form Şeması

Şekil 3.4.5.1. Rast Kâr Analizi ve Form Şeması (Münir Nûrettin Selçuk)

Şekil 3.4.5.1.’deki form şemasına göre kâr’ın güftesi 10 mısralıdır. 4 farklı terennüm ve 2 farklı usûl kullanılarak bestelenmiştir. Kâr’a terennüm ile başlanmıştır. 1 terennüm ile 1. 2. 3. 4. mısra A bölümünü, 2. terennüm ile 5. 6. mısra B bölümünü, 3.

terennüm ile 6. 7. 8. 9. 10. mısra C bölümünü, Yürük Semâî Usûlü ile 4. terennüm ve 9. 10. mısra D bölümünü meydana getirmiştir. 10. Mısra, A bölümündeki 4. Mısra ile aynı beste terkîbinde tekrar edilmiş ve kâr bitirilmiştir. Form şeması $(A+B+C+D)+A$ şeklinde belirlenmiştir.

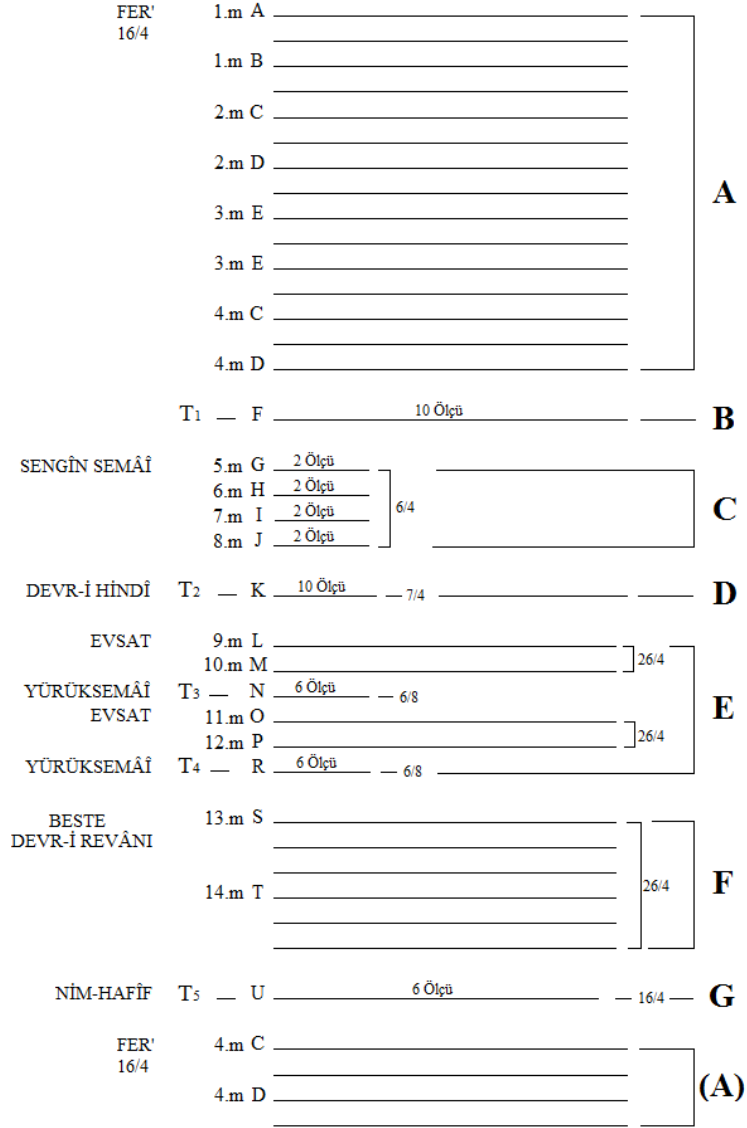
Diğer kârlarda hiç rastlanmayan bir uygulama olarak bu eserin 1. terennümünde lafzî ya da ikâî terennümler yerine -şarkılarda sıkça rastladığımız aranağme gibi- saz terennümü kullanılmıştır. Bu nedenle eser mısra ile başlayan kârlar arasında değerlendirilmiştir.

Nim Hafîf usûlünde bestelenen bu kârdan elde edilen veriler doğrultusunda 1 form şeması belirlenmiştir.

$(A+B+C+D)+A$

Fer' Usûlü ile Bestelenen Kârların Form Şemaları

1. Form Şeması

Şekil 3.4.6.1. Hicaz Kâr Analizi ve Form Şeması (Ahmet Avni Konuk)

Şekil 3.4.6.1.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 14 mısralıdır. 5 farklı terennüm ve 7 farklı usûl kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a mısra ile başlanmıştır. 1. 2. 3. 4. mısra A bölümünü, 1. terennüm B bölümünü, Sengin Semâî Usûlü ile 5. 6. 7. ve 8. mısra C bölümünü, Devr-i Hindî Usûlü ile 2. terennüm D bölümünü, Evsat ve Yürük Semâî usûlleri ile 9. 10. 11. 12. mısra ve 3. 4. terennüm E bölümünü, Beste Devr-i Revânî Usûlü ile 13. ve 14. mısra F bölümünü, Nim-Haff Usûlü ile 5. terennüm G

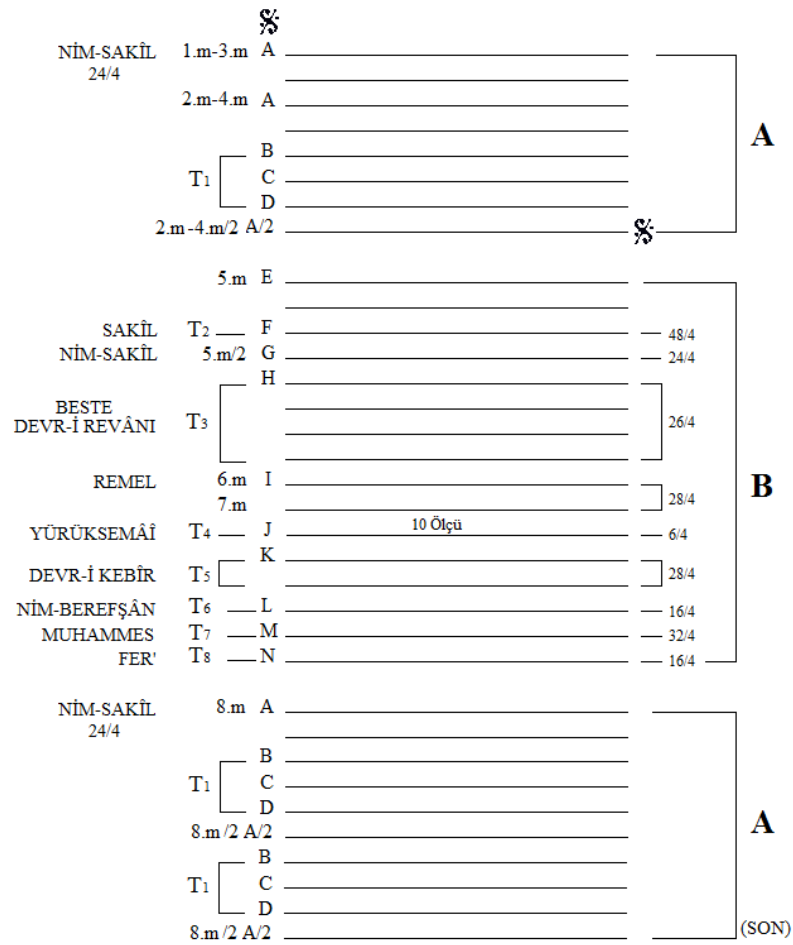
bölümünü oluşturmuştur. A bölümünün sonundaki 4. mısra ezgileri aynen tekrar edilerek kâr bitirilmiştir. Form şeması (A+B+C+D+E+F+G)+A şeklinde belirlenmiştir.

Fer' usûlünde bestelenen bu kârdan elde edilen veriler doğrultusunda 1 form şeması belirlenmiştir.

$$(A+B+C+D+E+F+G)+A$$

Nim-Sakîl Usûlü ile Bestelenen Kârların Form Şemaları

1. Form Şeması

Şekil 3.4.7.1. Nevâ Kâr Analizi ve Form Şeması (Buhûrizâde Mustafa İtrî)

Şekil 3.4.7.1.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 8 mısra'dır. 8 farklı terennüm ve 9 farklı usûl kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a mısra ile başlanmıştır. 1. 2. 3. ve 4. mısra ile 1. terennüm A bölümünü, 5. (meyân) 6. ve 7. mısra ile 2. 3. 4. 5. 6. 7. ve 8. terennümler çeşitli usûl değişiklikleri de kullanılarak B bölümünü meydana

getirmiştir. A bölümü benzer beste terkîbi ile tekrar edilerek kâr bitirilmiştir. Form şeması A+B+A şeklinde belirlenmiştir.

Nim Sakîl usûlünde bestelenen bu kârdan elde edilen veriler doğrultusunda 1 form şeması belirlenmiştir.

A+B+A

Hafif Usûlü ile Bestelenen Kârların Form Şemaları

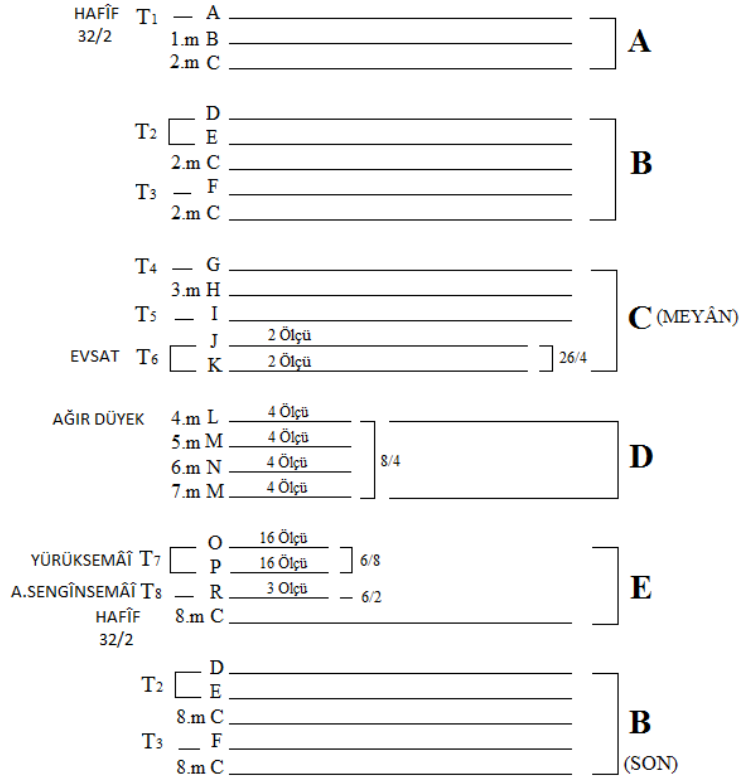
1. Form Şeması

Şekil 3.4.8.1. Acemaşîrân Kâr Analizi ve Form Şeması (İsmâil Hakkı Bey)

Şekil 3.4.8.1.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 4 mısralıdır. 1 terennüm kullanılarak ve Hafif Usûlü ile bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennüm A bölümünü, 1. ve 2. mısra B bölümünü meydana getirmiş ve ardından A bölümü aynı beste terkîbi ile tekrar edilmiştir. Daha sonra 3. ve 4. mısra C bölümünü (meyânhâne) meydana getirmiş ve C bölümünden (meyânhâne) sonra A bölümü (1. terennüm) ile aynı beste terkîbi tekrar edilerek kâr bitirilmiştir. Form şeması A+B+A+C+A şeklinde belirlenmiştir.

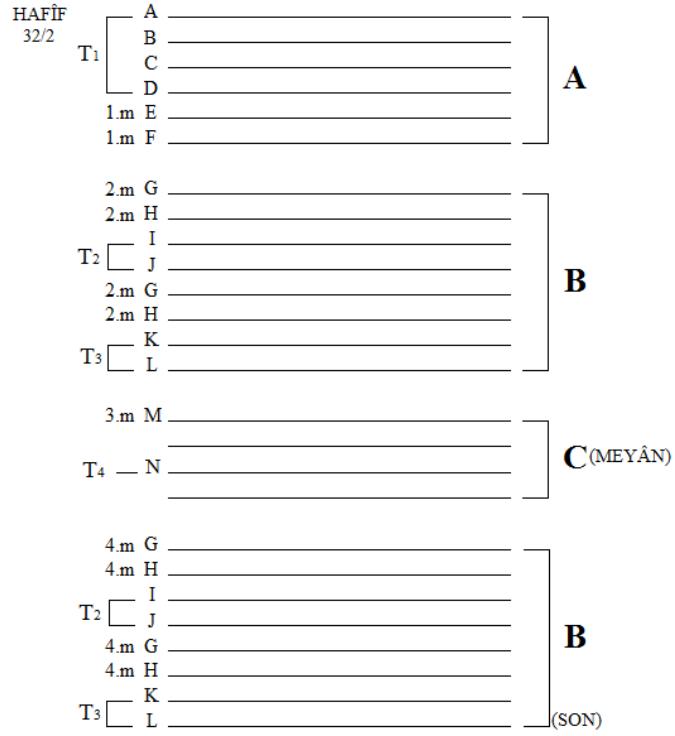
2. Form Şeması

Şekil 3.4.8.2. Arazbar Bûselik Kâr Analizi ve Form Şeması (Hacı Sâdullah Ağa)

Şekil 3.4.8.2.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 8 mısralıdır. 8 farklı terennüm ve 5 farklı usûl kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennüm ile 1. ve 2. mısra A bölümünü, 2. ve 3. terennüm, 2. mısraın tekrarı ile B bölümünü, 4. 5. ve 6. terennümler 3. mısra ile C bölümünü (meyânâne) meydana getirmiştir. Ardından Ağır Düyek Usûlü ile 4. 5. 6. 7. mısralar D bölümünü, Yürük Semâî Usûlü ile 7. terennüm, Ağır Sengin Semâî Usûlü ile 8. terennüm E bölümünü meydana getirmiştir. B bölümü ile aynı beste terkîbi tekrar edilerek kâr bitirilmiştir. Form şeması (A+B+C+D+E)+B şeklinde belirlenmiştir.

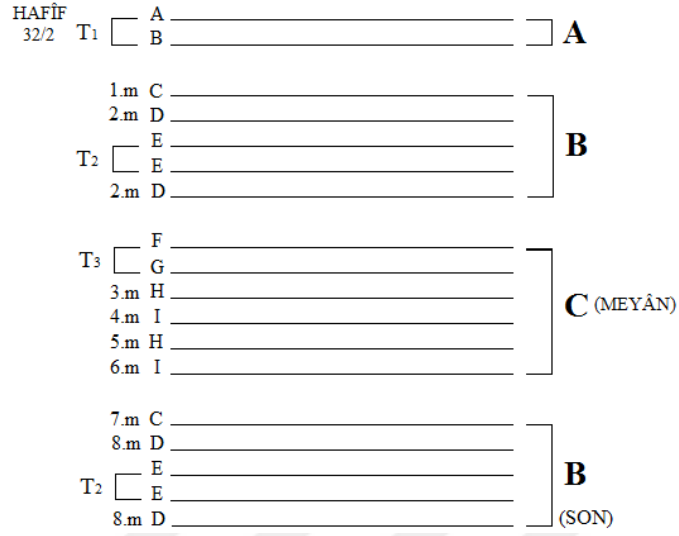
3. Form Şeması

Şekil 3.4.8.3. Bayâtî Kâr Analizi ve Form Şeması (Bolâhenk Nûri Bey)

Şekil 3.4.8.3.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 4 mısralıdır. 4 farklı terennüm ve Hafîf Usûlü kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennüm ile 1. mısra A bölümünü, 2. mısra ile 2. ve 3. terennüm B bölümünü, 3. mısra ile 4. terennüm C bölümünü (meyânhâne) meydana getirmiştir. B bölümü ile aynı beste terkîbi tekrar edilerek kâr bitirilmiştir. Form şeması A+B+C+B şeklinde belirlenmiştir.

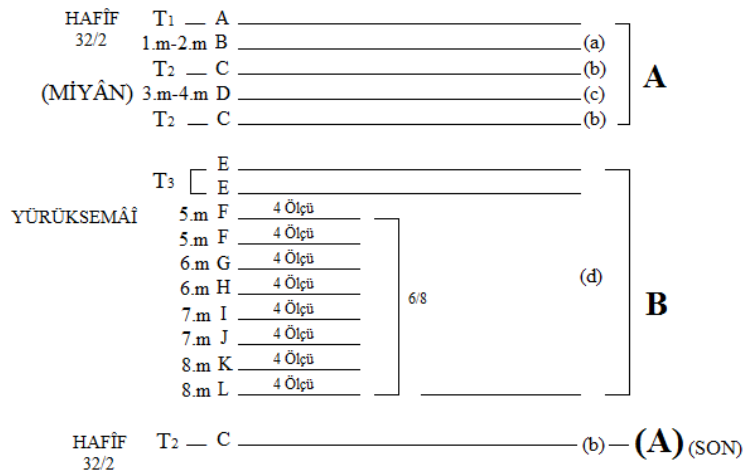
4. Form Şeması

Şekil 3.4.8.4. Bûselik Kâr Analizi ve Form Şeması (İsmâil Dede Efendi)

Şekil 3.4.8.4.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 8 mısra'dır. 3 farklı terennüm ve Hafif Usûlü kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennüm A bölümünü, 1. ve 2. mısra ile 2. terennüm B bölümünü, 3. terennüm ile 3. 4. 5. ve 6. mısra'lar C bölümünü (meyânhâne) meydana getirmiştir. B bölümü ile aynı beste terkîbi tekrar edilerek kâr bitirilmiştir. Form şeması A+B+C+B şeklinde belirlenmiştir.

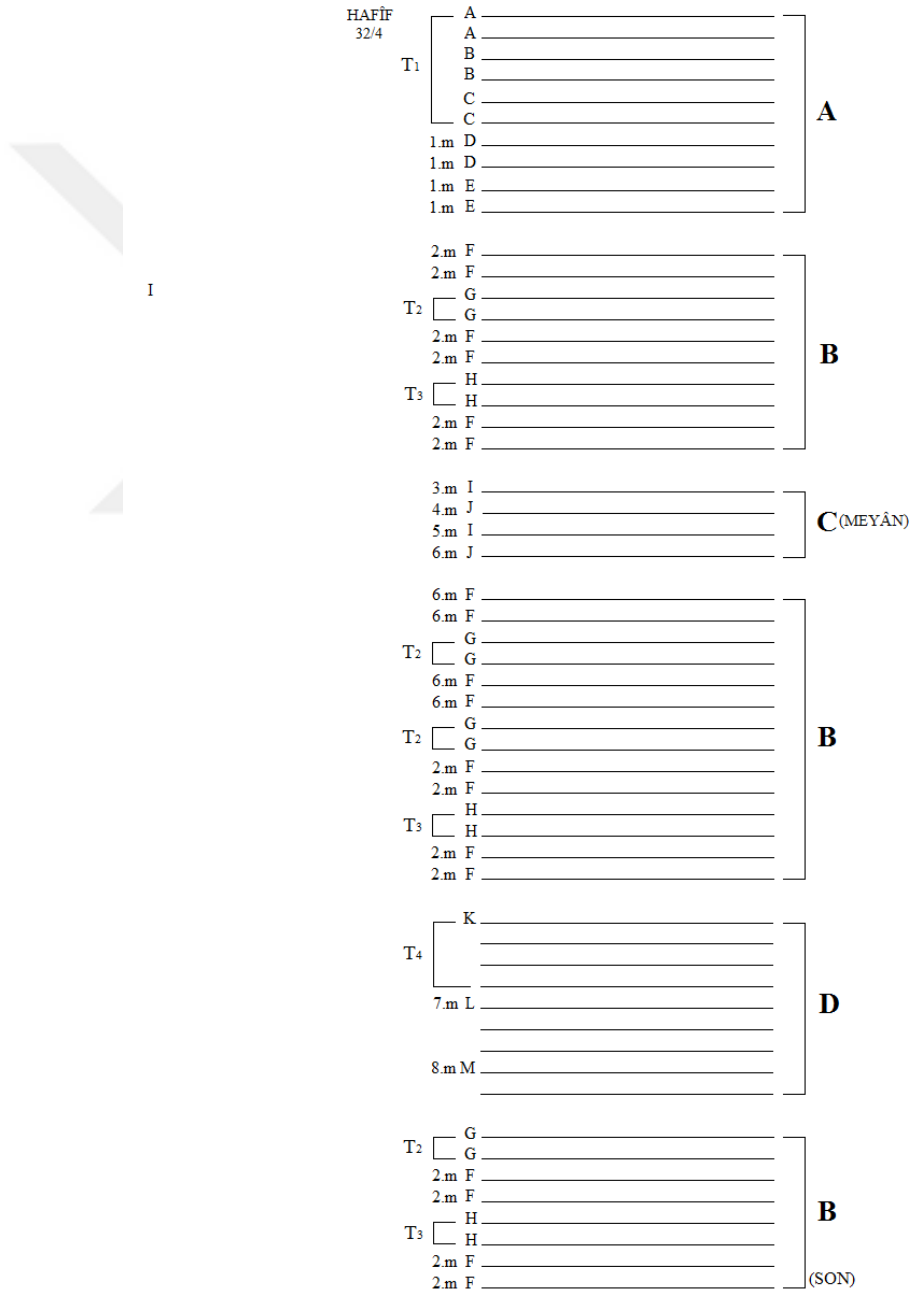
5. Form Şeması

Şekil 3.4.8.5. Dügâh Kâr Analizi ve Form Şeması (Hacı Fâik Bey)

Şekil 3.4.8.5.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 8 mısralıdır. 3 farklı terennüm ve 2 farklı usûl kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. ve 2. terennüm ile 1. 2. 3. ve 4. mısralar A bölümünü, 3. terennüm ile 5. 6. 7. ve 8. mısralar B bölümünü (Yürük Semâî) meydana getirmiştir. A bölümünün bir parçası olan 2. terennüm tekrar edilerek kâr bitirilmiştir. Form şeması A+B+A şeklinde belirlenmiştir.

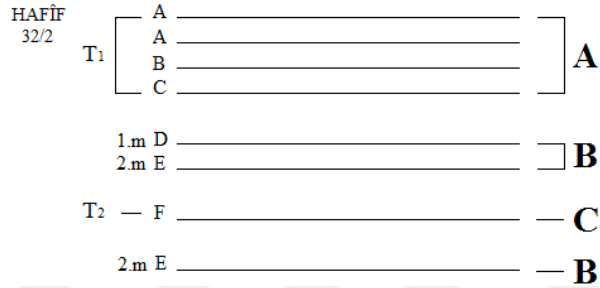
6. Form Şeması

Şekil 3.4.8.6. Evc Kâr Analizi ve Form Şeması (Şeyh Abdü'l-Âli)

Şekil 3.4.8.6.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 8 mısralıdır. 4 farklı terennüm ve Hafif Usûlü kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennüm ile 1. mısra A bölümünü, 2. ve 3. terennüm ile 2. mısra B bölümünü, 3. 4. 5. ve 6. mısralar C bölümünü (meyânhâne) meydana getirmiştir. C bölümünün (meyânhâne) ardından 6. ve 2. mısra ile B bölümü tekrar edilmiştir. Daha sonra 4. terennüm ile 7. ve 8. mısralar D bölümünü oluşturmuştur. B bölümü ile benzer beste terkîbi tekrar edilerek kâr bitirilmiştir. Form şeması A+B+C+B+D+B şeklinde belirlenmiştir.

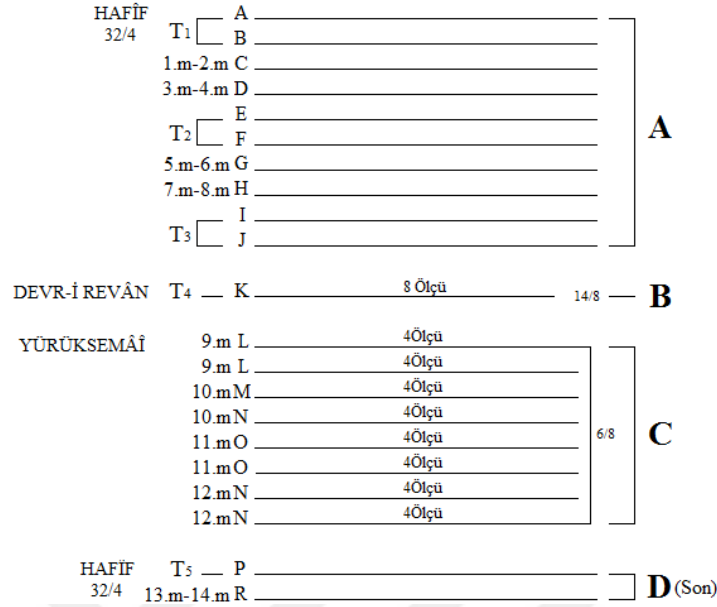
7. Form Şeması

Şekil 3.4.8.7. Ferahnâk Kâr Analizi ve Form Şeması (Şâkir Ağa)

Şekil 3.4.8.7.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 2 mısralıdır. 2 farklı terennüm ve Hafif Usûlü kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennüm A bölümünü, 1. ve 2. mısra B bölümünü, 2. terennüm C bölümünü meydana getirmiştir. B bölümünün bir parçası olan 2. mısra tekrar edilerek kâr bitirilmiştir. Form şeması A+B+C+B şeklinde belirlenmiştir.

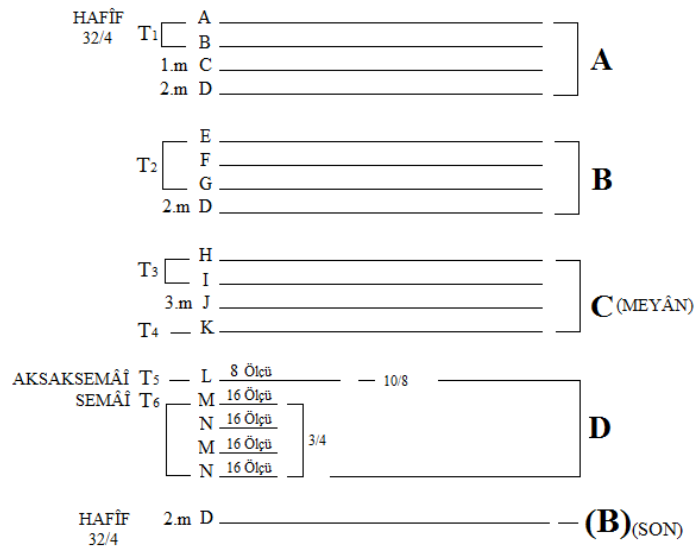
8. Form Şeması

Şekil 3.4.8.8. Ferahnâk Aşîrân Kâr Analizi ve Form Şeması (Zeki Atkoşar)

Şekil 3.4.8.8.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 14 mısralıdır. 5 farklı terennüm ve 3 farklı usûl kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. Kârda hiçbir mısra ve terennüm, ezgisel olarak tekrar edilmediği için aynı usûlün kullanıldığı bölümler göz önünde bulundurulmuş ve form şeması A+B+C+D olarak belirlenmiştir.

9. Form Şeması

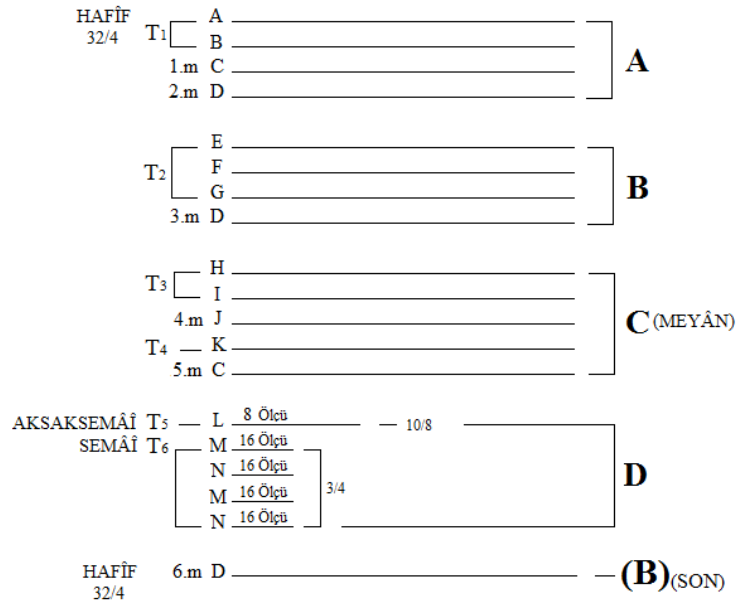

Şekil 3.4.8.9. Hicaz Kâr Analizi ve Form Şeması (Bolâhenk Nûri Bey), (Azm-i dîdâr-i tü dâred cân-i ber leb âmede)

Şekil 3.4.8.9.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 3 mısralıdır. 6 farklı terennüm ve 3 farklı usûl kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennüm ile 1. ve 2. mısra A bölümünü, 2. terennüm ve 2. mısra'nın aynen tekrarı B bölümünü, 3. ve 4. terennüm ile 3. mısra C bölümünü (meyânhâne) meydana getirmiştir. Daha sonra Aksak Semâî Usûlü ile 5. terennüm ve Semâî Usûlü ile 6. terennüm birleşerek D bölümünü meydana getirmiştir. B bölümündeki 2. mısra'nın tekrarı ile kâr bitirilmiştir. Form şeması (A+B+C+D)+B şeklinde belirlenmiştir.

Bu kâr “Ey fûrûg-i mâh-i hüsn ez rûy-i rahşân-i şumâ” mısraî ile başlayan kâr ile aynı beste terkibindedir. Her iki kâr'ın güftesi de Hâfız Şîrâzî'nin aynı gazelinden alınmıştır. Araştırma esnasında üç mısra kullanılarak notaya alınmış şekline de rastlandığı için form şeması ayrıca incelenmiştir. Bu iki kâr'ın notaları arasında yorum niteliğinde küçük farklara rastlanmaktadır.

10. Form Şeması

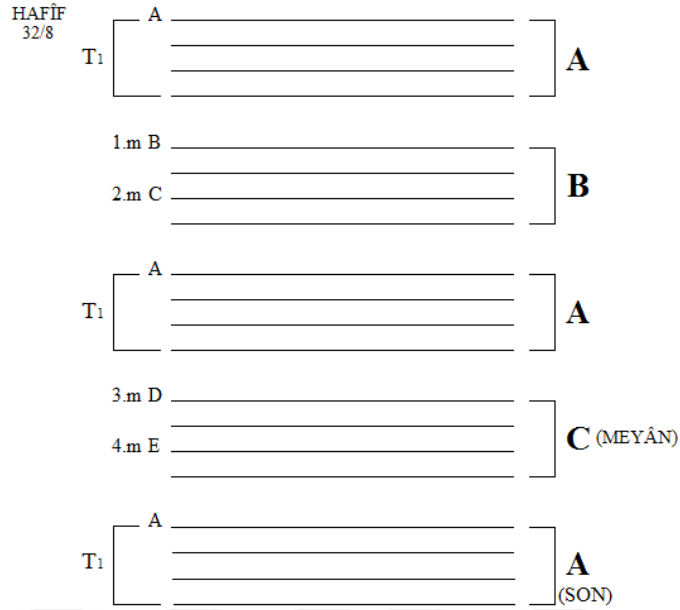

Şekil 3.4.8.10. Hicaz Kâr Analizi ve Form Şeması (Bolâhenk Nûri Bey), (Ey fûrûg-i mâh-i hüsn ez rûy-i rahşân-i şumâ)

Şekil 3.4.8.10.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 6 mısralıdır. 6 farklı terennüm ve 3 farklı usûl kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennüm ile 1. ve 2. mısra A bölümünü, 2. terennüm ile 3. mısra B bölümünü, 3. ve 4. terennüm ile 4. ve 5. mısra C bölümünü (meyânhâne) meydana getirmiştir. Aksak Semâî Usûlü ile 5. terennüm ve Semâî Usûlü ile 6. terennüm birleşerek D bölümünü

meydana getirmiştir. 6. Mısrâ, B bölümündeki 3. mısırâın beste terkîbi ile tekrar edilmiş ve kâr bitirilmiştir. Form şeması (A+B+C+D)+B şeklinde belirlenmiştir.

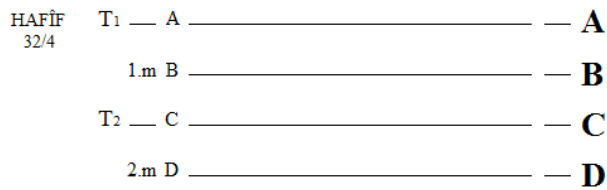
11. Form Şeması

Şekil 3.4.8.11. Hicazkâr Kâr Analizi ve Form Şeması (İsmâil Hakkı Bey)

Şekil 3.4.8.11.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 4 mısırâlıdır. 1 terennüm kullanılarak ve Hafif Usûlü ile bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennüm A bölümünü, 1. ve 2. mısırâ B bölümünü, 3. ve 4. mısırâ C bölümünü (meyânhâne) meydana getirmiştir. A bölümü (1. terennüm) ile aynı beste terkîbi tekrar edilerek kâr bitirilmiştir. Form şeması A+B+A+C+A şeklinde belirlenmiştir.

12. Form Şeması

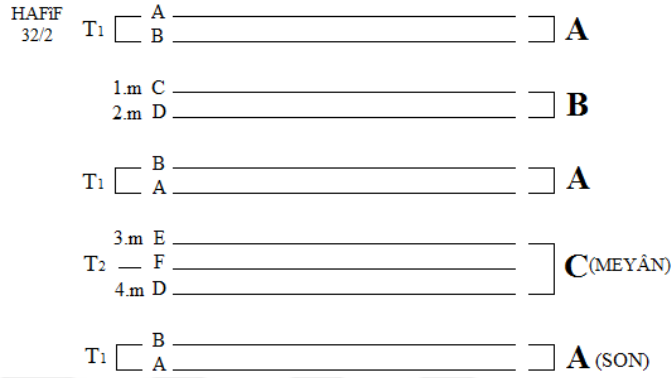

Şekil 3.4.8.12. Hicazkâr Kâr Analizi ve Form Şeması (Hamparsum Limonciyan)

Şekil 3.4.8.12.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 2 mısırâlıdır. 2 farklı terennüm ve Hafif Usûlü kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. Kârda hiçbir mısırâ ve terennümün ezgisel olarak tekrarı olmadığı için form şeması A+B+C+D olarak belirlenmiştir.

Genellikle terennümlerin kullanıldığı bu eserde mısra olarak kabul edilebilecek vezinli bir güfte olmadığından, lafzî ve ikâî terennümler göz önüne alınarak, lafzî terennümler mısra, ikâî terennümler terennüm olacak şekilde ve ayrıca ezgisel yapı dikkate alınarak bir form şeması belirleme yoluna gidilmiştir.

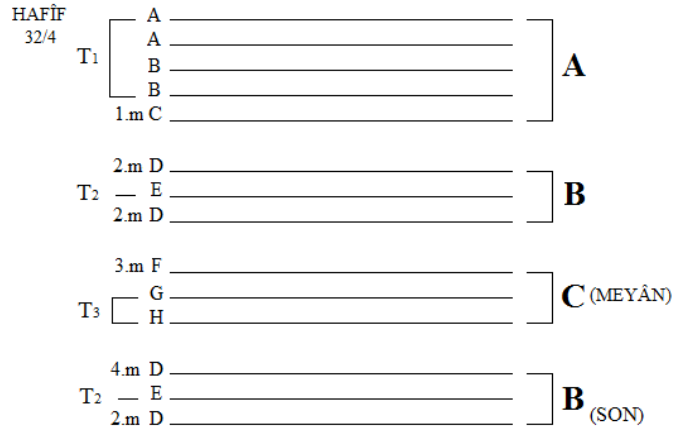
13. Form Şeması

Şekil 3.4.8.13. Hümâyûn Kâr Analizi ve Form Şeması (Dâmad İbrâhim Paşa)

Şekil 3.4.8.13.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 4 mısralıdır. 2 farklı terennüm ve Hafif Usûlü kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennüm A bölümünü, 1. ve 2. mısra B bölümünü meydana getirmiş ve A bölümü benzer beste terkîbi ile tekrar edilmiştir. 3. ve 4. mısra ile 2. terennüm C bölümünü (meyânhâne) meydana getirmiştir. A bölümü (1. terennüm) ile benzer beste terkîbi tekrar edilerek kâr bitirilmiştir. Form şeması A+B+A+C+A şeklinde belirlenmiştir.

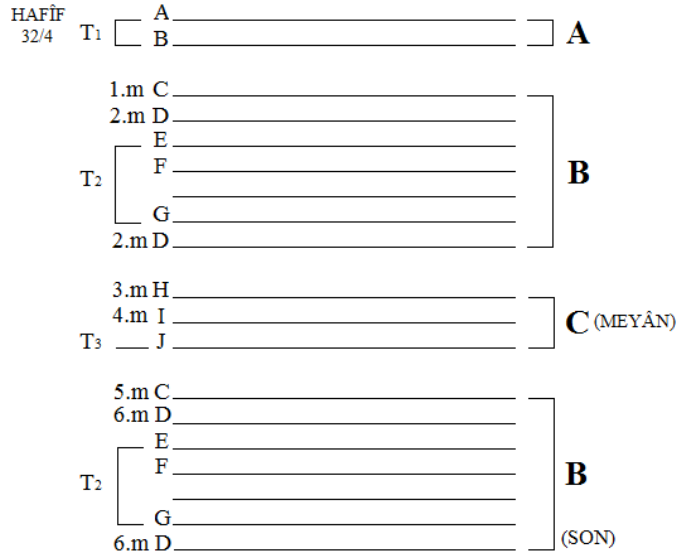
14. Form Şeması

Şekil 3.4.8.14. İrak Kâr Analizi ve Form Şeması (Ayıntabî Mehmed Bey)

Şekil 3.4.8.14.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 4 mısralıdır. 3 farklı terennüm ve Hafif Usûlü kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennüm ile 1. mısra A bölümünü, 2. mısra ile 2. terennüm B bölümünü, 3. mısra ile 3. terennüm C bölümünü (meyânhâne) meydana getirmiştir. B bölümü ile aynı beste terkîbi tekrar edilerek kâr bitirilmiştir. Form şeması A+B+C+B şeklinde belirlenmiştir.

15. Form Şeması

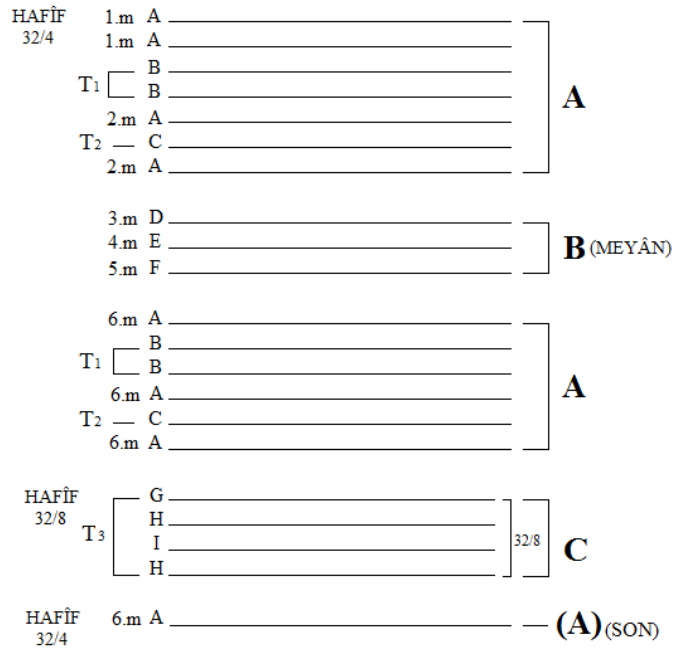

Şekil 3.4.8.15. Mâhur Kâr Analizi ve Form Şeması (Abdülkâdir Merâgî)

Şekil 3.4.8.15.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 6 mısralıdır. 3 farklı terennüm ve Hafif Usûlü kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennüm A bölümünü, 1. ve 2. mısra ile 2. terennüm B bölümünü, 3. ve 4. mısra ile 3.

Şekil 3.4.8.17.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 6 mısralıdır. 4 farklı terennüm ve Hafif Usûlü kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennüm ile 1. ve 2. mısra eserin A bölümünü, 2. ve 3. terennüm ile 2. mısra B bölümünü meydana getirmiştir. Tekrar başa dönülerek A bölümü 3. 4. mısra ile, B bölümü tekrar edilmiştir. 5. ve 6. mısra ile 4. terennüm C bölümünü (meyânhâne) meydana getirmiştir. B bölümü ile aynı beste terkîbi tekrar edilerek eser bitirilmiştir. Form şeması A+B+C+B şeklinde belirlenmiştir.

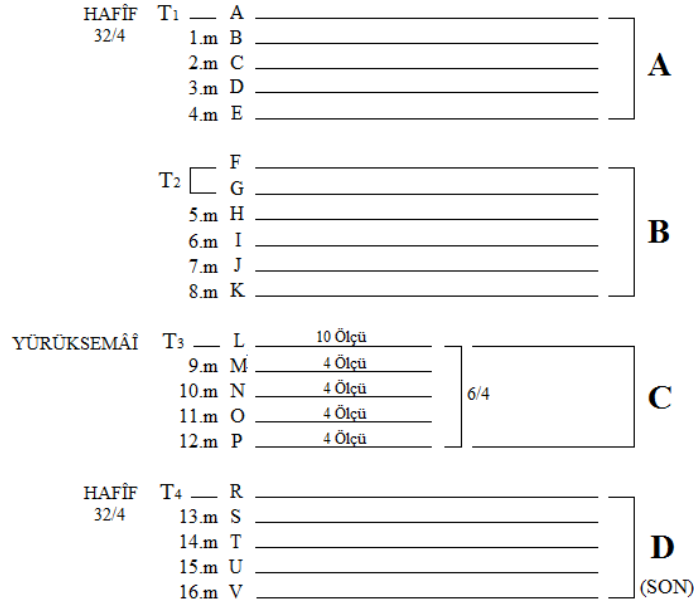
18. Form Şeması

Şekil 3.4.8.18. Rast-ı Cedîd Kâr Analizi ve Form Şeması (İsmâîl Dede Efendi - Mahmut Reis Efendi)

Şekil 3.4.8.18.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 6 mısralıdır. 3 farklı terennüm ve Hafif Usûlü'nün 32/4 ve 32/8'lik mertebe değişimi kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a mısra ile başlanmıştır. 1. ve 2. mısra ile 1. ve 2. terennüm A bölümünü, 3. 4. ve 5. mısra ise B bölümünü (meyânhâne) meydana getirmiştir. B bölümünün ardından A bölümü 6. mısra kullanılarak aynı beste terkîbiyle tekrar edilmiştir. Daha sonra 32/8'lik mertebe ile 3. terennüm C bölümünü oluşturmuştur. 6. mısra A bölümündeki 2. mısraın ezgisiyle aynı beste terkîbinde tekrar edilmiş ve kâr bitirilmiştir. Form şeması A+B+A+C+A şeklinde belirlenmiştir. Mahmut Reis Efendi olarak bilinen bestekâr bazı kaynaklarda İngiliz Raif Efendi olarak da belirtilmektedir.

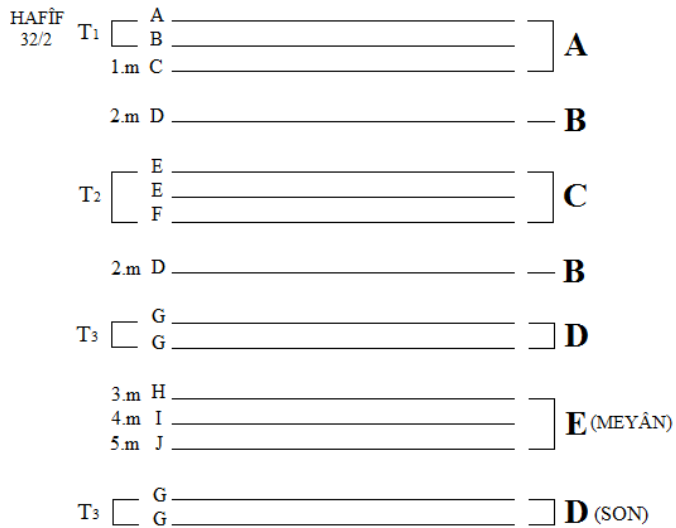
19. Form Şeması

Şekil 3.4.8.19. Rast Kâr Analizi ve Form Şeması (Erol Sayan)

Şekil 3.4.8.19.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 16 mısralıdır. 4 farklı terennüm ve 2 farklı usûl kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. Kârda hiçbir mısra ve terennümün ezgisel olarak tekrarı olmadığı için form şeması A+B+C+D şeklinde belirlenmiştir.

20. Form Şeması

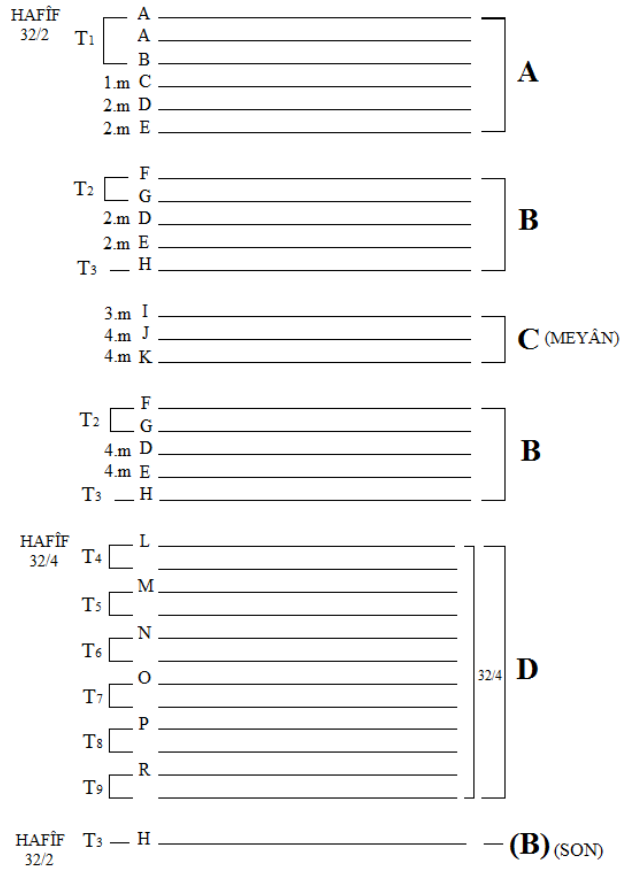

Şekil 3.4.8.20. Rehâvî Kâr Analizi ve Form Şeması (Gulâm Şâdî)

Şekil 3.4.8.20.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 5 mısralıdır. 3 farklı terennüm ve Hafif Usûlü kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennümden ile 1. mısra A bölümünü, 2. mısra B bölümünü, 2. terennüm C bölümünü ve 2. mısra aynı beste terkîbi ile tekrar B bölümünü meydana getirmiştir. Daha sonra 3. terennüm D bölümünü, 3. 4. ve 5. mısra E bölümünü (meyânhâne) meydana getirmiştir. D bölümü (3. terennüm) ile aynı beste terkîbi tekrar edilerek kâr bitirilmiştir. Form şeması A+B+C+B+D+E+D şeklinde belirlenmiştir.

A+B+C+B+D+E+D olarak belirlenen form şemasını ikinci bir şekilde yorumlamak mümkündür. Meyânhâne olarak bestelenen E (meyânhâne) bölümünün konumu düşünüldüğünde A+B+C+B bölümleri tek bir hâne olarak A, D bölümü B, E bölümü (meyânhâne) C, ve tekrar D bölümü B olarak düşünülebilir. Bu durumda form şeması A+B+C+B şeklinde olacaktır.

21. Form Şeması

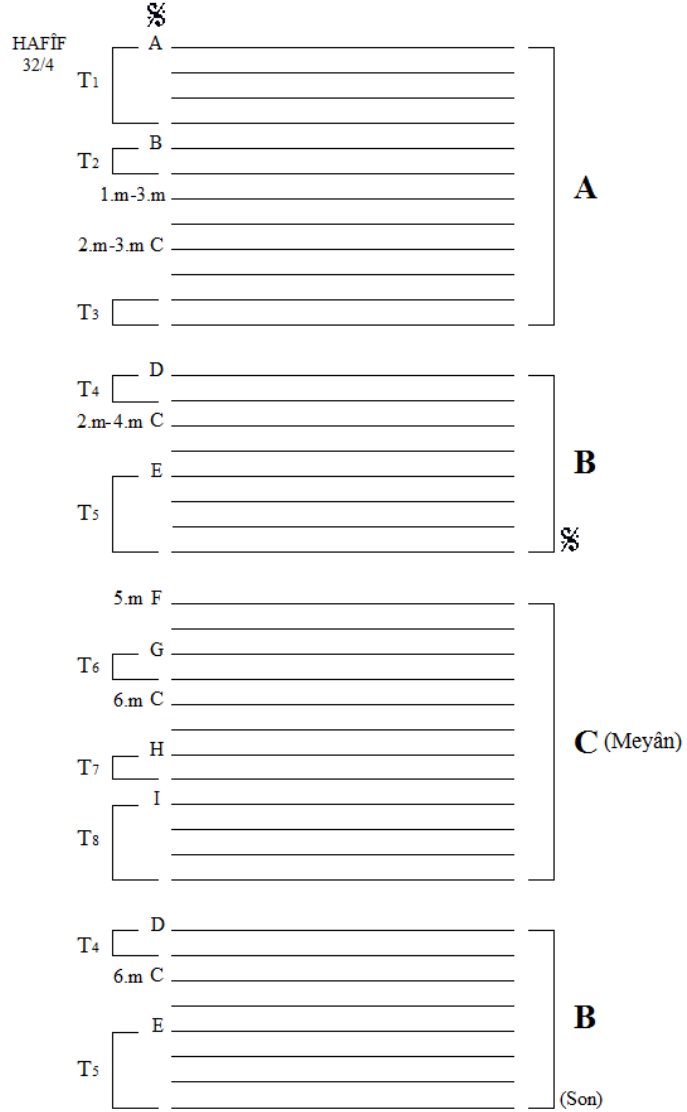

Şekil 3.4.8.21. Segâh Kâr Analizi ve Form Şeması (Abdülkâdir Merâgî), (Ey şehin şâh-ı Horasân yâ İmâm ibnû'l Hümmâm)

Şekil 3.4.8.21.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 4 mısralıdır. 9 farklı terennüm ve Hafif Usûlü'nün 32/2 ve 32/4'lük merteye değişimi kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennüm ile 1. ve 2. mısra A bölümünü, 2. ve 3. terennüm ile 2. mısra B bölümünü, 3. ve 4. mısra C bölümünü (meyânhâne) meydana getirmiştir. C bölümünün (meyânhâne) ardından B bölümü 4. mısra kullanılarak aynı beste terkîbi ile tekrar edilmiştir. Daha sonra 32/4'lük merteye ile 4. 5. 6. 7. 8. ve 9. terennümler D bölümünü oluşturmuştur. B bölümündeki 3. terennüm, aynı beste terkîbi ile tekrar edilerek kâr bitirilmiştir. Form şeması A+B+C+B+D+B şeklinde belirlenmiştir.

Ayrıca kâr'ın D bölümünde diğer kârlarda görülmeyen bir biçimde altı avazenin ismi zikredilmektedir. Bu sebepten eserin adı Kâr-ı Şeş-avaz olarak bilinmektedir. Bu bakımdan Segâh Kâr'ın D bölümünün küçük bir kâr-ı nâtık örneği olarak değerlendirilebileceği düşünülmektedir.

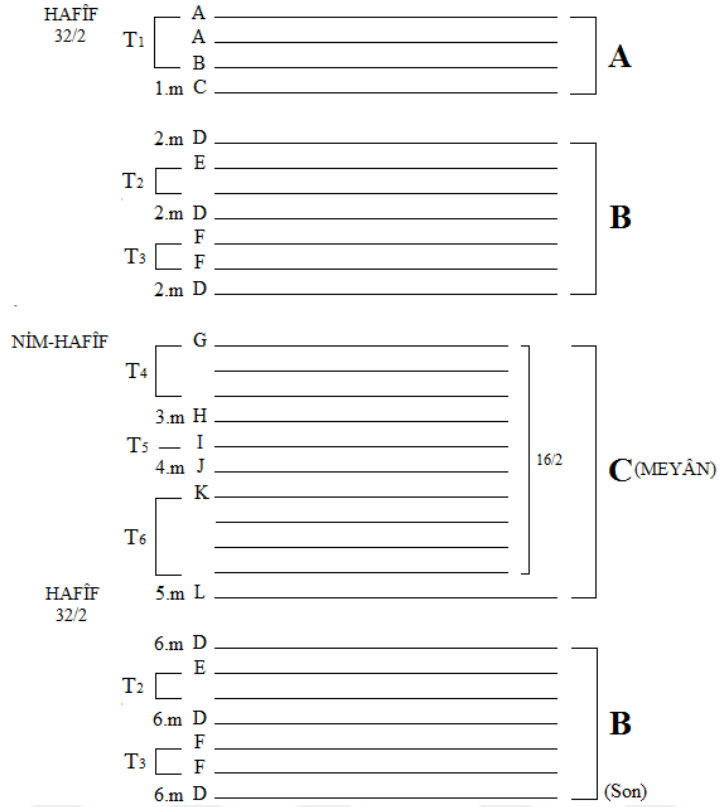
22. Form Şeması

Şekil 3.4.8.22. Segâh Kâr Analizi ve Form Şeması (Abdülkâdir Merâgî), (Ruhsâr-ı tû çün âyine-i sûret-i ma'nîst)

Şekil 3.4.8.22.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 6 mısralıdır. 8 farklı terennüm ve Hafif Usûlü kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. 2. ve 3. terennüm ile 1. ve 2. mısra eserin A bölümünü, 4. ve 5. terennüm ile 2. mısra B bölümünü meydana getirmiştir. Tekrar başa dönülerek A bölümü 3. mısra ile B bölümü ise 4. mısra ile aynen tekrar edilmiştir. 5. ve 6. mısra ile 6. 7. ve 8. terennüm C bölümünü (meyânhâne) meydana getirmiştir. B bölümü 6. mısra kullanılarak aynı beste terkîbi ile tekrar edilmiş ve eser bitirilmiştir. Form şeması A+B+C+B şeklinde belirlenmiştir.

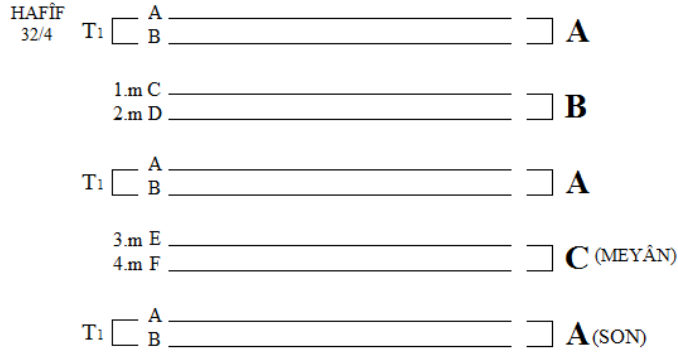
23. Form Şeması

Şekil 3.4.8.23. Sûzidil Kâr Analizi ve Form Şeması (Ahmet Avni Konuk)

Şekil 3.4.8.23.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 6 mısralıdır. 6 farklı terennüm ve 2 farklı usûl kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennüm ile 1. mısra eserin A bölümünü, 2. ve 3. terennüm ile 2. mısra B bölümünü meydana getirmiştir. Daha sonra Nim-Hafif Usûlü ile 4. 5. ve 6. terennüm ve 3. 4. ve 5. mısra C bölümünü (meyânhâne) meydana getirmiştir. 6. mısra kullanılarak B bölümü aynı beste terkîbi ile tekrar edilmiş ve kâr bitirilmiştir. Form şeması A+B+C+B şeklinde belirlenmiştir.

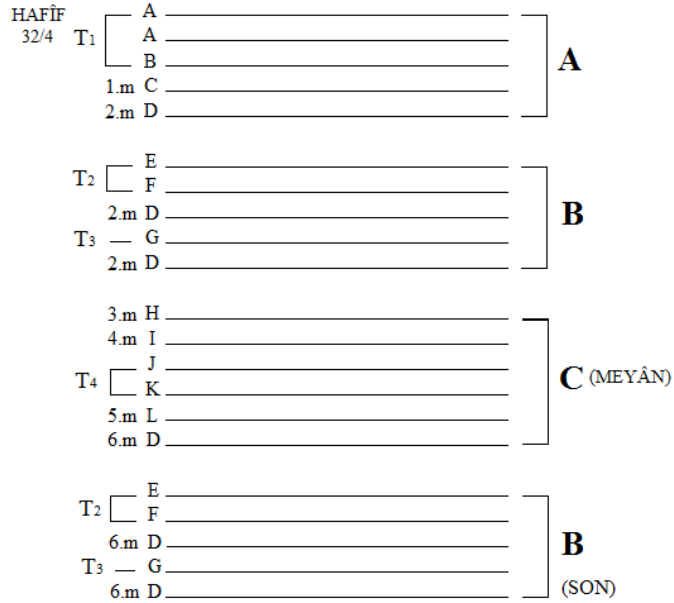
24. Form Şeması

Şekil 3.4.8.24. Sûzinâk Kâr Analizi ve Form Şeması (Neyzen Ali Rızâ Bey)

Şekil 3.4.8.24.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 4 mısralıdır. 1 terennüm kullanılarak Hafif Usûlü ile bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennüm A bölümünü, 1. ve 2. mısra B bölümünü, 3. mısra C bölümünü (meyânhâne) meydana getirmiştir. B ve C bölümlerinden sonra A bölümü (1. terennüm) tekrar edilerek kâr bitirilmiştir. Form şeması A+B+A+C+A şeklinde belirlenmiştir.

25. Form Şeması

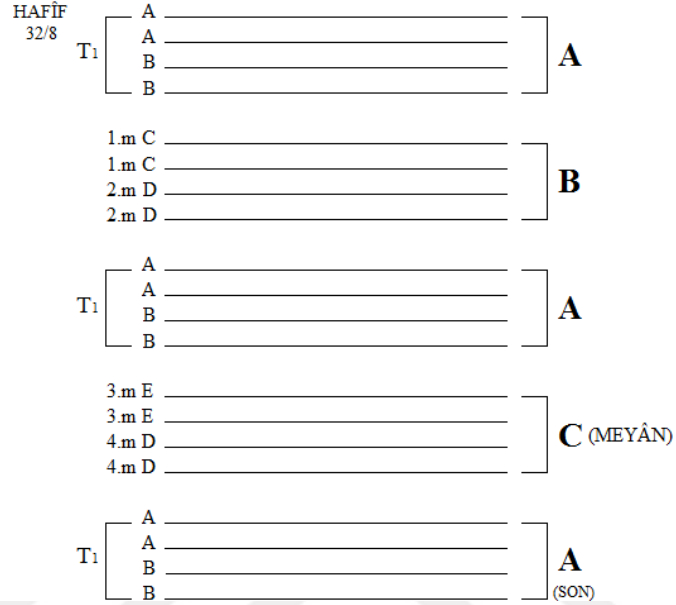

Şekil 3.4.8.25. Sûzinâk Kâr Analizi ve Form Şeması (Hâfız Mehmed Zekâî Dede)

Şekil 3.4.8.25.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 6 mısralıdır. 4 farklı terennüm ve Hafif Usûlü kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennüm ile 1. ve 2. mısra eserin A bölümünü, 2. ve 3. terennüm ile 2. mısra B

bölümünü, 3. 4. 5. ve 6. mısra ile 4. terennüm eserin C bölümünü (meyânhâne) meydana getirmiştir. 6. mısra kullanılarak B bölümü aynı beste terkîbi ile tekrar edilmiş ve kâr bitirilmiştir. Form şeması A+B+C+B şeklinde belirlenmiştir.

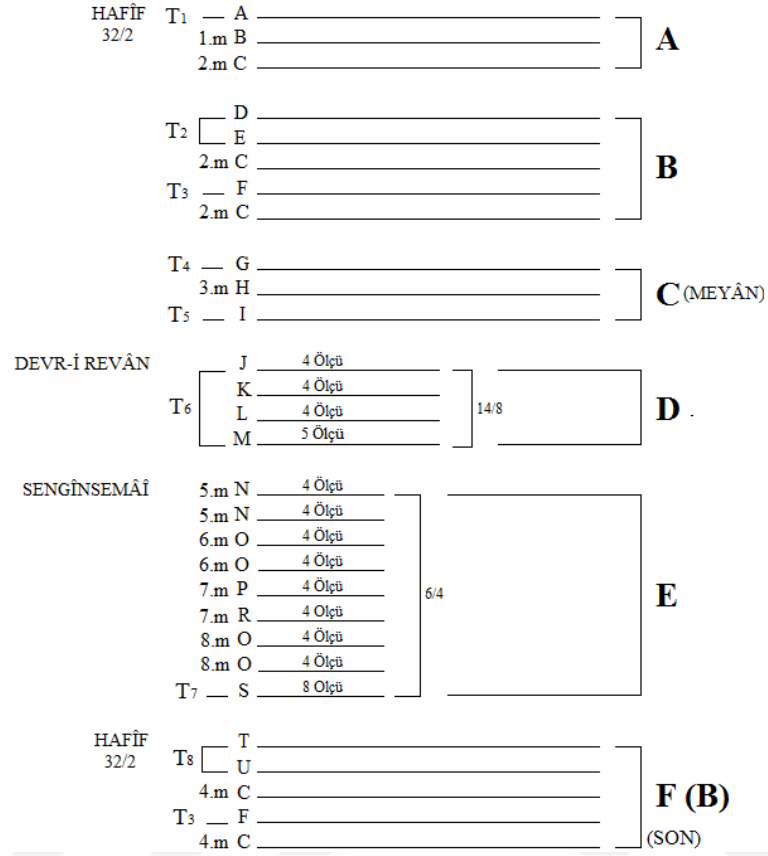
26. Form Şeması

Şekil 3.4.8.26. Şehnâz Kâr Analizi ve Form Şeması (Neyzen Ali Rızâ Bey)

Şekil 3.4.8.26.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 4 mısralıdır. 1 terennüm kullanılarak Hafif Usûlü ile bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennüm A bölümünü, 1. ve 2. mısra B bölümünü, 3. mısra C bölümünü (meyânhâne) meydana getirmiştir. B ve C bölümlerinden sonra A bölümü (1. terennüm) aynı beste terkîbi ile tekrar edilerek eser bitirilmiştir. Form şeması A+B+A+C+A şeklinde belirlenmiştir.

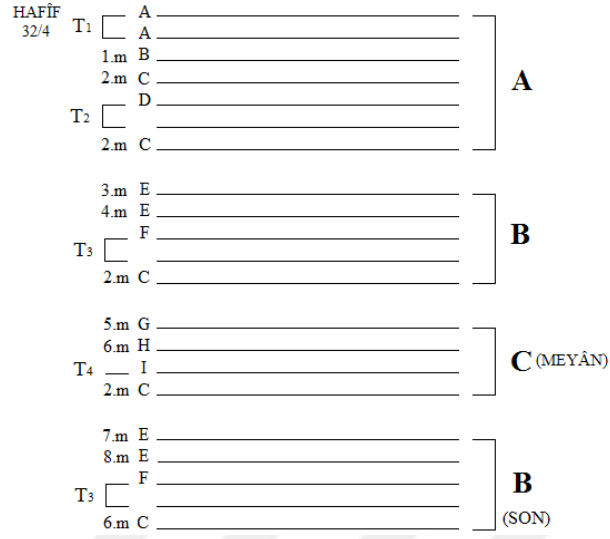
27. Form Şeması

Şekil 3.4.8.27. Şevk u Tarâb Kâr Analizi ve Form Şeması (Sultan III. Selim)

Şekil 3.4.8.27.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 8 mısralıdır. 8 farklı terennüm ve 3 farklı usûl kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennüm ile 1. ve 2. mısra A bölümünü, 2. ve 3. terennüm ile 2. mısra B bölümünü, 4. ve 5. terennüm ile 3. mısra C bölümünü (meyânhâne) meydana getirmiştir. Devr-i Revân Usûlü ile 6. terennüm D bölümünü, Sengin Semâî Usûlü ile 5. 6. 7. ve 8. mısra ve 7. terennüm E bölümünü meydana getirmiştir. 8. terennüm ve B bölümündeki 2. mısraın ezgisiyle 4. mısra ve 3. terennüm tekrar edilerek kâr bitirilmiştir. Form şeması (A+B+C+D+E)+B şeklinde belirlenmiştir.

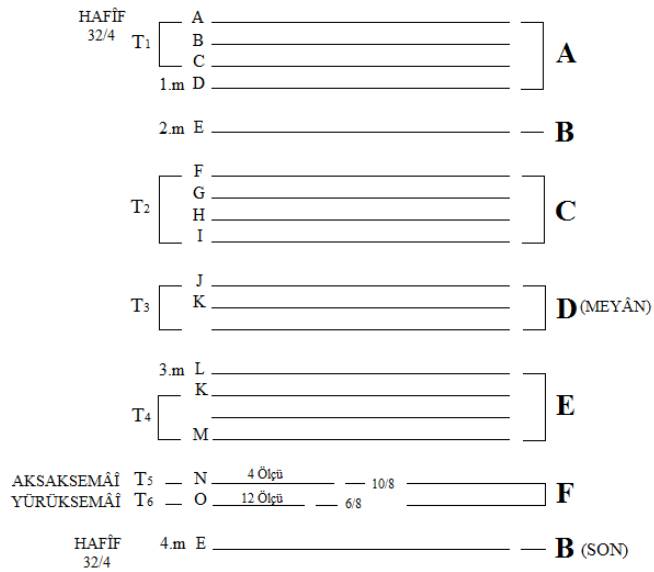
30. Form Şeması

Şekil 3.4.8.30. Uşşâk Kâr Analizi ve Form Şeması (Abdülkâdir Merâgî)

Şekil 3.4.8.30.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 8 mısralıdır. 4 farklı terennüm ve Hafif Usûlü kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. ve 2. terennüm ile 1. ve 2. mısra eserin A bölümünü, 2. 3. ve 4. mısra ile 3. terennüm B bölümünü, 2. 5. 6. mısra ile 4. terennüm eserin C bölümünü (meyânhâne) meydana getirmiştir. 6. 7. ve 8. mısra kullanılarak B bölümü aynı beste terkîbî ile tekrar edilmiş ve kâr bitirilmiştir. Form şeması A+B+C+B şeklinde belirlenmiştir.

31. Form Şeması

Şekil 3.4.8.31. Uşşâk Kâr Analizi ve Form Şeması (Hacı Sâdullah Ağa)

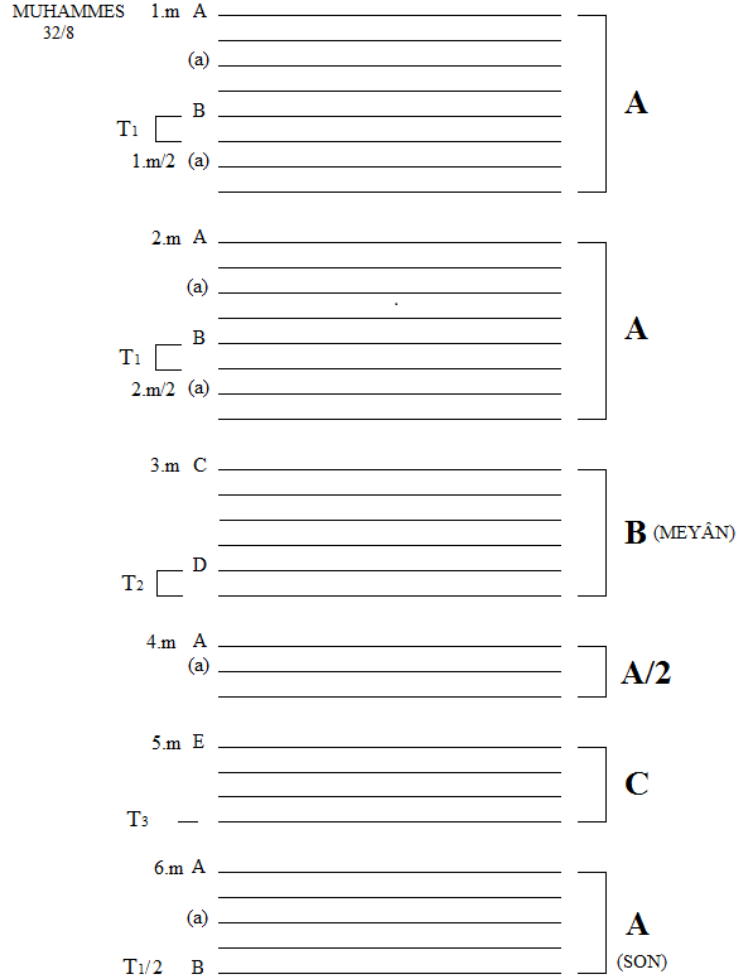
Şekil 3.4.8.31.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 4 mısralıdır. 6 farklı terennüm ve 3 farklı usûl kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennüm ile 1. mısra A bölümünü, 2. mısra B bölümünü, 2. terennüm C bölümünü, 3. terennüm D bölümünü (meyânhâne), 3. mısra ile 4. terennüm E bölümünü meydana getirmiştir. Ardından Aksak Semâî Usûlü ile 5. terennüm ve Yürük Semâî Usûlü ile 6. terennüm F bölümünü meydana getirmiştir. 4. mısra kullanılarak B bölümü aynı beste terkîbi ile tekrar edilmiş ve kâr bitirilmiştir. Form şeması $(A+B+C+D+E+F)+B$ şeklinde belirlenmiştir.

Hafif usûlünde bestelenen kârlardan elde edilen veriler doğrultusunda 9 farklı form şeması belirlenmiştir.

- a. $A+B+A$
- b. $A+B+A+C+A$
- c. $A+B+C+B$
- d. $A+B+C+B+D+B$
- e. $A+B+C+B+D+E+D$
- f. $A+B+C+D$
- g. $(A+B+C+D)+B$
- h. $(A+B+C+D+E)+B$
- i. $(A+B+C+D+E+F)+B$

Muhammes Usûlü ile Bestelenen Kârların Form Şemaları

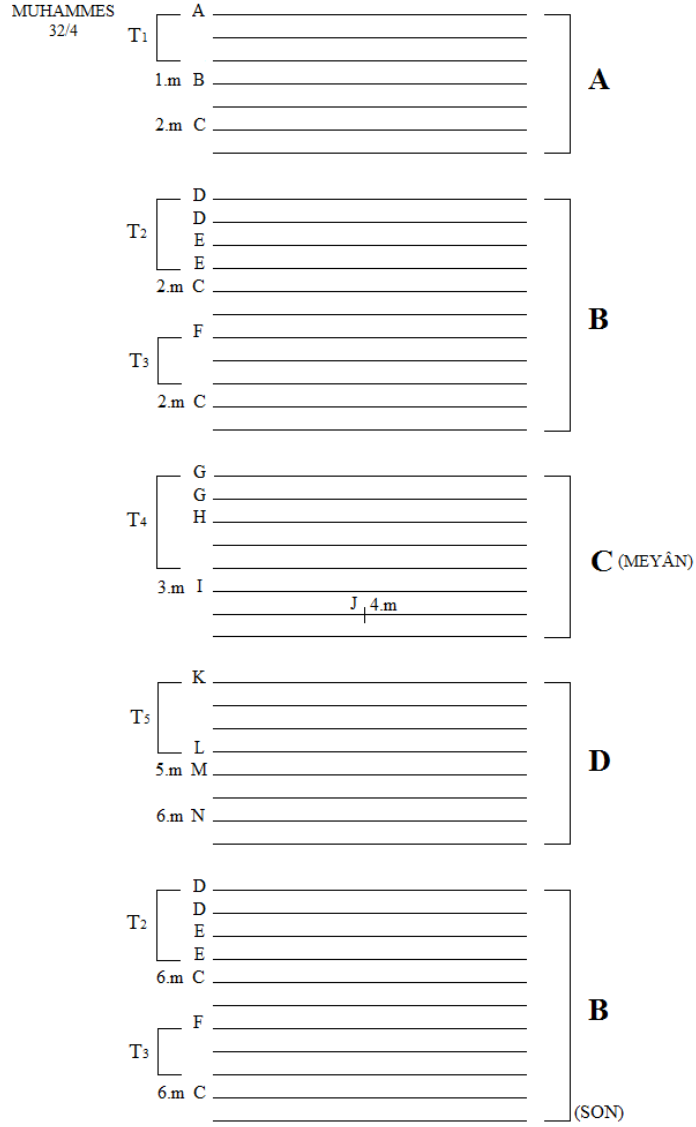
1. Form Şeması

Şekil 3.4.9.1. Acem Kâr Analizi ve Form Şeması (Abdülkâdir Merâgî)

Şekil 3.4.9.1.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 6 mısralıdır. 3 farklı terennüm ve Muhammes Usûlü kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a mısra ile başlanmıştır. 1. ve 2. mısradan sonra gelen terennüm bölümlerinin sonuna, ilgili mısraın sonundan parçalar eklenerek ilk iki bölüm (A bölümü) tamamlanmıştır. 2. terennüm ile 3. mısra B bölümünü (meyânhâne), 5. mısra 3. terennümle birlikte C bölümünü meydana getirmiştir. 6. mısra kullanarak A bölümü benzer beste terkîbi ile tekrar edilmiş ve kâr bitirilmiştir. Form şeması A+B+A+C+A şeklinde belirlenmiştir

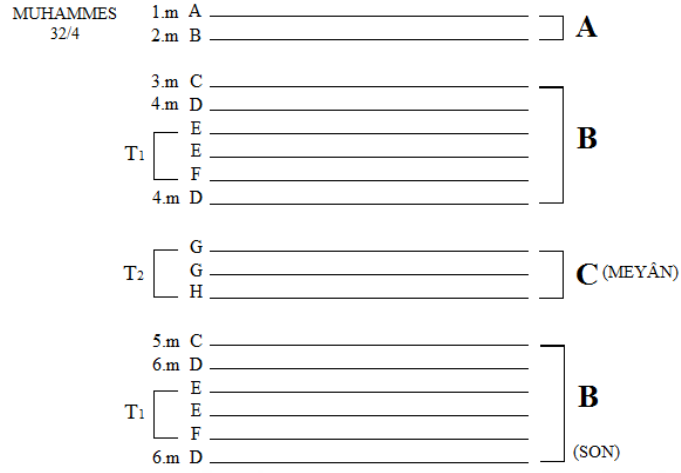
2. Form Şeması

Şekil 3.4.9.2. Ferahfezâ Kâr Analizi ve Form Şeması (İsmâil Dede Efendi)

Şekil 3.4.9.2.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 6 mısralıdır. 5 farklı terennüm ve Muhammes Usûlü kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennümden sonra 1. ve 2. mısra gelmiş ve A bölümünü meydana getirmiştir. Daha sonra 2. ve 3. terennümün ardından 2. mısra'nın tekrarı ile B bölümü tamamlanmıştır. Eserin 3. ve 4. mısra 4. terennüm ile birlikte C bölümünü (meyânhâne), 5. ve 6. mısra 5. terennüm ile birlikte D bölümünü meydana getirmiştir. 6. mısra kullanılarak B bölümü aynı beste terkîbi ile tekrar edilmiş ve kâr bitirilmiştir. C bölümünde (meyânhâne) 3. mısra bir buçuk usûl, 4. mısra bir buçuk usûl olacak şekilde bestelenmiştir. Form şeması (A+B+C+D)+B şeklinde belirlenmiştir.

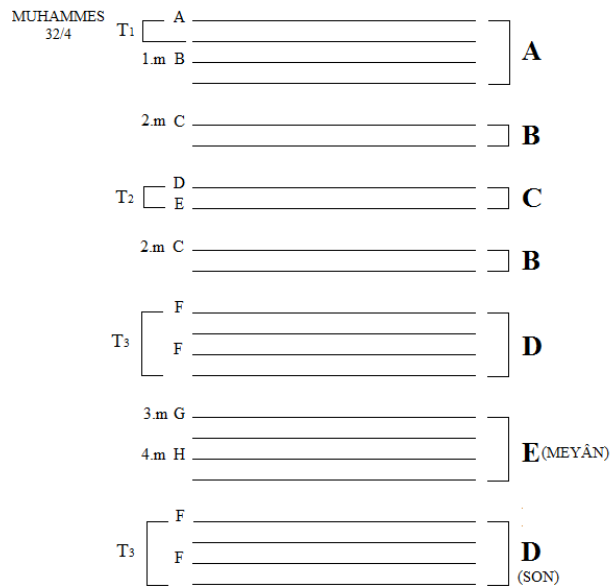
3. Form Şeması

Şekil 3.4.9.3. Ferahnâk Kâr Analizi ve Form Şeması (Dellalzâde İsmâil Efendi)

Şekil 3.4.9.3.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 6 mısralıdır. 2 farklı terennüm ve Muhammes Usûlü kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a mısra ile başlanmıştır. İlk dört mısra farklı müzik ezgilerle bestelendikten sonra 1. terennüme geçilmiş ve 4. mısra ile aynı beste terkîbi tekrar edilmiştir. Eserin C bölümü (meyânhâne), güfte olmadan sadece 2. terennümle bestelenmiştir. 5. ve 6. mısra kullanılarak B bölümü aynı beste terkîbi ile tekrar edilmiş ve kâr bitirilmiştir. Form şeması A+B+C+B şeklinde belirlenmiştir.

4. Form Şeması

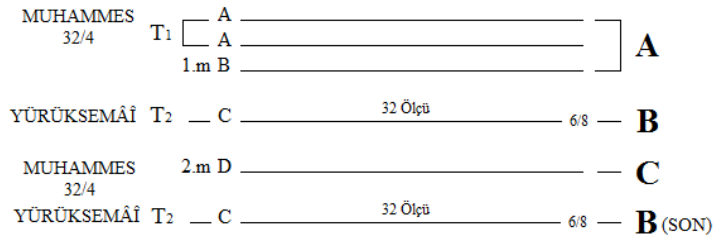

Şekil 3.4.9.4. Hüseyinî Kâr Analizi ve Form Şeması (Abdülkâdir Merâgî)

Şekil 3.4.9.4.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 4 mısralıdır. 3 farklı terennüm ve Muhammes Usûlü kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennüm ile 1. mısra A bölümünü, 2. mısra B bölümünü, 2. terennüm C bölümünü ve 2. mısra aynı beste terkîbi ile tekrar B bölümünü meydana getirmiştir. 3. terennüm D bölümünü, 3. ve 4. mısra E bölümünü (meyânhâne) meydana getirmiştir. D bölümü (3. terennüm) ile aynı beste terkîbi tekrar edilerek kâr bitirilmiştir. Form şeması A+B+C+B+D+E+D şeklinde belirlenmiştir.

A+B+C+B+D+E+D olarak belirlenen form şemasını ikinci bir şekilde yorumlamak mümkündür. Meyânhâne olarak bestelenen E (meyânhâne) bölümünün konumu düşünüldüğünde A+B+C+B bölümleri tek bir hâne olarak A, D bölümü; B, E bölümü (meyânhâne) C ve tekrar D bölümü B olarak düşünülebilir. Bu durumda form şeması A+B+C+B şeklinde olacaktır.

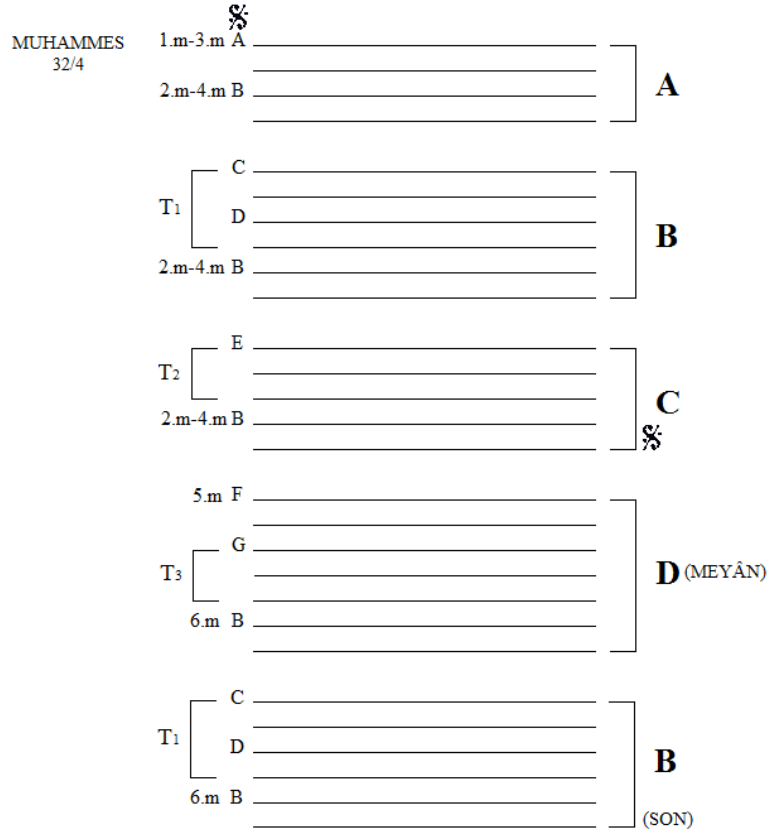
5. Form Şeması

Şekil 3.4.9.5. Hüseyinî Kâr Analizi ve Form Şeması (Râkım Elkutlu)

Şekil 3.4.9.5.'deki form şemasına göre kâr'ın güftesi 2 mısralıdır. 2 farklı terennüm ve 2 farklı usûl kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennüm ile 1. mısra A bölümünü, 2. terennüm B bölümünü (Yürük Semâî), 2. mısra C bölümünü meydana getirmiştir. B bölümü (Yürük Semâî) ile aynı beste terkîbi tekrar edilerek kâr bitirilmiştir. Form şeması A+B+C+B şeklinde belirlenmiştir.

6. Form Şeması

Şekil 3.4.9.6. Müstear Kâr Analizi ve Form Şeması (Hâfız Mehmed Zekâî Dede)

Şekil 3.4.9.6.'daki form şemasına göre kâr'ın güftesi 6 mısralıdır. 3 farklı terennüm ve Muhammes Usûlü kullanılarak bestelenmiştir. Kâr'a mısra ile başlanmıştır. 1. ve 2. mısralar eserin A bölümünü, 1. terennümden ardından 2. mısra aynen tekrar edilerek B bölümünü, 2. terennümün ardından 2. mısra aynen tekrar edilerek C bölümünü meydana getirmiştir. Daha sonra eserin başına dönülerek 3. ve 4. mısralar, A, B ve C bölümleri ile aynı beste terkîbi kullanılarak tekrar edilmiştir. Eserin 5. ve 6. mısra 3. terennüm ile birlikte D bölümünü (meyânhâne) meydana getirmiştir. 6. mısra kullanılarak B bölümü aynı beste terkîbi ile tekrar edilmiş ve kâr bitirilmiştir. Form şeması (A+B+C+D)+B şeklinde belirlenmiştir.

7. Form Şeması

Hisar Bûselik Kâr, Analizi ve Form Şeması (Hamparsum Limonciyan)

“Sünbül-i sünbül-i sünbül-i siyeh” mısra ile başlayan kâr'ın ezgi yapısının bozukluğu ve belirlenen güftenin, bu kâr'ın B ezgisi ile bestelenmiş bölümünde

herhangi bir sıraya bağlı olmaksızın karışık olarak kullanılması, eserin form şemasının belirlenmesini mümkün kılmamaktadır. Eserin notası Ek-3’de verilmiştir.

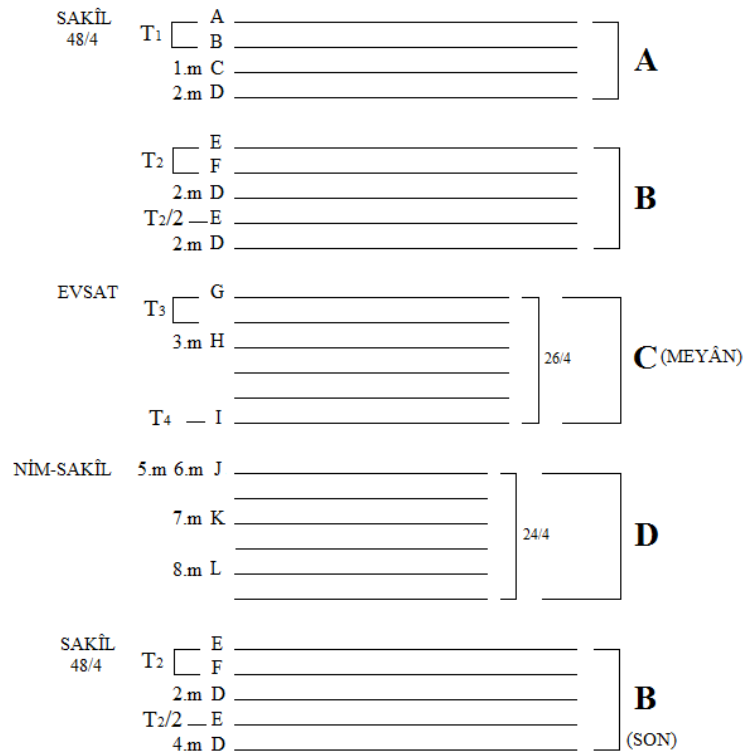
Muhammes usûlünde bestelenen kârlardan elde edilen veriler doğrultusunda 4 farklı form şeması belirlenmiştir.

- a. A+B+C+B
- b. A+B+C+B+D+E+D
- c. (A+B+C+D)+B
- d. A+B+A+C+A

Sakîl Usûlü ile Bestelenen Kârların Form Şemaları

Sakîl usûlünde bestelenen kârların form şemalarına yönelik elde edilen bulgular aşağıdaki gibidir.

1. Form Şeması

Şekil 3.4.10.1. Yegâh Kâr Analizi ve Form Şeması (Ebûbekir Ağa)

Şekil 3.4.10.1.’deki form şemasına göre kâr’ın güftesi 8 mısralıdır. 4 farklı terennüm ve 3 farklı usûl kullanılarak bestelenmiştir. Kâr’a terennüm ile başlanmıştır. 1. terennüm’ün ardından 1. ve 2. mısra gelerek A bölümünü meydana getirmiştir. (Sakîl)

Daha sonra iki kere, 2. terennüm'ün ardından 2. mısra'nın tekrarı ile B bölümü tamamlanmıştır. (Sakîl) Eserin 3. mısra'ı 3. ve 4. terennümler ile birlikte C bölümünü (meyânhâne-Evsat), 5. 6. 7. ve 8. mısralar D bölümünü (Nim-Sakîl) meydana getirmiştir. 2. ve 4. mısralar kullanılarak B bölümü (Sakîl) aynı beste terkîbi ile tekrar edilmiş ve kâr bitirilmiştir. Form şeması (A+B+C+D)+B şeklinde belirlenmiştir.

Sakîl usûlünde bestelenen bu kârdan elde edilen veriler doğrultusunda 1 form şeması belirlenmiştir.

(A+B+C+D)+B

3.5. V. ALT PROBLEME YÖNELİK BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde “Kâr formuna yönelik biçimsel genel değerlendirme nasıldır?” sorusu ile sorulan beşinci alt probleme yönelik bulgular elde edilmiş ve bu bulgulara yönelik yorumlara yer verilmiştir.

Genel değerlendirme yapılırken, vezninin, mısırâlarının ve terennümlerinin belirlenemediği 3 kâr değerlendirmeden çıkarılarak 54 kâr arasından genel biçim değerlendirmesi yapılmıştır.

Bu doğrultuda kârların biçimsel genel değerlendirmesi Tablo 3.5.1.’de gösterilmiştir.

Tablo 3.5.1. Kârların Biçimsel Genel Değerlendirmesi.

	Kâr Formu Biçimleri	f	%
1. Biçim	A+B	1	1,9
2. Biçim	A+B+A	2	3,7
3. Biçim	A+B+A+C+A	9	16,7
4. Biçim	A+B+A+C+A+D+A	1	1,9
5. Biçim	A+B+C	1	1,9
6. Biçim	(A+B+C)+A	1	1,9
7. Biçim	A+B+C+B	18	33,3
8. Biçim	A+B+C+B+D+B	3	5,6
9. Biçim	A+B+C+D	3	5,6
10. Biçim	(A+B+C+D)+A	1	1,9
11. Biçim	A+B+C+B+D+E+D	2	3,7
12. Biçim	(A+B+C+D)+B	6	11,1
13. Biçim	(A+B+C+D+E)+B	3	5,6
14. Biçim	(A+B+C+D+E+F)+B	1	1,9
15. Biçim	(A+B+C+D+E+F+G)+A	1	1,9
16. Biçim	A+B+C+D+E+F+G+H+I	1	1,9
TOPLAM		54	100

Tablo 3.5.1.’de kârların biçimsel genel değerlendirmesi yönelik olarak; 7. Biçimin (A+B+C+B) % 33,3 oran ile 18, 3. Biçimin (A+B+A+C+A) % 16,7 oran ile 9, 12. Biçimin (A+B+C+D+B) % 11,1 oran ile 6, 8. Biçim (A+B+C+B+D+B), 9. Biçim (A+B+C+D) ve 13. Biçimlerin (A+B+C+D+E+B) % 5,6 oran ile 3’er, 2. Biçim (A+B+A) ve 11. Biçimlerin (A+B+C+B+D+E+D) % 3,7 oran ile 2’şer, 1. Biçim (A+B),

4. Biçim (A+B+A+C+A+D+A), 5. Biçim (A+B+C), 6. Biçim (A+B+C+A), 10. Biçim (A+B+C+D+A), 14. Biçim (A+B+C+D+E+F+B), 15. Biçim (A+B+C+D+E+F+G+A) ve 16. Biçimlerin (A+B+C+D+E+F+G+H+I) % 1,9 oran ile 1'er defa kullanıldıkları belirlenmiştir.

Bu bulgular doğrultusunda form şeması belirlenebilen 54 kâr içerisinde en fazla kullanılan biçimlerin 18 kâr ile A+B+C+B, 9 kâr ile A+B+A+C+A olduğu belirlenmiştir.

Kârlarda kullanılan 16 farklı biçimin kendi içerisinde değerlendirmeye alınması halinde birbiriyle uyumlu biçimler gruplandırılarak toplamda 4 farklı biçimsel tür ortaya konulmuştur.

Bu biçim türleri;

1. Her bölümü birbirinden farklı biçimler
2. A bölümü tekrarlı biçimler
3. B bölümü tekrarlı biçimler
4. Farklı yapıdaki biçimler olarak düşünülebilir.

Bu doğrultuda kârlara yönelik gruplandırılmış biçimler ve alt türleri aşağıdaki gibidir.

1. Her bölümü birbirinden farklı biçimler;

A+B	1 Eser
A+B+C	1 Eser
A+B+C+D	3 Eser
A+B+C+D+E+F+G+H+I	1 Eser

2. A bölümü tekrarlı biçimler;

- a. Her bölümden sonra A bölümünün tekrar edildiği biçimler;

A+B+A	2 Eser
A+B+A+C+A	9 Eser
A+B+A+C+A+D+A	1 Eser

- b. Birbirinden farklı bölümlerden sonra A bölümünün tekrar edildiği biçimler;

(A+B+C)+A	1 Eser
(A+B+C+D)+A	1 Eser
(A+B+C+D+E+F+G)+A	1 Eser

3. B bölümü tekrarlı biçimler;

a. Her bölümden sonra B bölümünün tekrar edildiği biçimler;

$A+B+C+B$	18 Eser
$A+B+C+B+D+B$	3 Eser

b. Birbirinden farklı bölümlerden sonra B bölümünün tekrar edildiği biçimler;

$(A+B+C+D)+B$	6 Eser
$(A+B+C+D+E)+B$	3 Eser
$(A+B+C+D+E+F)+B$	1 Eser

4. Farklı yapıdaki biçimler;

$A+B+C+B+D+E+D$	2 Eser
-----------------	--------

Genel form biçim bulguları doğrultusunda kârların gruplandırılmış biçimsel özelliklerine göre kullanım sıklığı ve % tablosu Tablo 3.5.2.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.5.2. Kârların Gruplandırılmış Biçimleri.

Kâr Formu Biçimleri			f	%
Her Bölümü Birbirinden Farklı Biçimler	1. Biçim A+B		1	11,1
	2. Biçim A+B+C		1	
	3. Biçim A+B+C+D		1	
	4. Biçim A+B+C+D+E+F+G+H+I		3	
	Toplam		6	
A Tekrarlı Biçimler	Her Bölüm Sonrası A Tekrarı	1. Biçim A+B+A	2	22,2
		2. Biçim A+B+A+C+A	9	
		3. Biçim A+B+A+C+A+D+A	1	
	Farklı Bölümler Sonrası A Tekrarı	4. Biçim (A+B+C)+A	1	5,6
		5. Biçim (A+B+C+D)+A	1	
		6. Biçim (A+B+C+D+E+F+G)+A	1	
	Toplam		15	27,8
B Tekrarlı Biçimler	Her Bölüm Sonrası B Tekrarı	1. Biçim A+B+C+B	18	38,9
		2. Biçim A+B+C+B+D+B	3	
	Farklı Bölümler Sonrası B Tekrarı	3. Biçim (A+B+C+D)+B	6	18,5
		4. Biçim (A+B+C+D+E)+B	3	
		5. Biçim (A+B+C+D+E+F)+B	1	
	Toplam		31	57,4
Farklı Yapıda	1. Biçim A+B+C+B+D+E+D		2	3,7
	Toplam		2	3,7
TOPLAM			54	100

Tablo 3.5.2.'de kârların gruplandırılmış biçimsel özelliklerine yönelik; her bölümü birbirinden farklı biçimlerin % 11,1 oran ile 6, A bölümü tekrarlı biçimlerin % 27,8 oran ile 15, B bölümü tekrarlı biçimlerin % 57,4 oran ile 31, farklı yapıdaki biçimlerin ise % 3,7 oran ile 2 kârda kullanıldıkları belirlenmiştir.

Bu bulgular doğrultusunda form şeması belirlenen kârlar içerisinde en fazla kullanılan biçimin % 57,4 oran ile B tekrarlı biçimler olduğu, alt tür bakımından ise % 38,9 oran ile her bölümden sonra B bölümünün tekrar edildiği A+B+C+B biçimi olduğu tespit edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularına ve yorumlarına dayalı olarak varılan sonuçlar ve bunlara bağlı olarak oluşturulan-geliştirilen öneriler yer almaktadır. Sonuçlar alt problemlerin sırasına göre verilmiştir.

4.1. SONUÇLAR

TRT Türk Sanat Müziği Sözlü Eserler Repertuarı (TRT), Kültür Bakanlığı Devlet Korosu Arşivi (KBA), Dârü'l-Elhân Külliyyâtı (DEK) ve TRT Târihî Türk Müziği Arşivi (TTMA) içerisinde bulunan ve kâr formunda bestelenen 57 sözlü eserden elde edilen nicel veriler doğrultusunda sonuçlar ortaya konmuştur. Kâr formuna yönelik notalardan elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibidir.

- TRT Repertuarında 57 kâr kayıtlıdır. Bu kârlar içerisinde 1 eser (Rep No. 1344) Beste formunda, 3 eser (Rep No. 3124, 10605, 11809) Kâr-ı Nâtık, 2 eser (Rep No. 10815, 11627) aynı eser olup farklı eser adı ile 1 eser ise (Rep No. 2409) 4 ölçülük bir Kâr bestesi olarak kayıt altına alınmıştır. Bu doğrultuda TRT Türk Sanat Müziği Sözlü Eserler Repertuarından 51 kâr elde edilmiştir.
- TRT Türk Sanat Müziği Sözlü Eserler Repertuarında bulunan kârların notalarının tamamı arşivden temin edilememiştir. 26 kâr'ın notasına ulaşılırken 25 kâr notasına ulaşılammıştır.
- TRT Repertuarına kayıtlı olup notasına ulaşılammayan kârların 15'ine DEK'den, 10'una TTMA'dan ulaşılmıştır.
- Araştırmada TRT Türk Sanat Müziği Sözlü Eserler Repertuarına kayıtlı olmayan 6 esere daha ulaşılmış ve notaya alınmıştır. Kayıtlı olmayan 5 kâr'a KBA'dan, 1 kâr'a da TTMA'dan ulaşılmıştır.
- Literatür tarama sonucu 13 kâr'ın daha varlığı tespit edilmiş fakat bu eserlerin notalarına arşivlerde ulaşılammıştır.
- Kâr repertuarı içerisinde en fazla bestesi bulunan bestekârın Abdülkâdir Merâî olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Kâr formundaki bestelerin dönemlere göre en fazla 18-19.yy’ da (klasik sonrası dönem) % 59,6 oran ile 34 adet, en az ise 16-17. yy.’da (klasik dönem) % 7 oran ile 3 adet bestelendiği belirlenmiştir.

- Kâr repertuarı içerisinde en fazla güftesi bestelenen şâirin Hâfız Şirâzî olduğu görülmüştür.

4.1.1. I. Alt Probleme Yönelik Sonuçlar

“Kâr formundaki eserlerin makâmlara göre dağılımı nasıldır?” sorusu ile tanımlanan birinci alt probleme yönelik sonuçlar, repertuar içerisindeki kâr formunda bestelenen sözlü eserlerden elde edilen nicel veriler doğrultusunda elde edilmiştir.

- Kârlarda en yoğun kullanılan makâmın 8 kâr ile Rast Makâmı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- 14-15. yy.’ da bestelenen ilk kâr örneklerinde kullanılan makâmların Rast, Dügâh ve Segâh kararlı makâmlar oldukları sonucuna ulaşılmıştır.
- Tespit edilen 57 kârda 37 farklı makâm kullanıldığı görülmüş ve kâr bestelemekte herhangi bir makâm önceliğinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

4.1.2. II. Alt Probleme Yönelik Sonuçlar

“Kâr formundaki eserlerin usûle göre dağılımı nasıldır?” sorusu ile tanımlanan ikinci alt probleme yönelik sonuçlar, repertuar içerisinde bulunan kâr formunda bestelenen sözlü eserlerden elde edilen nicel veriler doğrultusunda elde edilmiştir.

- Elde edilen veriler doğrultusunda, tespit edilen kârlarda toplam 18 farklı usûl kullanıldığı görülmüştür. Bu usûllerden 10’unun başlangıç usûlü olarak kullanıldığı, 8’inin ise usûl değişikliği yapılmak suretiyle tercih edilen usûller olduğu görülmüştür. Sengin Semâî, Devr-i Hindî, Düyek, Devr-i Revân, Nim Hafîf, Fer‘, Nim Sakîl, Hafîf, Muhammes ve Sakîl usûllerinin başlangıç usûlü olarak, Remel, Devr-i Kebîr, Beste Devr-i Revânî, Evsat, Nim-Bereşan, Aksak Semâî, Yürük Semâî ve Semâî usûllerinin ise usûl değişikliği yapılmak üzere tercih edilen usûller olduğu sonucuna varılmıştır.

- 15 eserde % 26,3 oran ile Küçük Usûllerin, 42 eserde % 73,7 oran ile Büyük Usûllerin kullanıldığı tespit edilmiştir.

- Tespit edilen 57 kâr'ın 31'inde en fazla kullanılan usûlün % 54,4 oran ile 32 zamanlı Hafîf usûlü olduğu tespit edilmiştir.
- Tespit edilen 57 kâr'ın 22'sinde usûl değişikliği yapıldığı görülmüştür.
- Usûl değişikliği yapılan 22 kâr'ın 2'sinin Hafif usûlünde olduğu ve usûl değişikliği olarak aynı usûlün farklı mertebelerinin kullanıldığı görülmüştür. Geriye kalan kârlarda kullanılan 20 usûl değişikliğinin 14'ünde ise Yürük Semâî usûlünün usûl değişikliği yapılmak için tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

4.1.3. III. Alt Probleme Yönelik Sonuçlar

“Kâr formundaki eserlerin güfte ile ilişkisi nasıldır?” sorusu ile tanımlanan üçüncü alt probleme yönelik sonuçlar, repertuar içerisinde bulunan kâr formunda bestelenen sözlü eserlerden elde edilen nicel veriler doğrultusunda elde edilmiştir.

- Kâr formunda bestelenen eserlerde en fazla kullanılan güfte çeşidinin % 61,4 oran ile 4 ve 6 mısralı şiirler olduğu sonucuna varılmıştır.
- Kâr formundaki eserlerde kullanılan güftelerin % 54,4 oran ile Farsça, % 43,9 oran ile de Türkçe güfteler olduğu sonucuna varılmıştır.
- İlk kâr bestelerinden itibaren 18.yy.'ın ikinci yarısına kadar bestelenmiş 20 kâr'ın tamamının Farsça olduğu, 18.yy.'ın ikinci yarısından itibaren Türkçe güftelerin kullanılmaya başlamış olduğu görülmektedir. 18.yy.'ın ikinci yarısından sonra ise bestelenmiş 37 kâr'ın 10'unun Farsça, 26'sının Türkçe ve 1'inin Arapça olduğu görülmüştür.
- Kâr formunda bestelenen eserlerde en fazla kullanılan terennüm türünün % 84,2 oran ile Karma (Lafzî-İkâî) terennümler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Tespit edilen 57 kâr'ın % 80,7 oran ile 46'sının terennüm ile % 19,3 oran ile 11'inin ise mısra ile esere başladığı sonucuna varılmıştır.
- Bir kâr'ın içerisinde birden fazla vezin kalıbının kullanılabildiği, vezinleri belirlenebilen kâr güftelerinde Hezeç, Müctes, Remel, Recez, Muzâri' ve Mütedârik bahirlerinin kullanıldığı sonucuna varılmıştır.

- Kâr güftelerinde en fazla kullanılan vezinlerin, Remel bahrinde “Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilâtün / Fâ'ilün” (16), Hezeç bahrinde “Mef'ûlü / Mefâ'ilü / Mefâ'ilü / Fa'ûlün” kalıbı (12) olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
- Kârlarda % 33,3 oran ile Hezeç bahrindeki şiirlerin 24, % 31,9 oran ile Remel bahrindeki şiirlerin 23 defa kâr güftesi olarak kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır.
- Kârların en fazla Hezeç ve Remel bahrinde yazılmış güfteler ile Hafif usûlünde bestelendiği tespit edilmiştir.

4.1.4. IV. Alt Probleme Yönelik Sonuçlar

“Biçimsel açıdan kâr formundaki eserlerin form şemaları nasıldır?” sorusu ile tanımlanan dördüncü alt probleme yönelik sonuçlar, repertuar içerisinde bulunan kâr formunda bestelenen sözlü eserlerden elde edilen nicel veriler doğrultusunda elde edilmiştir.

- Sengin Semâî usûlünde bestelenen kârların form şemalarının 2 farklı biçimde olduğu sonucuna varılmıştır.

$$(A+B+C)+A$$

$$(A+B+C+D+E)+B$$

- Devr-i Hindî usûlünde bestelenen kârların form şemalarının 3 farklı biçimde olduğu sonucuna varılmıştır.

$$A+B$$

$$A+B+C+B$$

$$A+B+A+C+A$$

- Düyek usûlünde bestelenen kârların form şemalarının 4 farklı biçimde olduğu sonucuna varılmıştır.

$$A+B+C$$

$$A+B+C+B$$

$$A+B+C+B+D+B$$

$$A+B+C+D+E+F+G+H+I...$$

- Devr-i Revân usûlünde bestelenen kârların form şemalarının 2 farklı biçimde olduğu sonucuna varılmıştır.

$$A+B+C+B$$

$$A+B+A+C+A+D+A$$

- Nim Hafif usûlünde bestelenen kârların form şemalarının 1 biçimde olduğu sonucuna varılmıştır.

$$(A+B+C+D)+A$$

- Fer' usûlünde bestelenen kârların form şemalarının 1 biçimde olduğu sonucuna varılmıştır.

$$(A+B+C+D+E+F+G)+A$$

- Nim Sakîl usûlünde bestelenen kârların form şemalarının 1 biçimde olduğu sonucuna varılmıştır.

$$A+B+A$$

- Hafif usûlünde bestelenen kârların form şemalarının 9 farklı biçimde olduğu sonucuna varılmıştır.

$$A+B+A$$

$$A+B+A+C+A$$

$$A+B+C+B$$

$$A+B+C+B+D+B$$

$$A+B+C+B+D+E+D$$

$$A+B+C+D$$

$$(A+B+C+D)+B$$

$$(A+B+C+D+E)+B$$

$$(A+B+C+D+E+F)+B$$

- Muhammes usûlünde bestelenen kârların form şemalarının 4 farklı biçimde olduğu sonucuna varılmıştır.

$$A+B+C+B$$

$$A+B+C+B+D+E+D$$

$$(A+B+C+D)+B$$

$$A+B+A+C+A$$

- Sakîl usûlünde bestelenen kârların form şemalarının 1 biçimde olduğu sonucuna varılmıştır.

$$(A+B+C+D)+B$$

4.1.5. V. Alt Probleme Yönelik Sonuçlar

“Kâr formuna yönelik biçimsel genel değerlendirme nasıldır?” sorusu ile tanımlanan beşinci alt probleme yönelik sonuçlar, repertuar içerisinde bulunan kâr formunda bestelenen sözlü eserlerden elde edilen nicel veriler doğrultusunda elde edilmiştir.

- Tespit edilen 57 kâr içerisinde değerlendirmeye tâbi tutulan 54 kârda, 16 farklı biçim kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu biçimler arasında 3 biçimin diğerlerinden öne çıktığı görülmüştür. % 33,3 oran ile $A+B+C+B$ biçiminin 18, % 16,7 oran ile $A+B+A+C+A$ biçiminin 9, % 11,1 oran ile $(A+B+C+D)+B$ biçiminin 6 defa kullanıldığı sonucuna varılmıştır.

- Kârlarda kullanılan 16 farklı biçim kendi içerisinde değerlendirmeye alınmış ve birbiriyle uyumlu biçimler gruplandırılarak toplamda 4 farklı biçimsel tür bulunduğu sonucuna varılmıştır.

a. Kârlarda kullanılan birinci biçimsel türün, her bölümü birbirinden farklı şekilde bestelenmiş biçimler olduğu sonucuna varılmıştır.

b. Kârlarda kullanılan ikinci biçimsel türün A bölümünün tekrar edildiği biçimler olduğu ve A bölümünün tekrar edildiği biçimlerde iki alt tür bulunduğu görülmüştür. Birinci alt türün; her bölümden sonra A bölümünün tekrar edildiği biçimler, ikinci alt türün ise birbirinden farklı bölümlerden sonra A bölümünün tekrar edildiği biçimler olduğu sonucuna varılmıştır.

c. Kârlarda kullanılan üçüncü biçimsel türün B bölümünün tekrar edildiği biçimler olduğu ve B bölümünün tekrar edildiği biçimlerde iki alt tür bulunduğu görülmüştür. Birinci alt türün; her bölümden sonra B bölümünün tekrar edildiği biçimler, ikinci alt türün ise birbirinden farklı bölümlerden sonra B bölümünün tekrar edildiği biçimler olduğu sonucuna varılmıştır.

d. Kârlarda kullanılan dördüncü biçimsel türün 2 kâr ile $(A+B+C+B+D+E+D)$ biçiminde olduğu görülmektedir. $(A+B+C+B+D+E+D)$ olarak belirlenen biçimi ikinci bir şekilde yorumlamak mümkündür. Bu biçimin kullanıldığı iki kârda da E bölümünün meyânhâne olduğu dikkate alındığında; $A+B+C+B$ bölümlerinin tek bir bölüm olarak A, D bölümünün B, E bölümünün C ve tekrar D bölümünün B olarak kabul edilebileceği, bu durumda dördüncü biçimsel türün $(A+B+C)+B$ olarak üçüncü biçimsel tür olan B bölümünün tekrar edildiği biçimler olarak yorumlanabileceği sonucuna varılmıştır.

- Kârlarda en fazla tercih edilen biçim türünün % 57,4 oran ile 31 kârda B tekrarlı biçimler olduğu sonucuna varılmıştır.
- Kârlarda en fazla tercih edilen alt biçim türünün % 38,9 oran ile 21 kârda her bölümden sonra B bölümünün tekrar edildiği biçimler olduğu sonucuna varılmıştır.
- % 54,39 oran ile 31 Kâr'da $A+B+C+B$, $A+B+A+C+A$, $A+B+C+B+D+B$, $A+B+A+C+A+D+A$ biçimleri kullanılmıştır. Tekrar eden ana tema bölümleri göz önünde bulundurulduğunda formun belirli bir düzen içerdiği görülmektedir. Bu bakımdan kârlara yönelik kuramsal kaynaklardan elde edilen, formun serbest bir form olduğuna yönelik görüşlerin gerçeği yansıtmadığı sonucuna ulaşılmış ve Kâr formunun belirli bir düzen gösterdiği belirlenmiştir.

4.2. ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda sunulabilecek bazı öneriler aşağıda verilmiştir.

- Bu araştırma sonucunda Türk mûsikîsi formlarının sınıflandırılması hakkında bir fikir birliğinin sağlanamadığı tespit edilmiş olup Türk mûsikîsi formlarının sınıflandırılmasına yönelik görüş birliğinin oluşturulması gerektiği önerilmektedir.
- Yapılan araştırmada, “Kâr” kavramı ve târiflerinin kuramsal kaynaklarda farklılıklar arz ettiği tespit edilmiştir. Formların yapısal özelliklerinin belirlenmesinde kullanılan alt unsur terimlerine yönelik ortak bir terminoloji kullanılmasının Türk mûsikîsine ait tüm formların yapısal özelliklerinin tespit edilmesinde büyük kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir. Oluşturulacak bu terminolojinin, form târiflerinde ortaya çıkan eksiklikleri bir çözüme ulaştırabileceği düşünülmektedir.

- Türk mûsikîsine ait büyük formulu eserlerin icrâ sıklığının giderek azaldığı ve unutulmaya başlandığı da göz önünde bulundurularak, bu formların müzik kültürümüzün birer zenginliği olduğu düşüncesi ile müzik eğitim kurumlarında geleneksel müziğimizin eğitim-öğretim ve aktarımında sıklıkla kullanılması gerektiği düşünülmektedir.

- Uzman ve akademik kişilerin Türk mûsikîsi formları ile ilgili problemleri çözmeye yönelik bilimsel platformlar ve sempozyumlar sayesinde çözüm önerileri getirmeleri gerekmektedir.

- Arşivlerde tespit edilen kâr notalarında yanlışlıklar olduğu ve çoğu zaman aynı kâr'a ait birden fazla farklı notanın bulunduğu tespit edilmiştir. Arşivde bulunan tüm notaların Türk mûsikîsi ses sistemini ve makâm kültürünü bilen ve bu alanda uzman kurullar tarafından tekrar gözden geçirilmesi ve yeniden yazılması önerilmektedir.

- Türk mûsikîsine ait diğer formların da araştırılması ve taşıdığı özelliklerin somut verilerle ortaya konması, gelecek nesillere mûsikî mirasımızın sağlıklı bir şekilde aktarılmasına katkı sağlayacağı ve bu formlarla alakalı yapılacak her türlü çalışmanın icrâ kalitesini arttıracak da düşünülmektedir.

- Kâr repertuarının zenginleşmesi açısından arşivlerde adı geçen fakat notalarına ulaşamayan 13 kâr notasının gün yüzüne çıkarılması önerilmektedir.

- Kârların, usûl-aruz-vezin ilişkisi yönünden de incelenmesinin konunun tam olarak açıklığa kavuşması bakımından tamamlayıcı nitelikte olacağı düşünülmektedir.

- Tez kaynak taraması aşamasında konu ile ilgili çalışmaların yeterli sayıda olmadığı tespit edilmiştir. Bu araştırmanın bundan sonra yapılacak diğer araştırmalara ışık tutması ve formlara yönelik yeni araştırmaların yapılması arzu edilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akdoğu, O. (2003). *Türk Müziğinde Türler ve Biçimleri* İzmir: Meta Basım
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (17. baskı). Ankara: Pegem Akademi
- Cumhur, M. (1990). “Türk mûsikisinde kâr-ı nâtık formu”. *Kubbealtı Akademi Mecmûası*, Yıl: 19, Sayı:4
- Devellioğlu, F. (2006) *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. (23.Basım) Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları
- Ezgi, S. (1935). *Nazarî ve Amelî Türk Mûsikîsi*. İstanbul: Bankalar Basımevi
- Hodeir, A. (2011). *Müzikte Türler ve Biçimler*. (3.Basım) İstanbul: Pan Yayıncılık
- Kaçar, G.Y. (2012a). *Türk Mûsikîsi Üzerine Görüşler*. (2.Basım) Ankara: Maya Akademi Yayınları
- Kaçar, G.Y. (2012b). *Türk Mûsikîsi Rehberi*. (2. Basım) Ankara: Maya Akademi Yayınları
- Karadeniz, E. (2013). *Türk Mûsikîsinin Nazariye ve Esasları*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları
- Karaman, S. (2006). *Biçim ve Usul Açısından Abdülkadir Meragi'nin Kârları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (28. Basım) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık
- Karataş, Ö. S. (2007). *XIX. Yüzyılda Bestelenmiş Mevlevî Âyînlerinin Müzikal Analizi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Özalp, N. (1992). *Türk Mûsikîsi Beste Formları*. Ankara: TRT Genel Sekreterlik Basım ve Yayın Müdürlüğü Yayınları
- Özkan, İ.H. (2013). *Türk Mûsikîsi Nazariyâtı ve Usûlleri Kudüm Velveleleri*, (12.Basım) İstanbul: Ötüken Neşriyât

- Öztuna, Y. (2006). *Türk Mûsikîsi Ansiklopedik Sözlüğü*. Cilt I-II Ankara: Orient Yayınları
- Paçacı, G. (1994). *Kâr-ı Nâtık Formu*. (Yayımlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi). İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Say, A. (2002). *Müzik Sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları
- Tanrıkörur, C. (1998). *Müzik Kimliğimiz Üzerine Düşünceler*. İstanbul: Ötüken Neşriyat
- Tanrıkörur, C. (2003). *Osmanlı Dönemi Türk Mûsikîsi*. İstanbul: Dergah Yayınları
- Tanrıöğen, A. (Ed.). (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (3.baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tura, Y. (2000). *Kantemiroğlu, Kitâbu 'ilmi'l mûsikî alâ vechi'l-hurûfât*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları
- Türk Dil Kurumu. (1988). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Uysal, S. (2010). *Mûsikî Edebiyatı*. İstanbul: Doğu Kitabevi
- Ünsal, N. (1988). *Türk Mûsikîsinde Kârlar*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Yavaşca, A. (2002). *Türk Mûsikîsi'nde Kompozisyon ve Beste Biçimleri*. İstanbul: Türk Kültürüne Hizmet Vakfı Yayınları

EKLER

- **Ek-1 Notalar ve Güfteler**
- **Ek-2 Değerlendirilmeye Alınmayan Kârlar**
- **Ek-3 Şemaları Belirlenemeyen Kârlar**

Ek 1

Notalar ve Güfteler

ACEM KÂR

Bütî dârem ki gird-i gül zi sünbül sâyebân dâred

Beste : AbdülKâdir Merâgî

Güfte : Hâfîz-ı Şîrâzî

Muhammes

Hey bû tî dâ rem ki gîr dî

yâr hey hey hey hey yâr âh ki gîr dî

gül zi sün bül sâ ye bân

dâ dâ red yâr yâr Ah ha yâ rim

Ah ha câ nim de re dir nâ dî rî nâ dî rî nâ dir ney

Dir dir ten ni ten ni ten nen ni tâ ni tâ nâ de re dim

Ah zi sün bül sâ ye bân

dâ dâ red yâr yâr Ah ha yâ rim

Ah ha câ nim be hâ rî â rî zeş hat tî

yâr hey hey hey hey hey yâr â rî zeş hat

ACEM KÂR
Bütî dârem ki gird-i gül zi sünbül sâyebân dâred -2

tı be hû ni er gu vãn

da dâ red yar yar ah ha ya rim

ah ha câ nım de re dir nâ di ri nâ di ri nâ dir nâ

Dir dir ten ni ten ni ten nen nı tâ ni tâ nâ de re dım

ah be hû ni er gu vãn

dâ dâ red yâr yâr Ah ha yâ rim

Meyân hâne

ah hâ câ nım hû dâ râ dâ di men hey

hey hey hey hey yâr bis tâ ni yâr vay hey

dost ez u ey sâh ne i hey

hey hey hey hey yâr mec lis yar yâr

ACEM KÂR
Bütî dârem ki gird-i gül zi sünbül sâyebân dâred-3

tâ nâ di ri ney di ri tâ nâ di ri ney

dir dir ten ni ten ni ten nen ni tâ ni tâ nâ de re dim

yel lel lâ ki mey bâ di ge ri hor

des tü bâ men ser gi rân

dâ dâ red yâr yâr ah ha yâ rim

ah ha câ nım çi öz ri bah tı bed gû

gû gû yem

ki an ay yâr yâ ri şeh râ

şûb ah ha hey hey hey a ha ah ha hey â şûb

be tel hi geş ti Hâ fız râ

ACEM KÂR
Bütî dârem ki gird-i gül zi sünbül sâyebân dâred-4

yâr hey hey hey hey hey yâr geş ti Hâ fız
 râ vü sük ker der de hân
 dâ dâ red yâr yâr ah ha yâ rim
 ah ha câ nım de re dir nâ di ri nâ di ri nâ dir ney (SON)

Bütî dârem ki gird-i gül zi-sünbül sâyebân dâred
 Behâr-ı ârizeş hattî be-hûn-i ergavân dâred
 Hüdâ-râ dâd-i men bistân ez'û ey şahne-i meclis
 Mey-i bâdî gerî hordest ü bâ men ser girân dâred
 Çi özl-i baht-i bed-güyem ki ân ayyâr-i şehr âşûb
 Be-telhî koşt Hâfız-râ vü şekker der-dehân dâred

Vezin: Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

HÜSEYNÎ KÂR

Şâhâ zi lütf-i eger nazâr-ı sûy-i mâ kûnî

Muhammes

Beste : Abdülkâdir Merâgî

Te nen nen di ri ten nen nen dir

dir ten nen ni tâ di ri ney

dir ten nen ni tâ dir ney

te ne ni te nen tâ dir hey hey ah ha

dost dost a ha a ha yâ rim

şâ hâ zi lut lut fu e

ğer na zâ ri sû yi

mâ râ de vâ kû ni hey ah ha

HÜSEYNÎ KÂR
 Şâhâ zi lütf-i eger nazâr-ı sây-i mâ kûnî-2

The musical score is written on a single staff in D major (one sharp). It consists of eight lines of music, each with a corresponding line of lyrics in Ottoman Turkish. The lyrics are: dost dost a ha ah ha yâ rim der di di li şî kes te i mâ râ de vâ kü ni ten ten te ne tâ dir ten ten te ne tâ dir ney ten nen nen nen te nen tâ dir ney tâ ten nen nen nen ni tâ ten nen nen nen ni.

dost dost a ha ah ha yâ rim

der di di li şî

kes te i mâ râ

de vâ kü ni

ten ten te ne tâ dir ten

ten te ne tâ dir ney

ten nen nen nen te nen tâ dir ney

tâ ten nen nen nen ni tâ ten nen nen nen ni

HÜSEYNÎ KÂR
Şâhâ zi lütf-i eger nazâr-ı sûy-i mâ kûnî-3

tâ ten nen nen nen ni te ne tâ dir ney

der di di li şî

kes te i mâ râ

de vâ kû ni hey

naz lîm yâr he yi câ nîm

he yi òm rûm he yi yâ rim

he yi mî rim a ha ah ha yâ rim

ya i mâ mî ze mân hey

HÜSEYNÎ KÂR
Şâhâ zi lütf-i eger nazâr-ı sây-i mâ küñî-4

naz lîm yâr he yi câ nîm

he yi òm rûm sul lu tâ nîm

hü nü kâ rîm a ha ah ha yâ rîm

ya i ma mî ze mân

Meyân-hâne

Ah pî rem vü nâ

tü vâ nî za î fem

vü müs te mend

a ha ah ha yâ rîm mak bû lî men

HÜSEYNÎ KÂR
Şâhâ zî lütf-i eger nazâr-ı sây-i mâ kûnî-5

ten nen nen dir te ne tâ dir ney

Beh ri hû dâ ki

ha ce ti pî rân

re vâ kû ni hey

naz lîm yâr he yi câ nim

he yi òm rûm he yi yâ rim

he yi mî rim a ha ah ha yâ rim

ya i mâ mi ze mân hey

HÜSEYİNÎ KÂR
Şâhâ zi lûtf-i eger nazâr-ı sûy-i mâ künî-6

Şâhâ zi lûtf eger nazâr-ı sûy-i mâ künî
 Derd-i dil-i şikeste-i mâ-râ devâ künî
 Pîrim ü nâtüvân ü zâîfîm vü müstemendim
 Behr-i Hüdâ ki hâcet-i pîrân revâ künî

Vezin: Mef'ûlû/Fâ'ilâtü/Mefâ'ilû/Fâ'ilün

MÂHÛR KÂR

Gül bî-rûh-i yâr hoş nebâşed

Beste : Abdülkâdir Merâgî

Güfte : Hâfız Şirâzî

Hafîf

Tâ dir ten ten ten nen ni ten nen nâ di ri nâ

dil li tâ ten nâ dil li ten câ nım

dil le re dil le re dil le re dir dir tâ

nâ te ne nen ten nen nâ de re dil li ten câ nım

Gül bi rû hi yâr hoş ne bâ

hoş ne bâ bâ şed

bî bâ de be hâr hoş ne bâ

şe di yâ ri men (SAZ) câ nım

Ten di ri nâ dil li tâ ten nâ

tâ nâ di ri ney te ne tâ dir ney

MÂHÛR KÂR
Gül bî-rûh-i yâr hoş nebâşed-2

det de re dil le ri le ri di ri ten nen nâ de re dil ler ler di ri tâ

nâ de re til lil len ne ni tâ di ri ney

de re dim dim dim dir tâ nâ dir dir tâ

nâ ten nen nen tâ di ri ney (SAZ) câ nim

A ha ah ha yâ rim a ha ah ha mî rim

a ha ah ha òm rûm mu râ di men

bi bâ de be hâr hoş ne bâ

şed yâ ri men câ nim

Meyân hâne

Tar fı çe me nü he vâ yı bus

tâ nı yâ rı yâ rı

MÂHÛR KÂR
Gül bî-rûh-i yâr hoş nebâsed-3

bî lâ le i zâ rî hoş ne bâ
 şe di yâ ri men câ nim
 dil li tâ dil li tâ dil li tâ ten nâ
 tâ nâ di ri ney te ne tâ dir ney
 cân nak di mu hak ka res ti ha
 res ti hâ hâ Hâ fîz
 ez beh ri ni sa rî hoş ne bâ
 şe di yâ ri men (SAZ) câ nim
 Ten di ri nâ dil li tâ ten nâ
 tâ nâ dir ney te ne tâ dir ney

MÂHÛR KÂR
Gül bî-rûh-i yâr hoş nebâşed-4

det de re dil le ri le ri di ri ten nen nâ de re dil ler ler di ri tâ
 nâ de re til lil len ne ni tâ di ri ney
 de re dim dim dim dir tâ nâ dir dir tâ
 nâ ten nen nen tâ di ri ney (SAZ) câ nım
 a ha ah ha yâ rim a ha ah ha mî rim
 a ha ah ha ôm rûm mu râ di men
 ez beh ri ni sar hoş ne bâ
 şed yâ ri men câ nım (SON)

Gül bî-rûh-i yâr hoş nebâşed
 Bî-bâde behâr hoş nebâşed
 Tarf-ı çemen ü hevâ-yı bûstân
 Bî-lâle izâr hoş nebâşed
 Can nakd-i muhakkarest Hâfız
 Ez-behr-i nisâr hoş nebâşed

Vezin: Mef'ûlû/Mefâ'îlû/Fa'ûlûn

RAST KÂR

Ez şevk-i tû an zülf ü cemâl-i tû ne dîdîm

♩ *Hafîf*

Beste : Abdülkâdir Merâgî

Tâ nâ tâ nâ de re dil li ten câ nım

a de re til lil lâ de re til lil len len

Ez Nâ sev mi ki tû an bür zül dim fi ki ce mâl ez hûş

a ce ez mâ li bi tû bi ne ref dî tim dim

Ez Yâ pâ di yi fû ker tâ dîm dim bi ki gû ez yed hu

a bi hu gû hi yed ne ne ne re tâ şî bi dim bîm

Ten nen ne nen ni ten nen ne nen ni

ten de re til lil lâ de re til lil len

RAST KÂR

Ez şevk-i tû an zülf ü cemâl-i tû ne dîdîm-2

tâ nâ tâ nâ de rel li dost

tâ nen ni tâ nen ni ah de re til lil len

hey yâr hey dost a ha yâ ri men

hey yâr hey dost a ha yâ ri men

Ez pâ yi fû tâ dîm bi gû yed

a bi gû yed ne re si dim

ah ha ah ha yâ rim zi bâ yi men

hey hey hey hey mak bû li men

RAST KÂR
Ez şevk-i tû an zülf ü cemâl-i tû ne dîdîm-3

Meyânhâne

Fer yâd be si ker de mü fer

yâ dî a fer yâ dî re sid nist

a dil le re dir dir ten nâ de re dil li ten

de re til lil lâ de re til lil len

Êû yâ ki de rin kub be i fi

a fi rû ze ke si nist

ten nen ne nen ni ten nen ne nen ni

ten de re til lil lâ de re til lil len

tâ nâ tâ nâ de rel li dost

RAST KÂR

Ez şevk-i tû an zülf ü cemâl-i tû ne dîdim-4

tâ nen ni tâ nen ni ah de re til lil len

hey yâr hey dost a ha yâ ri men

hey yâr hey dost a ha yâ ri men

Ez pâ yi fû tâ dim bi gû yed

a bi gû yed ne re si dim

Ah ha ah ha yâ rim zi bâ yi men

hey hey hey hey mak bû li men (SON)

Ez şevk-i tû an zülf-i cemâl-i tû ne dîdim
 Ez pâ-yi fütâdim be gûyet ne resîdim
 Nâmi tû ne bürdim ki ez hûş bireftim
 Yâdi tû kerdim ki ez hûn ne tabîbim
 Feryâd besî kerdem ü feryâd resî nist
 Gûya ki derin kubbe-i firûze kesi nist

Vezin: Mef'ûlû/ Mefâ'ilû/ Mefâ'ilû/ Fa'ûlûn

SEGÂH KÂR

Ey şehinşâh-ı Horasân yâ İmâm ibnü'l-Humâm

Beste : Abdülkâdir Merâgî

Hafîf

Ten ni ten (i) dir (i) di ri ten

düm de rel lâ dir (i) dir (i) ten

til lil len ten nen nen nen

nâ hâ dost dost

dil lâ dil lâ dir (i) di ri ten

(i) dil lâ dil lâ dir (i) dir (i) ten

tâ dir (i) tâ dir tâ dir tâ dir tâ dir

ten te ne tâ dir (i) ney

E yi Şe hin ni şâ

hı Ho ra sâ

SEGÂH KÂR
Ey şehinşâh-ı Horasân yâ İmâm ibnü'l-Humâm-2

yâ i mâm ib
 nil hu mâm
 Ser fe da yî
 ah (i) ha ki râ het
 (i) şah (i) A li Mû
 ser rî zâ a mân a mân a
 mân (i) ser (i) fe dâ yi
 hâ ki râ het
 şah A li Mû
 ser rî zâ

SEGÂH KÂR
Ey şehinşâh-ı Horasân yâ İmâm ibnü'l-Humâm-3

ten nâ dir (i) nâ

a dir (i) nâ ten nâ

te ne ni tâ til lil

len til lil lil lil len

di de re di tâ dir (i) ney

tâ nâ dir (i) ney

tâ nâ dir (i) ney

te ne tâ dir (i) ney

Ser fe dâ yi

ah (i) hâ ki râ he

SEGÂH KÂR
Ey şehinşâh-ı Horasân yâ İmâm ibnû'l-Humâm-4

ti şah A li Mû

ser Rı zâ a mân a mân a

mân (i) ser (i) fe dâ yi

hâ ki râ het

Şah A li Mû

ser Rı zâ

Yâ A li mî mî ri mey (i) dâ

nı be li be li be li dost

Yâ A li şı şı ri yez dâ

nı be li be li be li dost

SEGÂH KÂR
Ey şehinşâh-ı Horasân yâ İmâm ibnû'l-Humâm-5

Meyânhâne

Ey şe hi cû

du se hâ vet

lût fu hûl kû

mer (i) hâ met

Şeh su vâ rî

mî rî mey (i) dan

gâ zî i rû

zi ve gâ

Âh şeh sî vâ rî

mî rî mey (i) dan

SEGÂH KÂR
Ey şehinşâh-ı Horasân yâ İmâm ibnû'l-Humâm-6

gâ zî i rû

zi ve gâ

Ten nâ dir (i) nâ

a dir (i) nâ ten nâ

te ne ni tâ til lil

len til lil lil lil len

di de re di tâ dir (i) ney

tâ nâ dir (i) ney

tâ nâ dir (i) ney

te ne tâ dir (i) ney

SEGÂH KÂR
Ey şehinşâh-ı Horasân yâ İmâm ibnü'l-Humâm-7

Şeh su vâ rı

ah mî ri mey (i) dan

(i) gâ zî i rû

zi ve gâ a mân a mân a

mân (i) şeh (i) sî vâ rı

mî ri mey (i) dan

gâ zî i rû

zi ve gâ

yâ A li mî mî ri mey (i) dâ

nı be li be li be li dost

SEGÂH KÂR
Ey şehinşâh-ı Horasân yâ İmâm ibnû'l-Humâm-8

Yâ A li şî şî ri yez (i) dâ

ni be li be li be li dost

Hafîf

Ter dil lâ nâ ter dil lâ nâ di de re di ten til lil lâ

nâ de re til lil le ne ni ge vâşt (SAZ) vâşt

Ter dil li ten nâ ten nâ ye lel lâ ye le li yel

1. lâ di ri nâ Şeh nâz 2. lâ dir ri nâ Şeh(i) nâz

Ten dir (i) ten te ne ni ten nen nen

1. ni dit tâ di ri ney (i) ah hâ 2. Sel (i) mek mek

Tâ nen ni tâ nen ni tâ nen ni ten

1. dit tâ dir (i) ney (i) ah hâ 2. Mâ ye(SAZ) ye

SEGÂH KÂR
Ey şehinşâh-ı Horasân yâ İmâm ibnû'l-Humâm-9

ten ni ten nen til lil lâ nâ dir (i) ney

(i) te ne ni tâ dir (i) ney (i) ah hâ Nev (i) rûz(SAZ) rûz

te ne ni ten nen dir tâ nâ til lil lâ nâ ten ne

nen nâ Ger dâ ni ye nen nâ Ger dâ ni ye(SAZ)

Hafîf

Yâ A li mî mî ri mey (i) dâ

ni be li be li be li dost

Yâ A li şî şî ri yez dâ

ni be li be li be li dost (SON)

Ey şehin şâh-ı Horasân yâ İmâm ibnû'l Hümâm
 Ser fedâ-yi hâk-i râhet şâh Ali Mûse'r-Rızâ
 Ey şeh-i cûd u sahâvet lûtf u hulk u merhamet
 Şehsuvâr-ı mîr-i meydân gâzi-yi rûz-i vegâ

Vezin: Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

SEGÂH KAR

Ruhsâr-ı tû çün âyine-i sûret-i ma'nist

Beste : Abdülkâdir Merâgî

Hafîf

Ter dil lâ nâ dir dir ten te ne ni te ne ni ten

te ne ni te ne ni ten te ne ni te nen nen ni

di ri dir dir dir ten ni lil lil lil lil len

te ne ni te nen dir dir tâ nâ dir len

tâ nâ dir dir ten nen ni tâ nâ de re de re tâ

nâ de re til lil lâ ni ten

Ruh sâ rı tû çün â yi ne i sû

re ti mu f nest

Der sub hu ce bî nest he me en vâ

rı te cel lest

De re dim di tâ dim dil le re dil ler ler dir ten dir

te ne ni te nen dir dir tâ ni ten

SEGÂH KAR
Ruhsâr-ı tû çûn âyine-i sûret-i ma'nîst-2

ten ni ten ni ten nâ ten nen ni tâ nâ dir dir ten
tâ de re til lil lâ ni ten
De ri sub hu ce bî nest he me en vâ
rî te cel lest
â hey â hey â hey â hey
yâr yâr zi bâ yi men
hey hey ah ha ah hâ
hey hey zi bâ yi men
ter dil lâ nâ dir dir ten te ne ni te nen ni ten
te ne ni ten ne ni ten te ne ni te nen nen
di ri dir dir dir dir ten ni li lil lil lil lil len
te ne ni te nen dir dir tâ nâ dir ney

SEGÂH KAR
Ruhsâr-ı tû cûn âyine-i sûret-i ma'nîst-3

tâ nâ dir dir ten nen ni tâ nâ dir dir ten
nâ de re til lil lâ ni ten
Hem cil ve i u bû di ki dil mest
li kê şud me
ci nûn çi kû ned keş me ke şez câ
ni bi kî lest
de re dim di tâ dim dil le re dil le re ler dir ten dir
te ne ni te nen dir dir tâ nen ni ten
ten ni ten ni ten ni ten nen ni tâ nâ dir dir tâ
nâ de re til lil lâ ni ten
me ci nûn çi kû ned keş me ke şez câ
ni bi kî lest

SEGÂH KAR
Ruhsâr-ı tû cûn âyine-i sûret-i ma'nîst-4

â hey â hey â hey â hey

yâr yâr zi bâ yi men

hey hey ah hâ ah hâ

hey hey râ nâ yi men

hey Dil ki çu kâ sem be ce mâ

lest ne şe vü şâd yâr yâr

dir dir dir dir ten Düm de rel lâ dir dir tâ

nâ de re til lil lâ ni ten

De ri neş e i * sû re ti hû yi

tû be û best

ter dil li ten ten te ne nen dir ten

ter dil li te nen te ne nen dir ten

SEGÂH KAR
Ruhsâr-ı tû cûn âyine-i sûret-i ma'nist-5

ter dil li ter dil li ter dil li ter dil li te nen

ter dil li ter dil li ter dil li ter dil li te nen

ten ten ten nen

ten te ne nen dir dir tâ ni ten

ten ni ten ni ten ni te nen ni tâ na dir dir tâ

nâ de re til lil lâ ni ten

De ri neş e i * sû re ti hû yi

tû be û best

â hey â hey â hey â hey

yâr yâr zi bâ yi men

hey hey ah ha â ha

hey hey râ nâ yi men (SON)

Ruhsâr-ı tû cûn âyine-i sûret-i ma'nist
Der subh-u cebînest-i bi-envâr tecellîst
Hem cilve-i ubûd-i ki dil mest lika'
Mecnûn çi küned keşmekeşez cân-ı bikîlest
Dil ki çukâsem be cemâlest neş'e vü şâd
Der neş'e-i sûret-i * hûy-i tû beûbest

Vezin: Mef'ûlû/Mefâ'ilû/Mefâ'ilû/Fe'ûlûn

UŞŞÂK KÂR

Ez şevk-i likâ aşk-ı cemâleşt ü dîdim

Beste : Abdülkâdir Merâgî

Hafîf

Tâ nen ni tâ nen ni tâ nen ni te ne nen na

ah de re dil la dil la dil la ah ha yâ ri men men

Ez şev ki li kâ aş kı ce mâ

les tü di dim a ha yâ ri men

Zan bül bü li şü ri de ha yâ

les tü di dim a ha yâ ri men

yâ lel li yâ lel li yâ lel li ye le lel lâ

a ha ah ha ah ha ah ha ah ha yâ ri men

yâ lel li yâ lel li yâ lel li ye le lel lâ

a ha ah ha ah ha ah ha ah ha yâ ri men

UŞŞÂK KÂR
Ez şevk-i likâ aşk-ı cemâleşt ü dîdim -2

Zan bül bü lî şû ri de ha yâ

les tû di dim a ha yâ ri men

Hâ lem çî yah şî ye mân â yed

tah tı dîl hüs re vâ n â yed

Üf tâ dem be li be li yâr

bî câ re be li be li dost

de re ler dim tâ nâ tâ nâ te ne dit dim ah ha ah ha

te ne nen ten ten nen ten nen nen ni vay a man a man

de re ler dim tâ nâ tâ nâ te ne dit dim ah ha ah ha

te ne ten ten ten nen ten nen nen ni vay a man a man

UŞŞÂK KÂR
Ez şevk-i likâ aşk-ı cemâleşt ü dîdim -3

Zan bül bü lî şû ri de ha yâ

les tû di dim a ha yâ ri men

Meyânâne

Â yed çü sı fat hû ri li kâ

es tû ne di dim a ha yâ ri men

Ey gev he ri yek dâ ne i hûs

neş tû ne di dim a ha yâ ri men

tâ dir te ne dir nâ de re dir

dir te ne tîl lîl len le ne tâ dir ney

Zan bül bü lî şû ri de ha yâ

les tû di dim a ha yâ ri men

UŞŞÂK KÂR
Ez şevk-i likâ aşk-ı cemâleşt ü dîdim -4

The musical score is written on a single staff with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The melody is composed of eighth and sixteenth notes, with some rests. The lyrics are written below the staff, aligned with the notes. The lyrics are in Turkish and include some vocalizations like 'ah' and 'ha'.

Kâ küll ki be mis ki hu ten
Leb tü ki hâ bı ber çe men
a ha mî rim a ha yâ ri men
de re ler dim tâ nâ tâ nâ te ne dit dim ah ha ah ha
te ne ten ten ten nen ten nen nen ni vay a man a man
de re ler dim tâ nâ tâ nâ de re dit dim ah ha ah ha
te ne ten ten ten nen ten nen nen ni vay a man a man
Ey gev he ri yek dâ ne i hüs
neş tü di dim a ha yâ ri men (SON)

Ez şevk-i likâ aşk-ı cemâleşt ü dîdim
 Zan bülbül-i şûrîde hayâleşt ü dîdim
 Hâlem çi yahşî yemân âyed
 Taht-ı dil hüsrevân âyed
 Âyed çü sıfat hûr-i likâ estü nedim
 Ey (Ez) gevher-i yekdâne-i hüsneş tu dîdim
 Kakül ki be misk-i hutun
 Leb tü ki hab-ı berçemen

Vezin: Mef'ûlü/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fa'lün

NIHÂVEND-İ KEBÎR KÂR

Güzeşte ârzû ez had be-pây-bûs-i tu mâ-râ

Güfte : Emir Hüsrev-i Dihlevî,

Hâfız Şirâzî

Beste : Abdülkâdir Merâgî

Devr-i Revân

Âh Gü zeş ti ar ri zû e ri had

a ha ah ha ser vi nâz be pâ yi bû si tû

mâ râ câ nim Se lâ mi mer dü mi

şe şî mim hey hey he hey hey hey hey hey yâ ri yâr

yâr ki kû yed ân ke fi pâ râ câ nim

ti nâ dir ten dir ten nen ni ti nâ de re dil li ney

ti nâ dir ten dir ten nen ni ti nâ de re dil li ney

dil le re dil ler (i) ler di ri ten nen ni ti nâ dil le re dil ler (i)

ler di ri ten nen ni ti nâ tâ nen tâ nen nen

ne de re dil li tâ ten nen ne de re dil li ney vâ

NIHÂVEND-İ KEBÎR KÂR
Güzeşte ârzû ez had be-pây-bûs-i tu mâ-râ-2

Se lâ mı mer dü mi çeş (i) mım hey hey he hey hey

Hey hey hey yâ ri yâr yâr ki kû yed an (i) ke fi

pâ râ câ nım hey yâ ri hey hey câ mı hey

heydost (u) hey hey hey hey yâ ri yâr yâr ki kû yed

ân ke fi pâ râ câ nım

Meyânhâne

Âh bi rûn hi râ mı de mi ta

be râ ve ren di şe hâ det câ nım

tâ ten tâ ten nen ne de re dil li tâ ten nen

ne de re dil li ney (i) vay Çü bin ke ren di hâ

lâ yık hey hey he hey hey hey hey hey hey yâ ri yâr

NİHÂVEND-İ KEBÎR KÂR
Güzeşte ârzû ez had be-pây-bûs-i tu mâ-râ -3

yâr ke mâ li sun i hü dâ râ câ nim

Ka râ rı sab (i) rı zî Hâ fiz yâr

ta ma me da rı tü ey dil ten ne nen

te ne ne nen ni ten ne nen te ne ne nen ni ten ne ni ten

ni ti nâ te ne ni ten nen ni ti nâ yâr

ka râ rı çîst sa bu ri hey hey he hey hey

hey hey hey yâ ri yâr yâr gü dâ mı ha bı kü

câ râ câ nim hey yâ ri hey hey câ ni hey

hey dos tu hey hey hey hey yâ ri yâr yâr gü dâ mı

ha bı kü câ râ câ nim (SON)

Güzeşte ârzû ez-had be-pây-bûs-i tü mâ-râ
 Selâm-ı merdüm-i çesmem ki gûyed an kefi pâ-râ

Birûn hırâm demî tâber-âverend şehâdet
 Çübin gerend halâyık kemâl-i sun'î Hudâ-râ

Karâr u sabr-ı Hâfız tama' bidâr tü ey dil
 Karâr çîst sabûrî kicâ u hâb kücârâ

Vezin: İlk iki beyit; Mefâ'ilün / Fe'ilâlün / Mefâ'ilün / Fe'ilâlün
 Son beyit; Mefâ'ilün / Fe'ilâlün / Mefâ'ilün / Fa'lün

RAST KÂR

Ah ki küned kavm-i bîyakîn

Beste : Abdülkâdir Merâgî

Devr-i Revân

Hey ki yâr yâr yâr ten ne nen nâ dir nâ

hey ki dost dost dost ten ne nen nâ dir nâ

Â di rem lâ dir nâ â di rem lâ dir nâ

â di rem lâ dir ten nen ne de re dil li ney vay

ney vay ye lel le le lel le le lel lâ kav li muh teşem

Ah ki kü ned kav mi be ya kîn

a ha ah ha hey yâr a ha ah ha hey dost

a ha ah ha hey yâr det de re dil ler ler ti nâ

dil le re dil ler ler ti nâ ter dil li ney vay

RAST KÂR
Ah ki kûned kavm-i bîyakîn -2

ter dil li ney vay ter dil li ney vay

1. ter dil li ney vay 2. ter dil li ney vay

Ah ti nâ yen tir lâ yen tir yel lel lel li naz lîm vay

ah ti nâ yen tir lâ yen tir yel lel lel li ye lel le le lel le le lel

Meyânhâne

lâ kav li muh te şem Ah ni gâh me bâd

o ber â yed zi ke min

1. Dir di ri ten nâ tîl lîl len nâ â di rem lâ dir nâ

2. â di rem lâ dir nâ dir di ri ten nâ tîl lîl len nâ

1. â di rem lâ dir nâ 2. â di rem lâ dir nâ

RAST KÂR
Ah ki küned kavm-i bîyakîn -3

bî ha be rest re hin ü â nes

tü ne in a ha ah ha hey yâr

a ha ah ha hey dost a ha ah ha hey yâr

det der re dil ler ler ti nâ dil le re dil ler ler ti nâ

ter dil li ney vay ter dil li ney vay

ter dil li ney vay ter dil li ney vay

ter dil li ney vay Ah ti nâ yen tir lâ

yen tir yel lel lel li naz lîm vay ah ti nâ yen tir lâ

yen tir yel lel lel li ye lel le le lel le le lel lâ kav li muh te şem (SON)

Ah ki küned kavmi bîyakîn
 Ah nigâh mebâd o ber-âyed zi kemîn
 Bî haberest reh-in ü ânest ü ne in

RAST KÂR

Ehinnü şevkân ilâ diyârî

Beste : Abdülkâdîr Merâgî

Ağır Düyek

E hin nü şev kan i lâ di yâ

ri E hin nü şev kan

i lâ di yâ ri

le kay tû fi ha ce mâ li se li mâ

yâ lâ yâ lâ ah ye le lel le li vay

le kay tû fi ha ce mâ li se li

mâ ah ki mi re sa ned

e zân ne va hi

ki mi re sa ned e za n ne va

RAST KÂR
Ehinnü şevkân ilâ diyârî -2

hi ah nû vi di va si laş

be ca ni bi ma he yi yâr he yi dost

râ nâ yi men nû vi di va si la şî

be ca ni bi ma yâ la yâ lâ

ah ye le lel le li vay nû vi di vas laş

be ca ni bi ma

Meyânâne

Ne sim be ca nib se ra be ra med

ü mi di va si laş be ca ni bi ma

det de re dil ler ler dir ten nen ni tâ nâ di ri ney

RAST KÂR
Ehinnü şevkân ilâ diyârî-3

det de re dil le ri le ri di ri ten nen ni tâ nâ di ri ney

ü mi di va sı la şı be ca ni bi ma

yâ lâ yâ lâ ah ye le lel le li vay

ü mi di vas laş be ca ni bi ma (SON)

Ehinnü şevkan ilâ diyârin
Lekîtü fîhâ cemâle Selmâ
Ki mîresâned ez-ân nevâhî
Nüvîd-i vasleş be-cânib-i mâ
Nesîm becânib serâ berâmed
Ümîd-i vasleş be-cânib-i mâ

RAST KÂR

Numûneist begûş-i sipîhr-i halka-i hor

Beste : Abdülkâdîr Merâgî

Düyek

Nû mû ne ist be gû gû şî si pîh ri hal ka i nûr câ nîm

hûr câ nîm Zî tav kî hal ka be gû şâ nî kut bî dîn hay

der der câ nîm ten nâ dir nâ a dir nâ ten nâ

te ne nî tâ tîl lîl len mak bû lî men len ta dir te ne nî te ne nî

te ne dir tâ nâ tîl lî lâ nâ ten nen nen nâ dir ney tâ nen nî tâ nen nî

te nen nî ney te ne nî te nen ten te ne nî te nî te nâ Zî tav kî hal ka be

gû şâ nî kut bî dîn hay der câ nîm der câ nîm

hey yar dost hey hey yâr hey hey dost hey hey yâr

RAST KÂR
Numûneist begûş-i sipihr-i halka-i hor-2

a ha ah ha yâ rim a ha ah ha mi rim Zi tav ki hal ka be gû şâ

ni kut bi din hay der câ nim der câ nim

Be mih ri her ki ne med pû şî hay ret et an şüd câ nim

a de re dil li dil li ten te ne ni te nen ten te ne ni te nen ten te ne ni te ni te nâ

Be nef si hîy şî ga zâ ker di yâ i mâ mi be şer câ nim şer câ nim

hey yâr dost hey hey yâr hey hey dost hey hey yâr

a ha ah ha yâ rim a ha ah ha mî rim Be nef si hîy şî ga

zâ ker di yâ i mâ mi be şer câ nim şer (SON)

Nümûneist begûş-i sipihr halka-i hor
 Zi tavk-i halka begûşan-ı kutb-i din Hayder
 Bemihri her ki nemed-puş-i hazretet an şüd
 Benefsi hiş gaza kerd ya imâm i beşer
 Zi râh-ı râst resîd ez nevâ-i kumri-i ask
 Eger be-dâire-i tavk ender ârî ser

Vezin: Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

PENÇGAH KÂR

Kâfir tû kücâ vü ilm-i edvâr kücâ

Beste : Abdülkâdir Merâgî

Ağır Sengîn Semâ'î

Â hı te ne nen vâh te ne nen

tûh te ne ten ten ti nâ

di ri te ne dir bâ şın i çün

Kâ fer tû kü câ kâ fer tû kü câ

vü i mi ed vâ ri kü câ

Tû ti be kü câ zâ ga

ki kü kôh hâ ri kü câ

Meyânâne

Men tû tî yem men tû tî yem tû

zâ zâ gâ ki

PENÇGÂH KÂR
Kâfir tû kücâ vü ilm-i edvâr kücâ -2

kôh *hâ* *rî*
yel lel lel lel li te rel lel lel lel li
te re lel lel lel lel lel lel lel lel li
yâ lâ ye le lâ li rûs vâ yi kü
câ vü sey ri gül zâ ri kü câ
Â hı te ne nen vâh te ne nen
tûh te ne ten ten ti nâ
di ri te ne dir bâ şın i çün (SON)

Kâfir tû kücâ vü ilmi edvâr kücâ
 Tûtî be-kücâ zagâk-i kuh-hâr kücâ
 Men tûtiyem tû zagâk-i kuh hâr kücâ
 Rûsvây kücâ vü seyr-i gülzâr kücâ

Vezin: Mef'ûlû/Mefâ'ilûn/Mefâ'ilû/Fa'

REHÂVÎ KÂR

Âfet-i sad dûdimân-i âteş-i sad harmenî

Hafîf

Beste : Gulâm Şadî

Ah te nen dir ri ten ni

tâ nâ dir

ten te ne dir ri ten ni

tâ nâ dir

ten te

ni tâ nâ di ri ne

yi te ne dir ten ni

tâ nâ dir

Â fe ti sad

dû di mâ ni

REHÂVÎ KÂR
Âfet-i sad dûdimân-i âteş-i sad harmenî-2

â te şî sad

har me ni

Sâ de lev hi bin ki

gû gû yed

râ ha tî câ

ni me ni

ten te

ni tâ nâ dir nâ

te ne dir ten

ten nen nâ di ri ten

REHÂVÎ KÂR
Âfet-i sad dûdimân-i âteş-i sad harmenî-3

ten ten

tâ nâ dir nâ

te ne dir ten

ten nen nâ di ri ten

ter dil li ter dil li ter dil

li ter dil ler ler dir tâ

nâ te ne dir ten

ten nen nâ di ri ten

Sâ de lev hi bin ki

gû gû yed

REHÂVÎ KÂR
Âfet-i sad dâdimân-i âteş-i sad harmenî-4

râ ha ti câ
 ni me ni
 hey he
 yi hey yi he yi yâ
 ri ah ha hey hey
 zî bâ yi men
 dost dost
 dos ti he yi yâ
 ri ah hâ he hey
 mak bû li men

REHÂVÎ KÂR
Âfet-i sad dūdimân-i âteş-i sad harmenî-5

Meyânhâne

Âh be mu râ di yâ ri
 bâ şed
 bû di en der
 aş kı o
 çün de si ti ne mi
 di hed vi sâ leş
 be li yâ rim
 râ nâ yi men
 de si ti me ni
 der dâ me ni ha yâ

REHÂVÎ KÂR
Âfet-i sad dûdimân-i âteş-i sad harmenî-6

leş be li yâ rim

râ nâ yi men

hey hey

yi hey yâ

ri ah hâ hey hey

zi bâ yi men

dost dost

dos tı he yi yâ

ri ah hâ hey hey

mak bû li men (SON)

Âfet-i sad dûdimânî âteş-i sad harmenî
 Sâde levhî bin ki gûyed rahat-i cân-ı menî
 Be murâd-i yâr bâşed bud ender aşkî o
 Çün dest-i nemî dihed visâleş
 Dost men der dâmen-i hayâleş

Vezin: Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

EVÇ KÂR

İmrûz hevâ hevâyî bâgest

Beste : Seyh Abd'ül Ali

Haffîf

Ten ten nen dir ten nen nâ de re dil li ten

â dil le re dir dir ten nen nâ de re dil li ten

Dir dir te nen tâ dir ten te ne dir ten

â dil le re dir dir ten nen nâ de re dil li ten

Tâ dir tâ dir tâ dir ten nen nâ de re dil li dir ten

ten ten nen dir ten nen nâ de re dil li ten

İm rûz he vâ he vâ yı bâ

gest a ha ah ha hey hey mak bû li men

İm rûz he vâ he vâ yı bâ

gest a ha ah ha hey hey mak bû li men

EVÇ KÂR
İmrûz hevâ hevâyî bâgest-2

Mey nûş ki bâ de de ra ya

gest a ha ah ha hey hey mak bû li men

Tâ dir tâ dir tâ dir ten nen nâ de re dil li ten

ten ne nen ten ne nen tâ de re dil li ten ten

Mey nûş ki bâ de de ra ya

gest a ha ah ha hey hey mak bû li men

Ah ha hey hey hey câ nım

a ha ah ha ah ha hey hey mak bû li men men

Mey nûş ki bâ de de ra ya

gest a ha ah ha hey hey mak bû li men

EVÇ KÂR
İmrûz hevâ hevâyî bâgest-3

Meyânâne

Dâ gam te hi kez a te si
Ven der bi vas li hâ ki mec

dil a ha ah ha hey hey mak bû li men
nûn

ser tâ tâ pâ yem te mâ mü dâ
tâ da me ni haş ri der se ra

gest gest a ha ah ha hey hey mak bû li men
gest

Tâ da me ni haş ri der se ra

gest a ha ah ha hey hey mak bû li men

Tâ dir tâ dir tâ dir ten nen nâ de re dil li ten

Ten ne nen ten ne nen tâ de re dil li ten ten

Tâ da me ni haş ri der se râ

gest a ha ah ha hey hey mak bû li men

EVÇ KÂR
İmrûz hevâ hevâyî bâgest-4

Tâ dir tâ dir tâ dir ten nen nâ de re dil li ten

Ten ne nen ten ne nen tâ de re dil li ten ten

Mey nûş ki bâ de de ra ya

gest a ha ah ha hey hey mak bû li men

Ah ha hey hey hey câ nim

a ha ah ha ah ha hey hey mak bû li men men

Mey nûş ki bâ de de ra ya

gest a ha ah ha hey hey mak bû li men

Dir dir ten

til lil len

EVÇ KÂR
İmrûz hevâ hevâyî bâgest-5

The musical score is written on ten staves, each containing a line of music in staff notation with lyrics in Persian below it. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The lyrics are: Ter dil li ten ne, nen, Ah te nen dir ten, nen nen ten nen, nâ de re dil li, ten, Şûd tâ, ze zi nev, be ha zin, der ge hi hey.

Ter dil li ten ne
nen
Ah te nen dir ten
nen nen ten nen
nâ de re dil li
ten
Şûd tâ
ze zi nev
be ha zin
der ge hi hey

EVÇ KÂR
İmrûz hevâ hevâyî bâgest-6

The musical score is written on ten staves in a single system. The key signature has one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The lyrics are in Turkish and are written below the notes. The score includes various musical notations such as notes, rests, beams, and slurs. The lyrics are as follows:

mak bû li men

Â med be sı ma

i ba di ber rû

rû yi yi çe men hey

hey mak bû li men

Tâ dir tâ dir tâ dir ten nen nâ de re dil li ten

ten ne nen ten ne nen tâ de re dil li ten ten

Mey nûş ki bâ de de ra ya

gest a ha ah ha hey mak bû li men

Ah ha hey hey hey câ nım

EVÇ KÂR
İmrûz hevâ hevâyî bâgest-7

The musical score is written on three staves in G major (one sharp). The first staff contains the lyrics 'a ha ah ha ah ha hey hey mak bû lî men men' with a first ending bracket over the final 'men'. The second staff contains 'Mey nûş ki bâ de de râ ya'. The third staff contains 'gest a ha ah ha hey hey mak bû lî men (SON)'. The melody is simple and melodic, typical of traditional Turkish folk music.

İmrûz hevâ hevâyî bâgest
 Mey nûş ki bâde der ayâgest
 Dâgem tehi kez âteş-i dîl
 Ser-tâ pâvem temâm-ı dâgest
 Ender bi vaslî hâk-i mecnûn
 Tâ dâmeni haşr ider serâgest
 Şûd tâze zi nevbihâr ü in der gehi
 Âmed besimâ-i bâd-i ber rûy-i çemen

NEVÂ KÂR

Gülbün-i 'ıyş mîdemed sâki-i gül'izâr kû

Güfte : Hâfız Şîrâzî

Beste : Buhûrî-zâde

Mustafa İtrî Efendi

Nim-Sakîl

Ey gül bû³ nî³ iy şî mî de
 Ey her gü lî ne nev zi gül rû
 med hi sâ kî i he
 gü mi gü lü i zâr ve kû
 mi di hed
 câ câ nim nim Ey Bâ di³ ba³ hâ
 câ şî su hâ
 hâ rî mî ve zed
 han şî nev kû câ
 bâ de i ho hâ şü gü yâr
 dî de i i tî bâr
 kû câ nim Ah te ne nen ni
 kû câ nim
 te ne nen ni te ne nen nen nen nen ni yel le lel lel lel
 li ye le le le le le lel li te re
 le le le le lel li âh ya lâ yel lel li

NEVÂ KÂR
Gülbün-i 'ıyş mîdemed sâki-i gül'izâr kû-2

ye le lel lel lel lel lel li a mân ye le lel le lel le lel li

te re lel lel lel lel li bâ de i i

ho ho şu gü yâ ri kû

BAŞA MEYÂNÂ Meyânâne

câ nim câ nim Ey mec li si

be bez mi iy şî râ

câ nim gâ li ye i

âh mu râ dî nist câ nim

Sakîl

Ten ten ne nen nen nen nen ni ten ten ne nen nen nen nen ten ni ten te

re le lel li ye le lel lel lel lel li te re lel lel

lel lel lel li yâ lâ yel lel li

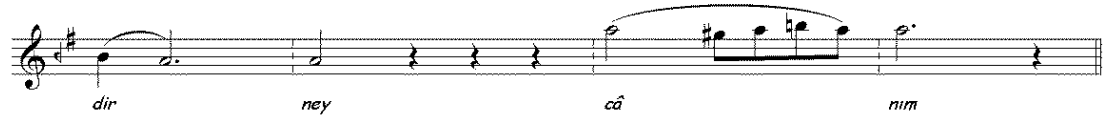
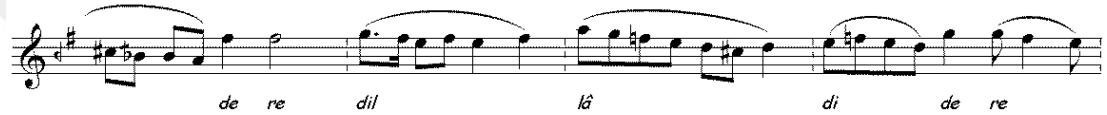
Nim-Sakîl

Gâ li ye i âh mu râ dî

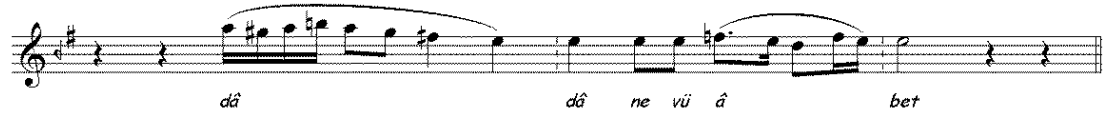
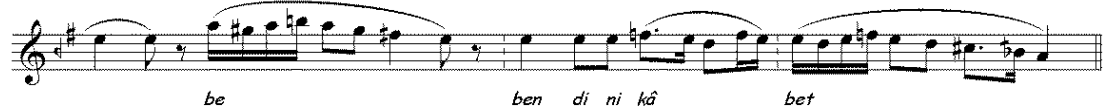
NEVÂ KÂR
Gûlbûn-i 'ıyş mîdemed sâki-i gül'izâr kû-3

Beste Devr-i Revânî

Remel

NEVÂ KÂR

Gülbün-i 'ıyş mîdemed sâki-i gül'izâr kû-4

Yürüksemâ'i

Dir ten nen ni ten nen ni ten nen ni ten ten nen ni ten

te ne tâ dir ney dir ten nen ni ten nen ni ten nen ni ten

ten nen ni ten te nen tâ dir ney

Devr-i Kebîr

Yen ti ri lâ tir yel lel lel li

yâ lâ yel lel³ lel le le lel lel lel li

yen tir lâ dir yel lel lel li

yâ lâ yel lel le le lel lel li

Nim-Berefsân

Ten dir ten dir tâ nâ dir dir ten

ten dir ten dir tâ nâ dir dir ten

Muhammes

Ye le le le le le lel li âh yâ lâ yel lel li

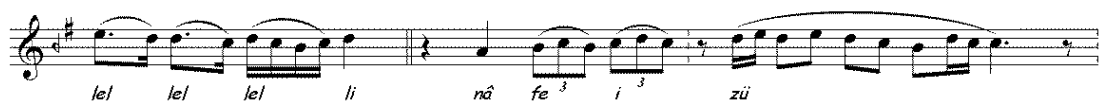
te re le le le le lel li âh yâ lâ yel lel li

NEVÂ KÂR
Gülbün-i 'ıyş mîdemed sâki-i gül'izâr kû-5

Fer'

Nim-Sakîl

NEVÂ KÂR
Gülbün-i 'ıyş mîdemed sâkî-i gül'izâr kû-6

zü lü fi yâr kû câ nım

Âh te ne nen ni te ne nen ni te ne nen nen nen nen ni

ye le lel lel lel li ye le le le

le le lel li te re le le le lel li âh ya lâ yel lel

li ye le lel lel lel lel lel li a mân ye le

lel le lel le lel li te re lel lel lel lel li

nâ fe 3 i 3 zü

zü lü fi yâr kû (SON)

Gülbün-i 'ıyş mîdemed sâkî-i gül'izâr kû
 Bâd-ı behâr mîzeved bâde-i hoş-güvâr kû
 Her gül-i nev zi gül-rûh-i yâd hemîdihed velî
 Gûş-i sühân şinev kücâ dîde-i i'tibâr kû

Meclis-i bezm-i ıyş râ gâliye-i murâd nist
 Şâhed-i kudsî ki keşed bend-i nikâbet
 Ve'y mürğ-i behiştî ki dehed dâne vü âbet
 Ey dem-i subh-i hoş-nefes nâfe-i zülf-i yârî kû

Vezin: Müfte'ilün/Mefâ'ilün/Müfte'ilün/Mefâ'ilün

IRAK KÂR

Nemî keşed ser-i mûy-i dilem be bâğ-ı behişt

Beste : Ayıntâbî Mehmet Bey

Hafîf

A hı de re dim di tâ dim di de rel lâ dir dir ten

di de rel lâ dir dir ten nen nâ de re dil li ten ten

Ah te ni ten dir dir ten dir tâ ni ten dir dir

ten tâ nâ dir dir ten nen nâ de re dil li ten ten

Ne mî ke şed se ri mû yi

di lem be bâ ğı be hişt

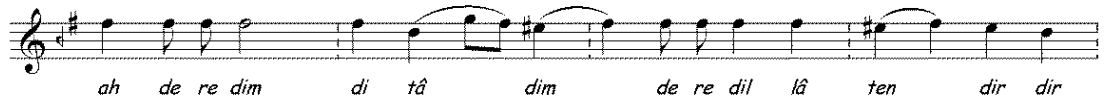
Zi çâ ki pî re he ni ker de

em se ra ır be hişt

IRAK KÂR
Nemî keşed ser-i mûy-i dilem be bâğ-ı behişt-2

Meyânâne

IRAK KÂR
Nemî keşed ser-i mûy-i dilem be bâğ-ı behişt-3

te ne nen ni te ne nen ni dir tâ nâ ten dir dir

ten tâ nâ tâ nâ tâ nâ tâ dir ney

Ne sî mî an be ri zül fû tû der

di ma gı be hişt

hey ah ha hey ah ha hey hey câ nım vay

a ha ah hâ ah hâ hey hey mî rım vay

Zi câ ki pî re he ni ker de

em se ra gı be hişt (SON)

Nemî keşed ser-i mûy-i dilem be bâğ-ı behişt
 Zi çâk-i pireheni kerde em serâgı behişt
 Müdâm âyed ez bûy-i tû cân eger âyed
 Nesîmî anber-i zülfü tû der dimâğ-ı behişt

Vezin: Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

HÜMÂYÛN KÂR

Ey ki dostân âşıkân âşık-ı zârem çî kunem

Hafîf

Beste : Dâmâd İbrâhim Paşa

Tâ nâ tâ nâ di ri di ri ten

de re di li ler le ri di ri ten

de re di li ler le ri dir ten ten

nâ de re dil li ten

di ri di ri ten til lil len

ah de re di li ler le ri di ri ten

de re di li ler le ri dir ten nen

nâ de re dil li ten

Â hı Ey ki do su tân

â şî kâ nî a

HÜMÂYÛN KÂR
Ey ki dostân âşıkân âşık-ı zârem çi kunem-2

şı kı zâ rem

çi çi kü ne

mi çâ re sâ bı res

ti ti ve lî sa

sab rı ne dâ rem

çi çi kû nem

di ri di ri ten til lil len

ah de re di li ler le ri di ri ten

de re di li ler le ri dir ten nen

nâ de re dil li ten

HÜMÂYÛN KÂR
Ey ki dostân âşıkân âşık-ı zârem çi kunem-3

Ah hâ ah hâ yâ rim

a hâ ah hâ mi rim

a hâ ah hâ öm rûm

be li şâ hı men

Meyânâne

Â hı Ey ta bî bân

i ni he me zah

met me keş ay

bi bi me ber

di ri di ri ten tîl lil len

ah de re dil ler le ri di ri ten

HÜMÂYÛN KÂR
Ey ki dostân âşıkân âşık-ı zârem çi kunem-4

de re di li ler le ri dir ten nen

nâ de re dil li ten

Âh Râ zı men mi

â â ye dez vey

vey ver ne dâ rem

çi çi kû nem

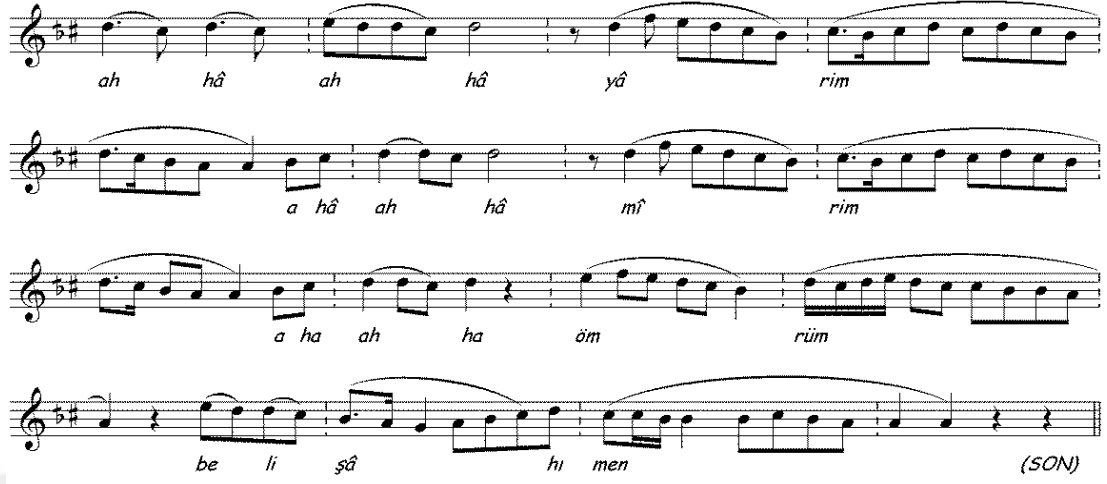
di ri di ri ten til lil len

ah de re di li ler le ri di ri ten

de re di li ler le ri dir ten nen

nâ de re dil li ten

HÜMÂYÛN KÂR
Ey ki dostân âşıkân âşık-ı zârem çi kunem-5

Ey ki dostân âşıkân âşık-ı zârem çi kunem
 Çâre sabrest velî sâbir nedârem çi kunem

Ey tabîbân in heme zahmet mekeş ayb meber
 Râz-ı men mîâyed ezvey ver nedârem çi künem

Vezin: Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilâtün/Fâ‘ilün

ŞEVK Ü TARÂB KÂR

Der sipihr-i sînem dâğ-ı mahabbet kevkebet

Beste : III. Selim

Güfte : Şeyh Gâlib

Hafîf

Tâ nâ ten nâ dir dir ten
di de rel lâ dir dir ten
de re dil lâ dir dir ten nen
nâ de re dil li ten
Ah Der si pih ri
si ne em dâ
ğ i mu hab bet
kev ke bed
Ah li ki ah meh
veş kü câ bi
ned ki rû zış
bî şe bed

ŞEVK Ü TARÂB KÂR
Der sipîhr-i sînem dâğ-ı mahabbet kevkebet-2

Tâ dir ten til lil len
de re dil lâ dir dir ten
de re til lil len dir ten nen
nâ de re dil li ten
Tâ nâ dir nâ
di de rel lâ dir dir ten
de re til lil len dir ten nen
nâ de re dil li ten
Ah li ki ah meh
veş kü câ bî
ned ki rû ziş
bî şe bed

ŞEVK Ü TARÂB KÂR
Der sipihr-i sînem dâğ-ı mahabbet kevkebet-3

Ah hâ hey ah ha hey

ah ha ah ha hey

a ha ah ha mî rim

mah bû bî men

Ah li ki ah meh

veş kü câ bî

ned ki rû zîş

bî şe bed

Meyânâne

Yel lel li yel lel lâ

ye le lel lel lel lel li

ye le lel lel lel lel lâ

ye le lel lel lel li

ŞEVK Ü TARÂB KÂR
Der sipihr-i sînem dâğ-ı mahabbet kevkebet-4

Ah İl ti fâ tı
 aş kı dâ red
 hüs ni râ şî
 rin e dâ
 Tâ dir ten til lil len
 de re dil lâ dir dir ten
 de re dil lil len dir ten nen
 nâ de re dil li ten

Devr-i Revân

Dir te ni tâ dir ten dir te ni tâ dir ten
 gel gel mâ hı men dost dost şâ hı men
 hey yâr hey dost câ nâ ni men
 hey yâr hey dost câ nâ ni men

ŞEVK Ü TARÂB KÂR
Der sipihr-i sînem dâğ-ı mahabbet kevkebet-5

Hey hey yâr yâr gel gel

â şı kı bî çâ re nem gel gel

â şı kı â vâ re nem hey hey yâr

dir te ni tâ dir ten dir te ni tâ dir ten

Sengîn Semâ'î

dir te ni tâ dir ten Hey

zi sû zi dil e ğer â hî güzer küned çi şe ved ah çi şe ved

Be nû ri a rı zi mâ hı e ser küned çi şe ved ah çi şe ved

Te gâ fül â de ti şî rin le bân bü ved li kin ah

te gâ fül â de ti şî rin le bân bü ved li kin ah

E ğer me hi be ge dâ yı nazâr küned çi şe ved ah çi şe ved

dir lâ dir lâ dir lâ te ne dir ten dir lâ dir lâ dir

lâ te ne dir ten nâ dir nâ

ŞEVK Ü TARÂB KÂR
Der sipihr-i sînem dâğ-ı mahabbet kevkebet-6

Hafîf

Ah de re dir de re dir
te ne tâ nâ dir dir ten
de re dil lâ dir dir ten nen
nâ de re dil li ten
yel lel lâ yel lel li
òm rûm yâ le le lel li
mî rim yâ le le lel li
te re lel li vay
Ah Gir ye i Gâ
lîb be râ yı
han de i zi
ri le bed

ŞEVK Ü TARÂB KÂR
Der sipihr-i sînem dâğ-ı mahabbet kevkebet-7

ah ha hey ah ha hey

ah ha ah ha hey

a ha ah ha mî rîm

mah bû bî men

Ah Gir ye i gâ

lib be râ yı

han de i zi

ri le bed (SON)

Der sipihr-i sîne-em dâğ-ı mahabbet kevkebet
 Lik-i an mehveş kûcâ bined ki rûziş bişebed
 İltifât-ı aşk-ı dâred hüsn-i râ şirin-edâ
 Zi sûzidil eğer ahî güzere kûned çi şeved

Be nûr-i arız-i mahi eser kûned çi şeved
 Tegafûl adet-i şirin leban bûved lî kin
 Eğer meh-i be gedayı nazar kûned çi şeved
 Girye-i Galib bera-yı hande-i zir-i lebed

Vezin: Fâ' ilâtün/Fâ' ilâtün/Fâ' ilâtün/Fâ' ilün

YEGÂH KÂR

Çeşm-i siyehin âfet-i mekkâreliğinden

Sakîl

Beste : Ebûbekir Ağa

Dirten ni dir ten til lil len ni yâr yâr te nen dirte nen dir dir te
ni ten te ne tâ dir ten
dirte nendir ten dir te ne nendir ten dir te ne nen dir ten dir lâ dir
te nen dir dir ten til lil len ni gâ rı men
Çeş mi si ye hin â fe ti mek
kâ re li ğin den câ nım
Yü zü kâ ne gi rer nâ
zi le hun hâ re li ğin den câ nım
tâ nâ dir dir ten til lil len ter dil lâ dir lâ dir ten dir ten nen
nen nâ dir dir tâ nâ de re til lil lâ ni ten

YEGÂH KÂR
Çeşm-i siyehin âfet-i mekkâreliğinden-2

ten ten ten ne nen dir ten

ne nen dir ten dir tâ nâ dir nâ de re dil li ten

Yü zü kâ ne gi rer nâ

zi le hun hâ re li ğin den câ nım

He yi hey yâ ri men he yi hey mî

ri men a ha ah ha yâ rim ni gâ ri men

Yü zü kâ ne be den rer if nâ râ

zi le hun hâ re li ğin den (SON) câ nım

Evsat (Meyânâne)

Yâ le li yel lel lel li ye le lel lel lel li

ah ha yâ ri men ah ni gâ ri men

YEGÂH KÂR
Çeşm-i siyehin âfet-i mekkâreliğinden-3

he her câ yi li ğin

e ey le din ef

lâ ke re sı de

ah ha yâ rim ah ha mî rim ni gâ rı men

Nim-Sakîl

Zî rî fes den kâ kü lün ib

râ câ zi le le

Ben fe râ gât kas dın it dik

ce o gül gül

Tâ ze ler aş kım ni yâ zı

nâ zi le le

Çeşm-i siyehin âfet-i mekkâreliğinden
 Yüz kâne girer nâz ile hunhâreliğinden
 Hercâyiliğin eyledi eflâke resîde
 Ol beden ifrât ile mehpâreliğinden

Zîr-i fesden kâkülün ibrâz ile
 Aldı baştan aklımı icâz ile
 Ben ferâgât kasdın ittikçe o gül
 Tâzeler aşkım niyâz-ı nâz ile

Vezin: İlk Dörtlük; Mef'ûlü/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fa'ûlün
 İkinci Dörtlük; Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

ARAZBARBÛSELİK KÂR

Mevsim-i nevrûz erişdi geldi eyyâm-ı bahâr

Beste : Hacı Sâdullah Ağâ

Güfte : Enderûnî Şâkir Efendi

Hafif

(Kâr-ı Lâlezâr)

Ta nâ tâ nâ dir dir ten

di de rel lâ di ri dir ten

de re dil le ri le ri dir ten nen

nâ de re dil li ten

Â hi Mev sî mi nev

rûz i riş di

gel di ey yâ

mi ba hâr

Â hi Hoş hi râ mim

ey ler el bet

yi ne a zi mi

lâ lâ le zâr

ARAZBARBÛSELİK KÂR-2
Kâr-ı Lâlezâr

Ten di ri di ri ten di ri di ri

ten di ri di ri ten di ri dir

tâ nâ dir ten

nâ de re dil li ten

ten ni ten ni ten ni ten ni

ten ni ten ni tâ nâ

tâ nâ dir ten

nâ de re dil li ten

A hi Hoş hi râ mum

ey ler el bet

yi ne a zi mi

lâ lâ le zâr

ARAZBARBÛSELİK KÂR-3
Kâr-ı Lâlezâr

Hey hey yâ ri hey hey dost

hey hey yâ ri yâ ri men

ah ha hey yi ah ha he yi

ah ha he yi mî ri men

Â hi Hoş hi râ mîm

ey ler el bet

yi ne a zi mî

Meyânâne lâ lâ le zâr

Tâ nâ tâ nâ di ri di ri ten

di de rel lâ di ri di ri ten

de re dil le ri le ri di ri ten nen

nâ de re dil li ten

ARAZBARBÛSELİK KÂR-ı
Kâr-ı Lâlezâr

Â hı Se ni de e yi di
li bül bül bül â sâ
nağ me sâz ol
ki ki bu dem
tâ nâ tâ nâ dir di ri ten
di de rel lâ di ri di ri ten
de re dil le ri le ri di ri ten nen
nâ de re dil li ten
Devr-i Revân
Ah de re dil lâ di de re dil lâ
te ne tâ di ri ten tâ di ri di ri ten
Ah de re dil lâ di de re dil lâ
te ne tâ dir ten câ nim

ARAZBARBÛSELİK KÂR-5
Kâr-ı Lâlezâr

Ağır Düyek

Ah Hat tı rû yi dil ru bâ be
ri lâ le zâ rım dır be nim
bu di li ser keş te de gû
yâ he zâ rım dır be nim
Ah Şâ ki râ mah bû bu mey le
ül fet it mek dâ i mâ
mec lî si ir fân i çin de
if ti hâ rım dır be
Yürüksemâi
nim he yi he yi yâr zi bâ yı
men he yi he yi dost mî ri zâ yi
men tâ nâ ten nâ tîl lîl
len nâ ten ni ten ni ten ni ten dır te nen ni tâ ni ten

ARAZBARBÛSELİK KÂR-6
Kâr-ı Lâlezâr

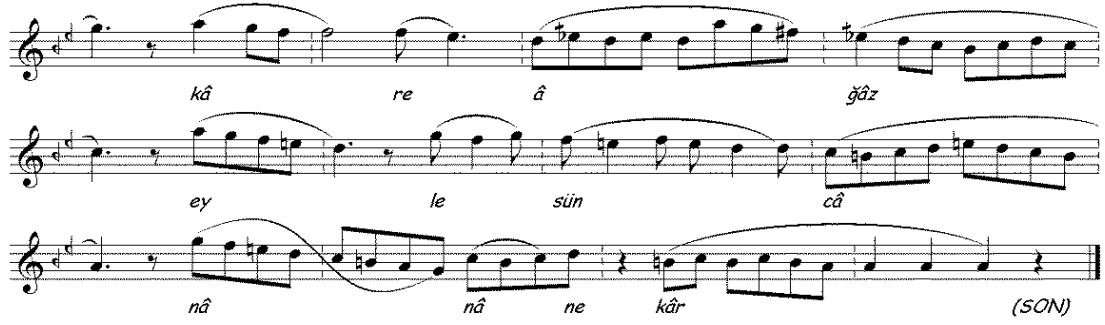
Ağır Senginsemâî

Ey Ser vi re vâñ
ey gon ce dî hân
ey â fe ti cân
Hafif Â hı e yi le yin ce
kâ re â gâz
ey le sün câ
nâ nâ ne kâr
Ten di ri di ri ten di ri di ri
ten di ri di ri ten di ri dir
tâ nâ dir ten
nâ de re dil li ten
ten ni ten ni ten ni ten ni

ARAZBARBÛSELİK KÂR-7
Kâr-ı Lâlezâr

ten ni ten ni tâ nâ
tâ nâ dir ten
nâ de re dil li ten
Â hı e yi le yin ce
kâ re â gâz
ey le sin câ
nâ nâ ne kâr
hey hey yâ ri hey hey dos tu
hey hey yâ ri yâ ri men
ah ha he yi ah ha he yi
ah ha hey mî ri men
Â hı ey le yin ce

ARAZBARBÛSELİK KÂR-8
Kâr-ı Lâlezâr

Mevsim-i nevrûz erişdi geldi eyyâm-ı bahâr
Hoş hirâmım eyler elbet yine azm-i lâlezâr
Sen de ey dil-i bûlbûl nağme-sâz ol ki bu dem
Eyleyince kâre âğâz eylesün cânâne kâr

Hatt-ı rûy-i dilrübâ ber lâlezârımdır benim
Bu dil-i şikeste de gûyâ hezârımdır benim
Şâkirâ mahbûb u meyle ülfet etmek dâimâ
Meclis-i irfân içinde iftihârımdır benim

Vezin: Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

UŞŞÂK KÂR

Dil esîr-i kâkûl-i hamder hâm-i an geç küleh

Güfte : Şâkir Efendi

Beste : Hacı Sâdullah Ağa

Hafîf

Ter dil lâ nâ dir dir ten te ne ni ten nen dir dir

tâ nâ dir ten tâ te ne dil li ten

ten ten dir dir dir ten

ten ten dir dir dir ten

tâ nâ dir dir tâ di ri di ri ten

tâ nâ dir ten tâ de re dil li ten

Ah Dil e si ri kâ kü lü câm

der he mi an geç kü leh

UŞŞÂK KÂR
Dil esîr-i kâkül-i hamder hâm-i an geç küleh-2

Keş ti li kin men ne di dem

il ti fât nim ni geh

ter dil li ter dil li ter dil li ter dil li ten

ter dil li ter dil li ter dil li ter dil li ten

dir dir ten til lil len ter³ dil lâ nâ dir dir ten

yâ rim a ha a ha hey mî rim a ha a ha hey

a ha a ha a ha a ha ah ha a ha hey

A ha a ha yâ rim a ha a ha mî rim

UŞŞÂK KÂR
Dil esîr-i kâkül-i hamder hâm-i an geç küleh-3

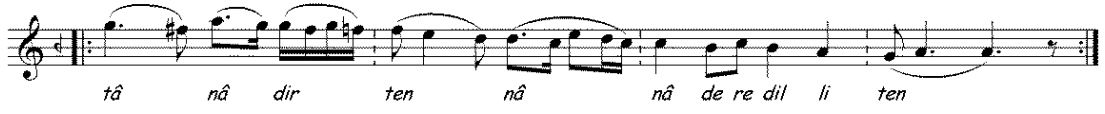

Meyânhâne

UŞŞÂK KÂR

Dil esîr-i kâkül-i hamder hâm-i an geç küleh -4

Aksaksemâ'i

Yürüksemâ'i

Hafîf

Dil esîr-i kâkül-i câmder hemi an geç küleh
 Geşt-i likin men nedîdem iltifât-ı nim-nigeh
 Hûş-i men Şâkîr rubûd-i çeşm-i bimârî ki o
 Ney mest-i bâşed bî mey-ü bî kihl bâşed o siyeh

Vezin: Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

FERAHFEZÂ KÂR

Kasr-ı Cennet Havz-ı Kevser âb-ı mey

Beste ve Güfte:
Hammâmî-zâde
İsmâîl Dede Efendi

Muhammes

Ten di ri ten dir di ri ten nen ni tâ nâ di ri ten

Ten ni te nen nâ dir dir tâ nâ tâ nâ dir ten

Ten ni ten ni ten ni ten nen nâ tâ nâ dir ten

Kas rı cen ne ti hav zı kev ser

â â bı mey mey râ nâ yı men (SAZ)

Zev ku soh be ti kû şe i hey

Yâ rı he yı râ nâ yı men (SAZ)

Ten di ri dir ten nen ni ten nen ni te ne ni te ne ni ten

FERAHFEZÂ KÂR
Kasr-ı Cennet Havz-ı Kevser âb-ı mey-2

Dir di ri ten nen ni ten nen nâ dir dir ten dir ten

Zev ku soh be ti kû şe i hey

Yâ ri he yi râ nâ yi men (SAZ)

Ah ha ah ha ah ha ah ha hey ah ha ah ha hey hey yâr

mî ri men ah ha ah ha ah ha ah ha hey

ah ha ah ha hey hey yâr mî ri men (SAZ)

Zev ku soh be ti kû şe i hey

Yâ ri he yi râ nâ yi men

FERAHFEZÂ KÂR
Kasr-ı Cennet Havz-ı Kevser âb-ı mey-3

Meyân-hâne

Ah der dil lâ di ri ten nâ ten ne ne ne nen dir di ri
 Ten ten ne ne ne nen nen nâ de re dil li ten (SAZ) (SAZ)
 Ah dil lâ dil lâ di ri ten nâ de re dil li ten
 Ah dil lâ dil lâ di ri ten nâ de re dil li ten âh
 der dil ler ler dir ten nen nâ de re dil li ten (SAZ)
 Gör me miş dir bôy le câ yi
 bî be del (SAZ) Âh Kay se rû fağ
 fû ru cem kê vû su key (SAZ)

FERAHFEZÂ KÂR
Kasr-ı Cennet Havz-ı Kevser âb-ı mey-4

Ten ten ne nen nâ â ten ten ne nen nâ

Di ri di ri ten di ri til lil lil len nâ hen ti nâ tâ nâ

Dir di ri ten ten ten nâ der dil li ten (SAZ)

Ten di ri ten nen nâ der dil li ten (SAZ)

Âh Pâ di şâ him òm rûn ef zûn

i de Hâk kı râ nâ yı men (SAZ)

Rû zû şeb vi ri dîm bu dur mâ

nen di ne yi râ nâ yı men (SAZ)

FERAHFEZÂ KÂR
Kasr-ı Cennet Havz-ı Kevser âb-ı mey-5

Ten di ri dir ten nen ni ten nen ni te ne ni te ne ni ten

Dir dir ten nen ni ten nen nâ dir dir ten dir ten

Rû zû şeb vi ri dîm bu dur mâ

nen di ne yi râ nâ yi men (SAZ)

Ah ha ah ha ah ha ah ha hey ah ha ah ha hey hey yâr

mî ri men ah ha ah ha ah ha ah ha hey

ah ha ah ha hey hey yâr mî ri men (SAZ)

Rû zû şeb vi ri dîm bu dur mâ

nen di ne yi râ nâ yi men (SON)

Kasr-ı Cennet Havz-ı Kevser âb-ı hay
 Zevk u sohbet kûşe-i hey yâr-ı hey
 Görmemiştir böyle câ-yi bî bedel
 Kayser ü Fağfûr u Cem, Kâvûs u Key
 Padişahım ömrün efzûn ide Hak
 Rûz ü şeb virdim budur mânend-i ney

Vezin: Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

RAST KÂR

Gözümde dâim hayâl-i cânâ

Beste : İsmâil Dede Efendi

Ağır Düyek

Gö züm de dâ im ha yâ li câ

nâ ah ah

Gö nül de her dem

ce mâ li câ nâ hey câ nım

hey öm rüm hey hey

Ah ey pe ri rû dil be ri râ

nâ ci vâ nı nâ ze nin ah gam be nim şâ

di se nin hic rân be nim dev rân se nin yâr be

RAST KÂR
Gözümde dâim hayâl-i cânâ-2

nim dev rân se nin Ey şâ hı ci
hân ey dîl de ni hân se
nin gi bi gü zel e fen dîm var var be
nim yar yar var be nim
Yürüksemâî
Gül yüz lü mâ hım
rah mey le şâ hım hım
Çeş mi si yâ hım hım
Â lem de bir sin sin (SON)

Gözümde dâim hayâl-i cânâ
Gönülde her dem cemâl-i cânâ
Ey perî-rû dilber-i rânâ
Civânı nâzenîn gam benim
Şâdî senin hicrân benim
Devrân senin yâr benim
Ey şâh-ı cihân ey dilde nihân
Senin gibi güzel efendim var benim
Gül yüzlü mâhım, rahmeyle şâhım
Çeşm-i siyâhım, âlemde birsin

BÛSELİK KÂR

Sûr-i şâhî eyledi âlâmı tay

Beste ve Güfte :
Hamâmî-zâde
İsmâil Dede Efendi

Hafîf

Ten ni ten ni dir di ri ten düm de rel la dir dir ten

det de re de re dil lim le ne tâ dir ten

dir dir dir dir dir dir ten til lil lil lil lil lâ

nâ ah de re dil lim le ne tâ dir ten

Ah Sû ri şâ hi ey le di â

lâ mi tay hey şâ hi men

ah nağ me sâz ol du gö nül hey

yâ ri hey hey şâ hi men

BÜSELİK KÂR
Sûr-i şâhî eyledi âlâmı tay-2

hey hey ah hâ hey ah ha ah hâ hey hey

ah ha ah hâ mî rim mak bû li men

Ah Nağ me sâz ol du gö nül hey

yâ ri hey hey şâ hı men

Meyân hâne

Tâ dir ten dir dir ten te ne ni te nen ten

te ne ni tâ dir dir ten nen nâ de re dil li ten

tâ nâ dir nâ dir tâ nâ dir dir tâ

nâ de re dil lim le ne tâ dir ney

BÛSELİK KÂR
Sûr-i şâhî eyledi âlâmı tay-3

Ah Bu do nan ma yı fe râh zâ

de ci hân hey şâ hı men

Ah Neş e sin den cûş e der mâ

nen di mey hey şâ hı men

Ah Â su mân dan tâ bü sö zûn

sey ri ne hey şâ hı men

Ah Ver di hur şîd en cü mi na

hı di pey hey şâ hı men

BÜSELİK KÂR
Sûr-i şâhi eyledi âlâmı tay-4

Ah Dem bu dem dir zev ki şev kin
 den gö nül hey şâ hı men
 Ah Kâ re â ğâz ey le sin mâ
 nen di hey hey şâ hı men
 hey hey ah hâ hey ah ha ah hâ hey hey
 ah ha ah hâ mî rim mak bû li men
 Ah Kâ re â ğâz ey le sin mâ
 nen di hey hey şâ hı men (SON)

Sûr-i şâhi eyledi âlâm-ı tay
 Nağme-saz oldu gönül hey yâri hey
 Bu donanma-yı ferahzâde cihân
 Neş'esinden cûş eder mânend-i ney

Âsumândan tâ bu sûrun seyrine
 Verd-i hurşîd encüm-i nâhid-i pey
 Dem bu demdir zevk u şevkinden gönül
 Kâre agâz eylesün mânend-i ney

Vezin: Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

RAST-I CEDÎD KÂR

Aşk-ı tû nihâl-i hayret âmed

Güfte : Hafız Şirâzî

Beste :İsmâil Dede Efendi

Mahmut Reis Efendi

Hafîf

Aş kı tü ni hâ li hay ret â med

hey hey hey rã nã yĩ men câ nim men câ nim

ten ne nen ne ten ne nen nen ni ten ne ten ne

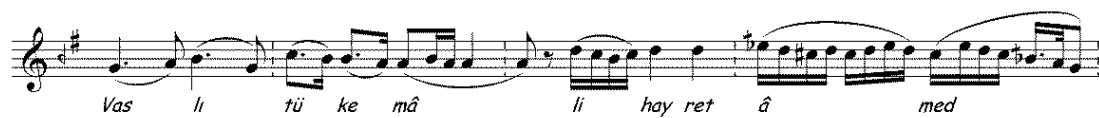
ten ne nen nen ni ten ni te nen ni te nen ni te nen ni te

nen ten nen ten nen te re lel lel lel li lel lel lel li

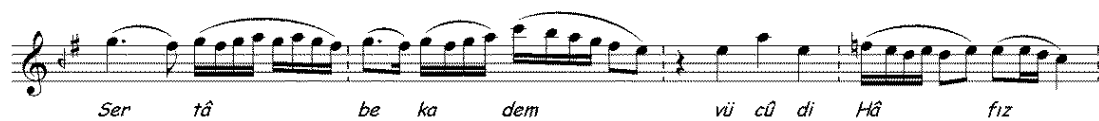
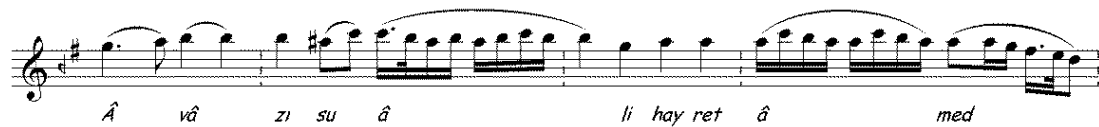
hey hey hey ra na yi men ca nim

Tâ nen ni tâ nen ni til lil lâ nâ dir dir ten nâ

RAST KÂR
Aşk-ı tû nihâl-i hayret âmed-2

Meyân hâne

RAST KÂR
Aşk-ı tû nihâl-i hayret âmed-3

hey hey hey hey râ nâ yı men câ nım

Der aş kı ni hâ li hay ret â med

hey hey hey râ nâ yı men câ nım

ten ne nen ne nen ne nen ne nen ni ten ne ten ne

ten ne nen nen nen ni ten ni te nen ni te nen ni te nen ni te

nen ten nen ten nen te re lel lel lel li lel lel lel li

Der aş kı ni hâ li hay ret â med

hey hey hey râ nâ yı men câ nım

RAST KÂR
Aşk-ı tû nihâl-i hayret âmed-4

tâ nen ni tâ nen ni til lil lâ nâ dir dir ten nâ

tâ nen ni tâ nen ni til lil lâ nâ dir dir ten

Der aş ki ni hâ li hay ret â med

hey hey hey râ nâ yı men câ nım

Tâ nen ni tâ nen ni til lil lâ nâ dir dir tâ nâ

tâ nen ni tâ nen ni til lil lâ nâ dir dir ten

ten te ne nen nen nen ni ten te nen nen nen nen ni

ten te ne nen nen nen ni til lil lâ nâ dir dir ten

RAST KÂR
Aşk-ı tû nihâl-i hayret âmed -5

ten te ne nen nen nen ni til lil lâ nâ dir dir ten

yel lel lâ yel lel lâ

ten te ne nen nen nen ni ten te ne nen nen nen ni

ten te nen nen nen nen ni til lil lâ nâ dir dir ten

Der aş kı ni hâ li hay ret â med

hey hey hey râ nâ yı men (SON)

Aşk-ı tû nihâl-i hayret âmed
 Vasl-ı tû kemâl-i hayret âmed
 Ez her tarafî ki gûş kerdem
 Âvâz-i suâl-i hayret âmed
 Ser tâ be kadem-i vücûd-i Hâfız
 Der aşk-ı nihâl-i hayret âmed

FERAHNÂK KÂR

Sâki be-nûr-ı bâde ber efrûz câm-ı mâ

Güfte : Hâfız Şirâzî

Beste : Şâkir Ağâ

Hafif

Ter dil lâ nâ dir dir ten

te ne ni te nen di ri dir

te ne ni te nen dir di ri

te ne tâ dir ney ney (SAZ)

tâ nâ tâ nâ dir dir ten

til lil lâ nâ di ri ten

te ne ni te nen dir di ri

te ne tâ dir ney (SAZ)

dir dir til lil

FERAHNÂK KÂR
Sâki be-nûr-ı bâde ber efrûz câm-ı mâ-2

lâ nâ di ri tâ

ah te ne ni te nen nen dir di ri

te ne tâ dir ney (SAZ)

sâ kî be nû ri

bâ de be ref rû zi

câ mî mâ

â râ nâ yi men

Mu tî rib be gû

ki kâ rî ci hân

şod be kâ mî ma

FERAHNÂK KÂR
Sâki be-nûr-ı bâde ber efrûz câm-ı mâ-3

The musical score is written on ten staves in G major (one sharp). The lyrics are in Turkish and Persian. The score includes various musical notations such as notes, rests, and slurs. The lyrics are as follows:

a zi bâ yi men
 hey hey ah hâ ah hâ
 ah hâ ah hâ mî rim mî râ
 u hu uh hu mî rim mî râ
 â râ nâ yi men (SAZ)
 mu tı rı bı be gû
 ki kâ rı ci hân
 şod be kâ mî mâ
 â zi bâ yi men (SON)

Sâki be-nûr-ı bâde ber efrûz câm-ı mâ
 Mutrib begû ki kâr-ı cihân şud be-kâm-ı mâ

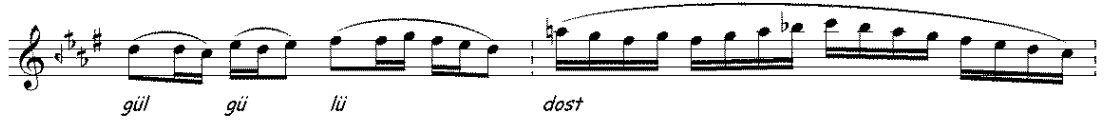
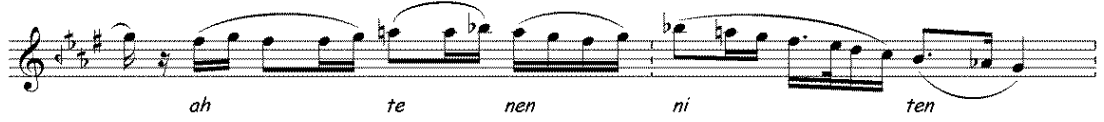
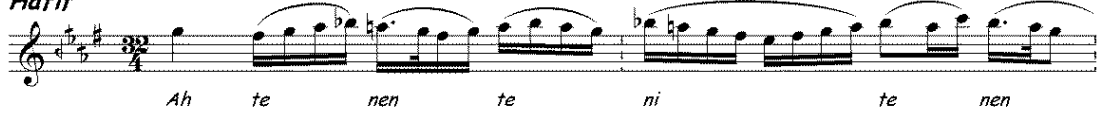
Vezin: Mef'ûlû/Fâ'ilâtü/Mefâ'ilû/Fâ'ilün

HİCAZKÂR KÂR

Sünbülîstân sünbül ü gülistân gülü

Beste : Hamparsum Limonciyan

Hafif

HİCAZKÂR KÂR
Sünbülîstân sünbül ü gülistân gülü
 -2

hey hey hey hey yâr yâr yâr yâr

Şi ve kâ rım dil pe sen dım

yâ lel yâ lel iş ve bâ zı

men çâ re sâ zı men

dâ dey dâ dey dâ dey dâ dey gü lüm bir

çok ze mân se nin e lin

den cev rii ce fâ

si te min den vay (SON)

Sünbülîstân sünbül-i gülistân gülü
 Birçok zaman senin elinden, cev ü cefâ siteminden

MÜSTEÂR KÂR

Gönül derbend-i gîysû-yı mu'anber olmak istermiş

Güfte : Sultan Veled

Beste : Zekâî Dede Efendi

♩ MUHAMMES

Gö nül der ben di gey
Ne mûm kün zen me niş

gey niş sâ ler i yi reh i mu re (SAZ)

mu re an vi ber hâ ol mû

mak ni is aşk ter ol miş mak (SAZ)

Se vâ dül vec hi fid
Bu yol da her be lâ

dâ ya rey ser ne vi maz rub (SAZ)

maz rub har er ol ol ol ol

mak mak is is ter ter miş miş

Ten ten ne dim dim dim

ten til lil len te ne dir te ne dir ten

MÜSTEÂR KÂR
Gönül derbend-i gîysû-yı mu'anber olmak istermiş-2

Til lil lil lil len (SAZ)

dir di ri ten dil li ten

Şe Bu vâ yol dül da vec her hi be fid lâ

dâ ya rey sér ne vi maz rub (SAZ)

maz rub har er ol ol ol

mak mak is is ter ter miş miş

Ah ha ah ha ah ha ah ha hey

ah ha ah ha hey hey hey

hey zî bâ yi men

ah ha ah ha ah ha ah ha hey

MÜSTEÂR KÂR
Gönül derbend-i gîysû-yı mu'anber olmak istermiş-3

ah ha ah ha hey hey hey

hey zî bâ yı men

Se Bu vâ yol dîl da vec her hi be fid lâ

dâ ya rev ser ne vi maz (SAZ) rub

maz rub har er ol ol ol

BAŞ'A

mak mak iş is ter ter miş miş

Meyân hâne

Hü dâ dan her ki şî

şî bir â (SAZ)

â tı fet i bir bir men

ze let is ter (SAZ)

MÜSTEÂR KÂR
Gönül derbend-i gîysû-yı mu'anber olmak istermiş-4

Det de re dil ler ler di ri ten

(SAZ) de re dil li ten

a dil le re ler de re ten

ten ni ten ni ten ni ten ah

düm de rel lâ dil li ten

a dil le re ler i di ri ten (SAZ)

Ve led de câ ke ri

â li pe yâm (SAZ)

yâm ber ol ol

mak is ter miş (SAZ)

MÜSTEÂR KÂR
Gönül derbend-i gîysû-yı mu'anber olmak istemiş-5

Ten te ne dim dim dim

ten til lil len te ne dir te ne dir ten

Til lil lil lil len (SAZ)

di ri di ri ten dil li ten

Ve led de çâ ke ri

â li pe yâm (SAZ)

yâm ber ol ol

mak is ter miş (SON)

Gönül derbend-i gîysû-yı mu'anber olmak istemiş
 Sevâdü'l-vech-i fi'd-dâreyne mazhâr olmak istemiş
 Ne mümkün zen-menişler reh-rev-i hâmûn-ı aşk olmak
 Bu yolda her belâya ser verüb er olmak istemiş
 Hüdâ'dan her kişi bir âtîfet bir menzelet ister
 "Veled" de çâker-i âli peyamber olmak istemiş

Vezin: Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

SÛZİNÂK KÂR

Şevk-i lebet müdâm-i dâred

Beste : Hâfız Mehmet Zekâî Dede

Hafîf

Ten ten tâ dir ten te ne ni tâ dir dir ten

te ne ni tâ til lil lil ler te ne tâ dir ten (SAZ) ten (SAZ)

dir dir ten til lil ler tâ dir te ne ni tâ dir dir ten

te ne ni tâ til lil le ne tâ dir ten

Dil şev ki le bet mü dâ mı dâ

red hey hey hey râ nâ yı men

Yâ Râb zi le bet çi kâ mı dâ

red hey hey hey râ nâ yı men

ten ten dir dir dir ten

til lil lil lil lil len

SŪZİNÂK KÂR
Şevk-i lebet müdâm-i dâred-2

tâ nâ tâ nâ dir dir dir dir dir ten

tâ nâ tâ nâ dir dir dir til lil len

Yâ Râb zi le bet çi kâ mı dâ

red hey hey hey râ nâ yı men

hey câ nım hey òm rúm

hey mî rim mak bû li men

Yâ Râb zi le bet çi kâ mı dâ

red hey hey hey râ nâ yı men

Meyânhâne

Sev dâ i yi zül fû yâ ri dâ

im hey hey râ nâ yı men

SÛZİNÂK KÂR
Şevk-i lebet mûdâm-i dâred-3

Der da mı be lâ ma kê mı dâ

red hey hey hey râ nâ yı men

ten dir ten dir ten dir dir ten

til lil til lil til lil lil len

ter dil lâ nâ dir dir ten a dil lâ nâ dir dir ten

te ne ni tâ til lil le ne tâ dir ten

Hâ fız çi de mi ho şes ti mec

lis hey hey râ nâ yı men

Kes yâ bı ta rab ta mâ mı dâ

red hey hey hey râ nâ yı men

SŪZİNÂK KÂR
Şevk-i lebet müdâm-i dâred-4

ten ten ten dir dir dir ten

til lil lil lil lil len

tâ nâ tâ nâ dir dir dir dir dir ten

tâ nâ tâ nâ dir dir dir til lil len

Kes ya bı ta rab ta mâ mı dâ

red hey hey hey râ nâ yı men

hey câ nim hey òm rüm

hey mî rim mak bû li men

Kes ya bı ta rab ta mâ mı dâ

red hey hey hey râ nâ yı men (SON)

Dil şevk-i lebet müdâmi dâred
 Yâ Rab zi lebet çıkâmi dâred
 Sevdâ-i zülf-ü yâri dâim
 Der dâm-i belâ makâmı dâred
 Hâfız çidemi hoş esti meclîs
 Kesyâb-ı tarâb tamâmı dâred

Vezin: Mef'ûlü/Mefâ'ilün/Fa'ûlün

FERAHNÂK KÂR

Resm-i sûr oldu müheyyâ şâd ü handân vaktidir

Güfte : (Şeyh, Hacı, Mehmet)

Şâkir Dede Efendi

Beste : Dellâlîzâde İsmâîl Efendi

Muhammes

Res mi sûr ol du mü hey yâ

şâ dü han dâñ vak ti dir

Bez mi zev ke hâ zır ol du

lar ki ih sâñ vak ti dir

Zev ku şev ki pâ di şâ hî

dir ci hân şâ kir ge rek

Bu te şek kûr bez mi ne hâ

zır o lûr in sû me lek

He yî he yi hey dos tu dos tu dost

a hâ ah hâ ah hâ yâ rim a mu râ di men

FERAHNÂK KÂR

Resm-i sûr oldu müheyyâ şâd ü handân vaktidir-2

he yi he yi hey dos tu dos tu dost

a hâ ah hâ ah hâ yâ rim a mu râ dî men

âh hâ âh hâ ah hâ ah hâ yâ rim

u hu uh hû u hu uh hû uh hû uh hû mî rim

Bir te şek kür bez mî ne hâ

zîr o lur in sî me lek

Meyânâne

Tâ dîm dîm dîm dîm dîm

tâ dir tâ dir tâ dir tâ dir ten ten

de re til lîl lîl lîl lîl lîl lâ

nâ de re til lîl le ne tâ dir ten

Sû ri şâ hî dir me ser ret

FERAHNÂK KÂR
Resm-i sûr oldu müheyyâ şâd ü handân vaktidir-3

vak ti dir teb rik i çün
İc ti mâ i ney yi reyn ey
ler sa fâ sîn dan fe lek
he yi he yi hey dos tu dos tu dost
a hâ ah hâ ah hâ yâ rim a mu râ dî men
he yi he yi hey dos tu dos tu dost
ah hâ ah hâ ah hâ yâ rim a mu râ dî men
ah hâ ah hâ ah hâ ah hâ yâ rim
u hu uh hû u hu uh hû uh hû uh hû mî rim
İc ti mâ yi ney yi reyn ey
ler sa fâ sîn dan fe lek (SON)

Resm-i sûr oldu müheyyâ şâd ü handân vaktidir
Bezm-i zevke hâzır oldular ki ihsân vaktidir
Zevk u şevk-i pâdişâhîdir cihân Şâkir gerek
Bir teşekkür bezmine hâzır olur ins ü melek
Sûr-ı şâhidir meserret vaktidir tebrik için
İctimâ-ı neyyireyn eyler safâsından melek

Vezin: Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

DÜĞÂH KÂR

Pek sevdim efendim seni gâyetle beğendim

*Beste ve Güfte :
Hacı Fâik Bey*

Hafif

Ten nâ dir nâ dir di ri ten

det de re dil lâ dir di ri ten

ten nâ dir nâ dir ten nen

nâ be li yâ ri men

Pek sev dim e fen dim se ni gâ

yet le be ğen dim

gel gay re ki yâs it me be ni

câ nı me fen dim

yâr yâr

DÜĞÂH KÂR
Pek sevdim efendim seni gâyetle beğendim-2

be li yâ ri men

dost dost dost

be li mî ri men

Meyânâne

Bin câ ni le â şık o la lı

sen gi bi mâ he

gön lüm de ke der kal ma dı ey

zül fû ke men dim

ah ah ah

be li yâ ri men

hey hey hey

DÜĞÂH KÂR
Pek sevdim efendim seni gâyetle beğendim-3

be li mî ri men

ten dir ten dir di ri ten

nâ de re dil li dir dir ten

ten dir ten dir dir ten

de t de re dil lâ dir dir ten

Yürüksemâi

Et dim bu dü gâh kâ rı a hib bâ ya he diy ye

Et dim bu dü gâh kâ rı a hib bâ ya he diy ye SAZ

Kim din le ri se Fâ i ki yâd ey le me li dir

Kim din le ri se Fâ i ki yâd ey le me li dir SAZ

Er bâ bı te ren nüm o ku yup dâ i mül ev kat SAZ

DÜĞÂH KÂR
Pek sevdim efendim seni gâyetle beğendim-4

Er bâ bi te ren nüm o ku yup dâ i mül ev kat SAZ

Rû hi se le fi aş ki le şâd ey le me li dir

rû hi se le fi aş ki le şâd ey le me li dir SAZ

Hafif

Yâr yâr yâr

be li yâ ri men

dost dost dost

be li mî ri men (SON)

Pek sevdim efendim seni gâyetle beğendim
 Gel gayre kıyâs itme beni cânım efendim
 Bin cân ile âşık olalı sen gibi mâhe
 Gönlümde keder kalmadı ey zülfü kemendim

Ettim bu düğâh kârı ahibbâya hediye
 Kim dinler ise Fâik'i yâd eylemelidir
 Erbâb-ı terennüm okuyup dâim'ül evkât
 Rûh-i selefî aşk ile şâd eylemelidir

Vezin: Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fa'ûlün

NIHÂVEND KÂR

Ey çerh-i sitemger dil-i nâlâna dokunma

Güfte : Âşık Ömer

Beste : Hacı Fâik Bey

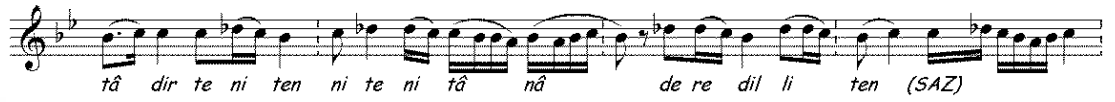
Hafîf

Meyânhâne

NİHÂVEND KÂR
Ey çerh-i sitemger dil-i nâlâna dokunma-2

Yürüksemâ'i

NİHÂVEND KÂR
Ey çerh-i sitemger dil-i nâlâna dokunma -3

yâr yâr nâ de re dil li ney vay (SAZ)

ter dil li ter dil li ter dil li te ne nen nâ de re dil li ney vay (SAZ)

ter dil li ter dil li ter dil li te ne nen nâ de re dil li ney vay (SAZ)

yâr yâr nâ de re dil li ney vay (SAZ)

Hafîf

Ey bâ de e ğer yâ ri mi çer se se ni ben siz

ver neş e fa kat ner gi si mes tâ ne do kun ma (SAZ)

yâr yâr yâr ah be li yâ ri men (SAZ)

dost dost ah be li mî ri men (SAZ) (SON)

Ey çerh-i sitemger dil-i nâlâna dokunma
 Hicr âlemidir itdiğim efgâne dokunma
 Ey tîğ-i elem yâreledin cismimi bâri
 Cânânıma nezr eylediğim câne dokunma
 Ey bâde eğer yârim içerse seni bensiz
 Vir neş'e fakat nergis-i mestâne dokunma

Vezin: Mef'ûlû/Mefâ'ilû/Mefâ'ilû/Fa'ûlûn

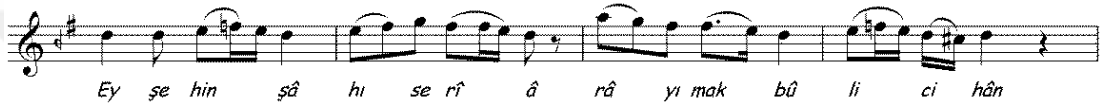
ZÂVİL KÂR

Ey şehinşâh-ı serîr ârâ-yı makkûl-i cihân

Beste ve Güfte:

Hacı Fâik Bey

Devr-i Hindî

ZÂVİL KÂR

Ey şehinşâh-ı serîr ârâ-yı makbûl-i cihân-2

Meyânhâne

Nağ me sâz ol sun bû tûn hâ nen de vû sâ zen de gâh

Pâ di şâ hım zev ku şev ki le ge çir vak tın he man

Yâr yâr yâ ri hey sul tâ nı men

Bin ya şa ik bâ li le sul tân Ha mîd ü'l Gâ zî yâ

Fâ i kâ her dem bu dur vir dî ze bân ey kâ mu rân

Yâr yâr yâ ri he yi sul tâ nı men

ter dil li ter dil li ter dil li ten te nen

ten ne nen nâ dir ten düm de rel lâ dir ri ten

ten ten ten ne nen nâ di ri ten (SON)

Ey şehinşâh-ı serîr ârâ-yı makbûl-i cihân
 Şevketinle dâim ol tahtında her ân ü zamân
 Nağme-sâz olsun bütün hânende vû sâzendegân
 Pâdişâhım zevk u şevk ile geçir vaktin hemân
 Bin yaşa ikbâl ile Sultân Hamîd-ül Gâziyâ
 Fâik'â her dem budur vird-i zebân ey kâm-rân

Vezin: Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

ZÂVİL KÂR

'Iyd irişsün bâis-i şevk-i cedîd olsun da gör

Güfte : Nedîm

Beste : Hacı Fâik Bey

Devr-i Hindî

Tâ di ri ten düm de rel lâ di ri dir dir ten

ten ten düm de rel lâ di ri ten

ten ten ten ne nen nâ di ri ten

İy di ri şî sün bâ i şî şev ki ce dî dol sun da gör

Sey ri sa dâ ba dî sen bir ker re iy dol sun da gör

Yâr yâr yâ ri he yi mah bû bi men

ter dil li ter dil li te ri dil li ten ne nen

ten ne nen nâ dir ten düm de rel lâ di ri ten

ten ten ten ne nen nâ di ri ten

ZÂVİL KÂR

'İyd irişşün bâis-i şevk-i cedîd olsun da gör-2

Meyânhâne

An da sey rit kim ne fir sat lar gi rer câ nâ e le

Gör ne dil cû ler ne meh rû ler ne â hû ler ge le

Yâr yâr yâ ri hey mâh bû bi men

Ser vi nâ zım gel Ne dî mi zâ rı gez dir sin se ni

Sey ri sa dâ bâ dı sen bir ker re iy dol sun da gör

Yâr yâr yâ ri he yi mâh bû bi men

ter dil li ter dil li ter dil li ten te nen

ten ne nen nâ dir ten düm de rel lâ dir ri ten

ten ten ten ne nen nâ dı ri ten(SON)

'İyd irüşşün bâis-i şevk-i cedîd olsun da gör
 Seyr-i Sa'd-âbâdı sen bir kerre 'İyd olsun da gör
 Anda seyret kim ne fırsatlar girer cânâ ele
 Gör ne dılcûler ne mehrûler ne âhûler gele
 Serv-i nâzım gel Nedîm-i zâr gezdırsın seni
 Seyr-i sa'd-âbâdı sen bir kerre 'İyd olsun da gör

Vezin: Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

HİCÂZ KÂR

Azm-i didâr-ı tû dâred cân-ı ber leb âmede

Beste : Bolâhenk Nûri Bey

Güfte : Hâfız Şirâzî

Hafif

Te nen ten dir dir dir ten

düm de rel lâ dir dir ten

de re dil ler ler dir ten nen

nâ de re dil li ten

dir dir ten til lil len

det de rel lâ dir dir ten

de re dil ler re ler dir ten nen

nâ de re dil li ten

Ah Az mi dî dâ

rî tû dâ red

câ nı ber leb

HİCÂZ KÂR
 Azm-i didâr-ı tû dâred cân-ı ber leb âmede-2

â me de

Bâ zı ger ded

yâ be râ yed

çis ti fer mâ

ni şü mâ

ter dil li ter dil li

ter dil li ten

ter dil li ten

ter dil li ten

tâ nâ tâ nâ dir dir ten nen

nâ de re dil li ten

HİCÂZ KÂR
Azm-i didâr-ı tû dâred cân-ı ber leb âmede-3

ten ne nen ten nen nen

nâ de re dil li ten

Hey hey ah hâ hey

ah ha ah hâ hey hey hey

ah ha ah hâ ah hâ ah hâ

ah hâ yâ ri men

Bâ zı ger ded

yâ be râ yed

çis ti fer mâ

nî şü mâ

Meyânâne

Tâ nâ tâ nâ dir dir ten

HİCÂZ KÂR
Azm-i didâr-ı tû dâred cân-ı ber leb âmede-4

düm de rel lâ dir dir ten

te ne ni tâ dir dir ten nen

nâ de re dil li ten

tâ nen ni tâ nen ni

ah de re dil li len

ten ne nen te nen ti nâ

de re dil li ten

Ah Ey fû rû ğî

hüs ni mâh ez

rû yi rah şâ

ni şü mâ

HİCÂZ KÂR
Azm-i didâr-ı tû dâred cân-ı ber leb âmede-5

dir di ri ten tâ dir ten
 til lil len dir dir ten
 ah de re til lil lil lil lâ na
 ah de re til lil len

Aksaksemâî

Dir te nen ni ten te ne ni tâ dir ney dir ney
 düm de rel lâ dir dir dir tâ dir ney
 düm de rel lâ dir dir di ri tâ dir ney

Semâî

dir te ni ten ni te ne ni tâ
 tâ te ne dir ney
 nâ te ne dir ney
 dir dir te ni ten ni ten ni ten

HİCÂZ KÂR
Azm-i didâr-ı tû dâred cân-ı ber leb âmede-6

te nen ni te nen nen

dir dir te ni ten ni ten ni ten

ten nen te nen nen nen

Hafif

Bâ zi ger ded

yâ be râ yed

çis ti fer mâ

ni şü mâ (SON)

Azm-i dîdâr-ı tû dâred cân-ı ber leb âmede
 Bâz gerded? Yâ berâyed? Çîst fermân-ı şumâ
 Ey fûrûg-i mâh-i hüsn ez rûy-i rahşân-ı şumâ
 Vezin: Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

HİCÂZ KÂR

Ey fûrûğ-ı mâh-ı hüsn ez rûy-i rahşân-ı şümâ

Beste : Bolâhenk Nûri Bey

Güfte : Hâfız Şirâzî

Hafîf

The musical score is written in staff notation with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The melody is composed of eighth and sixteenth notes, often beamed together in groups. The lyrics are written in Turkish and are aligned with the notes of the melody. The score consists of ten lines of music, each with its corresponding lyrics underneath.

Tâ nâ tâ nâ dir dir ten düm de rel lâ dir dir ten
 te ne ni tâ dir dir te nen nâ de re dil li ten
 dir dir ten til lil len â de re dil lâ dir dir
 de re dil lil lâ dir ten nen nâ de re dil lâ ten
 Ah Ey fû rû ği mâ hi hüs nez
 rû yi rah şâ nı şü mâ
 Ah â bı rû yi hû bi ez câ
 hi zi nah dâ nı şü mâ
 Ter dil li ter dil li ter dil li ten
 ter dil li ter dil li ter dil li ten

HİCÂZ KÂR
Ey fûrûğ-ı mâh-ı hüsn ez rûy-i rahşân-ı şümâ-2

tâ nâ tâ nâ dir dir ten de re dil li ten

te ne nen nen nen nâ de re dil li ten

hey hey a hâ hey a hâ ah hâ hey hey hey

a hâ âh hâ ah hâ ah hâ ah hâ yâ ri men

Meyân hâne

Ah key de hed dest in ga raz yâ

Râb ki hem des tân şe vend

Tâ nâ tâ nâ dir dir ten dûm de rel lâ dir dir ten

te ne ni tâ dir dir ten nen nâ te ne dil li ten

dir dir ten til lil len ah de re dil lâ dir dir ten

de re dil lil lâ dir ten nen nâ de re dil li ten

HİCÂZ KÂR
Ey fûrûğ-ı mâh-ı hüsn ez rûy-ı rahşân-ı şûmâ-3

ah hâ tı rı mec mu i mâ zül
 fû pe ri şâ nı şû mâ
 dir dir ten tâ dir ten til lîl len dir dir ten
 ah di ri til lîl lîl lîl lâ nâ de re til lîl len
 ah Az mi dî dâ rı tû dâ red
 câ nı ber leb â me de

Aksaksemâî
 Dir te nen ni ten te ne ni tâ dir ney
 dir te nen ni ten te ne ni tâ dir
 düm de rel lâ dir di ri tâ dir ne yî
 düm de rel lâ dir dir ri dir dir ney

HİCÂZ KÂR
Ey fûrûğ-ı mâh-ı hüsn ez rûy-i rahşân-ı şümâ-4

Semâî

Dir te ni ten ni te ne ni tâ tâ te ne dir ney

nâ te ne dir ney dir dir te ni ten ni ten

ni ten ten nen ni te nen nen dir dir te ni ten

ni te ni ten ten nen ni te nen nâ

Hafîf

Ah Ba zı ger ded yâ ber â yed

çis ti fer mâ ni şü mâ (SON)

Ey fûrûğ-ı mâh-ı hüsn ez rûy-i rahşân-ı şümâ

Âb-i rûy-i hûbî ez çâh-i zenehdân-ı şümâ

Key dehed in garaz yârab ki hemdestân şevend

Hâtir-i mecmû-i mâ zulf-i perîşân-ı şümâ

Azm-i dîdâr-i tû dâred cân-i ber leb âmede

Bâz gerded? Yâ berâyed? Çîst fermân-ı şümâ

Vezin: Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

BAYÂTÎ KÂR

Ahû zî tû amûht-û be hengâm-ı devîden

Beste : Bolâhenk Nûri Bey

Hafîf

Tâ nâ tâ nâ dir di ri ten

dil lâ dil lâ dir dir ten

til lil len ten nen til

lil lâ dost dost dost

düm de re dil lâ dir dir ten

til lil lâ nâ dir dir ten

dir dir tâ dir til lil lil lil lil lil

len le ne tâ dir ney

Â hi Â hu zi tû

a muh

BAYÂTÎ KÂR
Ahû zî tû amûht-û be hengâm-1 devîden-2

tû be hen gâ

mî de vî den

Rem Ef ker rû de te nû nû

is vû tâ ruh de te

nû nû va vû beş câ

nî me nî me ke ri de ri den den

ten nî dir dir ten nî dir dir te

nî dir dir ten dir dir

ta na ta na dir dir ten ten na

de re dil li ten

BAYÂTÎ KÂR
Ahû zî tû amûht-û be hengâm-î devîden -3

Rejm
Ef ger ruh de te nû nû

is vû ta ruh de te

nû nû vâ vû beş câ

ni me ni me ke ri de ri den den

ah ha ah ha ah ha ah ha ya rim

ah ha ah ha ah ha ah ha mi rim

ah ha ah ha ah ha ah ha rûm

be li şa hı men (Son)

Meyân hâne

şem i ez me nû

per va ne zi men

BAYÂTÎ KÂR
Ahû zî tû amûht-û be hengâm-ı devîden -4

göl

zi men a muht (SON)

dir dir ten na til lil la na

di de rel la dir dir ta na

de re dil ler ler dir dir ten

na de re dil li ten

Ahû zi tû amûht-û be hengâm-ı devîden
 Remkerden-û istâden-û vâbes nikerîden
 Şem-i ez men-û pervâne zi men amûht
 Efrûhten-û sûhten-û câme derîden

Vezin: Mef'ûlû/Mefâ'ilû/Mefâ'ilû/Fa'ûlûn

ACEMAŞÎRAN KÂR

Sultân-ı kerem şâh-ı adâletsin efendim

Beste : İsmâil Hakkı Bey

Hafif

Ten nen nen nâ dir dir ten

det de re dil lâ dir dir ten

ten nâ dir nâ dir ten nen nâ

be li şâ hı men

Sul tâ nı ke rem şâ hı a dâ

let si ne fen dim

İN â mı nı âm kâ rı le tâ

fet si ne fen dim

ten nen nen nâ dir dir ten

det de re dil lâ dir dir ten

ACEMAŞÎRÂN KÂR
Sultân-ı kerem şâh-ı adâletsin efendim-2

ten nen dir nâ dir ten nen nâ

ne ni şâ hı men

Meyânhâne

Eb vâ bı hü mâ yû nu ne üf

tâ de o lan her

bî vâ ye ye bâ dî i sa â

det sin e fen dim

ten nen nen nâ dir dir ten

det de re dil lâ dir dir ten

ten nen dir nâ dir ten nen nâ

ne ni şâ hı men (SON)

Sultân-ı kerem şâh-ı adâletsin efendim
În'âmını âmm kâr-ı letâfetsin efendim
Ebvâb-ı hümayûnuna üftade olan
Her bî-vâyeye bâdî-i saadetsin efendim

Vezin: Mef'ûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fa'ûlün

HİCAZKÂR KÂR

An siyehçerde ki şîrîn-i âlem bâ ûst

Beste : İsmâil Hakkı Bey

Güfte : Hâfîz Şîrâzî

Hafîf

Ten nâ dir nâ dir dir ten

düm de re dil lâ dir dir ten

ten nâ dir nâ dir dir ten

düm de rel lâ dir dir ten

An si yeh çer de i

şî rî nî â lem bâ ûst

Çeş mi mey gûn le bi han dâñ

di li hur rem bâ ûst

Ten nâ dir nâ dir dir ten

düm de re dil lâ dir dir ten

HİCAZKÂR KÂR
An siyehçerde ki şîrîn-i âlem bâ ûst-2

ten nâ dir nâ dir dir ten

düm de rel lâ dir dir ten

Meyânâne

Ger çi şî rî ni de he nân

pâ di şe hâ nen di ve lî

Ū sū ley mâ nı ze mâ nest

ki hâ tem bâ ûst

Ten nâ dir nâ dir dir ten

düm de re dil lâ dir dir ten

ten nâ dir nâ dir dir ten

düm de rel lâ dir dir ten (SON)

An siyehçerde ki şîrîn-i âlem bâ ûst
Çeşm-i meygûn, leb-i handân, dil-i hurrem bâ ûst
Gerçi şîrîndehe nân pâdişehânend velî
Ū suleymân-i zemân est ki hâtem bâ ûst

Vezin: Fâ'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fa'lün

UŞŞÂK KÂR

Ey padişehi saltanât ârâ-yı yegâne

Güfte : Mar'asîYusuf Kenân Bey
Beste : İsmâil Hakkı Bey

Hafif

Tâ nâ tâ nâ dir dir ten

düm de rel lâ dir dir ten

tâ nâ tâ nâ dir dir ten

düm de rel lâ dir dir ten ten

Ey pâ di şe hi sal ta nât â

râ yı ye gâ ne

Zâ tın dir e den bah şı şe ref

şev ke tü şâ ne

tâ nâ tâ nâ dir dir ten

düm de rel lâ dir dir ten

UŞŞÂK KÂR
Ey padişehi saltanât ârâ-yı yegâne-2

tâ nâ tâ nâ dir dir ten

düm de rel lâ dir dir ten

Meyânhâne

İk bâ lîn o la haş re ka dar

nâ mü te nâ hi

Nû ri ke re min mün te şir ak

tâ rı ci hâ ne

tâ nâ tâ nâ dir dir ten

düm de rel lâ dir dir ten

tâ nâ tâ nâ dir dir ten

düm de rel lâ dir dir ten (SON)

Ey pâdişeh-i saltanat ârâ-yı yegâne
 Zâtındır eden bahş-ı şeref şevket-ü sâne
 İkbâlin ola haşre kadar nâ-mütenâhî
 Nûr-ı keremin münteşir aktâr-ı cihâne

Vezin: Mefûlü/Mefâ'îlü/Mefâ'îlü/Fa'ûlün

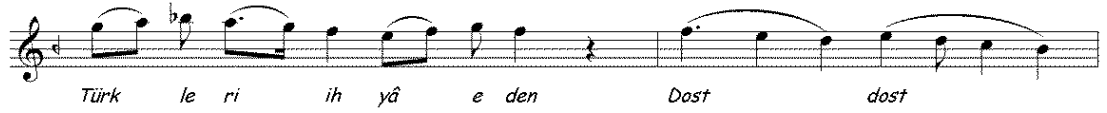
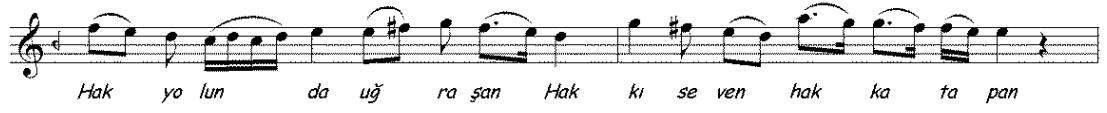
NEVRÛZ KÂR

Ey dehâsı, kudreti, azmiyle kudretler yapan

Güfte : Neş'et Bey

Beste : İsmâil Hakkı Bey

Devr-ı Revân

NEVRÛZ KÂR
Ey dehâsı, kudreti, azmiyle kudretler yapan-2

tâ nen ni tâ nen ni ten ne nen nâdir ten(SAZ) ten ne nen na dir ten

Hep se nin şî râ ne az min i le kur tul du va tân

Ey Ke mâl kalb ler de sen sin en bü yük taht lar ku ran

yâr yâr Mil le ti İs lâm i çin de

Türk le ri ih yâ e den dost dost

Mil le ti İs lâm i çin de Türk le ri ih yâ e den (SON)

Ey dehâsı, kudreti, azmiyle kudretler yapan
 Hak yolunda uğraşan Hakk'ı seven Hakk'a tapan
 Hep senin şî'râne azmin ile kurtuldu vatan
 Ey Kemâl kalblerde sensin en büyük tahtlar kuran

Vezin: Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

YEGÂH KÂR

Dil-i men der hevâ-yi rûy-i ferruh

Beste : İsmail Hakkı Bey

Güfte : Hâfız Şirâzî

Devr-i Hindî

Hey yâr hey dost hey hey mak bû li men

hey yâr hey dost hey hey mak bû li men

yâr hay râ nın o lam yâr kur bâ nın o lam

Ben de ne ey le mü rüv vet câ nim e fen dim

Hey yâr hey dost hey hey mak bû li men

hey yâr hey dost hey hey mak bû li men

Di li men der he vâ yi rû yi fer ruh

Bu ved â şuf te hem çun mü yi fer ruh

hey yâr hey dost hey hey mak bû li men

hey yâr hey dost hey hey mak bû li men

YEGÂH KÂR
Dil-i men der hevâ-yi rûy-i ferruh-2

Meyânhâne

Hey hey hey yâr hey hey hey hey dost

tâ nâ te nen ni yâr tâ nâ te nen ni dost

yâ lâ yâ lâ yâ le lel lâ dost

hey yâr hey dost hey hey mak bû li men

Be dî sâ kî şe râ bî er ga vâ nî

Be yâ di ner gî sî câ dû yi fer rûh

yâ lâ yâ lâ yâ le lel lâ dost

hey yâr hey dost hey hey mak bû li men (SON)

Dil-i men der hevâ-yi rûy-i ferruh
 Buved âşufte hemçun mûy-i ferruh

Bedih sâkî şerâb-i ergavânî
 Be yâd-i nergis-i câdû-yi Ferruh

Vezin: Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Fa'ûlün

DİLNIŞÎN KÂR

Ey ferâzende-i firûze revâk

Güfte : Veysî

Beste : İsmâil Hakkı Bey

Devr-i Hindî

Dir dir nâ dir ten nâ te ne dir ney

dir dir nâ dir ten nâ te ne dir ney

he yi hey yâr he yi hey dost

hey hey mak bû li men hey hey câ nâ nı men

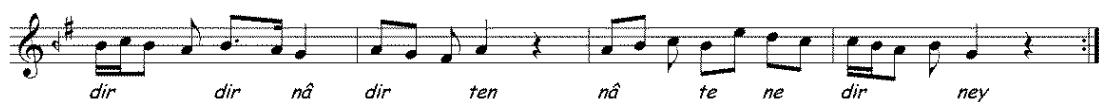
he yi he yi zi bâ yi men Ey fe râ zen de i fi rû

ze re vâk Şem se i ser ke şî jen gâ rî yi tâk

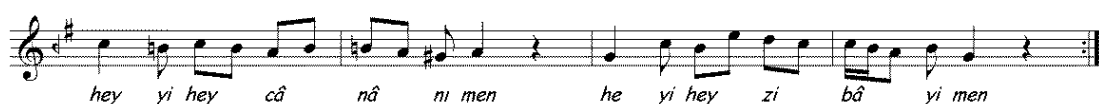
hey yi he yi hey hey hey yâr

hey dost câ nı men câ nâ nı men

DİLNIŞİN KÂR
Ey ferâzende-i firûze revâk-2

Meyânâne

DİL NİŞİN KÂR
Ey ferâzende-i firûze revâk -3

Gon ce i ten gi di li bâ ği tû em Lâ le i suh

te i dâ ği tû em hey hey

hey yâr hey dost câ nı men câ nâ nı men

ya lâ yâ lâ ye le le le le le le

ye le le le le le hey hey mak bû li men

he yi hey câ nâ nı men he yi hey zî bâ yi men

Dir dir nâ dir ten nâ te ne dir ney

dir dir nâ dir ten nâ te ne dir ney (SON)

Ey ferâzende-i firûze revâk
 Şemse-i zer-keş-i jengârî tâk
 Gonce-i teng dil-i baĝ-ı tû-em
 Lâle-i suhte-i daĝ-ı tû-em

SÛZİNÂK KÂR

Ahû zi tû amûht-û be hengâm-ı devîden

Beste : Neyzen Ali Rızâ Bey

Hafîf

Te ni ten til lil len nâ de re dil li ten nen³

te ni ten til lil len nâ de re dil li ney

te ne ni te nen ten te ne ni te nen ten

te ne ni te nen nâ dir dir ney

Â hû zi tû â muh tû be hen

gâ mi de vî den

Rem ker de nû is tâ de nû vâ

bes ni ke rî den

te ni ten til lil len nâ de re dil li ten nen³

te ni ten til lil nâ de re dil li ney

SÛZİNÂK KÂR
Ahû zi tû amûht-û be hengâm-1 devîden-2

te ne ni te nen ten te ne ni te nen ten

te ne ni te nen nâ dir dir ney

Meyânâne

Şem ez me nü per vâ ne zi men

gûl zi men â muht

Ef rûh te nü suh te nü

câ me de ri den

te ni ten til lil len nâ de re dil li ten nen³

te ni ten til lil nâ de re dil li ney

te ne ni te nen ten te ne ni te nen ten

te ne ni te nen nâ dir dir ney (SON)

Ahû zi tû amûht-û be hengâm-1 devîden
 Remkerden-û istâden-û vâbes nikerîden
 Şem-i ez men-û pervâne zi men amûht
 Efrûhten-û sûtten-û câme derîden

Vezin: Mef'ûlû/Mefâ'ilû/Mefâ'ilû/Fa'ûlûn

ŞEHNÂZ KÂR

Tahmîd ü hemtâ hâlik'ül ekvân

Beste: Neyzen Ali Rızâ Bey

Hafîf

Ten dir ten nâ til lil len nâ

te ne ni tâ til lil lâ nâ det dere dil li ney det dere dil li ney

Ten ni ten nâ til lil len nâ

te ne ni tâ til lil lâ nâ det dere dil li ney det dere dil li ney

Tah mî dü hem tâ

hâ li kül ek vân vân

Ah se ni nâ bi â rî yi

sul tân tân

Ten dir ten nâ til lil len

te ne ni tâ til lil lâ nâ det de re dil li ney ney

ŞEHNÂZ KÂR
Tahmîd ü hemtâ hâlik'ül ekvân-2

Ten ni ten nâ til lîl len nâ

te ne ni tâ til lîl lâ nâ det de re dil li ney det de re dil li ney

Meyânâne

Hü vel e mî rûl â dil

Ab dül ha mîd mîd

E dâ me hû ni sal ta

nâ tûl Os mân mân mân

Ten dir ten nâ til lîl len nâ

te ne ni tâ til lîl lâ nâ det de re dil li ney det de re dil li ney

Ten ni ten nâ til lîl len nâ

te ne ni tâ til lîl lâ nâ det de re dil li ney det de re dil li ney (SON)

Tahmîd ü hemtâ hâlik'ül ekvân
 Âhsen-i nâb-i ârî-yi sultân
 Hüve'l emîr'ül âdil Abdü'l Hamîd
 Edâme hûn-i saltanâtü'l Osmân

Tâhir Bûselik Kâr

Bahâr erse yine seyr-i gülistân olduğün görsem

Güfte : Nef'î

Beste : Rauf Yektâ Bey

Hafîf

Tâ nâ tâ nâ ten ne nen nâ te ne nen dir

dir dir ten nâ dir lâ dir lâ dir dir ten nen

nâ de re dil li di ri ten tâ nâ tâ nâ

dir dir ten nâ til lil lâ nâ til lil len nâ

te ne nen di ri dir dir ten nen nâ de re dir tâ

di ri ten Ba hâr er se

yi ne sey ri gül si

tân ol du ğün gör sem

Gü zel sey rey le mek

uş şâ ka â sân ol

Tâhir Bûselik Kâr
Bahâr erse yine seyr-i gülîstân olduĝun görsem-2

du ğun gör sem ah hâ hey
 he yi ah hâ hey hey
 ah ha ah hâ câ nım ah mu râ dı
 men vay Gü zel sey rey
 le mek uş şâ ka â
 sân ol du ğun gör sem
 Meyânâne
 Le tâ fet le gö rûn
 se â su mâ nın ak
 sı her yer de çe men de
 baş ka bir â lem

Tâhir Bûselik Kâr
Bahâr erse yine seyr-i gülîstân olduĝun görsem -3

nü mâ yân ol du ğun

gör sem tâ nâ di ri nâ dir nâ nen nen

nâ de re di ri ten tâ nâ tâ nâ

di ri di ri ten nen nâ de re dil li di ri ten

Çe men de baş ka bir

â lem nü mâ yân ol

du ğun gör sem ah hâ hey

hey ah hâ hey hey

ah ha ah hâ câ nım ah mu râ di

men vay Gü zel sey rey

Tâhir Bûselik Kâr
Bahâr erse yine seyr-i gülistân olduğun görsem -4

le mek uş şâ ka â
sân ol du ğun gör sem
ah hâ hey he yi ah hâ hey
hey ah ha ah hâ câ nım
ah mu râ di men vay Gü zel sey
rey le mek uş şâ
ka â sân ol
du ğun gör sem (SON)

Bahâr erse yine seyr-i gülistân olduğun görsem
Güzel seyr eylemek uşşâka âsân olduğun görsem
Letâfetten görünse âsumânın aksi her yerde
Çemende başka bir âlem nümâyân olduğun görsem
Vezin: Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

SÜZ-İ DİL KÂR

Ey bülbül-i hoş-nevâ, hâmûş ol

*Beste ve Güfte:
Ahmet Avni Konuk*

Hafif

Ah tâ nâ dir di ri ten
 vah tâ nâ til lil len
 tâ nâ tâ nâ dir dir ten nen
 nâ de re dil li ten ten
 Di ri lâ dir lâ dir dir ten nen
 nâ ey vah tâ di ri ten
 te ne ni tâ til lil len nen
 tâ te ne di ri ten ten
 Ey bü bü li hoş
 ne vâ hâ muş ol

SÜZ-İ DİL KÂR
Ey bülbül-i hoş-nevâ, hâmûş ol-2

hey hey hey hey

râ nâ yı men

V'ey Ey kal eş bi ki ha du zî dr

âe ni zeh pur ri hu nûş rûş ol ol

hey hey hey hey

râ nâ yı men

Ten nâ di ri nâ

â di ri lâ nâ dir ten

Til lil lil lil lil lil len le ne

til lil len a man

SÛZ-İ DİL KÂR
Ey bülbül-i hoş-nevâ, hâmûş ol-3

Ter dil lâ nâ dir dir ten

te ne ni ten ten nen dir

ten nen til lil len nâ

â te ne tâ dir ten

Key Ey kal eş bi ki ha du zî dî

de ni zeh pur ri hu nûş rûş ol ol

hey hey hey hey

râ nâ yı men

Üs tâ di men

biş nev fer yâ di men

SÛZ-İ DİL KÂR
Ey bülbül-i hoş-nevâ, hâmûş ol-4

The musical score is written on ten staves in a single system. The key signature has two sharps (F# and C#), and the time signature is 4/4. The lyrics are written below the notes, with some words split across lines. The score ends with a double bar line and the word '(SON)'.

sû zi di les
ti â hı men
Üs tâ di men
biş nev fer yâ di men
sû zi di les
ti â hı men
K'ey kal bi ha zî
Ey eş ki du çî
de ni zeh ri nûs ol
pür hu rûş ol
hey hey hey hey
râ nâ yı men (SON)

SÜZ-İ DİL KÂR
Ey bülbül-i hoş-nevâ, hâmûş ol-5

Meyân-hâne
Nim-Haff

Ah de re dil lâ nâ dir ten

te ne ni tâ dir dir ten

de re dil lâ tîl lil len nen

nâ te ne tâ dir ten

Tâ nâ tâ nâ ter dil lâ nâ

te ne tâ di ri ten

Üs tâ di hü ner

Ze kê î git di

hey hey

hey râ nâ yı men

SÜZ-İ DİL KÂR
Ey bülbül-i hoş-nevâ, hâmûş ol-6

The musical score is written on ten staves in a single system. The key signature has two sharps (F# and C#), and the time signature is 6/8. The lyrics are in Turkish and are written below the notes. The melody is characterized by flowing eighth and sixteenth notes, often grouped with slurs. There are several fermatas over the notes for 'ten' and 'nâ'. The lyrics are: Ey ban gi â dem sü rû di gûş ol hey hey râ nâ yi men dir dir ten til lil len de re dil lâ nâ dir ten Ten ne nâ dir tâ nâ düm de rel lâ dir dir tâ nâ Te ne ni tâ dir dir ten te ne ni tâ dir dir ten

Ey ban gi â dem
 sü rû di gûş ol
 hey hey
 râ nâ yi men
 dir dir ten til lil len
 de re dil lâ nâ dir ten
 Ten ne nâ dir tâ nâ
 düm de rel lâ dir dir tâ nâ
 Te ne ni tâ dir dir ten
 te ne ni tâ dir dir ten

SÛZ-İ DİL KÂR
Ey bülbül-i hoş-nevâ, hâmuş ol-7

Hafîf

The musical score is written on four staves in G major (one sharp) and 2/4 time. The tempo is marked 'Hafîf' (light). The lyrics are written below the notes.

Av nî di li zâ
re tes li yet yok
hey hey hey hey
râ nâ yı men

Ey bülbül-i hoş-nevâ hâmuş ol
Vey kalb-i hazîn zehr-nûş ol
Üstâd-ı hüner Zekâî gitdi
Ey bang-i âdem sürûd-gûş ol
Avnî dil-i zâra tesliyet yok
Ey eşk-i dü-dîde pür hurûş ol

Vezin: Mef'ûlû/ Mefâ'ilün/ Fa'ûlün

HİCÂZ KÂR

Şevk-i hayâlimden münbasit oldum
(Kâr-ı Şevk-i Hayâl)

Beste ve Güfte
Ahmet Avni Konuk

Fer'

Şev ki ha yâ lim den

mün ba sit ol dum

şev ki ha yâ lim den

mün ba sit ol dum

Rû Hâ hi ri re ga vâ mı nîm dil dan den

zev şev ki le dol bul dum dum

Rû Hâ hi ri re ga vâ mı nîm dil dan den

zev şev ki le dol bul dum dum (SON)

Rak sı te ren nûm hâ li di

1. lim dir 2. lim dir

HİCÂZ KÂR
 Şevk-i hayâlimden münbasit oldum-2
 (Kâr-ı Şevk-i Hayâl)

Ten nâ dir ri nâ

det de re dil li ney

tâ nâ tâ nâ dir te nen nâ

til lil lil lil len

ah ye le lel le le lel le

lel lel lel lel li

yâr a mân a mân

yâ le lel lel lel lel li

hey yâ ri ma man

hey yi câ nım a mân

HİCÂZ KÂR
 Şevk-i hayâlimden münbasit oldum-3
 (Kâr-ı Şevk-i Hayâl)

Ağır Sengîn Semâî

(Şehnâz) Dol dur ge tir ey sâ kî
 ze hî ri ga ma tir yâ yâ kî
 çal sâ zı nı ey mut rib
 â lem ki me dir bâ kî

Devr-i Hindî

(Evcârâ) Ter dil li ten nâ dir dir te nen nâ
 ter dil li ten nâ dir dir te nen nâ
 ter dil li ten nâ dir dir te nen nâ
 ter dil li ten nâ dir dir te nen nâ
 ter dil li ten nâ dir dir te nen nâ

Evsat

Aç dı gül ler jâ le ler

HİCÂZ KÂR
 Şevk-i hayâlimden münbasit oldum-4
 (Kâr-ı Şevk-i Hayâl)

dol du zi bâ lâ le ler

Yürük Semâî

Tir yel lel li yel lel lel lel lel li yâ la ye le

lâ li ah ye le lâ li ah

Evsat

Nev be hâ rı müj de

ler bül bül ler ey

ler nâ le ler

Yürük Semâî

Tir yel lel li lel lel lel lel lel li yâ lâ ye le

lâ li ah ye le lâ li

Beste Devr-i Revânî

Bû yi gül şe şen

mâ hi tâ bın nû

HİCÂZ KÂR
 Şevk-i hayâlimden münbasit oldum-5
 (Kâr-ı Şevk-i Hayâl)

ru nu tâ dir i der
 sev di ğim bak
 bu le tâ fet cen
 ne ti tas vîr i der

Nim-Hafîf

Dir dir ten til lil len
 te ne ni tâ dir dir
 dir dir ten til lil len
 te ne ni tâ dir dir ten
 dir dir ten til lil len
 ah te ne ni tâ dir dir

Şevk-i hayâlinden münbasît oldum
 Rûh-i revânımdan zevk ile doldum
 Raks-ı terennüm hâl-i dilimdir
 Hâr-ı gam-ı dilden şevk ile buldum

Doldur getir ey sâkî
 Zehr-i gama tiryâkî
 Çal sazını ey mutrîb
 Âlem kimedir bâkî

Açdı güller jâleler
 Doldu ziybâ lâleler
 Nev-bahârı müjdeler
 Bûlbûl eyler nâleler

Bûy-i gülşen mâhitâbın nûrunu ta'tir ider
 Sevdiğim bak bu letâfet cenneti tasvîr ider

Vezin: 1.Dörtlük: ?
 2.Dörtlük: Mef'ûlü/Mefâ'ilün
 3.Dörtlük: Fâ'ilâtün/Fâ'ilün
 Son iki beyit: Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

HÜSEYİNÎ - NAKİŞ KÂR

O şûha sad cefâ sâ mân-ı sabrım bî karâr etti

Beste : Râkım Elkutlu

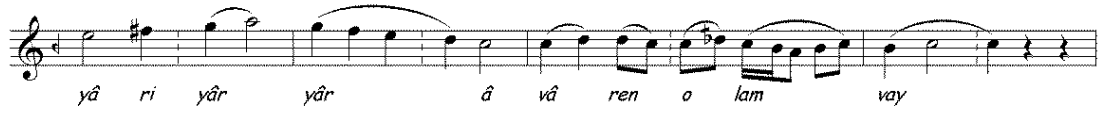
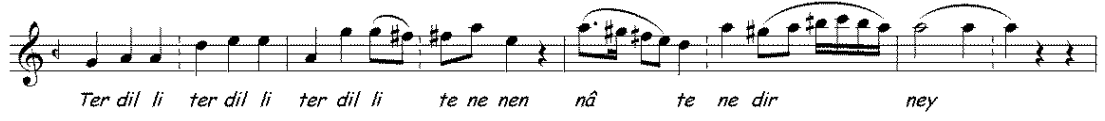
Muhammes

Yürük Semâî

HÜSEYİNÎ - NAKİŞ KÂR
O şûha sad cefâ sâmân-ı sabrım bî karâr etti-2

Muhammes

Yürük Semâî

HÜSEYİNÎ - NAKİŞ KÂR
 O şûha sad cefâ sâ mân-ı sabrım bî karâr etti-3

gel gel hey râ nin o lan gel

gel gel bî çâ re no lam vay

Ter dil li ter dil li ter dil li te ne nen nâ te ne dir ney

ter dil li ter dil li ter dil li te ne nen nâ de re dir ney

yâ ri yâr yâr â vâ ren o lam vay

dost dost bî çâ re no lam vay (SON)

O şûha sad cefâ sâ mân-ı sabrım bî-karâr etti
 Sabr ol Şemsiyâ bu dehri pür zehrin cefâsından
 Vezin: Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün/Mefâ'îlün

RAST KÂR

Biz şî'ri böyle söyledik ağıâr söyleyin

Beste : Münir Nûrettin Selçuk
Güfte : Yahyâ Kemâl Beyatlı

Nim-Hafîf

Aranâğme...

Biz şî' ri bôy le söy le dik ağı yâr söy le sin

hem dost söy le sin bu nu hem yâr söy le sin

hem dost söy le sin bu nu hem yâr söy le sin (SAZ)

Reng al dı öz ge â teşi miz den şerâ bü gül (SAZ) gül (SAZ)

Pey mâ ne söy le sin bu gül zâr söy le sin

Pey mâ ne söy le sin bu nu gül zâr söy le sin

Yel lel li yel le lel le lâ ten nen ni ten ne nen ne nâ

RAST KÂR
Biz şî'ri böyle söyledik ağıâr söylesin-2

Ten nen niten ni ten nen niten ni ten nen nen nen nen ne ni yâr nen ni yâr

Mız râ bı tab' ı mız sö zü kalb et di bes te ye

Hem bes te söy le sin bu nu hem kâr söy le sin

yel lel li yel le lel le lâ ten nen ni ten ne nen ne nâ

ten nen ni ten ni ten nen ni nen ni ten nen nen ne ne nen ne ni yâr

Hem bes te söy le sin bu nu hem kâr söy le sin (SAZ)

Esrâ rınaz mı şer he de mez ak lı dün ye vî (SAZ) vî (SAZ)

Ef lâ ke per rü bâl a çan ef kâr söy le sin

Ef lâ ke per rü bâl a çan ef kâr söy le sin (SAZ)

RAST KÂR
Biz şî'ri böyle söyledik ağıâr söylesin -3

Bî gâ ne ler bu sâ ha da ma' zur dur Ke mâl

Bî gâ ne ler bu sâ ha da ma' zur dur Ke mâl

Er bâ bı zevk şî' ri mi her bâr söy le sin

Yürüksemâ'i

Hey hey yâr hey hey dost

Bî gâ ne ler bu sâ ha da ma' zur dur Ke mâl dur Ke mâl

Er bâ bı zevk şî' ri mi her bâr söy le sin

Nim-Hafîf

Er bâ bı zevk şî' ri mi her bâr söy le sin (SON)

Biz şî'ri böyle söyledik ağıâr söylesin
 Hem dost söylesin bunu hem yâr söylesin

Reng aldı özge âteşimizden şerâb-ı gül
 Peymâne söylesin bunu gülzâr söylesin

Mızrâb-ı tâb'ımız sözü kalbetti besteye
 Hem beste söylesin bunu hem kâr söylesin

Esrâr-ı nazmı şerhedemez akl-ı dünyevî
 Eflâke perr ü bâl açan efkâr söylesin

Bîgâneler bu sâhada ma'zûrdur Kemâl
 Erbâb-ı zevk şî'rimi her bâr söylesin

MAHÛR KÂR-I MÜSEDDDES

Menem ki kâfile-i sâîâr-ı kâr-bân-ı gâmem

Güfte : Fuzûlî

Beste : Cinugen Tanrıkorur

Düyek

Ten nen ten nen ni tâ ni tâ nâ yel lel lel lel li yel li yâ lâ
 ah ha ah ha be li be li yâ ri men
 Ten nen te nen ni ten ni tâ nâ yâ lâ ye lel li yel li yâ lâ
 dir dir ri ten be li be li mî ri men
 Me nem ki kâ fi le sâ lâ rı kâ rı bâ ni gâ mem (SAZ)
 Mü sâ fi ri re hi sah râ yı mih ne tû e le mem (SAZ)
 Ha kîr bah ma ma na kim se den sa ğın ma ke mem (SAZ)
 f Fa kî ri pâ di şeh â sâ ff ge dâ yı muh te şe mem
 Si riş ki tah tı re vâñ dir ma na vü â hı â lem Ah
 (rall..) Ce fâ vü cev ri lâ zım be lâ vü der di ha şem

MAHÛR KÂR-I MÜSEDDES -2

Yürüksemâ'i (♩=144)

Te nen te nen ni ten ni tâ nâ di ri ten ni te nen

Ne mül kü mâ lı ma na vir se çer hi mem nû nem

Ne mül kü mâ lı dan â vâ re kıl sa mah zû nem

E ger çi müf li sū pes tū mu hak ka rû dū nem

De mâ dem öy le ha yâl ey le rem ki kâ rûn' em

Gö nül de nak di ve fâ gen ci lîk pin hâ nî

Gö züm hi zâ ne i lâ lü gü her ve lî fâ nî (rall..)

Düyek (♩=128)(ağır !)

Te nen te nen ni tâ nâ tâ nâ di ri ten

Ha yat sar fi dü ben der di kıl mı şam hâ sıl (SAZ)

Sî riş ki â lü ru hi zer di kıl mı şam hâ sıl (SAZ)

Ne dev ri ger di ši ger dun me nüm mu râ dım i le

MAHÛR KÂR-I MÜSEDDES-4

(rall..)

Ne gâ ye ti e me lûm hûs nû î ti kâ dîm i le

Düyek (♩=144)

Te nen te nen ni ten ni tâ nâ di ri di ri te nen

Ha sûd sû re ti â hı vâ li me na zer kıl maz (SAZ)

Ce fâ kıl lar me ni bî çâ re ye ha zer kıl maz (SAZ)

Sa nır ki nâ le vû zâ rım a na e ser kıl maz Ah

A nı mü rûr i le â lem de der be der kıl maz (SAZ)

Ze mâ ne iç re mü cer reb dir in ti kâ mı ze mân (SAZ)

(rall..)

He mî şe yah şî ye yah şî ve rir ya mâ na ya mân

Yürüksemâ'i (♩=136)(ağırca)

Te nen te nen ni tâ ni tâ nâ di ri di ri ten nâ

Ho şem ki hâ me i tak dî ri î zi dî mü te 'âl

MAHÛR KÂR-I MÜSEDDES-5

Vü cû di lev hı ne tas vîr i den de sû re ti hâl
Ra kam kı lan e ger id bâ rıdır ve ger ik bâl
O lur te gay yûr a na gay ri den bir em ri mu hâl
Sa' â de ti e ze lâ ka bi li ze vâl ol maz
Gü neş yer üs tû ne hem düş se pâ yi mâl ol maz
Düyek (♩=128) (ağır)
Te nen te nen ni tâ ni tâ nâ yâ ye le lel li yel le lel
'A zî zi Hak ha se di düş me ni le ol maz hâr
Ha sûd ey le si ik bâ li ey le mez id bâr (SAZ)
E ger çi gül bü ne gâ hî ha zan dan â fet var (SAZ)
Te dâ rik ey ler a na â kı bet ne sî mi ba hâr

MAHÛR KÂR-I MÜSEDDES-6

Ga raz ki her kim e zel den o lur sa dev let mend

Mu hâl dir ye te â sâ rı dev le ti ne ge zend

(rall..)

Yürüksemâ'i (♩=144)

Te nen te nen ni tâ ni tâ nâ di ri ten ni ten nâ

E ger çi bir ni ce gün ik ti zâ yi â le mi dîn

Ci hân da ey le dik ik bâl râ ye ti ni ni gün

Ze mâ ne sû re ti ah vâ lim et di di ger gün

Ve fâ ha tı na ka lem çek di çer hi bu ka le mûn

Kü nun ze mâ ne ol ah vâl den pe şî man dır

(rall..)

E ger çi kâ fi ri di hâ li yâ mü sel man dır

Düyek (♩=136)(ağırca)

Te nen te nen ni ten ni tâ nâ til lil len

MAHÛR KÂR-I MÜSEDDES-7

Fu zû li ey le di ğin ah di ne ve fâ kıl gıl Ah

Ye ter ği kâ yet e dip ğer hi mâ ce râ kıl gıl (SAZ)

Vü cû du nu he de fi nâ ve ki be lâ kıl gıl (SAZ)

Ka mu ce fâ la ra sab rey le yip duâ kıl gıl (SAZ)

Kim ola dost rı zâ sı he min sa na ha sı (SAZ)

Rı zâ yı dost dur as lî te met tu' ey ğa fil

Te nen ni ten ni ten ni tâ nâ ten ni te nen te ne nâ... (SON)
(ağır...) (ağır...)

Menem ki kâfile-sâlâr-ı kârbân-ı gâmem
 Müsâfîr-i reh-i sahrâ-yı mihnet ü elemem
 Hakîr bahma mana kimseden saġınma kemem
 Fakîr-i pâdişâh-âsâ gedâ-yı muhteşemen
 Sirişk taht-ı revândur mana ve âh alem
 Cefâ vü cevır mülâzım belâ vü derd-i haşem

Ne mülk ü mâl mana virse çerh-i memnûnem
 Ne mülk ü mâlden âvâre kılsa mahzûnem
 Egerçi müflis ü pest ü muhakkar ü dûnem
 Dem-â-dem eyle hayâl eylerem ki Karûnem
 Gönülde nakd-i vefa genci lîk pinhânî
 Gözüm hızâne-i la'l ü güher velî fânî

Hayât sarf idüben derd kılmaşam hâsıl
 Sirişk-i âl ü rûh-i zerd kılmaşam hâsıl
 Zamîr gözgüsine gerd kılmaşam hâsıl
 Tabî'at-i seg-i şeb-gerd kılmaşam hâsıl
 İşüm kara gece tâ subh nâle vü feryâd
 Ne virseler ana şâkir ne kılsalar ana şâd

Sirişk-rîz gül-endâmlar hevâsıyile
 Şikeste-hâl siyeh zülfler belâsıyile
 Zemâne içre gam-ı ışk macerâsıyile
 Hemîşe maslahatum özgeler rızâsıyile
 Ne devri gerdiş-i gerdûn menüm murâdum ile
 Ne gâyet-i emelüm hüsn-i i'tikâdum ile

Hasûd sûret-i ahvâlüme nazâr kılmaz
 Cefâ kılur meni bî-çâreye hazer kılmaz
 Sanur ki nâle vü zârum ana eser kılmaz
 Anı mürûr ile âlemde der-be-der kılmaz
 Zemâne içre mücerrebdür intikâm-ı zemân
 Hemîşe yahşıya yahşı virür yamana yaman

Hoşem ki hâme-i takdîr-i îzid-i müte'âl
 Vücûd levhine tasvîr idende sûret-i hâl
 Rakam kılan eğer idbârdur ve ger ikbâl
 Olur tegayyür ana gayrden bir emr-i muhâl
 Sa'âdet-i ezeli kâbil-i zevâl olmaz
 Güneş yir üstine hem düşse pâ-y-mâl olmaz

Azîz-i Hak hased-i düşmen ile olmaz hâr
 Hasûd hilesi ikbâli eylemez idbâr
 Egerçi gülbüne gâhî hazândan âfet var
 Tedârük eyler ana âkıbet nesîm-i bahar
 Garaz ki her kim ezelden olursa devlet-mend
 Muhâldür yete âsâr-ı devletine gezend

Egerçi bir nice gün iktizâ-yi âlem-i dîn
 Cihânda eyledi ikbâl râyetini nigûn
 Zemâne sûret-i ahvâlüm itdi dîger-gûn
 Vefa hatına kalem çekdi çerh-i bukalemun
 Künûn zemâne ol ahvâlden peşîmândur
 Egerçi kâfir idi hâliyâ müselmândur

Fuzûlî eyledüğün ahdüne vefâ kılğıl
 Yeter şikâyet idüb şerh-i mâcerâ kılğıl
 Vücûdunu hedef-i nâvek-i belâ kılğıl
 Kamu cefâlara sabr eyleyüb du'â kılğıl
 Kim ola dost rızâsı hemîn sana hâsıl
 Rızâ-yı dostdur asl-ı temettü' ey gafıl

Vezin: Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün

RAST KÂR

Çok insan anlayamaz eski mûsikîmizden

Güfte : Yahya Kemal Beyatlı
Beste : Erol Sayan

Hafif

Ten nâ ten ni câ nım de re dil li ten ni mî rim

til lil te ne dir te ne yâ rim dost dost

Çok in san an la ya maz

es ki mû si kî mi den

Ve ³ on dan an la ma yan

bir şey an la maz biz den

A çar bir al tın a nah tar la

ruh u fuk la rı nı

He ³ ³ men ya yıl ma ya baş lar

sa da ve nur a kı nı

RAST KÂR
Çok insan anlayamaz eski mûsikîmizden-2

Dir ten ten nâ til lil len dir

tâ nâ de re dil li ten ni ten dir

Hey hey dost hey mî rim hey yâ ri men

ten nen ni tâ nen ni hey yâr mî ri men

Meyânâne

Ve ses le nir bü yük It rî

se mâ yı ör ten ruh

Pe şin de dal ga la nır bes te

siy le Sey yîd Nuh

O mut lu dev re de It rî ye

en ya kın bir dost

RAST KÂR
Çok insan anlayamaz eski mûsikîmizden-3

I şık lı dan te le ler bes

te kâ rı Hâ fız Post

Yürüksemâî

Yâ lel li yâ lâ yel lel li ye le lâ tâ nen ni ten nâ

ten nen ni te ne nâ hey yâ ri men hey mî ri men

ten nen ni ten nâ ten de câ nım yel lel li yâ lâ

sul tâ nım Ah Bu yaz ke men çe yi bu din le din se

Kan lı ca³ da Ah Ba har da bir ge ce

tan bu ru din le Çam lı ca da Ah bu saz

la rın du yu lür her te³ lin³ de sa de va tan

Ah Si hir li rüz gâr e ser da i ma bu top rak tan

RAST KÂR
Çok insan anlayamaz eski mûsikîmizden-4

Hafîf

Ten nen ni ten nen ni ten nen ni ney

ter dil li ter dil li ter dil li ney

Yüz el li yıl sı ra dağ lar

bi rer bi rer yü ce lir

Ve a kî bet De de nin

an lı şan lı dev ri ge lir

Bu mû si kî yi o son kud re

tiy le par lat tı

Ö lün ce ü l ke de bir muh te

şem gü neş bat tı (SON)

Çok insan anlayamaz eski mûsikîmizden,
 Ve ondan anlamayan bir şey anlamaz bizden.
 Açar bir altın anahtarla rûh ufuklarını,
 Hemen yayılmaya başlar sadâ ve nûr akını

Ve seslenir büyük İtrî, semâyı örten rûh,
 Peşinde dalgalanır bestesiyle Seyyîd Nûh.
 O mutlu devrede İtrî'ye en yakın bir dost,
 Işıklı dantelalar bestekârı Hâfîz Post

Bu yaz kemençeyi bir dinledinse Kanlıca'da
 Baharda bir gece Tanbûr'u dinle Çamlıca'da
 Bu sazların duyulur her telinde sâde vatan
 Sihirli rüzgar eser dâimâ bu topraktan

Yüz elli yıl sıra dağlar birer birer yücelir
 Ve âkıbet Dede'nin anlı şanlı devri gelir
 Bu mûsikîyi, O, son kudretiyle parlattı
 Ölünce, ülkede bir muhteşem güneş battı

EVC-İ ŞEVK KÂR

Gel ey seher yeli gel bahârı söyleşelim

Güfte : M. Turan Yazar

Beste : Akın Özkan

Senginsemâî

Te ne ni te nen te ne ni te nen nâ te ne dir ney

te ne ni te nen te te ne nen nâ te ne dir ney

ye le li ye lel ye le li ye lel yâ lâ yel lel le lel lel

te ne ni te nen ten te ne nen nâ te ne dir ney

Ağır Düyek

Gel ey se her ye li gel gel ba hâ rı söy le şe

lim te nen te nen tâ dir dir ney

Ba ha rı bit me ye cek bir

dî yâ rı söy le şe lim te nen te nen tâ dir te nen

Ye ter Ne vâ da Mu hay yer de Sû zi dil de ye ter

EVÇ-I ŞEVK KÂR
Gel ey seher yeli gel bahârı söyleşelim-2

te nen te nen te ne dir te nen Sus ey gö nül te li

ar tık ka râ rı söy le şe lim

Ev ci şevk söy le şe lim

Senginsemâî

te ne ni te nen te ne ni te nen nâ te ne dir ney a man a man

te ne ni te nen te ne ni te nen nâ te ne dir ney

Semâî

Ne he def ler ne he ves ler ka la cak tır ge ri ye

te ne ni ten te ne nâ Ku la Hak tan bir a vuç yer

ka la cak tır ge ri ye te ne ni ten nâ te ne dir

Yü rü mut rib ye ni bir şevk i le çal kâ rı mı zı

te ne ni ten nâ te ne dir U nu tül sak ta bu ses ler

EVC-İ ŞEVK KÂR
Gel ey seher yeli gel bahârı söyleşelim-3

ka la cak tır ge ri ye ka la cak tır ge ri ye
Senginsemâî
te ne ni te nen ten nen ni te ne nen nâ te ne dir ney
te ne ni te nen te ne ni te nen nâ te ne dir ney
Ağır Düyek
Sus ey gö nül te li ar tık ka râ rı söy le şe
lim Ev ci şevk söy le şe lim (Son)

Gel ey seher yeli gel, gel bahârı söyleşelim
 Baharı bitmeyecek bir diyârı söyleşelim
 Yeter Nevâ'da, Muhayyer'de, Sûz-i dil'de yeter
 Sus ey gönül teli artık, karârı söyleşelim

Ne hedefler ne hevesler kalacaktır geriye
 Kula Hakk'tan bir avuç yer kalacaktır geriye
 Yürü mutrîb yeni bir şevk ile çal kâr'ımızı
 Unutulsak ta bu sesler kalacaktır geriye

Vezin: Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlâtün/Fe'îlün

FERAHNÂK-AŞÎRÂN KÂR

Dûcâr-ı elem olsa da ister yine hârı

Beste ve Güfte : Zeki Atkoşar
11.01.2003

Hafif

Hey ki yâr yâr yâ ri men hey ki yâr yâr yâ ri men

yâr ye le lâ yel le le lâ dir te ne nâ dir nâ

Yel le le lel lel le le lâ ten te ne nâ tâ nâ

yel le lel lel lel lel li yâ lâ yel le le lel li yâ lâ

Dû câr ı e lem ol sa da is ter yi ne hâ rı

Hâ müş mu o lur hiç gü lü gör müş se he zâ rı

Ey yâ mî ha zân gel se de sol maz bu gü lis tân

Gül şen de ki bül bül gibi dir bu di li zâ rı

Di ri ten ni te nen ten te ne nen dir te ne nen dir ten

FERAHNÂK-AŞÎRÂN KÂR
Dûcâr-ı elem olsa da ister yine hârî-2

tâ nâ dir nâ dir te ne dir na dir te ne nâ

Yel le lâ yel le le lâ yel le lel lel lel lel li tâ nâ

Yel le lel lel lel lel li yâ lâ yel le le lel li yâ lâ

Bî çâ re gö nül ler ga mı def et me ye hâ zir

Üf tâ de si nin kal ma dı hiç sab rü ka râ rı

Â şık la ra bin fas lı Fe rah nâk yi ne yet mez

Uş şâ kı gö rüp kıl dı A şf rân da ka râ rı

Dir te ni ten dir te ni ten dir te ne nâ dir di ri ten

tâ nâ dir nâ dir te ne nâ dir nâ

Ten ne nen nen nen nen ne ni ten nâ ten nenen nen nen nen ne ni ten nâ

FERAHNÂK-AŞÎRÂN KÂR
Dûcâr-ı elem olsa da ister yine hârî-3

Yel le lel lel lel lel li yâ lâ yel le lel lel lel lel li yâ lâ

Devr-î Revân

Di ri ten nâ di ri tâ nâ di ri ten ten nâ

A di rem lâ di ri nâ a di rem lâ di ri nâ

di ri ten nen nâ di ri ten nen nen nâ

yel le lel li yel le lel lâ di ri tâ nâ dir nâ

Yürüksemâî

Ney zen ba şı nın rû hu nu mes rûr e der el bet (Saz) bet (Saz)

Şâ yet bu nu din ler i se ağı yâ rı vü yâ ri (Saz)

Şâ yet bu nu din ler i se ağı yâ rı vü yâ ri (Saz)

Bî gâ ne o lan lar bu nu bil mez se ne gam dır (Saz) dır (Saz)

Mec lis de ki yâ râ ne he diy ye o la Kâ rı (Saz) rı

FERAHNÂK-AŞÎRÂN KÂR
Dûcâr-ı elem olsa da ister yine hârı-4

Hafîf

Ten nâ ten nâ dir te nen ni dir ten

ten nâ dir ney dir te nen ni dir nâ

Bir hoş ça sa dâ kal sa da bir an o da kâ fi

Geç mez se Ze kî nin e li ne kâ rû za râ rı (Son)

Dûcâr-ı elem olsa da ister yine hârı
Hâmûş mu olur hiç gülü görmüşse hezârı

Eyyâm-ı hazân gelse de solmaz bu gülistân
Gülşendeki bülbül gibidir bu dil-i zârı

Bîcâre gönüller gamı def'etmeye hâzır
Üftâdesinin hiç kalmadı sabr ü karârı

Âşıklara bin fasl-ı Ferahnâk yine yetmez
Uşşâkı görüp kıldı Aşîrân'da karârı

Neyzenbaşının rûhunu mesrûr eder elbet
Şâyet bunu dinler ise ağyârı vü yârı

Bîgâne olanlar bunu bilmezse ne gamdır
Meclisdeki yârâne hediye ola Kâr'ı

Bir hoşça sadâ kalsa da bir ân o da kâfî
Geçmezse Zekî'nin eline kâr ü zarârı

Vezin: Mef'ûlü/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fa'ûlün

Ek 2

Değerlendirilmeye Alınmayan Kârlar

RAST KÂR

Biyâ ey aşkı taber

Beste ve Güfte: ?

Darb-ı Türkî

Bi yâ ey aş kı ta ber ru

zi gâ rı hi şî ten gir yem

ah ha ah ha ser vü nâz te ne ta dir ney

ah ha ah ha iş ve bâz te ne ta dir ney (SON)

Biyâ ey aşkı taber
Rûzigârî hişiten giryem

Ek 3

Şemaları Belirlenemeyen Kârlar

UZZÂL KÂR

Devr-i Revân

Hindûyân

Ta til lil len tâ til lil len a man
 tâ til lil lâ til lil lâ til lil len
 Se he ri kê kê se he ri kê kê
 a mu ku bil ki kik kik kik gül bi rûn şü dü zi bos
 tâ ni yâ ri yâr Ğe ri dâ ni ça ri pâ
 ge ri dâ ni ça ri pâ â bi rû hu hu hu
 şad dâ ri tâ bo su tâ ni yâ ri yâr
 ye ki dü gu lu le ye ki dü gu lu le
 ben ki lik li ki lik Nâ si te bû den kur
 du nü hu hu hu hâ yı râ ni yâr
 hay râ ni dost ü dost tâ ney di tâ di ri

UZZÂL KÂR-2

ne yi vay tâ ney di tâ dir ah hâ hey

Ey gi riv vü di li rüv vü muğ le ka nü kiş mi rü

kan de ha rü le ke di mî rü te bi ri zü nek ki ri zü

mî ri zâ yi tan bû ru gül gül lü mül mü lü

ne mi sı ne si ma râ ne mi dâ ni ma ra hi

yâr be li a ga gu lâ mi şe vi mi he yi yâr

Ta til lil len tâ til lil len a man

tâ til lil lâ til lil lâ til lil len

Hâne-i Sâni

Ma sâ sı pe ni cüm hi ra yi ra yi ra yi ray

ye ki sür me da ni şe ra bem hû ni gal

tam ki kik kik kik a hı ah a kik kik kik

UZZÂL KÂR-3

a hi ah a bî ha be rest mi
 da ni
 Tâ til lil len tâ til lil len a man
 tâ til lil lâ til lil lâ til lil len
Hâne-i Sâlis (Meyânhâne)
 Kâ kâ te râ zü hey rû gâ nü ma zu hey
 na nü pe ya zu hi hur de nü hin dû
 zen ce hi lü pi lav pi lü hu ru ma yi hin di
 gü lü gül lü mü lü mül lü sa kî ka ran nî fil
 hay râ nî ma ne dim ma de rin ser mer di ga
 rî bim ma de rin ser ha li tü şü dim
 ma de rin ser ke si kün ha rif a zar

UZZÂL KÂR-4

Tâ til lil len tâ til lil len a man

ta til lil lâ til lil lâ til lil len

Hâne-i Râbî

kâ kâ kû kû kâ i nâ tı ho ri ne nat

ho ri ne na tı bu ri ne nat ni ten ni ten ni mü ni ten

ma cim ni ten ni ten ni mü ni ten ma cim

ye ki dü â i' hin di e zi bi nev biş nev

ye ki ze mâ ni ho şı hoş a bi ha be rest mey dâ ni

Tâ til lil len tâ til lil len a man

tâ til lil lâ til lil lâ til lil len

Hâne-i Hâmis Yürüksemâî

Ah Ber se ri kû yi a ceb yâr ge hi mi bi nem

muğ zi ba da mi te ri bes te i han dâ ni in cast

UZZÂL KÂR-5

ah he le der di neş kü ni kum ri gü li nec mi ta leb

bir bü lük ma tan ca na men kâ kâ kü kü me yan

pu ku pu ku puk ci vi ci vi civ her ze man mül mü lü a

vaz ne hi fül fû lü fül te ne ne ne dir na câ nım

te ne ne ne dir ta gü lem ah mest e ger nak li ta leb

kâr be hi ba zâ rı ve di mağ zi ba da mı ter

bes te i han da ni in cast

Devr-i Revân

tâ til lîl len tâ til lîl len a man

tâ til lîl lâ til lîl lâ til lîl len (SON)

Ta tîl lîl len tâ tîl lîl len aman tâ tîl lîl lâ tîl lîl lâ tîl lîl lâ tîl lîl len
 sihri kâ kâ sihri kâ kâ a mukbil ki kik kik kik gûlbirûn şûd ez bostân-ı
 yâr yâr gerdânı çâyâ gerdânı çârpâ âb-ı rû hu hu hu şâd dârî
 tâ bostan-ı yâr yâr yek dû gûlûle yeki dû gulûle benki lek liki
 lik nuste bûden kurdunu hu hu hu hayranı yâr hayranı dost ü dost
 ta ni di tâ ney di tâ dirri ney vay ta ney di ta dir aha hey
 ey girivü dil rivvü nuğlekan-ı kişmir-ü kandeğer-ü lekedî
 miyri tebriz nekriyü mirzay-ı tanbûr-ü gül-ü gül-ü mül-ü
 mül-ü nemşinas-ı mârâ nemişdani ma râhi yâr belî aga
 gulâm-ı şevim-i hey hey

Hâne-i Sâni

Ma sâsi pencüm hey râyi râyi râyi râyi yek sümedan-ı şerabem
 hûn-i-galtem ki kik kik kik ah ah ah kik kik kik ah ah bihaberest
 meydânî

Meyân-hâne(Hâne-i Sâlis)

Kâ kâ terâzû hey rugân-ü mâzu hey nân-ü-piyâz-ü hey hûrden-ü
 hindû zencebiyl-ü pilav pilu hûrmây-ı Hindî gül-ü gül-ü
 mül-ü mülü sakı karanfîl hayrân ni mânediym maderîn ser
 merd-i garibim maderîn ser hâl-i tü şûdim maderin serkesi
 kûn halîf azerî

Hâne-i Râbi

Kâ kâ kû kû kâinât hûr-i nenât bûrnenât ni ten ni ten nim
 ni ten macim yek duâ-yı hindî ez bi nev bişnev yek zemân
 hoş hoş a bihaberest meydânî

Hâne-i Hâmis

Ah ber ser-i kûy-i aceb yâr geği mibinem muğz-i-badâm-ı
 ter beste-i handan incast ah hele derdineş kûn-ı kumri
 gül-i necm-i taleb bir bülük matancana men kâ kâ kû kû
 miyân puk puk puk civ civ civ her zeman mül mül-ü avâz
 hey fül fül-ü fül tene ne ne dir nâ cânım te ne ne dir ta gülem
 ah mest eğer nakl-i- taleb kâr behey bâzâr ve dimağz-ı badâm
 ter beste-i handân incast

PENÇGAH KÂR

Ey ânki der-nücûm âlimet hânend

Beste : Gulâm Şadî

Ağır Senginsemâî

He yi te te ten te ne ne ne nen nen nen

ni di ri lâ lâ te te ten

te ne ne ne nen nen nen ni di ri lâ lâ

te ne di ri te ne ne ne dir

be tü se nâ Ey ân ki tü de ri

nü cû cu mu â li me ti hâ nend

(nd) Der hûk mi nü cûm

mü müs te ki me ti hâ nend

(nd) Bâ ân ki bi dâ

nî zi nü cû me ti ha be rî

PENÇGÂH KÂR
Ey ânki der-nücûm âlimet hânend-2

ha be rî ha be rî

Lâ yık ki se ri mü ne nec ci mî

ne ti hâ nend (nd)

E zîn câ yi di lâ râ yî

ey hüs ni gü şâ de ey

rû yi tû şâ de â hı

e zi hi ci ri Tû gam nâ kem dâ

nî ki çi bi bâ kem

Hâ hem ki li bâ şı zer bû ved

der be ri tû

PENÇGÂH KÂR
Ey ânki der-nücûm âlimet hânend-3

Yürüksemâ'î

Ağır Senginsemâî

PENÇGÂH KÂR
Ey ânki der-nücûm âlimet hânend-4

ni di ri lâ lâ te ne di ri

te ne ne ne dir be tû se nâ

He ri çend be gi ri di he ri mu âl lim ke şî tî

Ki del le lâ lâ lâ lâ

Ek ser be mu âl li mâ ni â lim ke şî tî

Çen dân ki si tâ re bûd der ev ci fe lek

Him met bi kü ni vü hob mü nec cim ke şî tî

He yi dost ho bü bâ kâ

bûl hû yi pür u sûl ah

Ser mâ ye i sâ di ci hân bi bâ ye di be sûl

PENÇGÂH KÂR
Ey ânki der-nücûm âlimet hânend-5

Dâ îm sù hân ez çer hi be rin

mi gû yi yi

lâ yk Ki se ri mü nec ci mî net hâ nend

(Bu üç satır ikâ'sız olarak süratle lakıdı söyler gibi okunacaktır)
 Her câ ki dû se â li mi hoş tâb ı di di ve der cây ni şî nî

ve ye min gû yi ki im sâl be sâl hay yi di ger ne mâ ned ve der e kâ lî mi

seb a şû ri şî bis yâ rest be der ah kâ mi a ceb nû viş te end

Val lâ hi çü nin süm me bil lâ hi çü nin

Val lâ hi çü nin süm me bil lâ hi çü nin

Yürüksemâ'î
 Keş ti be he va yi mâ ri fe ti deh ri be sî Bâ â de mi yân râ mı şû dî

Ağır Senginsemâi
 He ri ne fe si te te ten

PENÇGÂH KÂR
Ey ânki der-nücûm âlimet hânend-6

te ne ne ne nen nen nen ni di ri lâ lâ
 te te nen te ne ne ne nen nen nen
 ni di ri lâ lâ te ne dir
 te ne ne dir be tû se nâ

Yürüksemâ'î

Ey cân ki bi nem be di hi mî ri tû râ ez rû yi lû tûf gi rif te der
 zî ri tû râ ey zi ne ti her mü nec ci min ey zî ne ti her
 mü nec ci min ey zî ne ti her mü nec ci min be çi yâr
 be çi yâr be çi yâr a ye det ey zi ne ti ser
 lev hâ i mec mû â i dost ez med hi men a zâ de şü de

Ağır Senginsemâi

Dos tu be dost te te nen

PENÇGÂH KÂR
Ey ânki der-nücûm âlimet hânend-7

(Hey) te te ten te ne ne ne nen nen
 nen ni dir lâ lâ t ete ten te ne
 ne ne nen nen ni dir lâ lâ te ne
 dir te ne ne ne dir betû senâ
 Ey ânki der nücûm âlimet hânend
 Der-hükm-i nücûm müstakîmet hânend
 Bâ ânki bidânî zi-nücûmet haberî
 Lâyık ki ser-i müneccimînet hânend
 Ez-în câ-yi dil-ârâyî ey hüsn-i güşâde
 Ey rûy-ı tu sâde âh ez-hicrî
 Tû gam nâkem dâni ki çi bibâkem
 Hâhem ki libâsî zer bûved der-ber-i tu
 Bâşed be-gül-âbî-ter beher çâker-i tu
 Engüşt zenend be-dîde-i tu düşmen-i tu
 Çeşmeş be-birûn âred u ez der-i tu
 Key bûved ki be-sad hüsn ü letâfet
 Be-cilâ kerdî vü ez-cümle-i halkân be-şâdi
 Ve terânî zi-peyet şâd birûn âredü der
 Râh biyüftû ve senâ ez py-i tû çesim berûyi
 Tû behayret bûved ez lütf-i diger

Meyân

Hen çend begirdi her muallîm keştî
 Ki del le lâ lâ lâ lâ
 Ekser ber muallimânî âlim keştî
 Çendân ki sitâre bûd der evc-i felek
 Himmet bikûni ve hob müneccim keştî
 Hey dost hob ü bâ kabûl hûy-ı pür usûl

Âh sermâye-i sad-cihân bibâyed beyusûl
 Dâ'im sühân ez çerh-i berin migûy-i lâyük
 Ki ser-i müneccimîret hânend

(Îkâ'sız bölüm)

(Her câ ki dûse âlim-i hoş tabî didi ver
 Der cây-nişîn-i ve yemîn migûy-i imsâl
 Besâlhây-i diger nemânend ve der ekâlimi
 Seb'a şûriş bisyarest beder ahkâm-ı aceb
 Nüviştend) Vallâhi çünîn sümme billâhi
 Çünîn Vallâhi çünîn sümme billâhi çünîn
 Keşt-i behevî-yi mârifet-i dehr besî
 Bâ âdemiyân râm şûdî her nefesi
 Te te ten

Ey cân ki bînem bedîhi mîri türâ
 Ez rûy-i lûtûf girifte der zîr-i hürâ
 Ey zindi her müneccîmin ey ziyneti
 Her müneccîmin beçi yâr beçi
 Yâr beçi yâr ayedet ey ziyneti
 Serhavlâ-i mecmu'a-i dost ez mehdi
 Men âzâde şûde dost be dost
 Te te ten

HİSÂR-BÛSELİK KÂR

Sünbül-i sünbül-i siyeh

Beste : Hamparsum Limonciyan

Güfte: Sultan Hüseyin Baykara

Muhammes

Ah te nen ni te nen dir dir tâ

dir ney te nen ni tâ dir te ne ne ne ni

Ey sün bü li sün bü li si yeh

ber se men ber se men

leş ke ri leş ke ri

leş ke ri ha beş ah

ber hu ten ber hu ten me jen

hey hey hey hey yâr yâr

mu râ dı dıl li men

HİSÂR-BÛSELİK KÂR
Sünbül-i sünbül-i siyeh -2

The musical score is written on ten staves. The lyrics are in Turkish and are placed below the notes. The melody is in a single key with a key signature of one sharp (F#). The time signature is not explicitly shown but appears to be 4/4 based on the note values. The lyrics are: dost dost dost dost yâ mu, râ di di li men yâ lel li ye lel li, ye lel li ye lel li lâ iş ve bâ zı men, çâ re sâ zı men dost dost vay bi, dâd vay yâ mu râ di di ze, man sad dad vay, yâ i mâ mı ze man a man, a man a man a man, pa di şâ hı ze mân (SON).

dost dost dost dost yâ mu

râ di di li men yâ lel li ye lel li

ye lel li ye lel li lâ iş ve bâ zı men

çâ re sâ zı men dost dost vay bi

dâd vay yâ mu râ di di ze

man sad dad vay

yâ i mâ mı ze man a man

a man a man a man

pa di şâ hı ze mân (SON)

Sünbül-i sünbül-i sünbül-i siyeh
 Ber semen ber semen ber semen mejen
 Leşker-i leşker-i leşker-i Habeş
 Ber hutun ber hutun ber hutun mejen

ÖZGEÇMİŞ

<i>Kişisel Bilgiler</i>	
Adı Soyadı	Yasin BOL
Doğum Yeri ve Târihi	Beyşehir / 19.05.1980
<i>Eğitim Durumu</i>	
Lisans Öğrenimi	Selçuk Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Geleneksel Türk Müziği Bölümü (2001-2007)
Yabancı Dil	İngilizce
<i>İş Deneyimi</i>	
Çalıştığı Kurum	Kafkas Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Geleneksel Türk Müziği Bölümü (2012-)
<i>İletişim</i>	
E-Posta Adresi	yasinbol@gmail.com
Tarih	31.05.2016